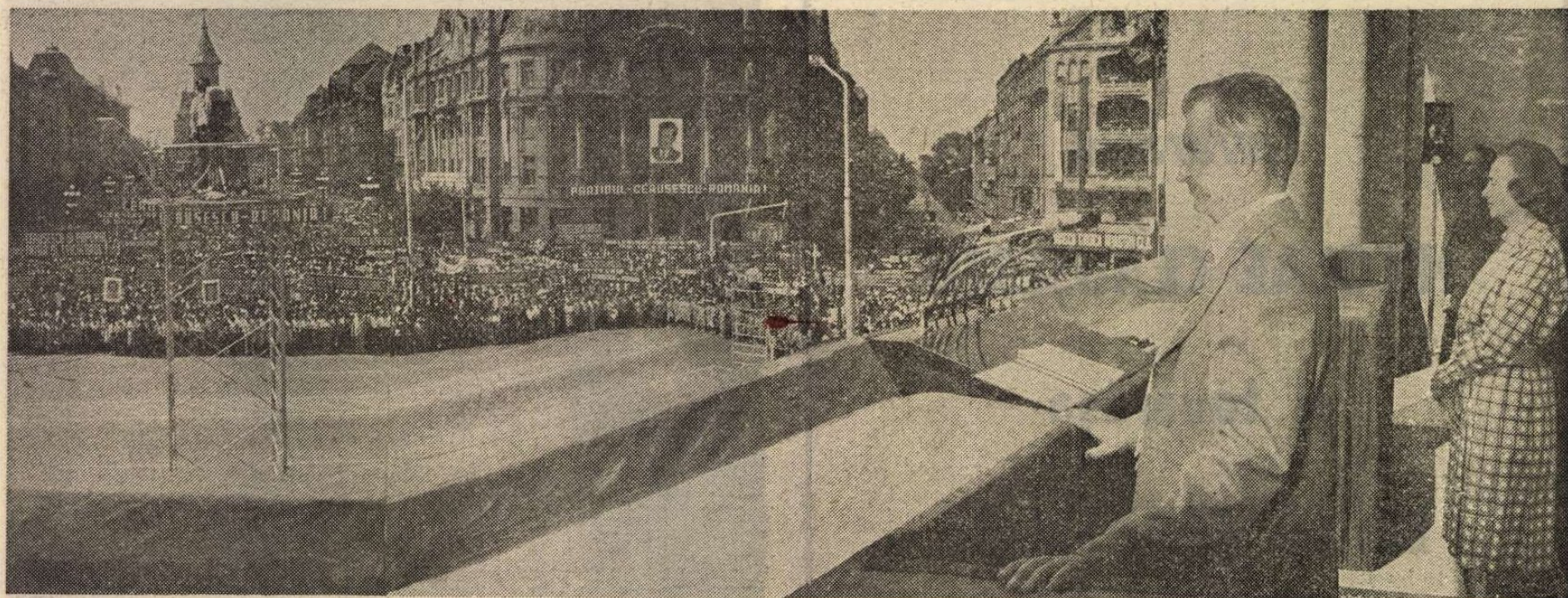

susținută pentru o nouă calitate, tehnic al întregii activități

Obiective vizitate:

- Ferma de selecție a Întreprinderii agricole de stat Liebling
- Cooperativa agricolă de producție din comuna Topolovățu Mare
- Întreprinderea „Electromotor” — Timișoara
- Catedra de construcții hidrotehnice și îmbunătățiri funciare din cadrul Institutului politehnic „Traian Vuia” din Timișoara
- Expoziția realizărilor economiei timișorene
- Întreprinderea mecanică din municipiul Timișoara
- Întreprinderea „Electrotimis”
- Întreprinderea „Tehnometal”
- Întreprinderea de utilaje de ridicat și transportat — Lugoj

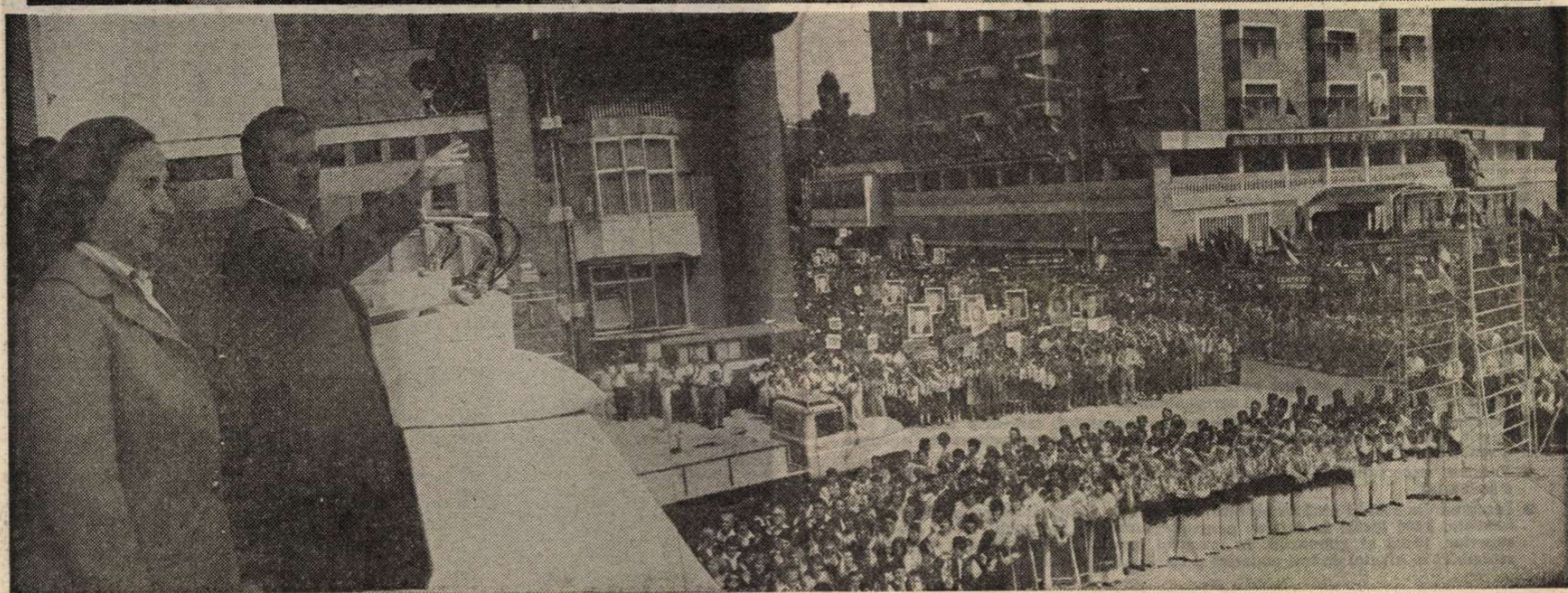
Din realizările obținute în județ:

- În perioada care s-a scurs din actualul cincinal, județul Timiș a beneficiat de fonduri însumând 13 miliarde lei
- În aceeași perioadă, au fost puse în funcțiune peste 120 de obiective și capacități de producție industrială și agrozootehnice
- Comparativ cu situația de la începutul cincinalului, industria timișană și-a sporit potențialul productiv cu peste 9 miliarde iar agricultura cu aproape 3 miliarde lei
- Volumul exportului s-a ridicat la 30 la sută din totalul producției industriale a județului
- Începând din 1981 și până în prezent au fost date în folosință peste 18 000 apartamente, 3 000 locuri în cămine pentru nefamilisti, noi spații în învățământul superior, liceal și gimnazial, în creșe și grădinițe, s-au produs importante schimbări în nivelul de trai material și spiritual al tuturor cetățenilor

Sarcină de onoare pentru reșiteni: în sectoarele lor

Tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU
și tovarășa
ELENA CEAUȘESCU
în județul Caraș-Severin

a ocupa un loc de frunte pe plan mondial de activitate

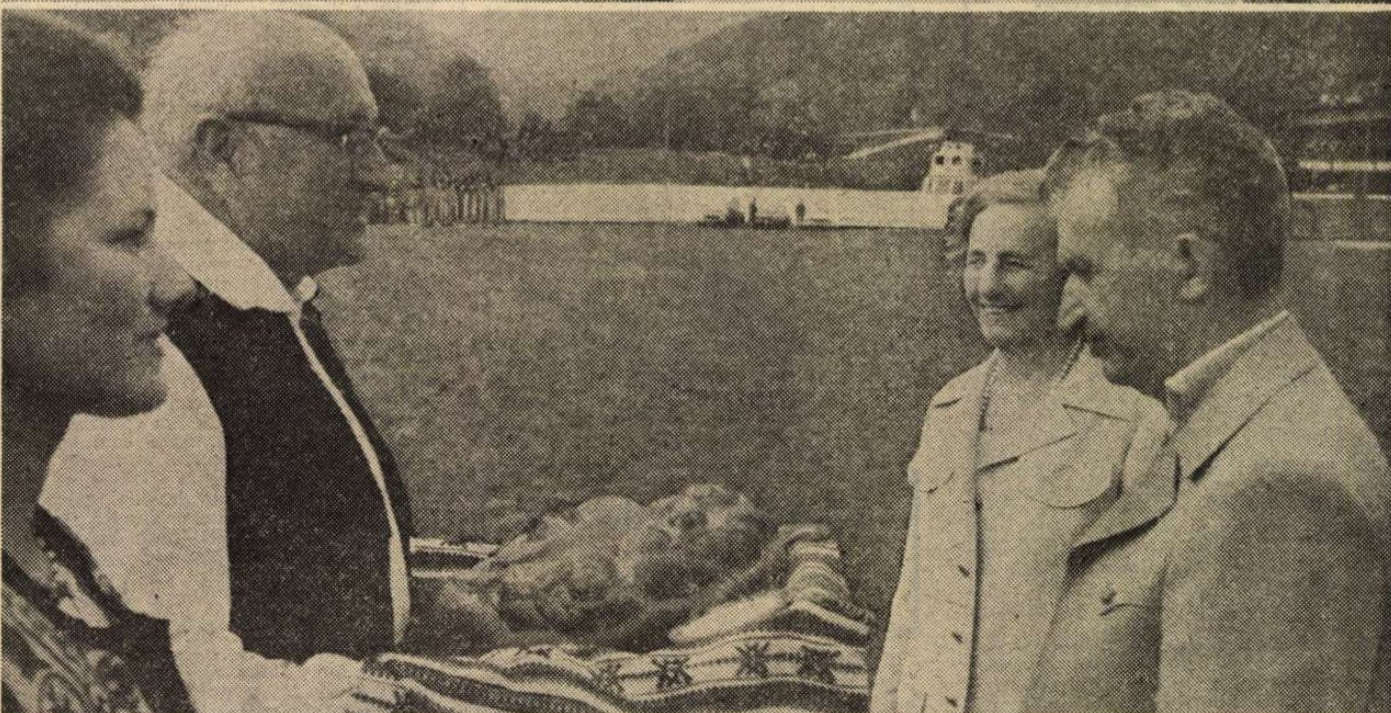
(Urmare din pagina 2)

materiale și spirituale a oamenilor muncii. Desfășurată, astfel, într-o atmosferă de intensă activitate creatoare, de fermă angajare a tuturor colectivelor, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu a prilejuit un nemijlocit și fructuos dialog cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, cu muncitori, lucrători ai ogoarelor, cu specialiști, cu cadre didactice și studenți, în cursul cărora au fost analizate rezultatele obținute, experiența acumulată, stabilindu-se totodată căi eficiente pentru sporirea contribuției celor două județe la creșterea continuă a avuției socialiste, a puterii economice a țării.

„Să se acționeze într-o deplină unitate, a subliniat conducătorul partidului și statului nostru, pentru a asigura o producție de un nivel superior, dar și de eficiență maximă, pentru a crea condiții tot mai bune de creștere a bogăției întregii națiuni românești”.

Dar pentru atingerea acestui obiectiv, se impune valorificarea deplină și la un înalt nivel a capacităților creatoare ale tuturor oamenilor muncii. Iată de ce, atît în dialogul direct cu colectivele din unitățile vizitate, cît și în cuvîntările rostite la marile adunări populare din municipiile Timișoara și Reșița, un accent deosebit s-a pus pe necesitatea ridicării nivelului profesional al muncitorilor și tehnicienilor, al tuturor cadrelor și specialiștilor. „Este necesar să înțelegem bine, a spus secretarul general al partidului, că mijloacele moderne care se află în dotarea tuturor unităților cer o pregătire profesională și tehnică tot mai înaltă. Cu aceste mijloace trebuie să producem mașini superioare, și mai bune decît ele! Și aceasta cere o pregătire superioară a tuturor oamenilor muncii! Forța hotărîtoare pentru a realiza produse de înaltă calitate o reprezintă muncitorii, tehnicienii, inginerii, oamenii muncii!”

Dînd glas dragostei și recunoștinței, admirației și încrederii de care se bucură conducătorul partidului și statului nostru din partea întregului popor român, locuitorii județelor Timiș și Caraș-Severin au mulțumit din adîncul inimii tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru modul strălucit în care călăuzește destinele națiunii noastre pe drumul demnității și progresului, al edificării socialismului și comunismului pe pămîntul românesc. Oamenii muncii bănățeni au exprimat, totodată, cele mai sincere sentimente de aleasă admirație, prețuire și recunoștință față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate de seamă a vieții noastre politice și economico-sociale, savant de renume mondial, care aduce o remarcabilă contribuție la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Dragostea și prețuirea pentru conducătorul iubit s-a exprimat și prin angajamentul pe care locuitorii acestor meleaguri românești, factorii de răspundere, și l-au luat cu privire la sporirea contribuției celor două județe la creșterea avuției naționale, la întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste.

Obiective vizitate:

- Intreprinderea siderurgică „Oțelul Roșu”
- Cooperativa agricolă de producție din comuna Glimboca
- Intreprinderea constructoare de mașini — Caransebeș
- Combinatul siderurgic Reșița
- Intreprinderea constructoare de mașini Reșița
- Intreprinderea minieră de exploatare a șisturilor bituminoase din Anina
- Termocentrala de la Anina

Din realizările obținute în județ:

- În perioada de la Congresul al IX-lea al partidului și pînă în prezent, la Reșița, Caransebeș, Oțelul Roșu, Boeșca, Moldova Nouă s-au construit puternice platforme industriale, cu o pondere însemnată în producția diferitelor ramuri ale economiei naționale
- Pe primele cinci luni ale anului 1983, prevederile planului pe ansamblul județului au fost depășite cu peste 32 milioane lei la producția netă și cu 75 milioane lei la producția marfă industrială
- În scopul valorificării unor importante rezerve de materii prime minerale și energetice primare, s-a trecut la exploatarea șisturilor bituminoase și a minereurilor cuprifere mai sărace în conținut și au fost identificate încă 19 zăcăminte noi de cărbune, șisturi, minereuri feroase și neferoase ce vor fi valorificate în anii următori
- În ultimii ani au fost realizate plantații moderne, concentrate în bazine mari, care ajung la peste 16 000 hectare de livezi și 1 700 hectare viță de vie

La 35 de ani de la naționalizare

Muncitorimea română, stăpînă pe propriu-i destin,

La 35 de ani de la acel memorabil 11 iunie 1948, cînd, prin istoricul act al naționalizării, în România a fost abolită definitiv exploatarea muncii în uzine și fabrici, eroica noastră muncitorime luînd în mîini cu curaj și răspundere opera edificării industriale a patriei, concepută de partid ca unică și vitală șansă a devenirii noastre, în conul de lumină al statisticilor economice internaționale țara de la Dunăre și Carpați se revelează printre producătorii de bunuri materiale cu o prestigioasă carte de vizită. S-a confirmat strălucit în toți acești ani — și cu deosebire în ultimii 18, al căror focar de idee și faptă a fost Congresul al IX-lea al partidului, — justetea politicii industrializării, a alocării din venitul național a unei importante cote pentru dezvoltarea forțelor de producție, s-a confirmat strălucit, în același timp, uriașa capacitate a muncitorilor, ca proprietari, producători și beneficiari ai acestor forțe, de a conduce și rîndui cu energie, cu iscusință, cu tenacitate și cu talent noile rosturi economice ale țării. Nici o altă clasă din istoria noastră n-a izbutit să smulgă naturii mai multe bunuri, n-a prelucrat mai multe bunuri, n-a inventat mai multe bunuri, n-a investit mai multe bunuri cu valoare, prin muncă, decît această clasă care poartă numele muncii. Și care astăzi — grație măsurilor inițiate de partid de dezvoltare a autoconducerii muncitorești și autogestivității — își afirmă cu o pregnanță sporită spiritul revoluționar, deschiderea către nou, resursele de creativitate, răspunderea patriotică față de bunurile pe care le stăpînește, le gospodărește și le dezvoltă.

Se probează din plin, prin toate faptele muncii și vieții, adevărul vibrantului apel rostit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la tribuna istoricea Plenare din 1-2 iunie 1982: „Oamenii muncii dintr-o întreprindere trebuie să înțeleagă faptul că ei sînt proprietarii acelei întreprinderi, că ei poartă direct răspunderea pentru păstrarea și apărarea proprietății, pentru dezvoltarea ei, că datoria lor este de a obține, cu mijloacele de care dispun, creșterea continuă a eficienței economice, asigurînd pe această cale și mijloacele necesare retribuirii lor și participării la beneficii, și mijloacele necesare acumulării, dezvoltării forțelor de producție, precum și satisfacerea unor necesități generale ale statului, apărării țării”.

Ne oprim, în paginile de față, pe cîteva mari platforme industriale, acolo unde se zămisește noul — unde crește noile forțe de producție ale țării — și unde un eroic detașament al muncitorimii române, cei al constructorilor — recent investit de partid, de secretarul său general, cu răspunderi sporite în opera finalizării viitorului industrial al patriei — dă măsura înalțelor sale calități moral-politice și profesionale, mobilizîndu-și toate energiile spre a-și onora prin fapta de zi cu zi nobila misiune care i-a fost încredințată.

Să le dăm băieților
berea promisă!

Din august 1982, pînă astăzi, la Bragadiru, 14 oameni au raportat o producție globală de 12 milioane lei, într-o meserie care nu este dintre cele mai simple: meșeria de constructori de coșuri de fum. Nu ne-am fi oprit la cele două siluete elansate, înalte fiecare de 80 de metri, dintr-o margine a centralei destinate să alimenteze cu agent termic fabrica actuală de bere și spirt și fabrica viitoare de margarină din Bragadiru, dacă nu am fi știut că ridicarea lor a prilejuit o premieră pe țară. Sînt primele coșuri de fum românești a căror izolație termică nu s-a executat din sticlă spongioasă provenită din import, ci din siperex, un produs autohton, realizat în laboratoarele Trusului de lucrări speciale din București. Dar economia de valută și economie de valută și abnegația constructorilor este o realitate care scapă de sub măsurile cifrelor. Cu toate că, din început, tocmai cifra impune: cum spuneam, 14 oameni au raportat nici mai mult, nici mai puțin decît o producție globală de 12 milioane lei. În mai puțin de un an.

Dar să le transcriem cu acuratețe numele. De departe, de la sediul Trusului de lucrări speciale, le coordonează activitatea ing. Dan Ene, șeful secției de mecanizare. În șantier, gospodărește forța de muncă și așezarea în operă a materialelor ing. Alecu Petcu, șeful lucrării, și șeful de echipă Constantin Crețan. Echipa ca atare îi cuprinde pe mecanicii Constantin Pană și Carol Engerlein, pe electricianul Georgică Lungu, pe șamotorii Vasile Burla, Vasile Negru, Ioan Tupu, Constantin și Vasile Ciorobitcă, Constantin Ailincăi, Gheorghe Grama și Gheorghe Mihai. Și asta ar fi cam totul. Cu precizarea că șamotorii sînt toți din Dumbrava Roșie, județul Neamț, că se țin laolaltă de cîțiva ani buni și că șeful lor de echipă, Constantin Crețan, i-a însoțit de la un șantier la altul cam din ziua cînd au deprins meseria. Intîmplător, chiar de la el au deprins-o. Și abia acum lucrurile cit de cit se mai lămuresc. Cînd spunem 10 oameni e una și cînd spunem o echipă de zece oameni e altceva, mult mai mult.

Munca șamotorilor de coșuri de fum nu este departe de munca minerilor și uneori chiar o întrece în duritate. Peste izolația de siperex, echipa lui Constantin Crețan a mai zidit pe verticală vreo 700 tone de cărămidă refractară. În spațiul închis și cu aerul rarefiat se lucrează cu plumb și acizi, cu mortare speciale, uneori chiar și 11 ore pe zi, întrerupte, bineînțeles, de răgăzul inevitabil al umplerii plămînilor cu un aer ceva mai curat. Mai ales, se lucrează cu oameni dispuși într-un lanț în desfășurarea cărui nimeni nu poate să înlocuiască pe nimeni. În consecință, din august 1982, pînă azi, masa și somnul de noapte al tuturor s-au așternut chiar lîngă temelile celor două coșuri, deși Bucureștii sînt la o azvîrlitură de băț. Deși termenele de execuție nu au fost deosebit de generoase cu acești oameni, iată, cele două coșuri de fum sînt aproape gata. Adică sînt de fapt gata, dacă nu punem la

socoteală și faptul că din unul mai trebuie doar demontat liftul. La ceasul cînd am descins noi pe șantier, Constantin Ciorobitcă și Constantin Ailincăi, la 80 de metri în cer, balizau creșterea coșurilor după normele convenite, ca să le semnalizeze aviației. Și cu asta, echipa lui Constantin Crețan n-a rămas nîmănuț dator, dimpotrivă, și-a făcut datoria. Drumul ei spre un alt șantier e deschis.

Și nu am fi asternut pe hîrtie aceste rînduri puține, despre niște oameni prea puțin însemnați, dacă nu am fi știut cîte șantiere cu nume răsunătoare, cu șefi peste șefi, trag de timp, trag de termene, trag de tot ce se poate trage. Și la Bragadiru se trage de timp, dar în sens invers. Conducerea fabricii de bere și spirt, beneficiara imediată a destoiniciei constructorilor de coșuri de fum de la Trusul de lucrări speciale, a promis echipei lui Constantin Crețan, la încheierea lucrărilor, o ladă cu sticle de bere. Ce mai așteaptă?

MIHAI PELIN

Mistrețul în ecluză și
restanțele

Începuse să cadă frunza în pădurea Negoiasa și lunca Oltului se desprindea tot mai greu de cefurile toamnei cînd au venit ei, pe jumătate necunoscuți localnicilor și pe jumătate cunoscuți, ca orice oameni despre care s-a dus vestea. Douăzeci de kilometri mai la vale de Slatina, în dreptul satului Ipotești, aparținător de comuna Coteana, oamenii șantierului condus de inginerul Petre Papadopol ar putea să spună că de doi ani și jumătate înceace, de cînd au început să ridice noua centrală hidroelectrică de 53 MW, s-au străduit pînă astăzi să-și facă datoria încît să fie mulțumiți și ei și toată lumea: lucrările se află în grafic. Mai jos, spre Dunăre, se înalță alte patru hidrocentrale, la Drăgănești, Frunzaru, Izbițeni și Rusănești și fără îndoială că graficul, ca o instanță a unei munci desfășurată permanent sub sem-

nul urgenței, măsoară apropierea datei cînd saiba de centrale electrice de pe Oltul inferior se va inseria ca un argument al independenței energetice naționale. De aceea, indemnul adresat de cîrind de către tovarășul Nicolae Ceaușescu celor ce lucrează în domeniul investițiilor a găsit aici hotărîrea ca în octombrie anul viitor, adică la termenul prevăzut, hidrocentrala de la Ipotești să înceapă a-și aduce contribuția la sistemul energetic național. Această hotărîre se întemeiază, după opinia inginerului Constantin Larcă, deopotrivă pe mijloacele verificate ale muncii de șantier dar și pe realitatea că mijloacele acestea se înnoiesc permanent. Utilizarea unor cofraje metalice refolosibile, spune el, sau a unor prefabricate pentru puțuri și galerii, face ca munca oamenilor să fie mai spornică iar cheltuielile mai mici. De bună seamă, dacă orice activitate de construcții are și o latură financiară, care trebuie urmărită, fără nici o exagerare, pînă la ultimul leu, contabilul șef Petru Szikszai are motive să fie încredințat că după ce a plecat din Vlăhița, de unde este de fel, și a urmat cursurile Academiei de Studii Economice, clipa cînd neobligat de nimeni a ținut să meargă să-și facă meseria pe șantier, alături de constructorii de hidrocentrale, a fost neîndoielnic norocoasă. Mai trebuie de bună seamă să adăugăm că orice construcție de acest fel implică o concepție diferită, cu totul specială, despre calitate iar acest fapt explică de ce Vasile Călin, șeful formației de betonisti, ne spune că el n-are avea încredere să toarne alte betoane decît acelea făcute chiar la stația șantierului, al cărei șef se numește Gheorghe Bucătaru și de 35 de ani lucrează numai la T.C.H., la Trusul de construcții hidroenergetice. Vasile Călin a plecat și el de mai bine de 20 de ani din satul Parva, din județul Bistrița-Năsăud, și vorbește despre oamenii șantierului cu afecțiune și cu stimă ca despre alți conșăteni.

În satul acesta nou, care la cîțiva ani urcă pe roți și pleacă în altă parte a țării, s-ar putea spune că uitați nu este una de frunte, fiindcă dintre cele 150 de formații de lucru din cadrul Grupului de șantiere Olt-inferior formația condusă de el a fost și a rămas de mai multă vreme încoace fruntașă. Dar nicidecum, zice Vasile Călin, graba n-a stricat treaba. Acest gînd din puterea cărului nu trebuia și nici n-a vrut să lase vreodată înseamnă în cazul de față că la orice oră din zi și din noapte, în cele trei schimburi cînd se toarnă betoanele la baraj muncitorii din formația lui nu uită că în spatele acestui zid de beton se vor aduna 150 milioane metri cubi de apă. Lacul de acumulare va înainta pînă lîngă Slatina, la cîțiva kilometri de oraș, unde se va construi și un port pentru că Oltul, după cum se știe, urmează să devină un rîu navigabil. Deocamdată, la ecluza de la Ipotești se lucrează la excavatii iar munca înainteașă și aici conform graficelor, fiindcă răspunderea ei stă pe umerii unor buldozeriști și excavatoriști care sînt tot oameni vechi ai șantierului: Ion Nica, Cristinel Păcălă, Vasile Hușanu, Ion Băieșu. În urma lor au să vină mai întîi, așa cum au venit și pe locul unde se înalță acum barajul, cei din formația de fierari-betonisti condusă de Ion Coman. Acesta e din Hirsești-Argeș și de 24 de ani de cînd muncește tot pe șantiere a ridicat, se înțelege, cantități uriașe de armături dacă numai la Ipotești greutatea acestora atinge pînă acum 4500 tone. Nu știm dacă puse cap la cap ele ar putea să măsoare distanța pînă la luna ori să înconjoare pămîntul pe la ecuator dar ceea ce se știe și mai ales interesează pe toată lumea este că formația lui a pregătit întotdeauna, la timp, frontul de lucru pentru betonisti, ea și, dealfel, cei 40 de electricieni și 3 maștrii din serviciul energetic condus de inginerul Marcel Ostrovanu. Aceștia țin sub control, de fapt, alimentarea cu energie electrică a tuturor utilajelor de pe șantier. Un grup electrogen de care au grijă Nicolae Strungaru, Ilie Moța și Mihai Vasilica asigură continuarea unor

lucrări mai importante chiar în cazul cînd alimentarea cu energie s-ar întrerupe pentru o vreme. De aceea, printre altele și pentru că pe șantier s-a muncit neîntrerupt, în trei schimburi, lucrările se află în grafic iar oamenii nu se găsesc în situația de a-și transforma orele de muncă într-o încredințată luptă pentru recuperarea unor restanțe. Poate de aceea și-au păstrat umorul și s-au putut ivi printre ei vorba că nu e bine să rămînă cu munca în urmă și să intre în restanțe așa cum nu e bine pentru un mistreț să intre în ecluză. Cu toate că ei au o gospodărie anexă înfloritoare iar gospodărul Ion Stoicănescu, care a umblat cu ei pe-atîtea șantiere, le asigură o masă bună și lefînă la cantină, cînd în urmă cu cîțiva vreme un mistreț a rătăcit drumul și-a intrat pe locul unde va fi ecluza, ei nu s-au putut opri de a nu-l face să-și dea obștecul sfîrșit. Nici n-au apucat să se gîndească la felul cum îl vor împărți, frățește, cînd s-a ivit un șef care le-a luat mistrețul, l-a depus în portbagajul mașinii și dus a fost. Nu le-a părut rău, fiindcă la urma urmei ei știu demult că viața mai are și întîmplări dintr-astea. Dar vorba a rămas: nu e bine să intri în restanțe așa cum nu e bine pentru un mistreț să intre în ecluză.

DUMITRU ELIADE

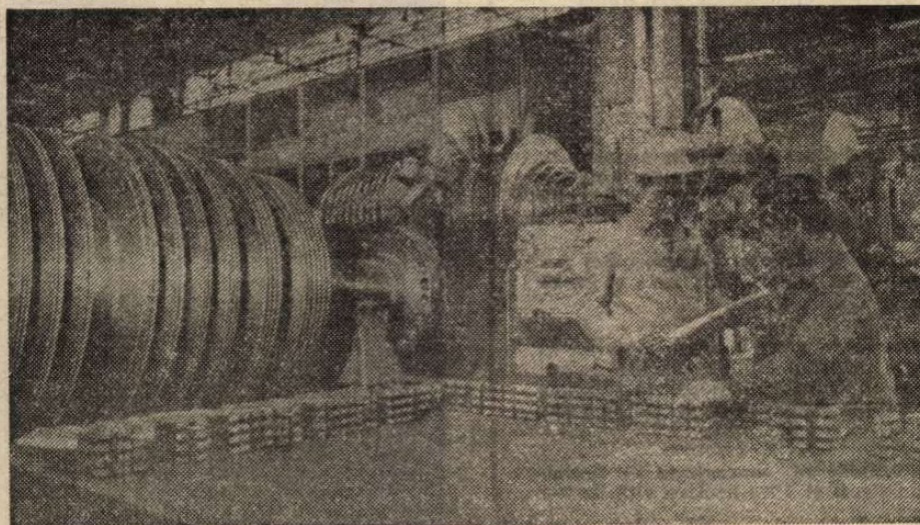
„Nu trebuie să ne
mulțumim cu depășiri
mici!”

Inginerul șef cu investițiile al Uzinei Bucureștene „23 August”, Dorin Narița, e tare grăbit. Peste cîteva momente trebuie să părăsească incinta. Din dispoziția tovarășului prim-secretar al sectorului 3 este detașat la Gruia, în sectorul agricol Ilfov, pentru a descurca de urgență problemele unei stații de pompare ce urmează să alimenteze un sistem de irigații. Fără ajutorul celor din cadrul Uzinei „23 August”, C.A.P.-ului din Gruia i-ar fi greu, dacă nu chiar imposibil să depășească impasul în care se află; am rămine și ar rămîne fără bucate. Inginerul șef Narița nu numai că pare grăbit, dar chiar și este. Totuși, îmi prezintă un tînar despre care spune că e capabil, pe inginerul Constantin Ivan, șeful serviciului investițiilor, apoi se scuză și pleacă în agricultură.

Lăsat în grija tînarului inginer Ivan, o luăm împreună spre punctele de lucru și intrăm în vorbă. Îmi spune că nu mai este nici el chiar așa tînar, peste un an bate patruzeci pe mîchie. A lucrat ca stagiar trei ani la C.C.H. Călărași, după care a venit aici, la investiții, a fost promovat șeful șantierului investiții al acestei mari uzine-fanion a industriei noastre constructoare de mașini. Din 1972, de cînd a pîșit el pe poarta uzinei, s-au schimbat multe, s-au înnoit multe, au apărut fabrici și secții în întregime noi; practic, mijloacele fixe s-au dublat. Anii trecuți, cei de la investiții și-au făcut planul la toți indicatorii, la total investiții, la construcții-montaj, precum și la puneri în funcțiune. Dintre aceste capacități noi, care au început să producă, să amintim fabrica de compresoare, forța de prese și turnătoarea de oțel, toate urnite cu două-trei săptămîni mai repede decît se preconiza.

Anul acesta se lucrează intens și cu spor la fabrica de motoare. Treaba merge bine, dar nu atît de bine pe cît ar vrea beneficiarul. Constructorul — I.C.S.I.M. București — poate să realizeze mai mult, dar are stagnări în activitate din lipsa unor prefabricate pe care le livrează întreprinderile specializate din Brașov și Călărași. La Brașov, cei de la 23 August au prieteni, care i-au sprijinit și îi vor mai sprijini, numai că nu pot face față cerințelor și își aduc aminte de ei doar după ce satisfac nevoile județului Brașov; de, cum zice vorba: „E mai aproape cămașa...”.

Pentru activitatea de investiții oamenii muncii de pe marea platformă a Uzinei „23 August” există două momente care au marcat decisiv mersul lucrărilor. Inginerul Constantin Ivan ne vorbește întîi despre indicațiile deosebite de prețioase trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la „23 August”, din februarie '83, cu care prilej s-a stabilit profilarea întreprinderii pe anumite produse, ridicarea nivelului competitivității acestora în Europa și în lume. Al doilea moment s-a petrecut săptămîna trecută cînd, în cadrul recentei Consfățiri de lucru de la C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului a recomandat să se treacă mai hotărît la scurtarea duratei investițiilor. Aceasta înseamnă că, punînd în funcțiune o capacitate în doi-trei ani, să nu se mai cadă în păcatul de pînă acum, păcat dublu, cînd datorită într-

Își construiește destinul și țara

zierilor se ajungea la uzura morală atât a utilajelor producătoare cit și a utilajelor produse. Aceste momente deosebite din activitatea de investiții — sau factori mobilizatori, cum le spune inginerul Ivan — fac posibilă leșirea pe plată cu produse competitive. Se va produce cind e nevoie de utilaj, rămînind timp și loc pentru îmbunătățirea calității sale și creșterea competitivității la nivelul cerut.

În halele denumite „extinderea uzinei” e forțat mare. Totul pare un adevărat furnicar. Îi găsim cu greu pe șefii constructorilor, care amindoi șefii de șantier aparținînd I.C.S.I.M.-ului mi se spune că sînt foarte buni, răspund prompt la solicitările beneficiarului. Asta poate și pentru că, de vreo 15 ani, lucrează numai aici, au plecat „de jos” și au avansat pînă la funcția de șef de șantier transpirînd numai pe teritoriul Uzinei „23 August”. Este vorba de inginerul Sebastian Blejan, șeful Șantierului 1, și de inginerul Ion Peles, șeful Șantierului 2. Iar reporterul recunoaște că rar l-a fost dat să vadă o colaborare atât de perfectă între constructor și beneficiar. Fiecare își știe problemele lui, dar le cunoaște și pe cele ale beneficiarului. Ba chiar și pe ale proiectantului, a căru seriozitate contează de asemenea. Se pornește cu un „grafic director”, adică un grafic comun, întocmit cu mult înainte de încheierea anului, urmează semnarea de contracte ferme, ceea ce dă posibilitatea partenerilor să-și asigure baza tehnico-materială pentru anul următor, S.R.P., mai precis șantierul în regie proprie, are și el un cuvînt greu de spus, ușurînd mult munca și sarcinile antreprenorului general, care este I.C.S.I.M. De un număr bun de ani el preia o parte din lucrările acestuia: tot montajul de utilaje, o seamă din amenajările pe spații existente, precum și în clădiri și hale de mai mică anvergură. Așa că, nu e de mirare cum de merg cum merg, adică foarte bine, lucrările de investiții de aici.

Pentru final adăugăm vorbele inginerului Ivan: „Rămîneri în urmă față de ceea ce e planificat n-am avut și nu vom avea. Avem rămîneri în urmă doar față de dorința noastră de a realiza cit mai mult. Nu trebuie să ne mulțumim cu depășiri mici”.

ION PREDOȘANU ■

Tractoare oltenesti

Una din cele mai vechi și de tradiție unități din Craiova este, fără discuție, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole. Uzina are peste 100 de ani. Mai exact 106. Din acest motiv, la această întreprindere întîlnim cel mai vechi colectiv muncitoresc. Și dacă mergem mai departe, aici s-a creat un important nucleu politic al mișcării muncitorești din Dolj. Pînă nu demult întreprinderea, de ce să n-o spunem, nu avea o personalitate aparte. Era considerată o unitate de reparații: a mașinilor de treierat, a morilor țărănești, tăvălugilor, a preselor de fin, batoze de porumb, tocători de nutret, dispozitive de meliat în și cinepă, vînturători manuale pentru cereale etc... Este clar pentru toată lumea că respectiva întreprindere, în noua dezvoltare economică, nu era nici pe departe rentabilă. În iunie 1970 s-a hotărît dezvoltarea uzinei în ideea unui nou profil. Așa sînd lucrurile a urmat o lungă și grea perioadă de tatonări, de studii, de organizări. Retransformarea uzinei presupunea, se înțelege de la sine, schimbarea aproape în întregime a tuturor liniilor de fabricație. Anii treceau și soluțiile nu apăreau. Renașterea sa este, pînă la urmă, legată de anul 1974. Luna mai. Atunci a venit în vizită de lucru pentru prima dată în întreprindere secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Atunci s-a născut temeinica idee ca aici să se fabrice tractoare. Tractoare oltenesti. Tractoare de mare putere, prea mult necesare agriculturii noastre. Toate eforturile au fost concentrate în această direcție. În numai un an, în 1975, la o nouă vizită a secretarului general al partidului, era gata primul tip: T.I.H.—445. Tip care la două țirguri internaționale, de la Brno și Zagreb — noul obține medaliile de aur. În 1975 se primesc noi prețioase indicații: găsirea de soluții pentru fabricarea

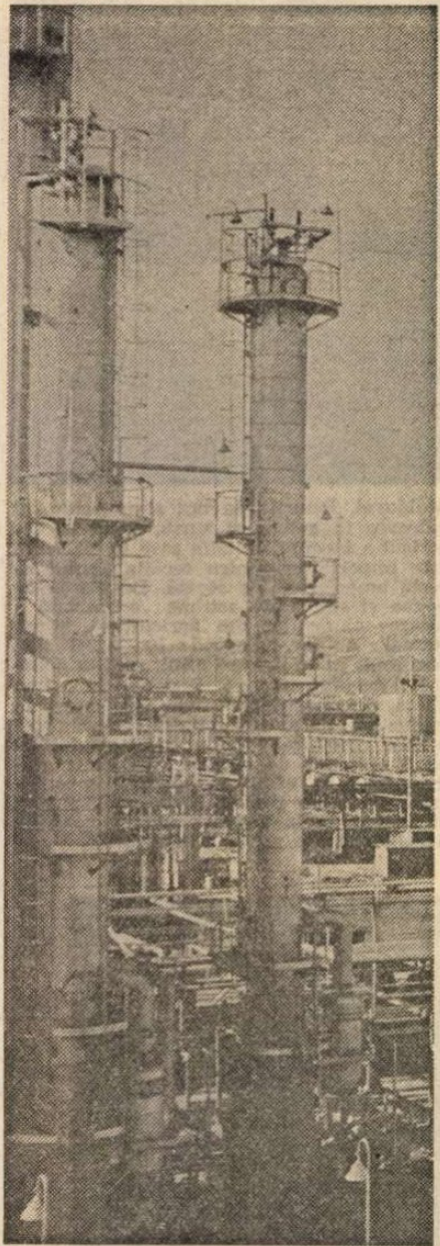
unor tractoare de și mai mare putere. De 180 de cai. Și s-au realizat. În mai multe variante. Tractor agricol articulat, cu încărcătură frontală și cu lamă. În anul 1977 tovarășul Nicolae Ceaușescu întreprinde o nouă vizită de lucru în uzina craioveană. Și cu ocazia acestei noi vizite s-au trasat sarcini care au fost respectate în totalitate de către colectivul muncitoresc de aici. Este vorba de trecerea la fabricația și a altor tipuri de tractoare de 80 de cai putere cu lamă și încărcător frontal — necesare în construcții — și a unor noi mașini agricole de prelucrat solul. Pentru o gamă foarte diversă de lucrări de întreținere a culturilor, de împrăștiat amendamente și îngrășăminte, platforme de adunat căpîte și remorci-cisternă pe două axe. Așa se face că în momentul de față aici se fabrică 8 tipuri de pluguri și sînt în curs de asimilare încă patru. Este singura întreprindere din țară care produce acest gen de mașini agricole. Vremea a trecut, colectivul s-a rodat, să spunem așa, iar începutul a devenit o obișnuință de zi cu zi.

În momentul de față pe poarta întreprinderii ies zilnic 15 tractoare de mari dimensiuni și între 75 și 100 pluguri. La nașterea unui tractor și a unei mașini agricole robotesc peste 5.500 de muncitori. Și exact ca și țărănul care își iubește pămîntul și unelele cu care îl modelează și îl frămîntă, și la Întreprinderea de tractoare și de mașini agricole din Craiova, putem spune, muncitorii își iubesc meseria pe care o practică, iubesc rezultatele muncii lor, adică unelele pe care le dau țărănilor și pămîntului. Poate acesta-i unul dintre motivele pentru care oamenii vin aici de tineri și nu mai pleacă decît atunci cînd les la pensie. Fluctuația muncitorilor este atât de redusă încît aproape că nici nu se observă. Și fiindcă și cifrele au graiul lor trebuie să spunem că producția fizică a fost îndeplinită anul trecut în proporție de 100,1 la sută, producția netă de 102,7, productivitatea muncii 101,7, planul de export realizat în totalitate, beneficii 100,1 la sută, investiții 117,2. Așa sînd lucrurile întreprinderea craioveană a fost distinsă pentru activitatea depusă în anul care a trecut cu Ordinul Muncii clasa a II-a. Iar tractoarele cu marca de fabricație în Oltenia au adus numai

cuvinte de laudă din multe țări ale Europei. Desigur, încă mai sînt necazuri, încă mai sînt căutări, încă unele repere dau bătaie de cap constructorilor (și implicit, sau mai ales, beneficiarilor), dar tendința perfecționării acestor tractoare e evidentă. Dacă la început ele costau peste 900.000 lei, multe dintre repere fiind aduse din import, în momentul de față ele au ajuns să coste sub 400.000 lei. Sînt cifre care vorbesc de la sine. Sînt cifre care plasează întreprinderea craioveană pe orbita marilor unități industriale din România. Dar oltenii n-au rămas numai la aceste lucruri. Tot aci se fabrică cocs pentru export și s-a dezvoltat și pus în funcțiune, în paralel cu tractoarele și mașinile agricole, o modernă turnătorie de 10.000 de tone pentru autoturismele OLCIT și se pregătește o nouă turnătorie de 50.000 de tone. Desigur că de pe acum întregul colectiv se gîndește la noi rezultate: la obținerea primului loc în întrecerea socialistă. Și cum timpul relativ scurt care a trecut a demonstrat că oltenii de la întreprinderea de tractoare sînt capabili să obțină tot felul de rezultate bune și recorduri — de ce nu le-ar obține și pe acestea. Gîndurile lor, datorită ambiției, pot deveni în orice clipă realitate...

SORIN POSTOLACHE ■

Zi a unei revanșe ireversibile, 11 Iunie 1948, prin simplitatea și firescul preluării în propriile lor mîini, de către muncitorii țării, a destinelor fabricilor și uzinelor în care asudau de decenii, marchează în istoria României contemporane o dată cu profunde semnificații sociale și politice. Ecurile ei mai stăruie în memoria celor ce l-au trăit entuziasmul și răspunderile, dar nu încapă nici o îndoielă asupra adevărului că cel mai elocvent ecou al acestei zile istorice este însăși viața noastră de astăzi, cu înălțările și responsabilitățile ei, cu certitudinea și perspectivele ei. La 11 Iunie 1948, uzinele, fabricile, mijloacele de producție, bogățiile subsolului, băncile, societățile de asigurări și mijloacele de transport, toate instituțiile și întreprinderile ce semnificau o avuție împlinită prin energia și vitalitatea unei națiuni, au încetat să mai aparțină unei minorități privilegiate, revenind, cum era și firesc, în stăpînire celor ce erau în drept să le stăpînească, făuritorilor lor efectivi. Si acest eveniment revoluționar s-a numit naționalizare. Act hotărîtor al revoluției socialiste, naționalizarea a inaugurat calea generoasă a extinderii relațiilor socialiste de muncă și repartitie la scara întregii economii românești.

Desigur, gîndul caută și acestui eveniment repere și preludii în timp. Fiind dintre cei ce nu punem preț pe concepțiile ce susțin inevitabilitatea unei dezvoltări ciclice a istoriei, nu se poate să nu luăm în seamă totuși anume coincidențe, revelatoare pentru puterea unui popor de a-și ridica pe trepte mereu mai înalte aspirațiile. La 11 Iunie 1948, ziua naționalizării, se împlinea un veac întreg de cînd domnitorul Bibescu, tot la București, și tot într-un moment de cumpănă, era nevoit să accepte o constituție impusă de o națiune entuziasată și iremediabil cuprinsă de febra înnoirilor fundamentale. Un veac întreg, alături altor veacuri de zbucium și de speranță, la capătul cărora izbînda consacra mereu o privilegiată vocație: vocația progresului. Întregind cu puterea economică tinăra putere politică a clasei muncitoare, actul naționalizării s-a dovedit a fi un sever examen în primul rînd și, apoi, o faptă care statuta un răspuns specific și adecvat unei cerințe a progresului social românesc. Și nu întîmplător naționalizarea a fost unul dintre actele cele mai minuoș pregătite din întreaga istorie de lupte și victorii, de pînă atunci, a Partidului Comunist Român.

Am așternut pe hîrtie cuvintele un examen sever și trebuie să le justificăm. Într-adevăr, dacă luăm în considerație faptul că un întreg și imens angrenaj, de care depindea bunăstarea imediată și viitoare a națiunii, se cerea reorientat

peste noapte, într-un spirit profund și incontestabil justiciar, dar la limita unui risc implicat, și tot ar fi suficient pentru generațiile noi ale țării să realizeze dimensiunea veritabilă a actului revoluționar care s-a consumat în urmă cu trei decenii și jumătate, la 11 Iunie 1948, într-un ceas decisiv al României contemporane. Si istoria, de fapt, nu a săvîrșit marea ei pas înainte chiar peste noapte, ci la lumina zilei, cu asentimentul și sprijinul întregului nostru popor. În prealabil, o comisie centrală de partid și o comisie tehnică, instituite în vederea desfășurării și coordonării acestei acțiuni fără precedent, au inventariat amănunțit bunurile, valorile și capacitățile întreprinderilor industriale particulare și au inspirat totodată viziunea necesară conducerii lor de către noile cadre ce urmau

11 Iunie 1948

Naționalizarea, o poartă spre viitor

să preia, într-un context de puternică emulație patriotică, responsabilitățile economice ale țării. Cîrînd, agenda politică a timpului a înregistrat la loc de cînte plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 11 Iunie 1948, care a hotărît în unanimitate trecerea neîntîrziată la îndeplinirea actului naționalizării, act a cărui pregătire tehnică și psihologică fusese recent încheiată. În sfîrșit, la nivelul forului legislativ suprem al țării, a fost prezentată expunerea de motive la proiectul de lege pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere, bancare, de asigurări și de transport, după dezbaterile cărui, în aceeași zi, Marea Adunare Națională a votat Legea nr. 119. Au fost trecute atunci în proprietatea definitivă a statului român 8894 întreprinderi particulare cu cele mai diverse profile. Ceea ce nu înseamnă, dacă judecăm lucrurile temeinic, decît că 8894 oameni ai muncii, la lumina zilei, în numele a milioane de trînditori asemeni întru toate lor, au preluat frînele economice ale țării. Toată îndrăzneala și clarviziunea lor din acei ani fiind armată de înțelepciunea colectivă acumulată și

sedimentată în ideologia și programele de acțiune ale Partidului Comunist Român, instalat pentru totdeauna la cirna destinelor României.

Însemnătatea acestor fapte mari și cutezătoare a verificat-o însuși timpul trecut de atunci. „Naționalizarea — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, președintele României socialiste — a deschis o etapă nouă a relațiilor de producție din țara noastră, a dus la lichidarea marilor burgezii industriale și financiare, la crearea unui puternic sector de stat în economie, a permis trecerea la conducerea planificată a economiei naționale”. Evoluție realizată în etape cumpănite cu înțelepciune și împlinite cu abnegație în realizări care au schimbat din temelii chipul și puterile țării. Încît, peste anii care au trecut, momentul naționalizării se înscrie în istoria poporului nostru asemeni unui prag peste care, o dată trecut, acest popor a înțeles că unelele din mîinile lui trebuie să rămînă ale lui și numai ale lui.

În urmă cu un an, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului a conturat un tablou de o pregnantă elocvență al treptelor parcurse de poporul român în condițiile modului de gîndire și conștiință socială al orînduirii noastre. „Socialismul este opera maselor populare, a oamenilor muncii, a poporului — a arătat cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu —, el se construiește cu poporul și pentru popor. Socialismul este opera conștientă a clasei muncitoare, a maselor populare, a poporului, care își făurește în mod conștient, în conformitate cu cerințele dezvoltării sociale, propria istorie, propriul viitor. Nu trebuie să uităm nici un moment că tot ceea ce am realizat în dezvoltarea socialistă a țării este rodul muncii pline de abnegație a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor. De aceea, în realizarea Programului partidului trebuie să facem totul pentru a asigura rolul conducător al clasei muncitoare, participarea conștientă a poporului la făurirea comunismului”.

Între clipele care au deschis o asemenea perspectivă tonică, naționalizarea din 11 Iunie 1948 reprezintă un moment decisiv. În focul ei s-au fortificat conștiințe muncitorești, asigurîndu-se accesul la responsabilități inaccesibile pînă atunci și, în focul ei, totodată, s-au făurit condiții primordiale ale exercițiului democrației muncitorești socialiste.

MIHAI PELIN ■

Irigațiile și recoltarea

Starea de veghe și starea de acțiune în agricultură

- Forța mecanizată a agriculturii este în stare să recolteze și să transporte zilnic grîul și orzul de pe o suprafață de 270 000 ha.
- Combinele au intrat deja în holde și seceră primele hectare de orz.
- Pămîntul continuă să stea sub semnul lipsei de apă și oamenii fac tot ce omeneste este posibil să-i dea ce este al lui, adică apa de care au nevoie plantele pentru a se dezvolta în condiții normale și pentru a nu pierde recoltele frumoase la care sperăm.
- De starea de veghe și starea de acțiune concertate a tuturor oamenilor din agricultură, și nu numai a lor, depind în acest an, mai mult ca în oricare altul, recolta noastră, piinea noastră.
- În aceste momente, nici un efort nu mai poate fi considerat în rezervă. Cu toate forțele unite, toți oamenii țării să ajutăm pămîntul să ne ajute, să-i dăm ce are nevoie.

Se anunță vremea secerișului și primele combine au intrat deja în lanurile de orz pregătindu-se și de primele recolte de grîu din zona Oltului, a Doljului și a Dobrogei. Întreaga suflare din agricultură se află acum într-o stare de așteptare fecundă, pe de o parte a ploilor care întîrzie și pe de altă parte a momentului de virf în care urmează să intre în recoltele care dau în pîrg. Nimeni nu stă, evident, cu minile încrucișate, nimeni nu așteaptă minuni în condițiile în care cîmpiile roditoare în alți ani ale țării rămîn în continuare fără ploi și cu starea de umiditate a pămîntului mult sub nivelul limită. Se dă o bătălie extraordinară pentru fiecare strop de apă, sint chemate la contribuție cele mai ingenioase minți din unități agricole, din sate, din comune, pentru a pune la punct sistemele cele mai eficiente de hrănire a solului cu apa necesară plantelor în acest miez fierbinte de vreme în care au început deja să cadă frunzele ca într-o lună prelungă de toamnă. Pe de altă parte, în aceste zile fierbinți procesul de coacere al orzului și al grîului e foarte rapid și trebuie calculat cu mare precizie momentul intrării combinelelor în lanuri, în așa fel încît să nu se piardă nimic din recolta acestui an, să nu se scuture nici

un fir de orz sau de grîu, să nu rămînă necules nici un bob. Însuflețitoarea chemare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al

partidului nostru, lansată la ultima consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. a dat rod printre oamenii muncii de la sate care au înțeles că de modul în care vor

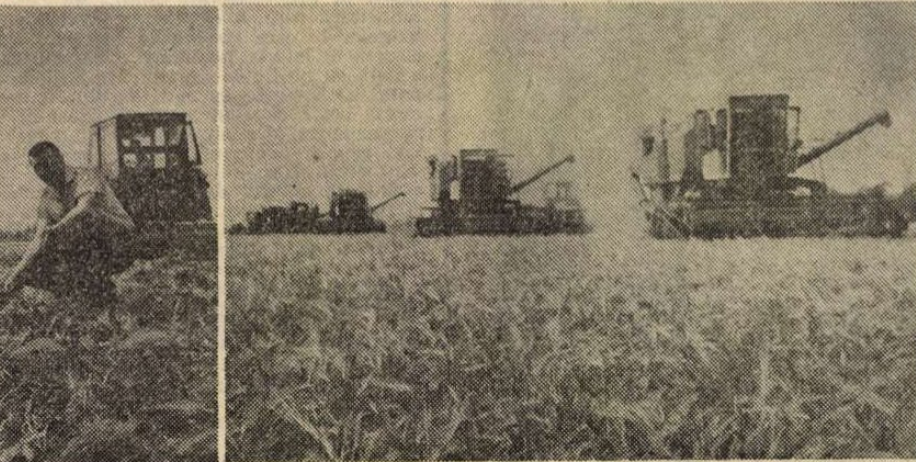
acționa acum, în aceste zile de arșiță, de modul în care vor iriga culturile și vor culege recoltele la timp depinde piinea noastră cea de toate zilele. „Avem tot ce este necesar — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuire — și trebuie să se ia toate măsurile în vederea stringerii în cel mai scurt timp a recoltei, fără nici o pierdere. Dacă acest lucru e valabil în general, anul acesta, această problemă are o însemnătate deosebită. Trebuie să nu lăsăm orzul sau grîul să ajungă la o coacere excesivă, ci să le stringem în pîrg, pentru a evita orice pierdere. Să luăm toate măsurile pentru a strînge recolta pînă la ultimul bob, în așa fel încît să asigurăm ca întreaga producție să fie culeasă și depozitată în mod corespunzător”. Îndemnul acesta ne amintește faptul că la această oră întreaga forță mecanizată a agriculturii este în stare să recolteze și să transporte zilnic grîul și orzul de pe o suprafață de 270 000 de hectare, ceea ce înseamnă că la orz recoltatul s-ar putea încheia în 4 zile iar la grîu în 6 pînă la 10 zile. Momentul ideal de recoltare și depozitare urmînd a fi stabilit pe zone, în funcție de gradul de coacere al recoltelor și de aria geografică și climatică.

Prin urmare, în aceste zile combinele au intrat deja în holde și seceră primele hectare de orz. Dar în același timp țara trăiește încă sub semnul lipsei de umiditate din sol. Pămîntul cere apă și oamenii fac tot ce este omeneste posibil să dea pămîntului ceea ce este al pămîntului: adică apa de care au nevoie plantele pentru a se dezvolta în condiții bune și pentru a nu pierde recoltele frumoase pe care ni le-am propus. Soarele arde dogoritor și procentul de umiditate din sol este din ce în ce mai scăzut, sub nivelul de alarmă. Astfel încît în aceste zile agricultorii țării și nu numai ei, oameni ai muncii din industrie, elevi și studenți, parti-

troller în stație plutitoare de pompare a apei spre lanuri și grădini. Pretutindeni unde alergă în aceste zile întîlnești bărbați și femei, tineri și tinere, copii acționînd cele mai neașteptate metode de irigații și mai ales de udat plantele la rădăcină, fără să se facă risipă de apă și ținînd cont de perioada de vegetație a fiecărei plante. Ultimii ani ne-au învățat să folosim fiecare palmă de pămînt, să nu risipim nici o fișie cit de mică de teren arabil, să exploatăm intensiv toate zonele agricole, chiar și pe cele situate la mari înălțimi. Dar acum fiecare strop de apă este important în bătălia, oarecum anacronică pentru acest secol cu atîtea promisiuni de ameliorare a efectelor climatice și meteorologice prin care ne-am propus să temperăm natura și să o modelăm după necesitățile noastre. Apelăm la metodele cele mai simple ca să dăm apă culturilor, găsînd timp de tras concluzii din întîrzierile celorlalți ani destinați încheierii sistemelor de irigații complexe, din neglijarea construirii canalelor și conductelor pentru irigații deși trăim într-o zonă cu un climat temperat dar cu neașteptate răsturnări meteorologice.

La recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. s-a stabilit, printre altele, irigarea pînă în anul 1985 a cel puțin 4 milioane hectare pentru ca în anul 1990 să ajungem la 6 milioane hectare. Ceea ce înseamnă un program complex de investiții și de lucru efectiv, fără amînări și restante în funcție de modul în care bate vîntul sau arde soarele. Aceste irigații vor trebui realizate în orice condiții pînă în anul 1990 pentru ca apa să nu mai constituie o problemă de alarmă și improvizatii în agricultura noastră.

La ora la care scriem aceste rînduri, din Cîmpia Banatului pînă în Bărăgan și Dobrogea, pe întinderile fertile din sudul

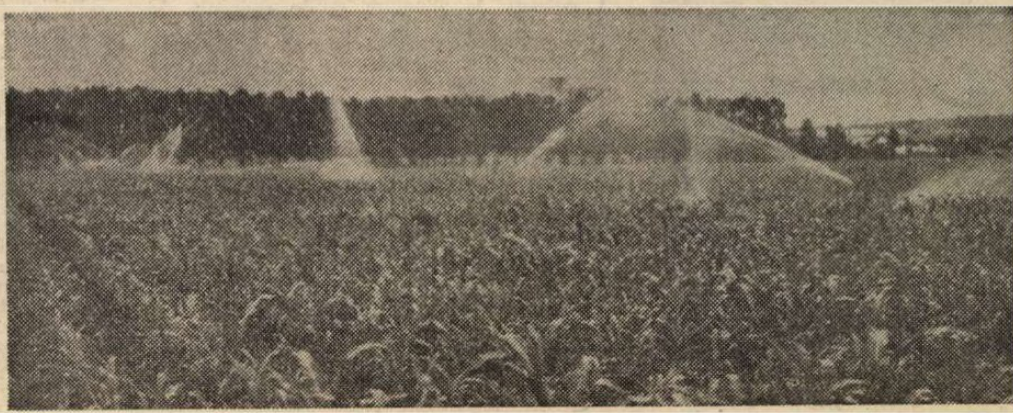

cipă la acțiunea de hrănire a pămîntului cu apă, ca într-un uriaș șantier de hidroameliorații. Adevărul este că au apărut în aceste zile cele mai neașteptate soluții de irigații rapide. Unii au transformat un sistem de desecări în inversul său, în sistem de irigații printr-o ingenioasă soluție inginerască, alții au construit o centrală eoliană, o moară de vînt care pune în mișcare un sistem de irigații pe cîteva hectare, în altă parte a țării se folosește, mai ales în gospodăria, roata grădinarului pentru care s-au elaborat și proiecte publicate în ziare, cineva a dat ideea salvatoare, dar aflată la îndemîna oamenilor, de a folosi valea din apropierea satului, prin cădere, în irigarea culturilor imediate, undeva a fost transformat un tanc pe-

Moldovei, lanurile de orz și-au schimbat culoarea în galben și auriu, semn că secerișul a început. Bătălia care se dă acum este importantă pentru recolta anului acesta amenințată de secetă. De starea de veghe și starea de acțiune concertată a tuturor oamenilor din agricultură, și nu numai a lor, depind în acest an, mai mult ca în oricare altul, recolta noastră și bogăția noastră. E vorba, în prima etapă, de un scurt răstimp concentrat în cîteva zile de muncă intensă și fără răgaz pentru recoltarea orzului și a grîului de pe 3 milioane de hectare! În acest moment nici un efort nu poate fi considerat prea mare cînd e vorba să stringem și să punem la adăpost, pentru celelalte anotimpuri ale vieții, piinea țării.

Fotoreportaj de
ADRIAN DOHOTARU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

ANDREI BLAIER:

„Încerc să fiu un lucid,
să mă privesc pe mine în această
lume frământată de întrebări“

— Ne-am înțeles că acest interviu îl batem direct la mașina de scris, Andrei Blaier! Ai venit târziu, cu mult după ora programată — de ce? — Mi-ai arătat un pașaport, pleci? — fii atent, bat la mașină totuși, așa cum am convenit!

— Am întârziat, pentru că am avut o sedință a... (își scoate haina, o pune în cuier la intrare, revine în încăperea, e ușor agitat). Am avut o sedință de birou, a secției de regie film, și sedința asta s-a prelungit nesferat de mult! Înțelegându-mă că am întârziat, unul dintre regizori m-a adus cu mașina la tine. Pașaportul îl am în buzunar, este doar pentru o săptămână, din păcate... Din păcate nu e o treabă anume, ci doar, așa, ca să mă odihnesc.

— Unde?

— În străinătate. Este primul concediu pe care-l iau de trei ani încoace, pentru că — ce faci, chiar bați totuși? — pentru că sint solicitat acolo.

— Ești într-adevăr alit de solicitat?

— Da, foarte... te rog să bați și chestia asta! Mă și autosolicit, dar sint și amestecat în fel și fel de activități.

— De pildă?

— Fac filme: mă ocup de cinematograf; am fost ales de către colegii secretar al secției de regie; sint secretar al organizației de partid producție-film din Buftea; sint membru al Comisiei cinematografiei...

— De cind faci film, Andrei Blaier?

— (o scurtă pauză, privește) Văd că al aici „ISTORIA“ lui Călinescu... de unde ai făcut rost de ea?!

— Lasă asta: DE CIND FACI FILM, Andrei Blaier?

— Stai, dom'le, puțin... p'ai, uite ce scrie aici... (a răsfodit impresionant volum, se fixează la paginile 775-776: fotografia cărții lui C. Ardeleanu, „Viermii pământu-

lui“...și îmi citește: „Sora scriitorului, Ana, se căsătorește cu un muncitor tăbăcar Gheorghe Blayer, copiii fiindu-i de asemenea muncitori.“ Acest Gheorghe Blayer a fost bunicul meu, iar unul dintre cei șapte copii ai săi — timpelar de meserie — tatăl!)

— Andrei Blaier, totuși: DE CIND FACI FILM?

— Din 1956. Anul în care am absolvit Institutul. Am avut șansa ca filmul pe care-l pregăteam pentru examenul de diplomă să fie preluat de către Studioul „București“ și să vadă lumina marelui ecran. Dar nu fără peripeții: în ziua premierei, mergeam cu părinții mei spre SCALA, am văzut în oraș doborându-se panourile ce prezentau filmul... Filmul a reapărut după trei luni, la un alt cinematograf de virf, ca în slăgărul acela: „de ce-ai venit, de ce-ai plecat...?“ N-a fost

modificat cu nimic! Am întrebat pe conducătorul de atunci al cinematografului român, tovarășul Brăteanu, de ce-a fost oprit filmul? Sau, de ce i s-a dat drumul?! Pentru că undeva s-a greșit: ori fusese interzis, ori, de ce i s-a dat drumul fără modificări?! Acel film se numea: „ORA H“. Îl mai ții minte?

— Unde te-ai născut, Andrei Blaier?

— În București, în cartierul asta, Colentina, în care locuiești tu acum; arăta cu totul altfel pe vremea cind locuiam eu aici.

— Chiar... aici?!

— Am locuit în acest cartier până ce am terminat „ORA H“, deci până pe la... 23 de ani. Primele filme le-am văzut la cine-

(Continuare în pagina 15)

HORIA PATRAȘCU ■

La o expoziție din Muzeul satului

Sintem dintre cei care cred că Muzeul satului își ajunge sieși. Cum să nu-și ajungă sieși, legitimându-și menirea și rosturile prin simplul fapt că există, un muzeu al satului românesc care, de fapt, e un mare și unic sat, un sat-muzeu al românilor, adunând pe câteva zeci de pogane toată țara cea veche de plugari și păstori! O țară cuprinsă aici în mișcarea ei milenară, în brazdele pe care le-au tras transumanțele din Carpați la mare — aceste măiestre punți care au dat neamului nostru unitatea de teritoriu și spirit. E o idee ce crește aici, observa cineva, pretutindeni, de la primul stîlp bătut în munții de miazănoapte, de la prispa înaltă a casei de Gorj sau de Argeș, până la acoperișul casei de cîmpie care repetă, în relieful său, amintirea muntelui de la obirșie, dînd întregului unitatea de armonioasă ființă, de casă unică a unui întreg popor.

Cum să nu-și ajungă sieși acest impresionant monument de etnografie și istorie socială, unic în lume la vremea întemeierii, gîndit de cîtorii lui, în frunte cu Dimitrie Gusti, aici, în inima țării, pe acea Via Sacra a românilor ce se deschide, pe sub Arcul de triumf, către Calea Victoriei, incorporînd mîndriei noastre istorice, mîndriei noastre moderne, cealaltă istorie, cea autentică și originală, cea arhaică, din care de fapt venim! Celor jigniți cîndva de „țărănișmul“ din centrul urbei, jigniți de fapt de originea noastră, timpul le-a dat răspunsul lui. Timpul, de aproape cinci decenii, trece peste marele sat-muzeu fără să-l vatăme, acest sat-templeu al nostru rămînînd (trebuînd să rămînă!) teafăr prin anotimpuri, ani și epoci, asemenea sufletului satului românesc, asemenea milenarei lui zestre istorice. O zestre care e, poate, cea mai de preț a ființei noastre, este suprema-i atestare de noblete, la fel de importantă, dacă nu și mai importantă decît Columna Traiană, Columna însemnînd pentru noi doar obirșia, Muzeul satului însemnînd dănuirea. Adică actul nostru existențial, adică istoria noastră, nu numai străveche, dar și continuă, nu numai continuă, dar și mare, tulburător de mare și de frumoasă, încheînd — prin operele meșterilor țărani coborîți prin veac din toate zările țării — o civilizație care, gîndindu-te cum și cînd a fost făurită, sub ce vremuri de foc și „șipă“, face să ți se taie răsufierea. Aceste opere, prin exemplarele lor ce e mai grandioase (peste 300 de monumente arhitectonice, adunînd între pereții lor peste 30.000 de obiecte de artă rustică, se află astăzi aici, în acest sat-muzeu, în acest sat-templeu al românilor.

Pășînd aici, pe bătrînele ulițe împodobite cu iasomie și stînjenei, simți, precum Blaga, că inima îți zvîcnește mai rar, ca și cum nu ți-ar bate în piept, ci adînc în pămînt, undeva...

N-am fi amintit aceste adevăruri de mult știute, dar care nu vor înceta nicînd să ne tulbure, dacă, de la un timp, n-ar fi căpătat, s-ar părea, un straniu credit ideea că marele sat-muzeu al românilor nu-și mai ajunge sieși, că pereții săi prea grei de artă nu mai izbesc retina vizitatorului, că vizitatorul, în aceste circumstanțe, trebuie tras aci de minecă, sedus (sau șocat?) prin alte imagini decît cele aparținînd satului românesc, veșniciei și artei lui. Desigur, așezarea unor valori străvechi într-un cadru nou, în rimă cu sensibilitatea contemporană, sau, invers, reînvierea cadrului cu ajutorul unor valori ce răspund mîl prompt aceleiași sensibilități sint operații care se fac, la ceasul de față, pretutindeni în lume, deseori cu succes. Dar la Muzeul satului se întîmplă, ni se pare nouă, altceva.

O expoziție de artă plastică intitulată „Locul, faptă și metaforă“ a depus în aceste zile, pe ulițele și în casele-monumente ale muzeului, mai multe lucrări, majoritatea semnate de tineri artiști, cu gîndul (scris negru pe alb în caietul expoziției) că „vecinătatea capodoperelor arhitecturii populare românești nu poate decît să servească, să pună în lumină talentul și sensibilitatea artiștilor contemporani“. Ce a rezultat?

A rezultat, după opinia noastră, o imagine inversă, un efect contrar scopului anunțat. A rezultat nu punerea în lumină a operelor moderne, nici măcar acea (neanunțată, dar desigur intenționată) relație de reciprocă valorificare, în che-narul aurit al tradiției, între creațiile anonimilor meșteri din veac și demersul decorativ al artiștilor contemporani. A rezultat, cum spuneam, un efect care contravine, s-ar zice, scopului, a rezultat splendoarea și unicitatea artei populare românești, în strident contrast cu lucrări

(Continuare în pagina 16)

ILIE PURCARU ■

Noua frontieră a sufletului uman

Extemporal

Ce ați înțeles din romanul Vacanța, al Mariei-Luiza Cristescu? Elevul Stănescu Hristea Nichita scrie:

Romanul Vacanța scris de unul dintre cei mai importanți scriitori ai noștri contemporani, Maria-Luiza Cristescu, are două personaje principale din care unul și cel mai important compus din doi, stîrnind în sufletul meu bucuria dialogului, iar al doilea este compus nu numai din unul care reprezintă o ultimă ființă suprapunînd realul imaginar.

Primele două personaje care sint un singur personaj, cu mirare într-un dialog cu al doilea care nefiind apt de replică se stinge discret în decursul eposului.

Romanul Vacanța, prin sesizarea unei logici umane aduce o bucurie sufletescă și pură celui care muncește mult mai înții și abia după aceea are dreptul să se pronunțe asupra muncii cu dreptatea muncii.

Am citit acest roman cu nespusea bucurie pe care o ai atunci cînd îți regăsești sufletul impersonal și drept al unei idei mărețe.

Am plecat din clasă emoționat în timp ce profesorul meu de limbă și literatură română și-a întors capul brusc spre mine și s-a uitat în ochii mei; încurajator.

Îl mulțumesc Mariei-Luiza Cristescu pentru privilegiul de a-l citi cu dor încă o dată romanul.

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

De la Mateiu povestire

Să zicem că printre atîtea lucruri serioase ne-am apuca într-o zi să facem și o năzdrăvănie, ne-am apuca, adică, să reconstituim Arnoteni, vechii Arnoteni. Ei bine, cum nu mai sint pe lume Ion Barbu și Tașcu Gheorghiu și chiar nea Aurel Baranga, eu unul l-aș numi arhitect și constructor numai și numai pe Radu Albala. Și dîmînd o lacrimă pustie, mă voi explica. Bătrîne vestii de la Moldova, scriu cu carne de pîsă, iscat de pe neînvîsele străzi ale Brăilei, că Radu Albala e scrîntit întru slava Bucureștilor din vremea cînd timpul avea trup și ființă de hagealicuri. Azi, dau, ca să-mi fie mereu aproape numele Domnului, o priocă de cai, o priocă de somni și o priocă de scrumbii și mă jur cu burta luminată de lună, cu spatele lipit de scîndură, cu valuri sparte în urechi, cu gînduri de secătură, și mă aplec și sărut pămîntul amar, al naibii să fiu — că Radu Albala mi se pare a fi superbul, melancolicul și norocoasa împerechere dintre nuc și salcie, marele stol de melancolii, trei zile sub vișini cu vișine ca pipe-rul, îndepărtatul și învinsul Pașadia. Asfințesc căruțele pe dealuri și închipuirea mea în nămolul trecutului — Pașadia merge, în fiecare zi, cu suferința la cantina Fondului literar ca să-și la porția de vitregie contemporană. Și nici nu costă mult: 17 leușteni porția. Jocul zeilor și-al întîmplării, Radu Albala e semănător de datini ortodoxe. Eu, care am păstorit lespezi de albine și roiuri de zăpezi și mi-am rupt destul la fîntînă ca să scot apă de lemn și am auzit cîini lătrînd în gutui, sint dator să declar că, după Eugen Barbu, Radu Albala a scris cele mai frumoase povestiri întîmplate în conacele boierești. Într-o comună gri, dintr-un județ albastru, unde destinul pune la cale lovituri de colivă, Radu Albala intră mereu sub pecetea unor taine, deslușește nălucl, coacăze negre, acrișe roșii, friguri născînd cocori ce n-au fost niciodată, — vedenii, tîrguri de romaniță, întîmplări visate, șapte rațe albe și una neagră, o ploale, un dans nopțatec — a plouat, a fost furtună, salcîmul din fundul armanului și-a rupt junghețura gîtului, plopii sint țărîmuri depărtări, al speranței și al iluziei — intră, cară bisericii pe umeri, sigiliu de slavă și pierdere ascunsă-n risipiri, risipiri.

Radu Albala este un fel de București care, poate (și ar fi ticălos pentru Dumnezeu să fie adevărat) nici n-a existat. Dar a existat, trăiește în noi, îl simțim, e impulsiv și demonic, Există! Radule, bate marginile, că eu bat mijloacele.

FĂNUȘ NEAGU ■

SPECTACOLE

Opțiune repertorială de succes

Întâlnirea unui ansamblu artistic cum este cel al Operei Române cu spectacolul de operă — în care ponderea sarcinii actoricești se modifică sensibil în raport cu cea strict muzicală, în care elementul de divertisment, efectul comic, burlescul de vodevil ocupă un loc însemnat, desenând reperele unui alt registru interpretativ — este întotdeauna binevenită. Mai întâi pentru că aduce, ca o primă consecință, fuziunea a două categorii de public, separabile firește mai mult la modul teoretic: cel atașat spectacolului de operă și, respectiv, cel al genului liric major. Apoi, pentru că spectacolul de operă este prin natura sa apt să dinamizeze creativitatea scenică, regizoral-actoricească. Cu alte cuvinte, o montare cum este cea de la Opera bucureșteană cu opera *Liliacul*, de Johann Strauss poate fi socotită din multe puncte de vedere o „gimnastică” extrem de oportună și, în același timp, o piatră de incercare.

Liliacul, opțiune repertorială ce garantează aproape din start succesul de public, este, pe scena Operei din București, un spectacol îngrijit, echilibrat, susținând materialul muzical atît de bogat și, pe de altă parte, atît de binecunoscut publicului, prin câteva voci remarcabile. În rolul lui Gabriel von Eisenstein, **Valentin Teodorian** reușește o creație de anvergură. Dezinvolt, cu un umor de bună calitate și o vivacitate deosebită, el se pliază perfect pe nuanța agreabilă de vodevil a textului, găsind, după părerea noastră, în majoritatea momentelor tonul just al interpretării actoricești. Glasul plin, maleabil, nuanțind expresiv la toate nivelele ambitusului, îl slujește în realizarea unui personaj ce se refacă ca prototip al burghezului petrecăreț și simpatice.

Alături de el, în rolul Rosalindei von Eisenstein, evoluează cu siguranță și prestația scenică soprana **Cornelia Angelescu**. Voce puternică, precisă, fără o întindere spectaculoasă, dar folosind bine registrul mediu, **Cornelia Angelescu** este o Rosalindă credibilă, mai ales în actul al doilea, în scena balului, unde își susține cu farmec rolul (în rol de „contesă maghiară”). Interpretarea ei ueză pe alocuri, deliberat, de detasarea parodică, izbutind să contureze un personaj simpatice manevrat de qui pro quo-uri, al cărui model ne este binecunoscut încă din comediile lui Lope de Vega.

Al doilea rol feminin de oarecare întindere îl revine în acest spectacol **Silviei Voinea** (Adela, fata în casă). Farmecul apariției sale grațiale, nervoase este dublat de calități vocale deosebite. Vocea ei este foarte bine impostată. Fără a fi deosebit de puternică, ea este totuși penetrantă, de o mare limpezime. Excelent distribuită în acest rol, **Silvia Voinea** prilejuiește momente de reală incitare, cum este cel din scena închisorii, cînd Adela își demonstrează calitățile de artistă de operă.

Un rol inteligent construit realizează **Ioan Hovorov** în directorul închisorii, domnul Frank. Deținînd elementele unei veritabile retorici a gestului, **Ioan Hovorov** este una dintre cele mai izbucite prezențe scenice din acest spectacol. Mai puțin relevantă evoluția lui **Lucian Ma-**

rinescu în rolul lui Falke, „doctorul Liliac”, victima farsei care dă și numele operetei și autorul intrigii subțiri, dar simpatice la care asistăm. Între calitățile sale nu putem însă să nu amintim pe aceea de a „umple” cu un desăvîrșit instinct artistic, care-l conduce gesturile și mișcările în scenă, momentele de solo ale celorlalți interpreți. În sfîrșit, tenorul **Nicolae Bratu**, incintă prin căldura deosebită a glasului său, nemulțumind însă printr-o foarte slabă preocupare pentru elementele de actorie. Alfred este, astfel, abia o palidă schiță a unui adevărat rol. Deosebit de simpatice apariția — exclusiv vorbită — a lui **Constantin Gabor** în rolul gardianului Frosch, în ciuda unor evidente îngroșări și „caragializări”. Un foarte bun rol secundar, în travesti, cel al prințului Orlovsky, realizează **Corina Circa**. Eleganța sunetului și a mișcării, exacta dozare a nuanțelor și a frazării se numără printre calitățile demonstrate de ea în această seară.

Prezența corpului de balet, destul de scurtă și de puțin semnificativă în acest spectacol, contribuie totuși și ea la impresia de plăcută și potrivită așezare în scenă, iar corul susține și de astă dată cu acuratețe și expresivitate partitura spectacolului. Aria „Frați să fim”, din actul al doilea este, poate unul din cele mai reușite momente ale spectacolului, în acest sens.

Conducătorii spectacolului — regizor, **Jean Rînzescu**, dirijor, **Constantin Petrovici** — par să se fi pus de acord în adoptarea unei maniere lipsite de elemente-soc, armonioase fără efecte spectaculoase. Potențată de decorurile discrete și de bun-gust semnate de **Otfelia Drăgănescu**, atmosfera spectacolului cu opera *Liliacul* este una plăcută, în buna tradiție a spectacolului de divertisment.

TANIA RADU

Debuturi la Opera Română

Credincios principiului de valorificare deplină a potențialului valoric al solistilor, iată că tandemul directorial al Operei Române din București, alcătuit din muzicologul dr. **Petre Brăncuși** și cunoscutul cîntăreț **Cornel Stăvru**, au creat posibilitatea, recent, ca o întreagă serie de artiști lirici, sau balerini, să deuteze în diferite roluri. Se încearcă, astfel, pluralitatea artistică a personalității actoricești, modalitate concepțională modernă de conducere eficientă a teatrului liric contemporan.

Din noianul de debuturi, vom consemna, în primul rînd, pe acela al **Sandei Sandru**, în *Boema*, unde — alături de **Ludovic Spiess**, aflat într-o formă de zile mari — a creat un cuplu de excepție, dînd naștere unuia dintre cele mai remarcabile spectacole de operă văzute la București în ultimii ani! Mai sînt de amintit și alte debuturi recente, cum ar fi cel al **Monicăi Teodorescu**, în opera *Trubadurul*, triplul debut în opera *Liliacul*, al sopranei **Cornelia Angelescu** (Rosalinda), **George Lambrache** (Eisenstein) și al balerinului **Mihai Spiridonescu**, în feericul bal al prințului **Orlovsky**. În sfîrșit, se cuvin a fi, de asemenea, consemnate, cu același deplin interes, debutul **Adinei Iurascu** în *Azucena* (Trubadurul), al lui **Marcel Rosca**, în *Zarastro* (Flautul fermecat), al lui **Constantin Ene** în *Manrico* (Trubadurul), al balerinei **Roxana Bodnarcu** în rolul principal din baletul *Frumoasa din Pădurea Adormită*, ca și premiera operei „Noaptea cea mai

lungă”, de **Doru Popovici**, pe libretul lui **Dan Mutașcu**, ca și reluarea, după mai mulți ani, a baletului „Dumozela Măruța”, capodopera maeștrului **Mihail Jora**, lucrare cu care Opera Română va contribui, probabil, la crearea unui plus de interes al spectatorilor.

Iată însă că teatrul de operă bucureștean a oferit și altor solisti, angajați permanenti ai teatrelor similare din provincie, să evolueze în capitala țării și chiar să deuteze, aici, în diferite roluri. Cu acest prilej, **Ruxandra Vlad**, solistă a Teatrului liric din Brașov, și-a susținut, simbatic 4 iunie a.c., debutul absolut, în rolul **Santuzzei**, din opera „Cavalleria Rusticana”, de **Pietro Mascagni**. Surpriza noastră a fost dublă, pe de o parte a însuși rolului propus (se știe că acest personaj este interpretat, de obicei, de un glas de soprană), iar pe de altă parte, a satisfacțiilor estetice trăite în urma evoluției protagonistei.

Ruxandra Vlad, cunoscută anterior ca mezzosoprană — la Brașov i s-a incredințat, de curînd, chiar rolul titular din opera *Carmen* — posedă în acest moment un timbru vocal mai rar întîlnit, denumit **falcon**, obținut probabil printr-un studiu intens. Vocea sa se situează la granița dintre soprane și mezzosoprane, iar denumirea de **falcon**, mai rar întîlnită, derivă de la numele unei cîntărețe celebre, pariziana **Falcon Marie Cornelle**, care în secolul trecut a avut succese răsunătoare în operele „Ebreia” și „Hughenotii”. Se pare că, în amintirea vocii sale, dotată cu un timbru cu totul special, profesorul de canto au denumit **falcon**, pe sopranele mai grave, sau pe mezzosopranele dotate cu un timbru mai înalt. În debutul **Ruxandrei Vlad** am fost impresionați, în primul rînd, de evoluția sa scenică, frumusețea ei meridională, statura și sveltețea, felul de a trăi scenele cu pasiune sau disperare pasională întruchipînd veridic o siciliană temperamentală, tablou viu care s-a împletit minunat cu întreaga scenografie a spectacolului. Vocal, solista a reușit să se ridice la valoarea partenerilor ei bucureșteni, dintre aceștia, **Constantin Ene** relevîndu-ne un **Truidu** foarte bun, probat — de altfel — în mai multe rînduri ca un rol-mănușă. Forța glasului **Ruxandrei Vlad**, a fost observată, mai cu seamă, în registrul mediu, dar și acutele sale, sînt penetrante, dovadă că ele au putut străbate un anevoios drum, dintre scenă și spectatori, trezind peste toate obstacolele puse în cale de către fanfara din fosa orchestrei.

În rezumat, ținînd seama și de faptul că — deși aflată la un debut absolut de rol și de timbru vocal (solista nu s-a bucurat de o repetiție generală scenică, ci doar de una cu orchestra, adică fără partenerii de joc) — acest spectacol a arătat-o pe **Ruxandra Vlad** ca pe o nouă și potențială interpretă a **Santuzzei**, precum și a altor personaje din literatura muzical-dramatică.

CLAUDIU NEGULESCU

Argument

Zilele Helion și literatura S. F.

Să-ncepem, de ce nu, cu sfîrșitul, așa cum încep, uneori, romanele, nuvelele și povestirile literaturii science-fiction (mai pe scurt SF) și de anticipație. Firește, nu numai romanele acestei literaturi încep cu sfîrșitul! Să-ncepem deci cu anulul care a încheiat cele trei zile de dezbatere, lecturi prelungite, concurs literar, vizionări de film și teatru reunite sub titlul *Zilele Helion*, ediția a treia, găzduită de Casa tineretului din Timișoara, manifestare la care au participat aproape toate cenacurile SF din țară, cum sînt **Quasar**, din Iași, **Fahrenheit 451**, din Bacău, **Solaris**, **Fantastic-club**, **Universal-club** și **Modul-13**, din București, **Sirius**, din Lugoj, **Nova** din Sibiu, **Horeni**, din Oradea, **H.Coandă** și **Victor Anestin** din Craiova, **Helion** și **H.G. Wells**, din Timișoara și... **Selenarii**, din Guranda. Nu vă veți întreba care **Selenarii**, ci care **Guranda**, bănuim. Ei bine, anulul în cauză preciza că **întîlnirea de la Guranda** va avea loc, ca și acum doi ani ca și acum un an, în prima săptămînă a lunii august. În acest caz veți încerca să vedeți cam unde ar veni, pe hartă, această localitate numită Guranda. Nu vă mai chinuți, pentru că nu o veți găsi, întrucît Guranda este un mic sîtuc care aparține de comuna Durnești din județul Botoșani. Și cum satele nu sînt trecute pe hartă... În pofida acestui fapt, mulți, foarte mulți tineri scriitori și iubitori de literatură SF cunosc în amănunt drumurile care duc spre Guranda, sat care, grație tinărului și inimosului profesor suplinitor **Stelian Neagu**, a găzduit, cum am spus, două întîlniri republicane ale tinerilor scriitori și iubitori de literatură SF.

Să adăugăm acestui simplu anunț, în spatele căruia, vedem, se ascunde o întreagă poveste, inclusiv numele cenacurilor participante la *Zilele Helion*, și faptul că de-a lungul celor trei zile au circulat printre participanți câteva... fanzime, adică un fel de publicații precum **Helion**, **Paradox**, **Quaro**, **Biblioteca Nova** și altele. Unele dintre ele sînt mici buletine de informații trase la xerox pe două sau patru foi obișnuite de hîrtie. Altele sînt adevărate reviste. Pot fi întîlnite în cuprinsul acestor fanzime numeroase articole care dezbate fenomenul numit literatură SF, precum și zeci și zeci de nuvele și povestiri ce aparțin literaturii SF. Autorii articolelor, nuvelelor și povestirilor sînt atît scriitorii străini de renume mondial, cit și tineri scriitori din țara noastră, adică membrii cenacurilor mai sus amintite. Ne întrebăm dacă n-ar fi momentul ca toate aceste publicații, mai mult sau mai puțin voluminoase, să poată fi lecturate în sala unei biblioteci cum ar fi, de exemplu, **Biblioteca Centrală de Stat**, sau **Biblioteca Centrală Universitară** și, de ce nu, chiar **Biblioteca Academiei R.S.R.**? Respectiv, velele publicații, inclusiv cărțile de pină acum, atîngătoare la problema SF, ar putea alcătui un important și necesar fond documentar asupra căruia se vor apleca, sîntem siguri, actualii și viitorii teoreticieni ai literaturii SF. Dealtfel, referitor la această chestiune, dezbaterile *Zilelor Helion* au subliniat și această idee, mai exact spus această necesitate. În ceea ce ne privește, oarecum surprînsi, păstrînd o anumită rezervă strategică adică un fel de circumspecție față de valențele strict literare ale literaturii SF, consemnăm că, iată, de-o bună bucată de vreme, să zicem aproape zece ani, un numeros grup de tineri din diverse orașe ale țării, majoritatea studenți și elevi, dar, printre ei, și doctori, ingineri, economiști, profesori, arhitecți, tehnicieni, muncitori etc., pregătesc, cu o temeinicie și un entuziasm lucid, cu un fel de romantism reținut, dar profund, ceea ce ei numesc „cel de-al doilea val” al literaturii SF din țara noastră. Ceea ce ei, SF-iștii, cum se autointitulează, înțeleg prin acest „cel de-al doilea val” e mai greu de explicat. A apărut și se manifestă din plin, cu alte cuvinte, un veritabil fenomen socio-cultural, cu precădere literar, care se străduie să atragă asupra sa atenția revistelor literare, a revistelor de tip magazin, a revistelor studentești și pentru tineret și, de ce nu, chiar a editurilor. Cu atît mai îndreptățită este această fierbinte dorință a scriitorilor SF-iști, tineri și vîrstnici, cu cît, ca să rezumăm dezbaterile, cel de-al doilea val de literatură SF a depășit acea literatură tehnologicizantă de pină acum și a repus, în centrul atenției și al relațiilor, omul, omul zilelor noastre, omul planetei Pămînt. Firește, în măsura în care aceste intenții se vor acoperi și de scriitura literară propriu-zisă, adică, la urma-urmelor, de talent. Găsim că dorința literaturii SF este pe deplin justificată.

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

editurii, fie pe ultimii 5 sau pe ultimii 2 ani — a titlurilor publicate. La fel și cu planurile („Proiectele” pe 1983, impriimate pe prima copertă, au, datorită selecțiilor excesive, un rol pur decorativ). N-ar fi strînat, de asemenea, un studiu temeinic cu privire la activitatea editurii, atît în perioada veche, cît și în cea de astăzi.

Dar, luînd buletinul așa cum este, alcătuit, adică, în cea mai mare parte din piese ori fragmente din cartea editată, precum și din referiri critice la ea, ne apare limpede, avînd în vedere și numele lui, că menirea „Exemplarului de semnal” este să-i îndemne, pe oameni să-l procure și să citească opera respectivă în întregime. (Ion D. Goia)

O REGRETABILĂ OMISIUNE

Nu l-am cunoscut pe **Mihailopol**, deși de nenumărate ori l-am văzut pe

holurile Casei Scintei, cu aerul său adormit, visător, o figură de om blăjin, despre care nu puteai ști în ce stare se află, e preocupat de ceva dureros sau e la citeva secunde de o glumă spumoasă. Dar li știu fotografiile, i le căutam în fiecare expoziție, le identificam prin reviste, chiar dacă nu erau semnate. Era unul dintre fotografiile care reușesc orice, cu o imaginație care se exprima într-un fel numai al său, de parcă aparatul era unic și purta marca **Mihailopol**, nu numele cine știe cărei fabrici celebre. **Mihailopol** a fost un mare artist, un om cu un rar simț al peisajului și al amănuntului cu semnificații majore, un fel de gînditor în imagini. Din nefericire, s-a dus. Omul a lăsat multe amintiri, poate că și inamicii, dar, dincolo de toate, a lăsat o operă, o fascinantă poveste în imagini a vieții pe care a trăit-o cu noi sau prin apropierea noastră.

Zilele trecute am privit fotografiile expuse la această ediție a Salonului Internațional de Artă Fotografică. Doamne, ce minuni, ce abundență de fotografii rare! Din păcate, după părerea mea, deocamdată numai a mea, puține din fotografiile de antologie aparțin artiștilor noștri. Poate că e la mijloc și-o chestiune de selecție. Chiar dacă am fi generosi și-am spune, toate fotografiile noastre sînt extraordinare, unice și incomparabile, tot mai era loc și pentru o fotografie de **Mihailopol**. În primul rînd dintr-un adînc respect pentru unul dintre cei care s-au străduit să vorbească lumii cu teleobiectivul. A plecat dintre noi un fidel slujitor al acestei arte și citeva fotografii de-ale sale erau un mic și discret semn de solidaritate împotriva morții. Dar dincolo de asta, deși **Mihailopol** omul s-a dus, **Mihailopol**-artistul rămîne, el a

lăsat o operă și ea se cuvenea să fie reprezentată în acest salon pe care artistul nu l-a mai ajuns. N-au existat fotografii? Comoditatea sau dezinteresul pot fi o scuză? În fața memoriei și-a valorii ele pot trece în același timp și ca o regretabilă împletate. (C. Nistorescu)

Desen de **RALUCA GRIGORCEA**

Iubirea de frumos

Eminescu

Ne aducem mereu aminte de **Mihai Eminescu**. El face parte din conștiința noastră ca popor. A fost de ajuns de mare înțelept și dăruit să știe că numai integrîndu-se ființei neamului poate aduce roada nepieritoare. Se potrivește în ce-l privește vestitele vorbe: cine vrea să-și dobindească sufletul său îl va pierde, adică îl va cîștiga în altul, în ceilalți, în comunitatea neamului său.

Apropo că n-a avut bucurii personale, bucuriile și sărbătorile lui erau cele ale poporului nostru, durerile lui nu sînt ale lui ci ale Moldovei și Transilvaniei și ale Țării Românești ale Poporului român, ajunsesse la acea obiectivare ce pulsează în textele marilor profeti din vechime care nu aveau suspin personal ci era neamul lor îndurerat care ofta sau jubila din

adîncuri în ceasuri de urgie sau izbăvire.

Era un suflet de mare enthouziast, al unui om organic sănătos pentru că numai astfel de suflete „pot crede în existența unei legi universale etice, mai presus de urîtenile morale evidente, și aparent precumpănitoare ale vieții”, cum spune **Părvan**.

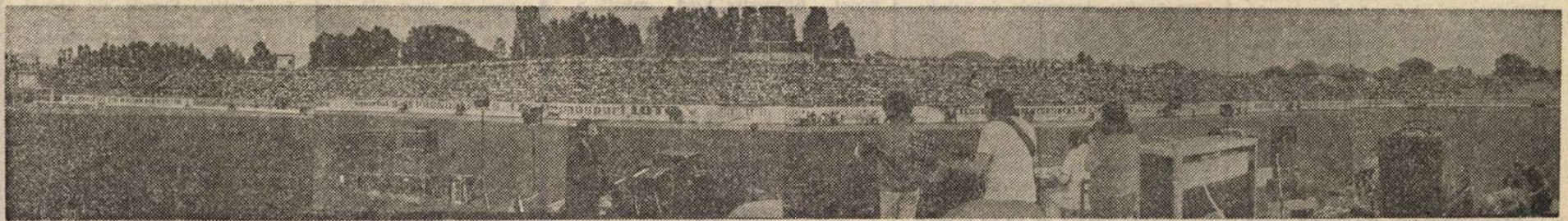
De aceea este greu de ajuns **Eminescu** pentru că-l greu de ajuns sufletul neamului care cere fiecărui lepadarea de sine, intrarea pe calea cea strîmtă a jertfei de sine, iar aceasta nu din mindrie nu din datorie civică ci din iubire curată și nepieritoare.

Floarea de tei ne aduce aminte de trecerea lui dintre noi la eternitate. Copirșul așezat lîngă mormîntul lui **Brăncoveanu** în zumbet de albăne și cîntări bizantine era încărcat de flori de tei, așa cum și-a dorit-o mireasma acestei flori simbol arhaic al spiritului veghind la porțile tuturor sanctuarelor.

IOAN ALEXANDRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

„Pe Mureș și pe Tîrnave”...

Făgăduim că LA ADIO o să însemne PE CURÎND

Localitatea : Sibiu, 2 iunie 1983, stadionul „Soimii”, orele 20.
Durată : 7 ore.

Număr de spectatori : 15 000.
Atmosfera : Ca întotdeauna la Sibiu, de o mare intimitate.

Calitatea spectacolului : extraordinar spectacol atît din partea publicului cit și a scenei. Nota maximă.

Noutăți : A cîntat pe scena cenaclului grupul de muzică folk „Brukenthal”, compus din Lemăndroi Carmen, Gheorghidă Dorin și Csaszar Wilhelm.

Aportul organizatorilor : Deosebit de cald și de îndatoritor. Mulțumim activiștilor de partid, primului secretar al județenei de partid Sibiu, Vasile Bărbuleț, pentru ajutorul acordat în realizarea spectacolului ; cuvinte calde tovarășei Munteanu Gabriela, prim-secretar la județeană U.T.C., precum și tovarășului Turcas Toader, secretar cu probleme de propagandă al județenei U.T.C. Sibiu. Deși anunțat pe neașteptate, s-a realizat un cadru minunat spectacolului în numai două zile de la anunțarea intenției noastre de a nu ocoli Sibiu.

Fiecare moment de desfășurare a cenaclului înseamnă ceva înedit, este într-o perpetuă schimbare prin el însuși. Cenaclul Flacăra nu apare pe scenă pentru a distra un public comod, ci pentru a-l îngrîji și a-l transforma, iată un adevărat act de cultură.

La început, atmosfera spectacolului purta pecetea unei rețineri ce a fost repede spulberată de însăși tinerețea și dorința de participare a întregului stadion.

Biletele curgeau neîntrerupt spre scenă : «Bine-ai venit colindători ai celei de-a treia păci mondiale. Fie ca aici, din inima Ardealului, cîntecul acesta să se audă pînă-n Alba Iulia lui Mihai, ori pînă-n Putna lui Ștefan cel Mare, ca semn al dorinței noastre de pace, de libertate și de unitate frățească. (Un tînar de naționalitate germană, care se mîndrește că este cetățean al României socialiste — Gross Peter)».

Deodată, o liniste de cristal se asază sideral în sufletul oamenilor. Se recită. O voce de tunet strălucea adînc în vibrația cuvintelor.

Acordurile muzicii clasice din chitara lui Ilie Stepan erau preluate de murmurul unui întreg stadion. Era puțin ? Era mult ?

Dietrich Krauser și grupul Pro Musica cîntă în limba germană rockul „Tu”, în semn de respect și frăție față de naționalitățile din România. Dealtfel, în Cenaclul Flacăra își desfășoară activitatea, ducînd mesajul cîntecului și al versului, mesajul păcii și al tinereții, maghiari, germani,

greci, sirbi, evrei, oglîndind frăția de pe acest pămînt străvechi al Daciei latine.

S-a cîntat pentru țară, pentru eroii neamului — Burebista, Ștefan, Mihai, Horea, Iancu, Cuza, Ion Roată, pentru cetitorul României de astăzi, președintele Nicolae Ceaușescu.

Totul decurge extraordinar și, culmea paradoxului, acest extraordinar pare firesc, datorat în primul rînd tuturor tinerilor din Sibiu care, prin dorința lor exprimată în sute de scrisori, au deturnat pur și simplu Cenaclul Flacăra, aducîndu-l în cetatea celor șapte scaune. Sibiul trebuia cuprins în Gala 1000 și publicul de pe stadionul de sub Arini ne-a întărit impresia că nu trebuia ocolit. Cele șapte ore de spectacol (s-a terminat la ora 3) au fost și cele mai concentrate.

Noaptea, tîrziu, prieteni din Săliște ne scriau că nu le pare rău că vor merge pe jos pînă acasă după acest spectacol.

Mult după miezul nopții se sting ultimele acorduri ale muzicii. Încet-încet stadionul se golește și o mare de tăcere se agață de murmurale cîntecelor, care plutesc fulguind aerul. Stadionul era un imens candelabru de ochi, gravat pe seara cerului de dorinți. Înaintea plecării spre Reghin, în fața hotelului, mii de tineri așteptau clipa despărțirii. Așteptarea le-a fost răsplătită prin cîntece și umor.

S-a proiectat pentru jumătatea lui iunie 1983 o stagiune de o săptămînă în județul Sibiu.

Nu se cade a încheia cronică Sibiului fără a anunța victoria cenaclistilor la fotbal în fața echipei județene U.T.C. Scor final : 10-2. Așa ne mai învingem și noi oboșala.

Pentru Tîrgu Mureș, pentru tot Ardealul, de la București soarele răsare

Localități : Reghin, 3 iunie 1983, stadionul din localitate, orele 19 ; Sighișoara, 4 iunie, orele 19, stadionul din localitate ; Tîrgu Mureș, 5 iunie, orele 19, Sala polivalentă ; Tîrnăveni, 6 iunie, orele 19, stadionul „23 August” din localitate ; Tîrgu Mureș, 7 iunie 1983, Sala Polivalentă, orele 19.

Durată : 6 ore și 15 minute, la Reghin ; 6 ore la Sighișoara ; 6 ore și jumătate la Tîrgu Mureș, 6 ore la Tîrnăveni ; 7 ore și 15 minute la Tîrgu Mureș în 7 iunie.

Număr de spectatori : 5 000 la Reghin ; 8 000 la Sighișoara ; 5 000 la Tîrgu Mureș ; 8 000 la Tîrnăveni ; 6 000 la Tîrgu Mureș în 7 iunie.

Calitatea spectacolului : de înaltă ținută ; bun la Sighișoara dacă nu am lua în considerare dese întreruperi ; bună la Tîrgu

Mureș ; la Tîrnăveni spectacol de înaltă ținută și datorită măsurilor organizatorice excepționale ; De la bună la foarte bună, iar spre final excepțională, ca în alte prilejuri, dealtfel, la Tîrgu Mureș.

Atmosfera : La Sighișoara, caldă. Bună la Tîrgu Mureș, extraordinară la Tîrnăveni. În spectacolul din 7 iunie de la Tîrgu Mureș, mai dezințată la început, apoi devine caldă, participativă. A fost o seară superbă. Publicul a început cîntec, șase cîntece în mod spontan, iar membrii cenaclului au fost nevoiți să-i secondeze. De reținut că au fost momente cînd intensitatea a egalat atmosfera spectacolului de la Tîrnăveni.

Noutăți : Au debutat grupul T₂ de la Clubul tineretului, compus din româncea Moldovan Mirela și sîsoaica Orols Karmen, interpretînd „Așezare cu părinți” (versuri Adrian Păunescu) și o variantă în germană a cîntecului „Vinare de vînt”, și Kiss Angela, elevă la Liceul industrial nr. 2. A revenit Mirela Boian. A debutat la Sighișoara Horia Moldovan, Comșa Traian, Mirela Bărdas (redebuit) și, mai ales, Viorica Belea recitînd excepțional „Si dacă” de Mihai Eminescu. La Tîrgu Mureș a revenit actorul Mihail Stan, recitînd în premieră „Andante” de Lucian Blaga ; au debutat Adriana Lobontiu, Carmen Cerghizan și Felician Stingaciu. La Tîrnăveni au debutat Alina Fărcășu, surorile Jary (Adela și Gabriela), grupul „Peco” și a revenit Felician Stingaciu. Magdalena Finna a cîntat, în premieră „Colindul Ardealului”. La Tîrgu Mureș a debutat formația Tridont compusă din Balogh Laszlo, Nagy Zolt, Mesaros Levente, precum și Delia Delean, Nicoleta Mărgineanu, Sorin Costea. De asemenea, Truță Claudia și Nagy Angela.

Aportul organizatorilor. La Reghin, foarte bun ; la Sighișoara, publicul a știut să repare prin căldura sa aproape tot. Dacă la Tîrgu Mureș scena extrem de joasă a îngreuiat desfășurarea spectacolului, la Tîrnăveni o ireproșabilă organizare a schimbat mult în bine opinia pe care o aveam după trei zile de stagiune în județul Mureș. Citeva lucruri legate de înălțimea scenei. În primul rînd, precizăm că nu este vorba de un capriciu, ci de o necesitate impusă de condițiile practice în care se desfășoară cenaclul nostru. Această scenă nu trebuie să fie niciodată mai joasă decît un stat de om înalt, astfel încît din orice colț să se poată vedea tot ce se întîmplă pe scenă, să nu se creeze probleme care în nici un caz nu aparțin cenaclului. Cînd spectacolul începe, organizatorii se retrag și lasă să se confrunte cu publicul un singur om, poetul Adrian Păunescu. Explicația unor spectacole în care atmosfera devine de mare intensitate sufletească, vibrînd de emoție patriotică adevărată constă și în capacitatea organizatorilor de a rezolva înaintea spectacolului toate problemele sale specifice, în vreme ce în alte locuri conducătorul cenaclului este nevoit să-și consume o energie suplimentară, pentru rezolvarea problemelor de acest

fel. Sigur că problemele de organizare nu rezolvă de la sine calitatea spectacolului, cum nici mijloacele tehnice nu sînt capabile ca prin ele însele să transmită vreun mesaj, dar numai comparînd organizarea defectuoasă de la Sighișoara, cu organizarea impecabilă, strălucită de la Tîrnăveni putem să evaluăm cit mai just rolul unor buni organizatori, calitatea de bună gazdă.

Transmitem mulțumirile noastre și recunoștința profundă Comitetului județean de partid Tg. Mureș, tovarășului prim-secretar Nicolae Vereș, iubitor de cultură și atent la solicitările tinerilor mureșeni față de actul de cultură care a oferit posibilitatea reîntîlnirii cu un public inimos. Deosebită și contribuția organizatorilor tineri. Mulțumim din suflet acelor tineri care ne-au urmărit cu scrisorile și telefoanele prin țară pentru a realiza o nouă și admirabilă întîmplare. Grație unui public deosebit s-a realizat, după opinia specialiștilor, și o foarte bună înregistrare radio.

În amurg, orașul viorilor, minunat și fragil, ne-a întîmpinat cu o lacrimă a sălcilor plîngătoare, încremenite în tristețea lor de liniște înnoată.

Lîngă mine, un om între două vîrste, cu un zîmbet imprumutat din stampe, îmi șoptea aranjîndu-și mereu haina : „măi omule... păi... aici am nimerit la nuntă !” Am zîmbit misterios, de parcă eu aș fi inventat zîmbetul, implicîndu-mă și eu în sărbătoarea lui. De fapt avea dreptate, avea foarte multă dreptate. Am văzut proaspeți pensionari săltînd în virful picioarelor în ritmul muzicii, cu un aer mai mult decît înțelegător, tînînd egal, după umeri, nepoți imberbi și fericiți. Era muzica lor, era cuvîntul lor, erau ei în firea și libertatea lor.

La Reghin ne-am început turneul de cinci zile în județul Mureș, căci unde se putea acceda cenaclul mai bine ca aici, în orașul instrumentelor muzicale. Un soare adie prin sălcile ce plîng peste oameni, iar florile trimise spre scenă sînt așezate puternice în vase ce au formă de bombă. Fie ca toate bombele pămîntului să folosească doar ca suport pentru flori !

Acum, în această seară, grupul feminin Ecoul s-a regăsit întreg dar, vai, pentru scurtă vreme, pe scenă.

Cîntecele cenaclului modelează, transformă starea de emoție în realitate. Colindul maramureșean aspru și cu miros de vechime se interferează în fața spectato-rilor cu rockul grupurilor Voltaj sau Iris.

Era un virtute neînchipuit, în care totul se succeda într-un firesc de omenie și pace. Din pieptul miilor de tineri a izbucnit cuvîntul : pace, pace ! Cîntecele de țară găseau ecoul curat al unei credințe față de patrie și eroi în toată ființa tinerilor participanți.

Muzică clasică, hard-rock, colinde, poezie, cîntece de țară, iată rezumatul unui mesaj numit Cenaclul Flacăra.

GIL IONIȚA

★

Cum nu seamănă două zile între ele, așa nici spectacolul de la Reghin cu cel de la Sighișoara. Dacă în prima zi, din cele cinci ale stagiunii noastre în Mureș, nu am avut probleme, la Sighișoara — pe un teren mai mult viran decît de fotbal — spectacolul a trebuit să fie întrerupt de citeva ori.

Și de ce totuși spectacolul a continuat ? Fiindcă Cenaclul Flacăra este spectacolul oamenilor buni, al tinerilor aflați în număr mare pe stadion. Pentru ei am venit, pentru ei ținem spectacolul și ne străduim să fie pe măsura așteptărilor. Nu este nici spectacolul nostru și nici al organizatorilor. Noi avem datoria ca împreună cu tinerii din organizațiile de tineret să facem pentru oamenii muncii, pentru tinerii din întreaga țară un spectacol care de fapt le aparține. Cu această plăcută obligație, cu această datorie am plecat din București prin țară, și cerem tuturor celor în drept, factorilor de decizie, să acorde tot sprijinul nu nouă, ci actului de cultură și oamenilor.

Și poate spectacolul a mai continuat și datorită senzației pe care ne-au dat-o trenurile, care treceau nu departe de stadion, de trecere a vieții. Și nu se știe cînd va mai trece trenul nostru prin gara Sighișoara... Oricum, momentele mari nu au lipsit. Inconjurați de blocuri, cu oameni la geam sau pe acoperișuri, tribunele și gazonul pline ne-au întărit în a ridica pînă la un punct nesperat cota spectacolului.

(Continuare în pagina 19)

DUCU BERTZI

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul cîntecelor cenaclului realizat în această săptămînă a fost întocmit pe baza scrisorilor primite din diversele colturi ale țării. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile lor pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le talonul de participare. Iată configurația definitivă a Topului lunii mai :

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	2 764
2. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	2 387
3. Totuși iubirea	Măjay Gyözö	Măjay Gyözö	1 464
4. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	1 155
5. Cîntec pentru Oltenia	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	937
6. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	810
7. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	804
8. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	725
9. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	722
10. Te salut generație-n blugi	Pro Musica	Pro Musica	694

Așteptăm noi propuneri pentru topul lunii în curs.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar TOPUL MUZICII TINERE Talon de participare

nr. 2

iunie 1983

Un drum în eternitate:

Balul din Topleț

Văzut din tren sau de pe șosea, Toplețul pare o cetate. Ziduri mari rostogolite de timp se opresc în Cerna și parcă fixează scurgerea Toplețului. Apoi, ca-ntr-o liniște a sa — localitatea se strecoară, îmbrățișând legendara stincă a lui Iorgovan, către satul Birza. Mulți din Topleț au plecat. Dar și foarte mulți au rămas. Au rămas să muncească la uzina mecanică, veche cît veacul, și să-și rostuiască pămîntul moștenit din moși-strămoși. Toplețenii sînt mîndri că sînt toplețeni. Ei se fălesc cu gospodăriile pe care le au, cu animalele, cu recoltele pe care le obțin și cu banii pe care îi cîștigă. Ei se mîndresc și cu portul pe care, desigur, l-au primit în dar în lăzile de zestre și pe care tot acolo îl țin ferecat cu grijă și pe care îl scot de cite ori este nevoie la sărbători sau de cite ori le este dor de el. Și Toplețenilor li se face de foarte multe ori dor de portul lor. Și atunci pentru citeva ceasuri, sau pentru o clipă, își lasă hainele de zi cu zi și se îmbracă în frumoasele costume spălate în apa Bigărului și uscate la soarele și la vîntul Banatului. Bigărul împarte Toplețul în două. Curge obraznic la vale și sporește prin apa sa zestreă Cernei. Pe un drum destul de mic aici au funcționat, cîndva, 32 de mori de apă. Timpul, uitarea noastră și mai ales modernismul au distrus multe. Acum, doar șase mai strivesc în pietre grăuntele. Una dintre mori a ajuns chiar să aibă buletin de Capitală. Ea a fost mutată și pusă la loc de mare cinste în Muzeul satului... Toplețul este legat de restul lumii prin cinci poduri peste Cerna. Este Toplețul, spune lumea, asemuit unei mari capitale a Europei. Cu cinci poduri peste apă...

De ani și ani de zile, nu se știe de cînd, data se pierde în veacuri, poate de sute de ani, poate de mai demult, în To-

pleț în fiecare an are loc un bal. Un bal al costumelor, un spectacol al tinereții. Este un fel de întîlnire cu toți fiii satului. Cu toți cei care au plecat, cu toți cei care au rămas. Își aduc aminte de această mare întîlnire și vin, fără să întîrzie, fără invitații. Doar în timpul războiului, cînd flăcăii erau plecați departe, să-și apere pămîntul, cîțiva ani balul n-a mai fost. Orice s-ar întîmpla, dacă plouă sau ninge, dacă este soare sau nu — balul de la Topleț se ține. Cert e că balului de la Topleț i-a mers faima peste tot. El se numește, în limbajul celor de aici, „balul cu izmene”...

Și sînt scoase din lăzile de zestre costumele. Tinerele femei se îmbracă în ciupag, bluze din pinză topită decorate cu fire, numite arnici, de toate culorile. În față se pune coteanța care este elementul de decor, mîndria costumului. În spate sînt legați ciucurii, fire de mătase, lungi cît cuprind... Bărbații se îmbracă în cămăși lungi și cu izmene care sînt și ele decorate cu dantele și ciucuri. Apoi, tinerii își pun un laibăr, o vestă neagră de lînă plină cu tot felul de ornamente. Nu au voie la bal decît cei care au căciuli negre. Și acestea sînt împodobite cu ghiocci sau cu bojote (un fel de bujor de cîmp care se găsește, sus la munte, pe albiile apelor). Și femeile, cit și bărbații se țin cu un cordon de lînă țesută la război care se numește bracira. Numai după ce se îndeplinesc toate aceste condiții se poate merge la bal. Imbrăcățul tinerilor este un adevărat ritual. Părinții și bătrînii îi veghează. Uneori imbrăcățul durează ore în șir.

La balul din acest an a venit lume multă, în ciuda faptului că vremea nu prea a ținut cu cei din Topleț; o ploaie măruntă și deasă a îmbrățișat întreaga comună. Dar nimeni nu a fost supărat. Ploaia, spunea lumea, anunță o bună recoltă. Parcă și ea a fost invitată la bal. În sala casei de cultură a venit o formație mare cu mulți muzicanți tocmai din Armeniș, conduși de vestitul frați Florea. A mai venit și Constantin Gherghina care a făcut farmece cu trompeta sa. Și s-a cîntat și s-a dansat pînă cînd picioarele nu mai dădeau ascultare, pînă cînd cocoșii goneau întinericul... Balul de la Topleț, unde sînt primiți doar cei în costume populare, vestește pacea și liniștea în Banat. Balul de la Topleț își găsește loc de sute și sute de ani, acum, în acest frămîntat sfîrșit de veac păstrîndu-și autenticitatea, păstrîndu-și valoarea nealterată. Legendele devin realitate și realitatea devine legendă.

SORIN POSTOLACHE

Simple note

Ioan Andrieșescu (II)

Muzee provinciale la noi nici unui: muzeu locale, tot așa, incit cu dreptate ai avut să vă minunați, cind ai descoperit un într-un neștiut colț de țară, la Hirșova. Iar cind catedra de arheologie de la Iași a fost ocupată de un cunoscut cercetător dar de o altă specialitate decit a catedrei, cind aceea de Istoria veche este foarte probabil că va fi tot așa de nepotrivit ocupată, fiind că nu s-a avut din vreme grija, ca pe vremuri, pentru aceea din București, să se înlesnească pregătirea a doi-trei tineri, dintre care să se dea unul, iar celorlalți să li se dea prilej și mijloace de lucru teoretice și practice în sensul, de pildă, în care Geologia își are cercetătorii ei, ajunși a fi stimulați și în străinătate, — însăși această latură a culturii noastre științifice se înfățișează într-un întineric a-proape complet, fără vizibile speranțe de schimbare. Iar toate se leagă strins unele de altele. Ne-find profesori, muzeu, cercuri de cercetare și bibliotecile de trebuință, rămân fără pregătire suficientă alți viitori profesori mari și mici. În sfârșit însăși dragostea pentru trecut și pentru scumpele relicve ce ne-au lăsat înaintași rămâne o simplă curiozitate de anticar, dar cu aceasta ne lipsește însuși unul din temelurile vieții sufletești ale unui popor întreg, care sprijinindu-se temeinic pe trecut numai, poate pași în adevăr spre un viitor de viguroasă sănătate sufletească. Unde e apoi prestigiul culturii românești care nu numără o singură revistă vie de istorie și de arheologie, iar cercetătorii atîția, incit un străin să vie să sape la Cucuteni și să împodobească Muzeul din Berlin cu lucrurile pămîntului nostru (pe cind la noi zac risipite, Dumnezeu știe în ce stare, în magazine de lucruri ne-trebuincioase ale Universității din Iași, așa precum atîtea altele de o valoare nepretuită s-au prăpădit și se prăpădesc în subsolurile ei), înfățișându-ne ca o țară pe jumătate sălbatică.

În aceste condiții deloc îmbucurătoare, mi-am legat viața de aceste studii neîmbrățate de nimeni și, prin multe greutăți și sacrificii am ajuns în fața în care mă aflu acum. Nu m-a adus aici, Domnule Profesor, nici perspectiva unei situații fără concurenți, unde ușor se poate zvrli un pumn de cenușă științifică în ochii ne-știutorilor, nici înlesnirile neașteptate a vreunei burse speciale, care se dau de altfel destul de adesea și pentru tot felul de misiuni și treburi reale sau închipuite; ci o veche înclinare sinceră pentru lucrurile ce au fost, incet, cu incetul convingerea că

aici e de lucrat, că lipsesc puteri tinere și credincioase, că e apoi o datorie de conștiință tinerească a mai puțină șirurile dese ale a-celora care așa de furtunos se avîntă către meseriile lucrative, către carierele care cu sacrificiul unei munci cit mai puține oferă satisfacții cit mai multe — spre vicierea însăși a unei părți însemnate din viața națională. Că am și început însă — dacă-mi este îngăduit să o spun — a simți consecințele sociale ale pasului meu — pe cind atîția dintre colegii mei au situații și un loc unde să-și odihnească capul ei și familiile lor, știu că în ordinea ideală a lucrurilor e cu mult mai puțin însemnat și departe gîndul de a mă plînge. Numai dacă puterile fizice și sufletești sint încă întregi, căci acela ale răbdării sint mai îndelungi decit își poate închipui omul. Și acum ajung la a doua parte a acestor rînduri care vă rog să mă lertați dacă încep a fi prea multe. Împrejurări materiale din ce în ce mai anevoioase, la care s-a adăugat o grea lovitură morală, — moartea profesorului Răscanu (Petre Răscanu, profesor de istorie universală la Universitatea din Iași, 1846—1913 n.n.) D-voastră știți prea bine și mai ales la noi în meseria cărturării, toate tot de la un atîră, care înțelegător și iubitor să mărturisească despre tine cind vine vremea; încă destul de departe de a-mi asigura o catedră în învățămîntul secundar și mai departe prin condițiile de specialitate de la Iași, de abilitarea ce mi-o gîndesc la sfîrșitul studiilor, a venit momentul cind din absoluta imposibilitate de a mă menține aici nu-mi rămîne decit să mă întorc în țară, intrerupînd cine știe pentru cită vreme tot ce am adunat și clădit, ceea ce în situația de lucru a meseriei mele ar fi însemnat poate chiar părăsirea ei. Din această nefericită situație m-a salvat un mic post ce am găsit și ocupat la Legația României. Cu venitul acestuia și ultimele resurse din ce mi-a putut pune pînă acum la dispoziție un vechi prieten și sprijinitor al meu, m-am menținut în aceste ultime luni, mulțumit cel puțin că am rămas totuși și n-am intrerupt. Taxele și celelalte angarale științifice, destul de multe la Nemți mi-au rămas însă în urmă și din ce în ce mai apăsătoare, o participare activă mai departe la practica de săpături care presupune mijloace de transport și întreținere alături cu tovarășii Nemți de lucru — imposibilă. Cu ce grijă și amărăciune pot privi apropierea semestrului de vară la care — deși aici — nu voi putea plăti lecțiunile și bibliotecile, decit îndatorîndu-mă peste puteri, dacă firește voi putea avea norocul unui creditor. În această situație, a cărei descriere e mai senină decit realitatea, dintr-un optimism și încredere în cauza bună care încă nu m-au părăsit, mă adresez D-voastră, solicitînd a fi prenumă-

rat cu începutul noului an printre aceia cărora Ministrul Instrucției și Casa Școalelor îi înlesnește completarea și desăvîrșirea studiilor lor. N-am fost și nu sint, Domnule Profesor, un solicitator obișnuit al Ministrului Școalelor, care știu că nu are a se plînge de lipsa lor. Pe vremea cind Dl. Meissner avea un cuvînt acolo, am căpătat pe lingă bursa ce aveam la Iași un ajutor pe care l-am folosit în Grecia, aducînd pentru teză multe lucruri noi și puncte de vedere bune. Apoi tîrziu la intervenția Facultății și Universității de la Iași, tot prin Dl. Meissner, Casa Școalelor a contribuit cu o parte din cheltuielă la publicarea lucrării care astăzi a putut apărea. Consider că o mîndrie a nu fi apelat cu un singur rînd la aceeași autoritate școlară cită vreme au condus acolo alții. Astăzi, în greu împas, înscris la Universitate și trebuind a continua potrivit obligațiilor ce mi-am luat cu Directorii Seminarilor, pe de altă parte în mijlocul a o sumă de mai mari și mici lucrări și teme începute, cu care sper să aibă a nu se rușina știința, dacă-mi va fi dat să le isprăvesc, mă adresez D-voastră, Domnule Profesor, știindu-vă — vă rog să credeți că nu vreau să caut acum o laudă ușoară — cu dragoste dovedită pentru Universitatea moldovenească și școlarii ei. Referinți despre mine veți putea avea întrebînd pe oricare dintre colegii D-voastră academicieni de la Secția istorică. Primiți vă rog, Domnule Profesor, încredințarea adîncii mele stime și întrucît rîndurile de mai sus, pe care cu speranțe le supun atențiunii D-voastră, veți găsi că reprezintă un mic capitol din viața, de năzuinți sincere și vreri utile ale unei științe începătoare, adinea mea recunoștință. Ioan Andrieșescu, doctor în litere.

Nu realizez ce impresii vor fi cumulat cei care au parcurs cu atenție aceste șiruri, de un reținut patetism, ale lui Ioan Andrieșescu — scrise acum șapte decenii — și nici nu încerc o comentariu asupra lor. Mă voi mărgini doar să subliniez — pentru cei ce nu știu încă, sau se prefac a nu ști — că munca intelectuală, slujită cu probitate și responsabilitate de conștiință, în toată variata ei arie, departe de a fi considerată o sinecură și un răsfaț — cum mi s-a înțimplat de atîtea ori în viața — înregistrează opinii „atolștitoare”, iscate din capete pătrate și din insensibilități cronice — este o nobilă osîndă, un canon și o robie neînterupte, cărora te-ai predestinat deliberat, ca să aduci cu neînșelările și revoltele tale și cu tenacitatea ta sporul de certitudine și de cunoaștere, de bine și de frumos, de adevăr și de dreptate, după care oamenii de pretutindeni vor tinji întodeauna, în speranțele și vreriile lor.

L. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Superlative

Deci, „cel mai mare genocid din istoria umanității a avut loc în secolul al șaisprezecelea”. Așa susține esteticianul și istoricul francez Tzvetan Todorov într-o recentă carte pe care a consacrat-o crimelor comise de cei care au descoperit și apoi au cucerit America. Victima a fost populația băstinașă, impropiu numită „indiană”. Volumul lui Todorov are următorul motto: „Căpitanul Alonso Lopez de Avila a pus mina în timpul războiului pe o tină indiană, o femeie frumoasă și plină de grație. Ea îi promisesse sofului ei să nu-l aparțină nimănui altcui-va decit lui, și nimic n-a putut-o convinge să cedeze; era decisă mai degrabă să moară decit să se lase pingărită de un alt bărbat; a fost aruncată la cînt”.

Cel mai mare genocid...

Dar iată-l pe Denis de Rougemont care susține, în altă carte, apărută acum cîțiva ani, că superlativele de acest tip li se potrivește hitlerismului și... automobilului. Automobilul care, datorită accidentelor, a făcut mai multe victime pînă azi decit cele două războaie mondiale la un loc. „Numărul de morți este actualmente (în 1977) de 280.000 pe an, iar cel al răniților de treisprezece milioane”.

Unu: masacrarea băstinașilor Americii. Doi: hitlerismul. Trei: folosirea nesăbuită a automobilului. Toate — cele mai mari dezastre, crime, genociduri, din istoria umanității.

A apărut de curînd în românește frumosul roman Abatorul cîinci al scriitorului american Kurt Vonnegut jr. Citim: „Billy asistase la cel mai mare masacru din istoria europeană, care a fost bombardarea Dresdei. (...) Extrem de puțin americani știau că lucrurile fuseseră mult mai grave decit la Hiroșima, de pildă”.

Să adăugăm, deci, în al patrulea rînd, bombardarea Dresdei, în al cincilea bomba atomică de la Hiroșima, să ne amintim zecile de cărți care vorbesc tot despre cel mai mare holocaust din istorie, despre cele șase milioane de evrei asasinați în lagărele naziste, să nu uităm — în sfîrșit — cel mai mare dezastru din istorie care ar fi cel de-al treilea război mondial.

Ca la un concurs: acesta e cel mai mare... Ba acesta... Sinistru concurs!

Și să observăm că pe oamenii sfîrșitului de secol douăzeci li obsedează moartea. Primejdia războiului... Din nenorocire, fiecare dintre noi ar mai putea adăuga cite un cel mai la îngrozitoare listă. Pe noi, cei de aci, nu prea ne-a răsfățat istoria și de nici un război nu ne-a scutit. Și totuși, uite, poate pentru că e vară, de ce să nu încercăm să leșim o clipă din umbra acestor îngrozitoare superlative și să inventăm altele? Cine va scrie un studiu despre cea mai fericită căsnicie din istoria umanității, despre cele mai senine momente ale acestei istorii, despre omul cel mai vesel care a trăit vreodată?

A trăit, așa am scris, a trăit. Dacă nu aș fi fost eu însumi, ca oricare, îngrijorat de perspectiva pe care ne-o oferă cursa înarmărilor, aș fi scris trăiește. La timpul prezent. Dar trăiește, într-adevăr, pe acest pămînt atît de grav amenințat, omul cel mai fericit ce s-a născut vreodată? Să ne uităm la băiatul și la fata care s-au oprit în mijlocul străzii și se sărută fără să le pese de nimeni și de nimic, și să nu ne grăbim să răspundem negativ.

FLORIN MUGUR

TOPUL PREFERINTELOR

Cine era victima și cine fișul?

R.F., elev la Școala generală nr. 4 din Oradea, clasa a VIII-a, ne povestește cel mai urit fapt intîlnit de el într-o zi de luni la întretîierea străzilor Magheru și Stadionului. „Cînd am ajuns mai aproape am văzut patru oameni din care trei se băteau. Deci doi contra unul iar cel care nu se bătea era împreună cu cei doi dar care l-a ajutat pe cel bătut. Primul cel mai important și cel mai bătaș era îmbrăcat bine, cu un costum gri. Lui îi voi spune bătașul. Al doilea, îmbrăcat în blugi și un fiș negru scurt era foarte pletos și de aceea îi voi spune pletosul. Al treilea, un om bun după cum se vede, nu i s-au reținut nici un fel de amănunte. Și în sfîrșit al patrulea, cel bătut, era cu o servietă, potrivit la statură, cu părul negru și îmbrăcat mai săracios. Acestuia îi voi spune victima. Bătaia începuse, nimeni nu intervenea, iar bătașul îl umpluse de sînge pe victimă. Aceasta căzuse și ajunsese cu capul pe drum. Cei doi au început să dea cu picioarele. Apar doi milițieni care vorbesc cu bătașul puțin apoi el fugitiv spre casă. Apare al treilea, într-o Dacie 1300 albă, care se dă jos numai pentru a-si împinge mașina. Al patrulea militian mai curajos după ce îl desparte, dă mina cu bătașul și începe vorba, ca apoi militianul să plece cu victima iar cei doi pentru că al treilea plecase, și cu o femeie pleacă spre magazinul universal Cîșulul.” Serisoarea mai continuă, dar nu rezolvă nimic. Nici desenul nu ne lămură prea mult. E limpede că e vorba de un fapt foarte urit, dar n-am priceput cine cu cine se bate și în ce scop. Și mai ales cine era victima și cine fișul...

Virtuala ciștigătoare

Sorin Lupascu, elev sergent la Liceul militar „Stefan cel Mare”, ne trimite citeva rînduri care încep cu „Onorată instanță” și care ne iau de pe cap o mare grijă: alegerea celei ce va fi miss Fla-

căra. „Urmărind cu interes concursul dv., m-am gîndit să vă ușurez munca dusă pentru alegerea ciștigătoarei, trimițindu-vă alături fotografia virtualei învingătoare. Se numește Lenuța Badalea și este elevă la Liceul economic și de drept administrativ Botoșani, clasa a XII-a. Are 18 ani, 165 centimetri înălțime și,

din intîmplare, este prietena mea. Fără emoții, Sorin Lupascu”. Siguranța dv. vă trădează: sinteți infanterist. Ce vă faceți însă fără fotografia pe spatele căreia Lenuța a scris, în 24.03.a.c., „Cu dragoste pentru Sorin”? În armată ca în armată, e greu chiar și pentru elevii sergenți.

Una caldă, una rece...

Din Constanța, trei scurte scrisori, aproape telegrame. „Mulțumesc pentru amabilitatea de care ați dat dovadă publicîndu-mi fotografia, precum și tuturor tinerilor care mi-au scris, pentru felicitările și urările de succes. Promit că le voi răspunde dar nu pot așa repede, că sint mulți și am mult de învățat. Le urez succes în acți-

vitătea lor cotidiană, iar pentru cei ce sint în armată să nu uite de îndatoririle ce le au față de patrie. Cerasela Cristea, Intrarea Tulcei nr. 8, bl. R 2, sc. C, ap. 46.” Ați și prins un stil de mare campioană.

„Sînt Alina Moldoveanu. Cred că susținerea rubricii vă distrează grozav. Scrisoarea mea cu plăcînte, pe care ați făcut-o publică, era o invitație pentru dv., nu pentru mîile de cititori. Nu de altceva, dar nu cred că voi face față situației de a oferi tuturor delicioasa plăcîntă. Și ca distracția să fie cu capac propun organizarea unui concurs pentru cel mai frumos bărbat”. Vreți să vă răzbunați. După ce vă va trece supărarea să ne trimiteți iar vești interesante din Constanța.

„Tare aș dori să vă trimit o fîrimă de soare pentru Topul preferințelor. Soare din sufletul meu, soare de aici, de la marginea mării. Și i-aș invita pe toți participanții la top să alerge după mine, desculți, pe nisipul plajei, să poată simți cu adevărat ce înseamnă tinerețea. Mihaela Orășteanu”. Nu e foarte clar cum să alerge participanții: după sau alături de dv.?

Goana după bani

Cîteva din preferințele Dianei Barbu, profesoară suplinitoare la liceul din Mînciu Ungureni:

Invenție: Electrozi transparenti pentru protecția pietrei

Descoperire arheologică: Tezaurul dacic de la Sieu-Odorhei, deoarece demonstrează vechimea dacilor pe aceste pămînturi, talentul meșterilor lor

Cercetare: Întreaga activitate a dr. Mihai Leontopol

Sport: Cămătaru și Balaci, Anișoara Cușmir și Vali Ionescu

Fapt de eroism: Participarea cîntăreților de muzică tină de la Cenaclul Flacăra la atîtea turnee, depășind oboseala, frigul, tracul, indiferența sau incultura unora (din fericire, puțini la număr)

Pentru cea mai frumoasă femeie: Atașez fotografia mea. Am douăzeci de ani, 1,70 m și 53 kg

Cel mai reprobabil gest: Nu suport prostia agresivă și mai ales goana după bani

Fotografia vă susține calitățile morale pe care le bănuim. Goana e într-adevăr urită, dar banii...

Avea o privire deschisă, sinceră

„Eram la București, în stația Intercontinental, așteptînd troleibuzul, cînd am observat la cîțiva pași de mine o tină ră cu înfățișare plăcută, armonioasă. Era micuță, blondă, avea o privire deschisă, sinceră. Am privit-o îndelung. Era aidoma visului meu. Cred că nu-i displacea insistența cu care o priveam. La un moment dat și-a aranjat părul pe spate cu un gest de suavă gingășie. În această clipă trebuia să găsesc calea să mă apropiu de ea, dar am rămas pironit, parcă vrăjit. Știam că vreja se va rupe. Așa a fost. A apărut mașina 109 și acum trăiesc cea mai mare durere a existenței mele. Azi o caut cu gîndul, cu inima, dar... singura speranță sinteți dv., — Emanoil Suciu, cart. Ady Endre 34/66 (!?) Tg. Mures.” Ați avut ghinion. Dacă fină dădea semnele de suavă gingășie în stația lui 119 aveați timp și pentru luna de miere.

Rubrică realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

atelier literar

G. Dumitrescu

Nirvana: Sint unele inclinații lirice și unele îndemnări metaforice, dar, din păcate, vorbele curg cam la voia întâmplării, în asocieri fortate, absurde, fără sens. Într-un adevărat delir. Trebuie să vă străduiți să struniți acest flux haotic, necontrolat, să stăpiniți mai bine cuvântul, versul, să puneți în ele mai multă coerență, să le faceți să transmită mai bine, mai deplin gândul și simțirea, să cuprindă mai adânc un sens, o stare, un cîntec. Un început, în acest sens, pare să existe în „Clepsidre”, „Noptile mele”.

Daniela Paraschiv: Sint semne bune, dar lucrurile se află încă la început, cu sovăelile, naivitățile și lipsa de experiență inerente. Cîteva pagini mai reușite („Refugiul”, „Chirie”, „Copac”), arată bune perspective de viitor.

D.E.R.: „Ora Y”, „Fascinată”, „Statuia”, „Parisul”. (Nu ne-ați confirmat primirea!)

W. Kramps: Aproape toate paginile sint demne de atenție.

Felicia: Nu e încă revirimentul așteptat, dar cîteva lucruri rămîn în zona speranțelor („Imaginația”, „Teatrul”, „Intersecție”, „Dimensiune”).

Cristina Drăgan: Semne de bun augur, în pagini simple, cristaline, cu un freazăt discret: „Un fel de deosebire”, „Sfîrșit de poveste”, „Licitație”, „Un fel de scamatorie”. Vă dorim succes la examene și așteptăm vesti și manuscrise din ce în ce mai bune.

C. Borandă: Destul de banală și plicticoasă această poveste, pe care ați întins-o la nesfîrșit. Scrieți și naiv și rudimentar și trădează mari lipsuri în pregătirea intelectuală („ciolofan”,

„întrebă pe soție mutual”, „afectos”, „neîncredințat”, în loc de nedreptățit etc.). Pînă ce nu veți rezolva aceste compromisuri neajunsuri, osteneala scrisului rămîne fără rost.

V. Addei: Cîteva pagini mai împlinite: „Anotimpul trecut”, „Basmul meu”, „Peisaj”.

N. Badea: Cele mai multe par să aducă un plus de densitate, poate chiar de coerență și semnificație (prea multe pentru a fi insirate aici). Unele crudități de limbaj gratuite, unele ostentativități...

Draga Cara: E cu totul altceva! Chiar dacă și acum se simte o anumită grabă, care împiedică rezolvarea optimă a unor pasaje, care lasă să scape formulări confuze, nebulos, improprie (ceea ce „întunecă” grav o serie de pagini), chiar dacă exigența, controlul de sine, scrupulurile artistice sint încă destul de laxe, textele de acum adevărate niste însușiri literare și justifică stăruința pe acest drum. În definitivarea construcției însă, în desăvîrșirea lucrării, nu vă poate ajuta nimeni. E o operație dificilă, de durată, care cere răbdare, maximă încordare creatoare, aceea tenacitate întotdeauna ultimă a romancierului în fața sutelor și miilor de pagini, scrise și transcrise de nenumărate ori, tăiate și dezmembrate, completate și „cusute” la loc, chibzuite și cîntărite necontenit „în mic” și „în mare” etc. O muncă infernală, de salăhor, de Sisif și de demiurg...

Dacă nu vă simțiți în stare de un asemenea eroism, e mai bine să vă lăsați păgubași...

Anca Dan, A. Albesteanu, P. Pirvulescu, Craiova, R. Gliga (scrieți mai puțin, citiți mai mult!). **Mihai Rotărescu, V. Pustiu, O. Gătăitanțu,**

Maria Bălan, Bianca (o scrisoare nu se iscălește pe... plic; o chestiune de elementară bună-cuviință...), **Lucreția Chică, Alin O., Melinda Ronea, Florin Bănică, Alexandru Tiu** (ceva, în „Memoria”), **M. I. Ambiescu, N. Mărganu, Iulian Tirziu:** Nimic nou!

Cristina Letea, Adriana Sebastian (mai citiți!), **Alexandra Ion, Marius Teodorescu** („Trec care”), **Marina R., Ana Carp** („Desert”), **Valeriu** („Nana Mirea, Eugenia Dincă, Cristina Ion, Matei Ștefan” („Răsărit”, „Cumpăna”), **3A**, „Vinturi umede”), **Ana Gabriela Ștefan** („Spre dimineți”, „Scurt apel” — ca idee), **Aurora G., Anne Boleyn** („Auzis unii”), **Adriana Filisan, George Băciu, Cristina Crîngus, Paul C., Dumitru Cărunțu:** Încă nu e destul, ca să putem trage o concluzie. Reveniti.

Ema Valeria, Nicolae Colan (ceva, în „Aniversare”), **Dumitru Costas, Ioan C. Negru, C. M. Rela, Cosmina Agapie, Stelian M. Cazangiu, Marian Preda, Doina Suciu, Nevada, Anca Mihaela Albu, Alin, S.O.S., Lucian Maican, Sorin Voiculescu, Matei Adrian, Elena Nistor, A. V. Galați, Hideg Marino, Marian Ghiaru, Lucia Novleanu, Mihaela Anuța, Marinela Chelu, Zaharia Vasile, I. Soleriu, Maria Urmușă, N. Murariu, Sărbu Horea, Pristean Dan, Diana Trofin, Carmen Spăciu, I.M.V., Radu Paraschiv-Fetești, Popa Ion Nicusor, Sorin Gudumac, Romel Cărmămidă, Costache Viziteu, Nicolae Roșianu, Elena Moraru, Tudor Codru, D.B., I.V. Ducarman, C.D., Cîrlicheanu, Dragomir T. Costin:** Pagini de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

DUMINICĂ 7 A.M.

În camera mea după ce am făcut o baie lungă și mi-am completat toaleta de dimineață (am alergat azi de pe la 5 vreo oră și jumătate cu pretenția absurdă de a scăpa de burta asta prematură) stau tolănit și epuizat în patul meu dublu cu două perne mari și excesiv de pufoase și foarte singur — nimeni nu s-a trezit în bloc, pare-se, și, ca să fiu sincer, starea asta de lucruri e foarte liniște (pentru că nu poți considera „Sonata Lunii” zgomot) lucru de care am mare nevoie

acum — meditez profund, deși, la dracu! au început să se îndesească tramvaiele, unde rămăsesem? a! meditez, ziceam, și tocmai cînd, ca și cum ai filma dintre

un tren apropiindu-se, mi se întărește convingerea că lumea e mai frumoasă fără oameni, tocmai atunci intri tu pe ușă

invitînd pe degete vreo două-trei vise de-ale mele
BOGDAN ȘTEFANESCU

MACAZURI

Cotloane siropoase clare și ihtiologice, bere de rasă, trifoi cu glazură, verde cea carte cu vise, tise, alturi, triste cotloane împachetate în sticlă, logică cu polonicul, infuzie de vornicea pe altarele științei.

PAUL CANTACUZIN

CARTEA VIEȚII

Ziua de ieri am trăit-o ca vai de ea, m-am plimbat pe fila ei înghețată și sfîrșind-o ore în șir, de aceea mă priveau mirate vinzătoarele de iluzii din spațiile vitrinelor cu anunțul vizibil: „Primim marfă”. O, dar multe zile am mai strivit astfel din cartea groasă a vieții. Vrînd-nevrînd, întorc paginile spre sfîrșitul ce se anunță captivant. Mă așez în fotoliu cu tomul atîrnînd greu de inimă. Foi albe, străvezii, ridice înec, numai una la 24 de ore. Din cînd în cînd pun cite un semn de carte.

Acesta poate fi și un om extraplat sau chiar un timp pierdut.

Amintiri nu dorese — pătează foaia cu grăsimi. Vreau cartea să-mi fie de parcă n-aș fi cîlit-o. Poate voi obține un preț bun pe ea la anticariatul vieții de apoi.

CONSTANTIN BUICIUC

PROGRAM ZILNIC

Dimineața imi trezesc amintirile, pregătesc zimbetele de peste zi, mingii tristețea scaunelor pe care nimeni nu se așază și plec cu gândurile prin lume în căutarea unei speranțe. Rătăcesc printre întîmplări lovindu-mă de sentimente contrare, mă pierd în treburi și-n moarte pînă seara tirziu, cînd mă întorc istovită și numai ea mă așteaptă la ușă, singurătatea...

LILIANA GEORGESCU

CONTRACT

ea imi recomanda frigul volvo era blondă și stenodactilografă aveam o mulțime de sentimente greu de definit erau toate pentru ea mă hrăneau în vremea aceea cu dulceață de trandafiri și fluturi

aspic făceam studii entuziaste de heraldică ea primea pachete cu ceață din london eu mă pregăteam pentru a deveni cerșetor cu flașnetă amîndoi așteptam anul yobel

DAN EMILIAN ROȘCA

DE LA BALCON

E loc să întorci și o căruță pe balcon Eu întorc doar o privire La oamenii care trec. Pe oamenii aștia îi apasă gîndurile Îi apasă pînă îi bagă-n pămînt Pînă dau cu călcîiul de normatorie. Mă uit și-mi întorc repede privirea de la ei

Ca să nu-i apese mai rău. Căci fiecare merge îngropat prin pămînt, Fiecare cu nivelul său. După cum l-au apăsă gîndurile. Ce să-i faci, fiecare om lasă-n urma lui un șant

Finit pe care nu poți merge Decît cu două vieți de mină. Cu coarnele împungînd realitatea Și cu glanda absolutului extirpată. Noi, copiii, sintem bucuroși că nu ne apasă gîndurile

Numai pe oamenii mari... Noi sintem mici și stăm pe balcoane Și ne uităm la șanțuri. Patru miliarde de șanțuri...

DANIEL TEODORESCU

ANDREI BLAIER

(Urmare din pagina 9)

matograful „ELDORADO”, vizavi de casa ta... de fabrica „STELA”, mai exact, care e și acum și i se spune la fel. Aici, la „ELDORADO”, am văzut „HOTI DE BICICLETE”, a lui De Sica; și atunci m-am gîndit, pentru prima oară, că aș putea face film... mi se părea la îndemînă. A trebuit să treacă mult timp pînă să înțeleg ce greu e să faci un film ca acela.

— De ce? De Sica a luat niște oameni de pe stradă, a folosit un fapt divers și a... filmat!

— Da, așa am crezut și eu atunci! Numai că dificultatea nu consta în modalitatea de lucru, ci în cantitatea de idei pe care le găsești în tine și le poți mărturisi. Cu actori — sau fără!

— Cum este astăzi?

— Este altfel!

— Adică?

— Mai greu, adică mai limpede: cu alte cuvinte mi se clarifică dificultatea profesiei pe care mi-am ales-o; răspunderile pe care le am.

— De ce ți-ai ales profesia asta, Andrei Blaier?

— Am crezut că prin ea pot să mă exprim mai bine. Am crezut — ce să faci, eram tînar! — că am ceva de spus.

— Altfel... nu ai fi avut ceva de spus?

— Poate că nu atât de convingător cum credeam că pot s-o fac prin film (de ce să mă ascund după deget, cred asta și acum!). Tu ce crezi, Horia Pătrașcu?

— Păi... hm! La un interviu, o întrebare a interlocutorului este cel puțin neașteptată. În orice caz, dovadă că stăm acum de vorbă, este faptul că — mda! — ai făcut ceva prin film. Te satisface acest răspuns, Andrei Blaier?

— Răspunsul tău — da. Dar ceea ce am făcut — nu prea sau nu pe de-a-ntregul. Și asta nu numai că așa stă... bine celor care lucrează în cinematografie; nemulțumirea multora ascunde deseori orgoliul celor care se cred capabili de mai mult decît pot da ei de fapt.

— Imi dai niște nume?

— Nu.

— De ce?

— Pentru că discutăm despre mine am înțeles, și țin să-ți mărturisesc că nu fac parte dintre... aaa. Nu, de fapt: pentru că discutăm despre mine!

— Serialul „LUMINI ȘI UMBRE” a produs o profundă impresie în rîndurile telespectatorilor noștri; cu potențieri sau fără, el a devenit un moment de referință al

cinematografiei române. Înainte de a-mi spune cite ceva despre „nașterea” acestui serial, te rog, Andrei Blaier, pomeneste-mi — dintre filmele pe care le-ai făcut în răstimpul anilor — cîteva dintre cele la care ții tu mai mult și mai ales de ce?

— „DIMINETILE UNUI BAIAT CUMINTE” — pentru că mi-a refăcut încrederea în mine; „ILUSTRATE CU FLORI DE CIMP” și „PRIN CENUȘA IMPERIIULUI” — care mi-au adus multe bucurii, printre care și aceea de a mă reîntîlni cu Gheorghe Dinică, actorul de care de atunci nu m-am mai despărțit; și, desigur, serialul de care aminteam...

— Sper că despre acest serial imi vei spune mai multe!

— Mai mult decît am încercat s-o fac în film... nu prea! Asupra unui singur lucru aș insista: asupra muncii neobănuite la care am avut șansa de a colabora cu o echipă minunată.

— Oamenii, spectatorii Tv., cititorii noștri ar dori poate mai mult; ar dori să afle, să afle și cite ceva din culisele realizării acestui mastodont cinematografic!

— Da. Cîteva lucruri... pe care însă m-aș fi bucurat să nu ți le pot mărturisi...

— De ce?

— Pentru că în răstimpul de trei ani, în care am făcut serialul, am pierdut trei colaboratori și prieteni: Cornel Coman, Jean Săndulescu și Rada Călin... Chiar și asta ai bătat la mașină?

— Firește...! Să revenim, nu?

— La ce?

— Păi, uite la ce: mi-ai vorbit despre cîteva filme. Din cite știi, astea nu sint toate!

— Da, m-ai întrebat însă de cele pe care le iubesc mai mult. Ceea ce nu înseamnă că nu mă leagă anumite emoții și de celelalte. Primul film de care vorbeam a avut darul printre altele să-i deschidă gustul pentru cinematograf lui Constantin Vaeni; și asta nu mi se pare puțin. În „CASA NETERMINATĂ” a debutat Valeria Secu în cinematografie. Prin „FURTUNA” m-am întîlnit pentru prima oară cu Titus Popovici. „URGIA” a facilitat debutul în regia de film a lui Iosif Demian; deci nu numai emoții, dar și bucurii mi-au adus aceste filme și, după părerea mea, cîștiguri importante pentru filmul românesc...

— Ce s-a întîmplat, apropo, cu „INTU-NERICUL ALB”?

— Nu știu prea bine. Pentru că eu, să mă limpezesc cu cîștigurile și pierderile din filmul românesc, trebuie să mă confrunt, să dialoghez; or, despre acest film nu s-a spus aproape nimic... ce-aș putea spune eu mai mult?

— Filmul, Andrei Blaier — regia de film — ți-a marcat viața ca persoană? Într-

barea nu e gratuită; pe unii, nu puțini, din cite cunosc, i-a marcat într-un anumit fel!

— Pentru mine, filmele pe care le-am făcut au fost și în prilej de autoanaliză. Cînd m-am descoperit într-un film sentimental — în „CASA NETERMINATĂ” — nu m-am putut suporta. Am făcut, după aceea, „DIMINETILE...”, și m-am suspectat de irascibilitate; nervos am rămas, cu toate că nu prea o arăt... o simt mai bine, din păcate, cei pe care-i iubesc mai mult: cei ai casei!...

— Cine sint?

— Soția, graficiana Clara Tamaș Blaier, și frații mei; destul de mulți aceștia din urmă, toți muncitori în industrie, unii avînd chiar funcții importante. Și care mă iartă, întotdeauna...!

— De ce?

— Pentru că și eu îi iert pe ei. Să revin însă la filmări, acolo sint cu totul altfel: țin foarte mult la atmosfera de lucru. La prietenia celor cu care colaborez. La o stare de neliniște blîndă, tandră...

— Cum vezi lumea în care trăim, Andrei Blaier? Adică lumea asta pentru care, bănuiesc, îți concepîi filmele: lumea asta în care ne mișcăm și — nu sint eu cel mai indicat pentru a-ți spune asta — care e atît de plină de pericole. Ești un optimist? Un dur? Un visător? Sau ce?

— ...Încerc să fiu un lucid! Adică să mă privesc pe mine, în această lume frîmțată, chinată de întrebări; caut să-i găsesc răspunsurile în mine; și asta încerc să fac și prin munca mea. Să întorc întrebările care mi se dăruiesc. Să sprijin neliniștea — cea care ne modifică. Încerc să văd totul, lumea în care exist, în mișcare ei reală și gravă și să mă transform și eu odată cu ea. O iubesc și sper ca măcar asta să se vadă în filmele mele. Nu-i iert nimănui ce nu-mi iert mie...

— Ce filme — sau film — ai în proiect?

— Aș fi vrut ca filmul pe care-l fac să fie integrat unui program al meu. Recunosc că un astfel de program nu există. Dealtfel lipsa acestui program se resimte pe planul întregii noastre cinematografii. Noi ne exprimăm mai mult prin stări, prin planuri imediate, curente, prin permanențe, doar pe planul unor mici obsesii. Nu încercăm să consonăm cu ceea ce ni se pretinde, aducînd comenzii sociale sufletului nostru. Noi pornim de la universul nostru intim spre în afară și nu simțim rîcoșeul. Ne întîlnim doar cu propriile noastre intenții pe care încercăm să le desăvîrșim; unii o fac mai bine, alții mai puțin — dar nu este de ajuns. Aici reproșul meu nu este unilateral. Efortul trebuie să-l facem mai mulți. Nu vreau să revin asupra structurilor organizatorice, perfectibile, desigur, ci mă refer la un climat de lu-

cru... la o stare intimă mai explicită, mai nuanțată, mai interesată, din partea tuturor factorilor care iubesc cinematograful și, mai ales, se ocupă de el! Fac, acum, un film inspirat din viața tinerilor de pe un mare șantier și revin asupra uneia dintre obsesiile mele, starea de prietenie — starea de bucurie. Consider însă că de data aceasta încăpățînarea mea nu e una mărunță...

— Bat și asta? Am bătut!

— ...ci ea se întîlnește cu preocupările eroilor care m-au inspirat.

— Îi divulgi?

— Sint toți tinerii pe care i-am cunoscut umblînd prin șantiere, pentru că am făcut multe filme prin aceste zone; iubesc foarte mult lumea șantiereilor. Aici parca oamenii sint mai evidenti în mișcări, metafora e mai la îndemînă.

— Remarc, acum, la tine, Andrei Blaier, un anumit calm în a-mi descrie, în a-mi destăinui ce și cum faci: este, oare, această meserie, de regizor, o meserie calmă?

— Această profesiune extrem de personală — care se realizează, dealtfel, în colectiv! — n-are, din fericire, șansa să te liniștească. Calmul meu este deci aparent. După cum bine știi, nu există oameni nervoși și oameni calmi: ci oameni care se stăpînesc și oameni care nu se stăpînesc.

— Iartă-mă, nu cunoșteam formularea; dar imi place!

— Eu reușesc cîteodată — ca acum! — să mă stăpînesc. Dar cu ce preț? Pentru că mă enervează foarte tare întrebările tale!

— Din nervii aștia, ai amîndurora, s-ar putea să aibă de cîștigat cititorii! Chiar și asta te enervează?

— Nu... asta mă neliniștește! Pentru că aș vrea să reiau interviul. Dacă imi spuneai de la început fraza dinainte, cred că nu mai veneam pe la tine. De ce voi, „FLACĂRA”, m-ai chemat tocmai pe mine?

— Uite de ce, Andrei Blaier: pentru că ești unul dintre puținii noștri regizori de film care — indiferent de salturi sau scări — te-ai angajat în această feroce și grea bătălie pe care cinematografia națională o dă pentru filmul contemporan. Pentru că — Andrei Blaier — vrei, nu vrei, ești un NUME din acest punct de vedere. Te-ai mai liniștit, te mulțumești răspunsul asta, ți-au mai trecut nervii? Bat la mașină în continuare sau rupem foile?

— Nu... nu rupem nimic. Nervii mei sint de o cu totul altă factură. Îți mulțumesc, oricum, deși nu știu exact pentru ce. Dar eu speram că ai aflat și voi că acum trei zile am împlinit... 50 de ani!

OCTAVIAN PALER:

Cred sincer că și bucureștenii au șansa de a nu fi provinciali

— Așadar, stimate Octavian Paler, vă aflați la Cluj, adică în provincie. Folosind termenii dvs., vă sugerez să încercați, în imaginație, desigur, o polemică pe cit posibil cordială cu „provincialismul”.

— Dacă eliminăm de la început sensul administrativ al „provinciei”, trebuie să vă contrazic. Mă aflu și eu în provincie. Intocmai cum în București nu mă simt permanent în Capitală. Depinde de cine mă întâlnește, cu cine stau de vorbă, iar cind nu mă întâlnesc cu nimeni depinde de gîndesc eu însumi. De fapt, nu există provincie. Există provinciali. Ei, acești „provinciali” sînt risipiți peste tot, inclusiv în Capitală. Așa cum „neprovincialii” locuiesc peste tot, inclusiv în provincie. Am văzut provinciali veniți în Capitală, care sînt și mai provinciali decît înainte. Decorul nou n-a făcut decît să pună în evidență și mai bine ceea ce a existat provincial în ei. Adică dumneavoastră credeți că Blaga a trăit în provincie, iar A. Toma în Capitală? Să fim serioși. Capitala poeziei s-a mutat de la Iași la București odată cu Eminescu.

Cît privește polemica pe care mi-o sugerați, n-aș avea nimic împotriva. Dar, din păcate, nu prea am mare încredere în rostul ei. De cînd tot combatem provincialismul, el a devenit parcă și mai insidios, mai tenace, mai complex și mai primejdios. Intocmai ca microbii care se învîrt cu antibioticele. Pînă și lingviștii le-a scăpat, mi-am dat seama. M-am uitat, de pildă, din curiozitate, în Dicționarul explicativ al limbii române să văd cum lămurise sensul care ne interesează al noțiunii de „provincialism”. Vreți să știți cum? Iată: „Atitudine, comportare

etc. specifică unui provincial”. Asta-i tot. Să căutăm însă și la „provincial”. Aici, citim: „Persoană care locuiește în provincie sau este originară de acolo; persoană cu apăsături stingace, naive; care aparține provinciei, privitor la provincie; propriu provinciei și locuitorilor ei; care se găsește în provincie; provincialist”. Vasăzică, ne-am întors de unde am plecat, la „provincia” văzută administrativ. Dicționarele nu ne șoptesc nimic despre praful, letargia și complexe provinciale.

Căci provincialismul este, cred eu, mai întîi un complex, care-l face pe „provincial” să creadă că a fi tu însuși pînă la capăt nu depinde de tine, ci de locul în care te afli. De aceea, provincialul bovarizează, ros de un scepticism pe care-l transformă la început în explicație și apoi în justificare față de sine însuși. El e un etern convalescent, suferind de un rău misterios, care-l obosește și-l limitează. Mai trebuie oare să precizez că spunînd toate acestea am în vedere o stare de spirit, nu temeiurile ei care, în definitiv, pot exista sau nu? Provincialismul ar fi, deci, ceva între boală și destin; între cauză și alibi; un fel de somn treaz sau un fel de luciditate ațipită; o pasiune domestică de geografie și transformată în stare de spirit. Ceva care face mediocritatea mai sălcie și fatalitatea mai concretă; care îți dă mai multe șanse să fii discret, dar mult mai puține să accezi la glorie, la notorietate. Cum s-ar zice, o cură obligatorie de modestie. Și ajung astfel la ceea ce vroiam să spun de la bun început.

Eu, unul, cred că discreția e mult mai

greu de cucerit decît o notorietate gălăgioasă, că gloria e totuși mai accesibilă decît o liniște superioară, aceea care te înalță deasupra conjuncturilor și cîntecelor de sirene efemere. În aceste condiții, provincia poate fi uneori o binefacere. Nu spun „totdeauna”, pentru că nu vreau să fiu ipocrit, și nu spun „neapărat”. Spun „uneori” și „poate”. Știu că există „mijloace” care în provincie lipsesc, știu că obtuzitatea sau opacitatea cîte unui edil se poate transforma din obstacol în destin, dar mă gîndesc la șansa, mai mare, poate, uneori, în provincie de a-ți aparține ție însuși, de a sta departe de fosforescența vanităților derizorii care fac altele victime. Ceea ce nu înseamnă că idealizez provincia, socotind-o un fel de Arcadie. Pur și simplu vreau să afirm că frontiera dintre provincialism și neprovincialism se află, de fapt, înăuntrul nostru. Și nu voi împinge insolenta prea departe susținînd că singurii provinciali fără speranță sînt cei din București. Cred sincer că și bucureștenii au șansa de a nu fi provinciali. Altminteri, mi-aș face, poate, bagajele și aș pleca din București. Totul e să rezisti ispitelor și vanităților care, dacă te prind în pinza lor de păianjen, te provincializează iremediabil. În această privință, sumbra mea încăpăținare, care mi-a adus destule deservicii, îmi e, sper, de folos.

Și îngăduiți-mi, vă rog, o întrebare. Ce fel de oraș de provincie e acela în care strălucii intelectuali literați ca Ion Vartic, Ion Pop și Marian Papahagi sînt numai lectori sau asistenți universitari? Un oraș care își îngăduie luxul să aibă lectori sau asistenți de valoare a unor conferențieri de la Sorbona e chiar un oraș european de primă mărime, nu credeți?

— Cu ani în urmă, revista Tribuna a inițiat o anchetă intitulată Necesitatea polemicii. A fost atunci — era prin 1974 — un prilej pentru ca majoritatea participanților să deplîngă absența confruntărilor de opinii din publicațiile noastre literare, să reclame o mai angajantă exprimare publică a ideilor etc. Situația s-a schimbat între timp. De fapt, în ultima vreme, controversele au descurajat tot mai prin exces, incit gestul polemic a înveninat mai mult decît să fi dus la o salubritate a vieții literare. Există oare o cale de mijloc, încă neafată?

— Mă obligați să spun pe scurt ceea ce nu știu dacă am reușit să spun de ajuns de clar în 365 de pagini din Polemici cordiale. Că problema nu e dacă polemicele dăunează culturii (răspunsul e: dimpotrivă), ci dacă toate polemicele se înscriu în cultură. Și nu e un secret că unele sînt la fel de strîne de cultură, ca rîia de marmura statuiilor grecești.

— Lucrați în presă de multă vreme. Întrebarea pe care v-o pun face apel tocmai la această experiență: ce înseamnă, cum ar trebui să fie, în ce fel vă imaginați o revistă literară care să fie și de calitate, de prestigiu, dar și să aibă o cit mai mare audiență, adică să rezolve și probleme cum sînt cele ale tirajului și beneficiului din vânzare etc.?

— Mi se pare curios să-mi puneți această întrebare la Cluj, adică acolo unde a apărut ani la rînd Steaua lui A.E. Baconsky. Sau ați uitat-o?

— Cu aproape un deceniu în urmă, nu știu dacă vă mai amintiți, dar am prevestit romanul pe care îl va da într-o bună zi Octavian Paler. Acesta a fost Viața pe un peron, carte de succes indiscutabil, dar și o surpriză, o frumcăsurpriză. Spun asta ca să vă determin să vorbiți despre starea prozei noastre de azi. Încotro merge, de pildă, romanul?

— Recunosc, ați fost primul care a văzut în mine un posibil romancier. Chiar înainte de a scrie. Dar tot nu mă determinați să vă spun încotro merge romanul. Pentru că nu știu. Abia dacă știu încotro merge romanul la care lucrez eu acum, Un om norocos. Spre mai multă epică decît în Viața pe un peron, dar tot spre parabolă și spre polemică implicată.

— Vă gîndiți la viitor? Ce poate fi mai încolo? Ce ne așteaptă?

— Uneori, abia mă mai descurc cu prezentul, dar tot mă gîndesc la viitor. Ca îndărătnic al speranței, vreau să cred că ne așteaptă ceea ce sper. Dar n-am optitudini oraculare. La Delfi, mi-am adus aminte de fraza lui Wilhelm von Humboldt pe care am ales-o drept moto la Viața pe un peron: „Modul în care un om își acceptă destinul este mai important decît însuși destinul său”. La asta mă gîndesc și mai des. Chiar foarte des.

Cluj-Napoca, mai 1983

Convorbire realizată de
RADU MAREȘ

Dialog diurn

Legea poate fi aplicată mai bine!

Deși a trecut o bună bucată de timp, mă obsedează ideea că, în afara neatenției conducătorului auto păgubit și nu tocmai a bunei-credințe a vatmanului tramvaiului cu care autoturismul vătămat a intrat în coliziune — mi se confiază prietenul meu — o participare morală la accident o are și felul cum este reglementată circulația în intersecția respectivă.

Cum îi spuneam, o LADA 1200 circula pe Calea Plevnei dinspre Stirbei Vodă. În dreptul străzii Alfabetului, străda laterală dreapta în T cu Plevnei, s-a ciocnit cu tramvaiul 12 care, virind scurt la stînga, i-a tăiat calea. Dacă i-a tăiat calea și venea și din stînga — am sărit eu — tehebistul e bun de plată. Tocmai asta este, că soferul n-a ținut cont de indicatorul de „avertizare” trecere la nivel cu linii de tramvai; știți care? Triumful cu baza jos, invers decît indicatorul de reglementare, cu baza sus, cedează trecerea. Uite, îi răspund, am din întîmplare o cîrtică din colecția Legislație civilă uzuală, cu regulamentul pentru aplicarea Decretului 328/1966, să vedem ce spune. Articolul 34, alineatul 4 precizează, că tramvaiele în mers au prioritate de trecere. Cunoșc legea, dar soferul în cauză, păgubit de vreo 10—12 mii de lei, sigur de prioritatea pe care i-o dă Calea Plevnei, avertizat că trece peste linia de tramvai, nu cred că a mai avut timp să reacționeze, în asociere de idei cu prioritatea generală a tramvaiului, cînd acesta, abia plecat din stație, a virat scurt în stînga și, deși am senzația că putea să-l „lerte” pentru neatenție, vatmanul i-a barat calea și impactul s-a produs.

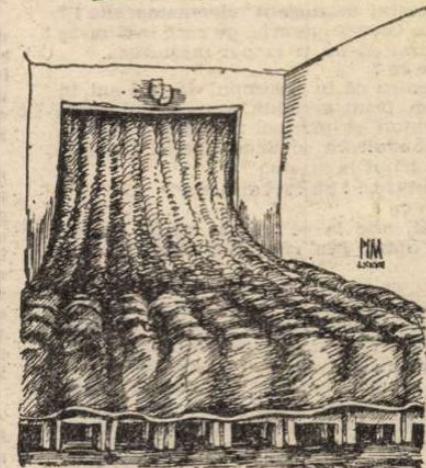
Unde-i lege... încerc eu să-l repet cunoscutul dicton... trebuie să fie și morală, completează amicul. Și nu este?! Nu mă înțelegi, totul este legal și moral, dar este mai bine să se facă totul pentru siguranța circulației și în cazul reglementării circulației în intersecția respectivă, corelată cu cea din intersecția care urmează. Gîndeste-te că, dacă scapa de tramvai, peste cîțiva zeci de metri LADA noastră trecea nestîngherită prin intersecția Plevnei și Orhideelor, unde trec mai multe tramvaie care au „cedează trecerea” și pierd prioritatea generală. Îți anticipez propunerea: să se renunțe la indicatorul „atenție, tramvai!” și să se fixeze în stația tramvaiului un semn cu cedează trecerea?! Este o soluție, mai ales că sînt multe asemenea reglementări în București. De exemplu, la capătul tramvaielor 6 și 10, la colțul stră-

zii Th. Aman, acestea au un indicator cedează trecerea și au prioritate vehiculele care circula pe Nufelorilor, deși pe Nufelorilor este un „atenție, tramvai!”. Ar mai fi o propunere, dacă nu se renunță la prioritatea tramvaiului, să se planteze și semnul „stop” sub „atenție, tramvai!”, așa cum este pe str. Ștefan Furtună, la traversarea acesteia de către tramvaiele 6 și 10. Sînt de părere că pentru fluiditatea circulației și pentru siguranța acesteia în zona respectivă se impun măsuri. Prima propunere ar fi mai potrivită. Așteptăm receptivitate și măsuri din partea celor în drept.

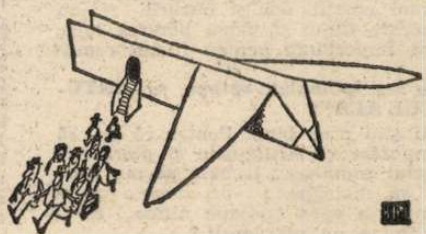
Pentru că tot este vorba de circulație și receptivitate — continuă prietenul — să-ți mai prezint o problemă. Deși se pare că s-au mai făcut sesizări, poate revista noastră care găzduiește o prestigioasă semnătură a unei apreciate cronici a șoselei, va fi mesageră a receptivității cu implicații practice. Despre ce este vorba? La intersecția de la pasajul BUCUR-OBOR trebuie puse semafoare la cele două treceri de pietoni ce traversează Șoseaua Ștefan cel Mare și Șoseaua Mihai Bravu și corelate cu semafoarele ce reglementează circulația autovehiculelor, pentru că așa cum se prezintă astăzi situația, aduce atingere securității și fluentei circulației. Venind dinspre Mihai Bravu, am intrat în intersecție pe verde, dar la trecerea de pietoni din dreptul A.C.R.-ului, pietonii au „oprit” sirul de mașini și cum eram al treilea sau al patrulea, m-am văzut blocat în intersecție. S-a schimbat culoarea semaforului și ambuteiajul a fost gata. Nu-ți mai spun că venea un „mastodont” de pe Colentina de credeam că nu mă iartă. Soferul, un tînar zimbitor, a înțeles situația, a redus viteza, m-a ocolit și, scene de acest fel se repetă zilnic. Nici nu e nevoie de semafoare noi, se pot lua din cele care, s-a dovedit, că nu erau necesare în intersecțiile unde sînt instalate. Ca de exemplu, în apropiere, pe strada M. Eminescu, colț cu Toamnei sau cu Aurel Vlaicu, care de curînd nu mai funcționează. Cred că cineva s-a sesizat că între Moșilor și Hotel Dorobanți, pe distanțe foarte scurte, funcționau semafoare la intersecțiile str. M. Eminescu cu străzile Toamnei, Viitorului, Galați, Icoanei, Turnu, A. Vlaicu, Polona, care creau probleme deosebite fluentei circulației, mai ales în orele dimineții. Vorba unui vecin care glumea: mai bine iau avionul! decît să mă duc la gară cu autobuzele 133 sau 179 și să trec prin atîtea „furci caudine”!

Și pentru că tot sîntem în zonă — îl zic — consider că este timpul ca de trei ani de cînd s-a dat în folosință segmentul din Calea Moșilor dintre Bucur-Obor și Eminescu să fie marcat cu cîteva treceri de pietoni, pentru că distanța e prea lungă și pietonii trec pe unde pot și cînd pot. Ajunge cu atîtea propuneri în dialogul nostru, mă atenționează prietenul. Să ne mulțumim numai cu rezolvarea acestora și tot ar fi ceva! Să ne mulțumim și să mulțumim!

MARIAN TEODORESCU

MIHAI PINZARU-RIM

CONSTANTIN CIOȘU

La o expoziție

(Urmare din pagina 9)

ce l-au fost puse alături.

Privite în sine, unele din lucrările expozanților (precum cele semnate de Gheorghe Iliescu-Călinești, Ovidiu Maitec, Mihai Olos, Mariana Oloier, Florin Codre) sînt frumoase, originale, de cîrtă valoare plastică, mai sînt și alte lucrări interesante, dar nu toate rimează cadrulul, nu toate se integrează unul decor care înseamnă însăși tradiția românească, în expresia ei cea mai strălucitoare. Multe alte lucrări se împotrivesc față, agresiv, acestui cadru, ele sînt afișat anti-tradiție, ba, uneori, afișat anti-artă. Un fel de cub, sculptat și vopsit de Silvia Radu (în genul în care erau sculptați și vopsiți ghiduşii și rubiconzii „pitici” de ipsos din grădiniile mahalagiilor îmbogățiți de altădată), intră direct la capitolul kitsch. O „operă plastică” semnată de Bela Crișan, plasată bine, cît mai „la vedere”, pe coasta unui imas înflorit, intră la fel de direct, să fim iertați, la capitolul necuviință, simbolistica ei fiind mai mult decît fără perdea. În bătrîna, romantică, parfumată casă din Mastacanii Neamțului, între mobile rustice ce respiră masivitate și grație și lingă piese ceramice ce păstrează canonul dacic, Constantin Flondor ne prezintă niște cabalistice semne imprimate într-o grămăjoară de fîină (da, chiar de fîină) și, pe pereți, niște penibile mîzgăleli în creion cu ifose ezoterice. Pe niște grosolane cărămizi de lut (nears, rămas lipicios și moale) a scrijelat și Ion Isăilă niște enigmatice semne, un „codex rusticus” pe care ploaia l-a spălat după cîteva zile, răpindu-i orice velleitate de a comunica în vreun fel cu publicul. Din nefericire, exemplele de acest fel sînt destule.

Și, parcă pentru a sublinia cît mai ostentativ, de la bun început, că trebuie să ne așteptăm la nedumeriri și surprize, ca să nu spunem la inversarea valorilor, amplasarea centrală, chiar la intrarea în muzeu, a unui compas hiperdimensionat în lemn ne propune, la rang și semn de maestru, ceva cu care nu s-ar putea intra, îndrăznim să credem, nici la ucenicia sculpturii. „Virful” mobil al compasului e un jug, acest jug fiind constrîns, ni se sugerează, să se rotească într-un perpetuu și trîdnic cerc. Nimic de zis, simbolul e clar, dar — mai este oare nevoie s-o spunem? — acest simbol n-are nimic de-a face cu modul nostru de a privi și gîndi existența și arta. Compasul cu jug în virf este al Wandei Mihuleac. În catalogul expoziției, la rubrica organizatori, figurează numele Ancăi Vasiliu (muzeograf) și al Wandei Mihuleac.

Nu sîntem dintre cei ce refuzăm aprioric penetrația noului în spațiul eternului. Dar sîntem dintre cei care cred că Muzeul satului, acest sanctuar al nostru, acest document despre noi, pe care-l recitim de fiecare dată cu emoția filării unei ediții principe de cultură și civilizație românească, trebuie cruțat de nonvalori și de imixtiuni străine nouă. Căci vrem ca măcar aici inima noastră să bată liber și limpede, auzindu-și ecourile în pămînt. În pămîntul nostru. În reazemul și matca ființei noastre.

Legea ne apără, să o cunoaștem, să o respectăm

Restul sînt Efemeride

1
Totmai cînd aveam, în sfîrșit, motiv să-l disprețuiesc, l-am înțeles. Copilul meu, spunea tatăl, nu are nici o calitate. Îi fixasem cu privirea, suferindu-l aproape că este vorba de o întrebare cheie. Nu, a răspuns fără nici o tîrziu, nu are nici o calitate umană. Era convins. Și țepăn; spațele întins și privirea lîmpe. Uneori, mîntise; dar atunci privirea lui căuta pieziș în colțuri. Era într-adevăr infirm, și un infirm nu poate fi condamnat. Infirm de sentimente. Infirm de clocotul singelui patern. Infirm de inimă. Ar fi o crimă să lași un copil pe mîna acestui om orb. Și m-am cutremurat. „Crima” avusese loc. Asta nu văzusem.

2
Și am trecut întreaga vină asupra mamei. Îi făcuse bagajul. Sora geamănă era de față. Toți trei, gemenii și mama, erau incredințați că așa e bine. La tata, departe, el, băiatul, va scăpa de mediul dăunător. Pierduse un an de școală. Ar fi vrut să se îndrepte, dar nu putea. Ceva era mai presus de voința lui. Nu și-a condamnat mama; nu și-a condamnat sora geamănă; era spre binele lui. A luat bagajul. Mama n-a scos o vorbă. Mamă și fiu s-au prezentat, după o noapte de tren, la primăria din orașul tatălui.

3
Abia acum, față în față cu acest om glacial, îmi dau seama de ce nu s-au dus direct acasă.
— N-ai vrut să-l primești?
— Nu. I-am spus ei: Dă-mi fata! Acum, după ce l-ai stricat pe băiat, nu-mi mai trebuie. Sînt singur. Muncesc. Nu sînt obișnuit cu el. Cum să-l îndrept? S-a pus problema altfel atunci, la primărie. și am fost nevoit să-l accept.

Și mama l-a lăsat în aceste condiții! Ce putea leși?

4
Îl întreb pe băiat:
— Cum a fost?
— El știa un singur lucru: să stau închis în casă. M-apuca dorea de cap. Muream de urit. De singurătate...
— N-aveai prieteni la școală?
— Muream gîndindu-mă că aș putea rămîne acolo.
Sfida totul, din cite am înțeles de la el, de la profesori.
— Și? a continuat.
— În oraș mai era un singur băiat ca mine, cu care mă puteam plimba. N-avea nici el amîndoi părinții. Cu el am început să beau...

Fugea apoi acasă. Mama îl aducea înapoi. Fura pentru bani de tren. Pentru prietenul lui și iarăși fugea... A trecut apoi la internat. Lucrurile au stat și mai rău. Pînă ce împreună cu noul său prieten a furat din școală 70 000 lei.

5
Ce scuză i-am mai putea găsi mamei? Stiu că experiența cu tatăl băiatului eșuase și totuși a continuat să-l lase acolo, departe și singur.

6
Caut, împreună cu procurorul șef al județului Bacău și șeful Secției civile a Tribunalului, paragrafe de lege care ar putea obliga în mod egal pe părinți să suporte diferența de 40 000 lei rămasă nerecuperată. Legea e fermă: răspunderea materială revine exclusiv părintelui cărui instanță i-a încredințat minorul spre creștere și educare. În cazul de față, mamei.

7
Da, pare de necrezut. Întrebările vin singure: Cum, și tatăl? La insistențele primăriei sau nu, a acceptat pînă la urmă să se ocupe de educarea copilului. Copilul lui. A obținut o cameră în plus în acest scop. L-a avut

sub supraveghere. Este bărbat. Este tată. Nu răspunde în nici un fel că sub ochii lui, într-un orașel de l cuprinzi cu privirea de la un cap la altul, s-a întimplat ce s-a întimplat? Situația de fapt nu contează? S-a creat o situație de fapt deosebită, specială. În ce mai constă atunci răspunderea tatălui față de dezvoltarea normală a copilului său? Mama să fie vinovată de toate? Cum se explică atunci că fata, sora geamănă, e premiantă, un model de fată? Numai prin genele diferite? Nu e revoltător că de-acum înainte, tatăl a scăpat și de băiat și de griji și de tot după ce și din vina lui, orice s-ar spune, băiatul a apucat-o pe căi nefirești? Intrat sub incidența grației, băiatul s-a întors la mamă. Pe seama ei și grijiile și banii? Și rușinea și deznădejdea? Iar pe seama tatălui nimic?

8
— Înțelegeți? Îl întreb pe tatăl rămas în fața mea ca o stană de piatră. La aceste întrebări caut răspuns.

— Băiatul s-a angajat. Maică-sa poate să facă un împrumut la C.A.R... Altfel nu se învață minte.

Mă revolt, dar are dreptate.

Omul acesta pare să aibă întru totul dreptate, de parcă ar fi fost creat din paragrafele legii. Da, a fost obligat să se despartă de mama copilului. Ea o să spună că de vină este el. El, că de vină este ea. Nu mai are importanță. Instanța a încredințat mamei copilii spre creștere și educare. Fiindcă așa e normal. Mama este mamă, apoi el era bolnav de silicoză prin sanatoriul. Le-a trimis pensia alimentară, chiar dacă nu totdeauna regulat. A dorit să fie cunoscut de copii, pentru ca ei să știe că au și tată. Poate nu s-a priceput cum s-o facă. I-a vizitat o dată sau de două ori pe an, avînd în vedere și condițiile speciale datorate distanței care-i despărțea, specificul muncii lui. Mai mult nu s-a priceput și nici nu era nevoie. Copiii creșteau frumos. Cînd a fost cazul, a recerut în fața instanței încredințarea celor doi minori. El urmărea să obțină băiatul. Cu fata s-ar fi descurcat mai greu, fiind singur. Mama s-a opus și din nou instanța a hotărît în favoarea ei. În acest fel, mama și-a asumat întreaga răspundere, cum glăsuiește și legea. Atunci, da. L-ar fi luat pe băiat. Dar nu cînd a vrut ea. Cînd nu mai era nimic de făcut. S-a prezentat la primărie pentru ca primăria să le rezolve problemele lor personale. Și i-l-a pus în brațe. Un derbedeu. De fapt, nu l-a acceptat niciodată. A fost forțat s-o facă. Totuși o dată i-a spus: Nu se poate reeduca un copil care știe că părinții nu se înțeleg în privința creșterii lui și cînd nu-i place la tata fugă la mamă. Dă-mi-l mie prin lege. Să am și drepturi asupra lui nu numai obligații. N-a vrut. Cînd n-a mai putut, mi l-a pus în brațe, dar nici atunci pe de-a întregul, ci numai cu partea de obligație sub amenințarea primăriei. Într-acest fel trebuie înțeleasă și chestiunea banilor; desprinsă de copil; ca o chestiune de neînțelegere între el și mamă; chiar și de orgoliu.

9
Prima care simte nevoia să injure este o fostă profesoară a băiatului:

— E bărbat... Știe cum să se poarte cu un băiat care, miine, poimîne este major. N-a vrut? Ce n-a vrut? N-a vrut să-l ajute copilul intrat într-o derută pînă la urmă de înțeles la vîrsta lui. Care băiat n-a luat-o razna la 16—17 ani? Are ceva de împărțit cu mama? Dar ce vină are copilul. O singură dată a avut nevoie de tată. Atunci trebuia să-l ajute. Copilul a venit de bună voie. A sperat el însuși

să fie ajutat. A întîmpinat ranchiună, răceală, ostilitate. Ce-ar fi vrut tatăl să culeagă semăndînd potrivnicia? Cum putem afirma, oameni maturi ce sîntem, că răspunderea lui e doar de natură morală. Și care morală? Ce aștează el, se cheamă morală. Morală avocătească, poate... Iar cu mama copililor n-are nimic de împărțit. E mai mare decît ea mi se pare cu vreo zece ani, dar cînd am văzut-o ultima oară ea părea mult mai în vîrstă decît el. Ce argument fabricat în umbra legii poate dezminți cumplita realitate? Ruina fizică a acestei femei spune totul în capitolul răspundere. Nu și-a asumat răspunderea? N-a plătit pentru asta? Băiatul nu venea la școală, dar cînd venea întrecea pe mulți siliatori în bună purtare. Asta cine i-a dat-o? Și cu ce preț? Știe tatăl ce înseamnă scutece, boli, nopți albe la căpățul copililor, mîncare, piață, spălat, lecții, școală, alergături prin oraș după una și după alta, de cite n-are nevoie un copil, dar doi, băiat și fată, toate grijiile pămîntului, cit despre bucurii am văzut... Și la un moment dat, cînd te aștepti mai puțin, băiatul o ia razna. Ce înseamnă razna? Nu face rele, hojănărește pur și simplu. Pentru un tată asta n-ar însemna nimic. O mamă singură își inchipuie sfîrșitul. De unde să știe ea ce-i trebuie unui băiat? Care îi sînt nostalgiile? Rătăcirile? Cum să dreagă toate astea? Panica pune paie peste foc.

Cuprinsă de deznădejde, către cine s-a îndreptat gîndul ei? Către tatăl copilului. A greșit?

10
Mă uit la ceas: de aproape două

ore tatăl continuă să însirule „fărădelegile” fiului său, cum într-o zi a găsit ușa de la dăbura sfărîmată și imediat s-a uitat în ascunzătoarea unde ținea banii și a văzut că lipsește și a pornit să-l caute și găsindu-l l-a întrebă și el i-a răspuns nu știu ce și, într-altă zi, fiindcă bănuia c-o să vină acasă într-ascuns, în lipsa lui, a lăsat în casă un prieten și acesta a auzit soneria la intrare dar n-a deschis într-adevăr să vadă ce face fiul lui care probabil era cu un prieten, prietenul lui, și atunci fiul dacă a văzut că nu răspunde nimeni a înțeles că nu e nimeni acasă și a forțat ușa, dar prietenul lui pe care-l lăsase acolo să supravegheze l-a prins și l-a chemat pe el și cînd a venit...

— Cum vă explicați, l-am întrebat, că nici fata nu vă lubește? Nici nu vă lubește, nici nu vă stimează? De ce credeți că o fiică fată de care n-ați greșit cu nimic nu încearcă nici cel mai vag sentiment față de tatăl ei?

— Din cauza mamei-si.

— Nu-i dă voie?

— Așa i-a crescut pe amîndoi. În loc să se fi gîndit că mai bine pentru ea și pentru copii ar fi să-l crească pe acestia în respectul față de tată, încă de mic le-a insuflat dispreț față de mine, că sînt egoist și cite și mai cite. Ce puteam face eu în cele citeva ore de vizită? Și-a adus aminte de mine cînd n-a mai avut încotro.

— Ce lucru ați cumpărat fiicei dv. ultima oară?

— Ultima oară fiicei mele nu l-am cumpărat nimic.

11
Îl întreb pe judecător:

— Situația de fapt chiar nu conținează deloc?

— Nu. Legea e clară în această privință. Mama e unica răspunzătoare. Deși un astfel de caz n-am mai întîlnit. Situația este cu totul specială întrucît băiatul a fost adus la tată într-o împrejurare de forță majoră cu scopul declarat de a-l încredința acestuia spre supraveghere, să nu co-

mită adică o faptă antisocială. Deci în clipa cînd minorul a produs infracțiunea el se afla în grija tatălui tocmai pentru a fi uitate asemenea întîmplări. Faptul că înțelegerea s-a făcut prin primărie, de care, se știe, aparține și autoritatea tutelară, conferă acestei înțelegeri un caracter cu consecințe juridice?... Legea nu face referiri la astfel de împrejurări. Doar Tribunalul Suprem ar putea atribui circumstanțelor concrete ale cazului aderențe la interpretarea legii. Întrebarea care a apărut este următoarea: O înțelegere de acest fel poate produce efecte juridice?

12
Și nu e singura întrebare. Codul familiei prevede drepturi și obligații egale pentru ambii părinți privind creșterea și educarea copililor și chiar dacă mama, cum este în cazul nostru, răspunde singură material, existînd o hotărîre judecătorească prin care i se încredințează copiii, tatăl nu poate fi exonerat de răspunderea morală. Ce înseamnă răspundere morală? Să revenim la dialogul purtat cu tatăl copilului:

13
— Dumneavoastră nu ați vrut să vă primiți fiul? De ce?

— Fiindcă știam că a ajuns un derbedeu... Că nu învăța, că lipsește de la școală, că a pierdut anul... De ce adică...

— De unde știți?

— De la fiica mea. Vorbeam cu ea la telefon și-mi spunea. Era îngrijorată...

— Știați cu alte cuvinte totul?

— Totul!

14
Știa deci totul. Care era obligația morală a tatălui în aceste condiții? S-a prefăcut că nu știe nimic pînă ce nu i-a fost adus băiatul și cînd i-a fost adus a folosit cunoștințele pe care le avea într-un singur fel. Să nu accepte de bună voie supravegherea copilului, să se sustragă astfel consecințelor juridice pe care o atare accepțiune le-ar fi putut provoca. Cum se numește fapta prin care un tată se sustrage cu bună știință de la îndeplinirea obligațiilor sale morale? Și cu ce urmări juridice?

Din păcate, la întrebarea care urmează nu poate răspunde însă nimeni: Cum ar fi evoluat fiul dacă tatăl ar fi intervenit de la început, în București, în sprijinul familiei și al școlii, dacă băiatul ar fi simțit autoritatea tatălui înainte ca mama să-l ia de mîna pe tren și să se prezinte cu el la primăria orașului necunoscut și străin lui pentru ca tatăl să-l accepte abia după amenințări oficiale?

Toate astea, credem, creează o nouă situație specială.

15
N-am vorbit nimic despre traumele psihice ale băiatului, reale, dureroase și brutale întrucît, indiferent de greșelile părinților, el singur este răspunzător pentru faptele sale. O hotărîre judecătorească încheie un proces. Această încheiere este lipsită însă de eficiență dacă în același timp ea nu construiește și primele premise ale dezvoltării vieții viitoare. Procuratura județului Bacău analizează posibilitatea formulării propunerii pentru un recurs extraordinar în cauză, în sensul precizării răspunderii tatălui. Procuratura generală, cu srijiul căreia am întreprins această dificilă anchetă socială, va analiza și va decide. N-am dat nume. Am considerat că speța în sine este suficient de interesantă. N-am dorit să produc la rîndu-mi alte traume. Și pentru a-mi rezerva dreptul de a lansa public un apel către cel doi părinți. Citeva lucruri aparțin vieții și sînt de netăgăduit: viața tatălui, invidiată de mamă, s-a consumat între boală și mină; ruina fizică a mamei zbatîndu-se să ducă spre lumină două ființe care n-au nici o vină că s-au născut; depresiunea psihică a băiatului trezit la realitate într-un chip răvășitor de brutal; viitorul de premiant al fetel. Restul sînt pretexte și slăbiciuni, și orgolii, și inchipiri; efemeride.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cronica șoselei

Cupidon în derivă

Recent, un automobilist, cam orgolios, cu o mină pilota, iar cu cealaltă numără banii așezați pe scaunul de alături, iar altul, în timp ce conducea, studia o hartă. Și unul și altul au intrat în vehicule ce circula pe sensul opus. Au fost și cazuri cînd piloții foloseau mina stingă pentru a susține, în afara portierei, diverse obiecte a căror lungime împiedica transportarea lor în interiorul mașinii ori în portbagaj. Șirul curiozităților din acest domeniu, care în limbaj curent se numesc forme ale neatenției la volan ori forme ale concentrării atenției spre alte preocupări decît conducerea mașinii, ar putea umple tomuri întregi.

Întîmplările din circulație pe fond erotic ocupă și ele un loc deloc neglijabil în contextul preocupărilor care distrag atenția șoferului de la conducerea autovehiculului.

Cazul șoferiței Rodica N. este semnificativ. În relații proaste cu soțul, de

mai multă vreme, Rodica folosește privilegiul deplasării acestuia, pentru citeva zile, în altă localitate și organizează o escapadă în orașul vecin cu Vicențiu L., cunosțință mai veche, la locuința uneia din rudele acestuia. Deplasarea are loc cu autoturismul partenerului.

„Uite, am carnet de aproape 9 luni, și deștepta asta de bărbat-meu nu m-a lăsat nici să mă apropiu de mașină. Tu doar știi, frumosul meu, ce rezultate am obținut la examen: 46 puncte la „sală”, 2 minute la poligon, iar la traseu, examinatorii pur și simplu au intrat la idei: „Dv. nu cumva ați mai avut permis, că prea sînteți deprinsă cu volanul, cu mașina?”. „Nu, tovarăși, puteți să verificați”. Ce mai, am făcut un „traseu” de am lăsat uimită comisia.”

Au ajuns în orașul învecinat pe seară. După cîna care s-a terminat destul de repede, nerăbdătorul cuplu s-a instalat în camera ce li s-a pus la dispoziție de către gazdă. „Nu-i frumos din partea noastră că ne retragem așa devreme, dar miine dimineață la 5 trebuie să plecăm. Cavalerul meu intră în serviciu la 6”.

Exact la ora prevăzută, Dacia 1310 ieșea din curtea frumoasei gospodării, rîndînd încet pe drumul de țară, spre intersecția cu șoseaua națională.

„Ciudat, după o noapte atît de zburcumată, cit de relaxată mă simt. Mă refuzi dacă îți cer ceva, iubitul meu?”. Prudent, tinărul răspunde: „Depinde ce?”. „Răspunsul tău m-a descurajat. Nu-ți mai cer nimic”. Șoferul devine curios: „Spune, Rodica, spune. Știi doar cit tîm la tine. Ne iubim în ciuda diferenței de vîrstă. Vorba aia, cînd tu erai domnișoară, eu abia mă nășteam”. „Ha! să lăsam astea, uite ce, te rog să mă lași să conduc pînă la intrarea în oraș”. „Îmi ești dragă, dar asta n-o fac. Nu uita că n-ai condus deloc după examen”.

Rodica nu mai spune nimic. Se instalează cu o mină bosumflată în fotoliul comod al autoturismului, dînd impresia că vrea să aștească.

Bărbatul încearcă să reia conversația. Evocă intensitatea momentelor petrecute împreună, aduce laude frumuseții femeii, temperamentului ei vulcanic, calităților ei de gospodină perfectă, dar degeaba. Rodica nici măcar nu-i răspunde. Se scurge cam jumătate de oră de la plecare. Răcoarea dimineții, șoseaua bine întreținută, uscată, asigură parcă șoferilor să nu-și facă probleme. „Fiți voi atenți, piloților, eu, drumul, vă creez cele mai bune condiții de deplasare”.

„Bine Rodica, urcă la volan în locul meu. Am încredere în tine. Mergi nu prea repede și atentă, eu veghez cum conduci. N-o să te bat la cap, intervin doar atunci cînd e absolut necesar”.

Tinăra femeie se înviorază imediat. Nu-și poate ascunde bucuria. „O să-ți dai seama imediat că nu mi-am pierdut deloc antrenamentul”.

Conduce bine Rodica. Nu accelerează prea tare. Piletează destul de dezinvolt. Nu pare deloc emoționată și nici inhibată. „Măi, Rodica, ce bine îți stă în pantalonii ăștia, care îți pun în valoare corpul”. Femeia se înroșește ușor. „Nu-mi distrage, te rog, atenția. Ține-ți minulele acasă”. Tinărul se apropie mai mult de frumoasa lui parteneră. „În loc să mă ajuți, tu, uite ce faci?”. Se apropie o curbă. Viteza e vădit prea ridicată, nu atît în raport cu raza, dealtfel nu prea mare a curbei, ci cu precara experiență a femeii și, mai ales, cu starea ei de spirit, asaltată de tinărul tulburat peste măsură. Virajul este ratat. Autoturismul, cu volanul „înnodat”, se izbește cu partea laterală stingă de un pom. Tinăra femeie își pierde viața.

VICTOR BEDA ■

Unde vă jucați, copii?

Locurile de joacă sau copilăria la rangul de miracol. Importanța lor în formarea personalității viitorilor oameni mari e atât de covârșitoare încât iese din orice discuție. Un om care nu s-a jucat frumos e un om fără copilărie și cînd va descoperi aceasta se va simți sărac și nimeni nu i-o va mai putea restitui. Dar locurile de joacă sînt la fel de importante pentru îmbunătățirea climatului de locuit, pentru reducerea accidentelor de circulație, pentru crearea unui mediu ambiant plăcut, armonios și odihnitor. Un loc de joacă neamenajat sau distrus, din multiple cauze, devine un pericol. În același timp el face dovada gradului de civilizație a celor care locuiesc în preajmă, copii și adulți, a interesului asociațiilor de locatari, al întreprinderilor care le au în grijă și al administrațiilor domeniilor publice. Am inițiat ancheta de față pentru că starea acestor spații în destule locuri lasă de dorit. În primul rînd întreținerea și dotarea sînt principalele cauze. Și apoi lipsa de fantezie, de diversitate și farmec. Oare e atât de dificil de aflat ce-și doresc copiii?

— dialog cu Ioan Ciobotaru, director adjunct al Direcției sistematizare, protecție și construcții din cadrul Comitetului pentru problemele consiliilor populare —

— Care este punctul dumneavoastră de vedere vizavi de problemele pe care le ridică spațiile verzi și mai ales locurile de joacă pentru copii?

— Eu n-am descins în mod special în aceste locuri, dar peste tot pe unde am fost nu le-am trecut cu vederea. Starea lor este de multe ori înfiorătoare, asta pentru că organele locale și asociațiile de locatari nu se preocupă în mod corespunzător și nu respectă prevederile legilor pe care le avem referitoare la gospodărirea spațiilor din jurul ansamblurilor de locuințe. Am văzut și lucruri bune. Dar am văzut și situații ciudate. Cînd e vorba de locurile de joacă locatarii, deși sînt copiii lor, vor ca să-i îndepărteze, să se joace cît mai departe. Părinții vor să-i aibă cît mai aproape, ca să-i poată supraveghea. Și apar conflicte.

— Amenajarea acestor spații e cel mai adesea defectuoasă, inadecvată!

— Principala problemă este că aceste amenajări sînt făcute fără o concepție clară referitoare la importanța și rolul jocului. Ar trebui să aibă un proiect de amenajare, realizat cu psihologi, cu pedagogi, cu cei din învățămînt, să-i consulte și pe copii. Dacă s-ar analiza mai atent nevoile și dorințele copiilor s-ar găsi forme pentru realizarea lor.

— N-ați primit sesizări în acest sens?

— Ba da. Și una dintre ele se referea la dispariția spațiului de joacă dintr-un anume loc. După verificări am descoperit că terenul afectat jocului fusese transformat în parcare.

— Unii au transformat terenurile de joacă în grădini de legume!

— Vedeți, necesarul legumelor nu se rezolvă cu producția de pe un loc de joacă. Dar la copil trec anii, el crește și pe urmă degeaba mai încerci să-i redai ce-a pierdut. Copilăria nu se mai întoarce.

— Situația e mai complicată acolo unde nu există spațiu, unde n-a fost prevăzut și teren pentru joacă!

— Într-o anumită măsură este corect, e o realitate pe care n-avem cum s-o mai corectăm. Trebuie să fim corecți, de multe ori îndesirile cu ansambluri de locuințe au fost solicitate nu de către proiectanți, ci de consiliile populare. Au cedat unii, au cedat alții și acum nu se mai poate modifica.

— Dar legile prevăd clar suprafața afectată locului de joacă în funcție de numărul de apartamente. De ce nu se respectă legea în toate cazurile? Blocurile nu sînt pe roți și nu mai pot fi depărtate!

— Spațiul cit este prevăzut trebuie respectat. Dacă proiectantul nu s-ar abate de la lege și comisiile de avizare ar respecta normele în vigoare, unele din lucrurile pentru care purtăm acest dialog nu am mai avea pentru ce să le discutăm.

— Și totuși, sînt situații în care normele nu se respectă.

— Noi sîntem nemulțumiți de acest fapt. De exemplu, în Colentina, normele de densitate a populației au fost depășite cu 35 la sută. Mi se pare foarte mult.

— Și în Militari sau în Pantelimon e aproape la fel!

— În Pantelimon, nu! S-a construit frontul străzii, dar cînd se va termina și partea din spate, cînd proiectul va fi complet, veți putea constata că el este armonios, că normele referitoare la spațiile verzi și la locurile de joacă s-au respectat.

— Noi nu căutăm vinovații. Căutăm soluția sau soluțiile prin care spațiile destinate copiilor să arate așa cum tre-

buie și cum este nevoie. Care este punctul dumneavoastră de vedere?

— Părerea mea este că revista dumneavoastră s-a orientat bine punînd această problemă. Ridicați problema spațiilor care lipsesc! De acord. Dar eu o ridic și pe cea a spațiilor prost gospodărite. Principala vină și răspundere o poartă asociațiile de locatari. Preocuparea lor este incredibil de mică în unele cazuri. I-aș invita pe unii care se plîng că locul de joacă din fața blocului lor arată prost să vadă locurile care arată plăcut. Chiar te întreb, de ce într-un loc se poate și în altul nu? Aș fi curios care este răspunsul. În primul rînd el trebuie dat de părinți.

Cine se joacă prin infern?

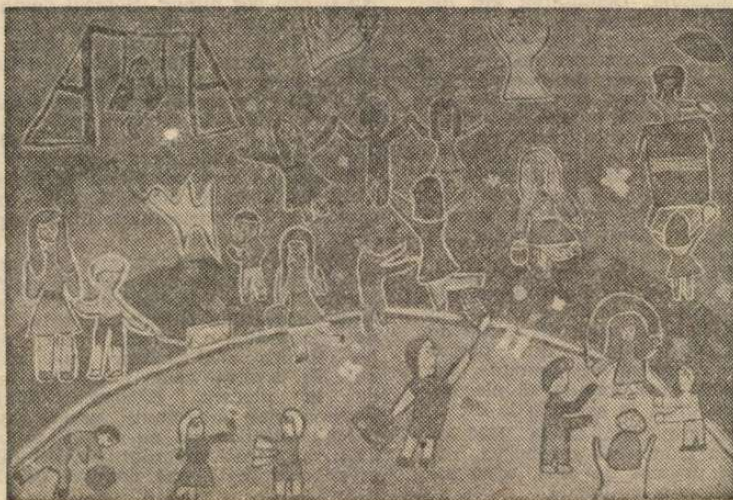
La începutul acestei veri, din motive care mă privesc, am bătut Bucureștii pe jos, avînd grijă să nu-mi scape nici un bloc, nici o parcare și nici un loc viran. Una din marile surprize a venit și de la locurile de joacă, de la imaginea lor, cînd superbă, cînd lamentabilă. Semănau fie cu niște mici continente silențioase, fie cu niște insule părăsite, ba, uneori, cu niște depozite dezordonate sau cu niște spații asupra cărora, din motive necunoscute și stranie, se revărsase toată furia unor nesăbuiți. În fond nu aveam nevoie de acest lung ocol pînă spre periferie spre a descoperi starea peisajului care se așterne în fața blocului în care locuiesc. Un spațiu de joacă întins, împrejmuit cu grijă, pe care nu se mai găsește nici un aparat întreg și pe care, mai ales seara, copiii aprind spectaculoase focuri. Cînd plouă toți se string la intrarea în clădire, încep să joace fotbal în hol și nu-mai umorul mă împiedică să-i caut pe cei care îmi sparg mereu sticla gemulețului de la cutia poștală. După ploaie copiii rămîn pe alee, nu se mai aventurează pe nisipul noroios al spațiului de joacă și continuă miuța sau mini fotbalul, spre protestul unui profesor care îl admonestează uneori de la balcon sau coboară, îi injură, le ia mingea și le-o aruncă cine știe unde, asta pentru a-și apăra de șuturile întimplătoare o mașină mai veche, dichisită cu chîi și vopsă. În stînga, la 100 de metri, pe cealaltă parte a străzii Drumul Taberei, în stația Riul Doamnei, un alt loc de joacă, împrejmuit și acelu, dar cu peluză, cu aparate vopsite și utilizabile își primește micii săi obișnuiți. Acolo totul e în ordine, după cum pe aceeași stradă, puțin mai sus, în apropierea școlii 204 se află încă un loc, și el

amenajat, frecventat de dimineata pînă seara, fără ca aparatele să fi făcut aripi, fără ca plasele de sîrmă ale gardului simbolic să fi dispărut și ele. Dealtfel, Drumul Taberei, de la Favorit și pînă spre Valea Oltului, are unele locuri de joacă pentru care merită să-ți prelungești copilăria măcar cu un an. Dar de aici și pînă în cartierul Militari nu mai e decît un pas iar copilăria nu e un gumilastic, pe care să o întinzi sau să o scurtezi, după cum îți convine. Și chiar la intersecția de la stația Lujerului, starea locurilor de joacă se schimbă, de parcă un ciudat fenomen ar schimba culoarea și lumina care scaldă aceleași lucruri. Locul de joacă din spatele blocului de pe Bulevardul Păcii nr. 3 seamănă cu vestigiile unui cartier dintr-un oraș părăsit. Scheletele aparatelor de joacă au fost lăsate totuși în picioare, pentru ca trecătorii ocazionali să-și poată face o imagine despre ce-a fost cîndva, iar plasele împrejmuirii suportă urmele mai degrabă ale trecerii unei turme de elefanți, decît ale unei distrugerii progresive și nevinovate. Și totuși ce-a fost acolo? „Acum trei ani Administrația domeniului public a efectuat o lucrare care s-a dovedit a fi de mintuală. Aparatele de joacă n-au fost fixate cum trebuie, au fost puse în pămînt, îngropate puțin la suprafață și imediat s-au deteriorat. Din această cauză am avut și necazuri pentru că unii copii s-au lovit exact la aceste aparate deteriorate. După A.D.P. a venit Horticola 1 Mai care a plantat niște pomi. Și ei au făcut o lucrare așa, ca să se achite de o sarcină. I-au sădit mai mult în pie-trișul de la suprafață și majoritatea s-au uscat. Un loc de joacă a ținut 2 ani. Anul trecut totul a fost reparat de la capăt de către Întreprinderea 9 Mai, dar pînă anul acesta s-au distrus iar. Acum aparatele sînt luate de Întreprinderea de produse lactate, cea care le va repara iarăși. Asociațiile de locatari din acest cvartal au hotărît să încadreze un paznic îngrijitor pentru acest loc de joacă”. (Gh. Nicolae, președintele asociației de locatari din blocul 18). Cum se pot distruge toate aparatele într-un singur an? Dacă te gîndești că un om mai firav chiar dacă ar avea sarcină să le distrugă tot n-ar reuși într-un an, atunci e greu de presupus că devalizarea au făcut-o copiii. De fapt acest loc de joacă devine de cele mai multe ori un fel de terasă pentru cei care beau o bere. Un magazin vinde bere la sticlă și toată suflarea însetată se retrage aici. Copiii se bucură și ei de vecinătatea magazinului. Sortează ambalajele lăsate de izbeliste și pe cele care ard mai ușor le aprind în același loc de joacă. Vă dați seama ce fel de joc și ce atmosferă e în acest loc nu prea mare, cu câteva jocuri, pe care vin copiii din 10-15 blocuri. Dacă socotim că unul din ele, blocul 17, are 430 de apartamente în care locuiesc în jur de 250 de copii, realizați că jocul acestora se apropie mai mult de infern decît de o oază de liniște. Distrus acest loc, dispăre și singurul care există pentru blocurile din preajmă. „Derbedeii distrug noaptea aparatele, de aceea ne-am gîndit să încadrăm un paznic. Copiii n-au unde se juca și atunci o fac pe aleile de beton. Anul trecut am zgrăvit blocul și anul acesta arată tot ca înainte de zgrăvire. Mereu se ceartă locatarii cu părinții copiilor pentru geamurile sparte. Am încercat și eu să-i avertizez pe părinți dar ei îmi răspund: Ce să le facem? Sînt copii, unde să se joace? Mai bine amenajați-le spații! Cel existent e deteriorat. Ar mai fi posibilitatea amenajării încă a unui loc dar nu avem mașini cu care să aducem pămînt și nisip și nici aparate de joacă nu se găsesc așa ușor. În acest cvartal, pentru 24 de blocuri de 10 etaje sînt 2 locuri de joacă și amîndouă arată așa cum arată. În plus, cei de la I.C.R.A.L. care au amenajat al doilea loc, prin familiile care locuiesc acolo au interzis copiilor din celelalte blocuri să-l folosească” (Gheorghe Ionescu, președintele comitetului de cetățeni din Circumscripția electorală 43, sector 6). Am văzut și al doilea loc de joacă din acel cvartal. Pe str. Poarta Albă, în fața blocului 110 A, sînt două terenuri de sport impecabile, dar ținute sub cheie iar locul de joacă îl concurează cu imaginea sa deprimantă pe primul. Consecința: mai mulți copii se jucau pe linia ferată decît pe locul cîndva împrejmuit cu ceva, poate niște foste plase.

Paralel cu artera principală a cartierului Militari am căutat prin spatele blocurilor un teren de joacă în care privirea să poată poposi cîteva secunde în liniște. Mai nici unul care să arate așa cum și l-ar fi dorit nu adulții, care par nepăsători la acest lucru, ci copiii, pentru care nu reprezintă, așa cum cred unii, o distracție sau un refugiu, ci o necesitate fundamentală pentru vîrsta lor. Și astfel, pe str. Desigului nr. 2, în fața blocului M. 23, un loc de joacă te alunga cu aerul său părăsit, cu aparatele deteriorate și cu gardurile care împrejmuiun un fel de nimic. Pe strada Conducetei, bloc 57, se întind tăpșane și mici grădini improvizate și împrejmuite cu te miri ce, pe strada Roșia Montană nr. 1 locul părea suportabil doar în comparație cu celelalte, nu cu cele din marile parcuri. Tot în cartierul Militari, pe strada Apusului, în lipsa unui spațiu de joacă (pe care s-a construit un bloc) locatarii au deschis la subsol un fel de club. Ideea a rezistat cîteva săptămîni, pînă cînd părinții copiilor au aflat că în loc de joacă la subsol se petrec tot felul de lucruri, să le zicem violente sau deochete. Și experimentul s-a închis. Adevărul este că jocul nu este o problemă care să fie excedată în subsolul vieții noastre de fiecare zi. După cum, deși aparatura locurilor de joacă nu e la fel de scumpă ca a unei întreprinderi, soluția cu paznicul nu pare să fie calea cea mai scurtă pe care jocul copiilor să devină ceea ce trebuie.

Toboganul, un pericol necesar?

Cît de importantă e joaca? Spațiile necesare ei sînt un element de decor sau o imperioasă necesitate, o indispensabilă dotare pentru copilăria puului de orășean? „Perioada de la 0 la 3 ani e decisivă pentru formarea personalității copilului. Acum se pun bazele formării personalității sale, pentru că toți factorii își pun o puternică amprentă, iar specificul activității este jocul. În cadrul lui se dezvoltă procesele psihice, cognitive, afective și volitive. Prin joc copilul cunoaște lumea înconjurătoare. Față de cunoașterea din procesul didactic cunoașterea afectivă produce copilului emoție, bucurie și plăcere. Tot în această perioadă, prin joc, se realizează relațiile interpersonale, copilul se socializează. Perturbările în joc se reflectă direct în formarea copilului și ele se observă fie imediat, fie, mai tîrziu. Jocul în spații înguste, strîmte, sufocante, care îi dau sentimentul de clausturare și-l împiedică să-și manifeste exuberanța și tendința de expansivitate dau naștere la „agresivitate”. (Gabriela Grigorescu, psiholog la Policlinica de copii Știrbei Vodă). Care este legătura între modul în care este amenajat un loc de joacă și psihologia copilului? Spicium din dialogul purtat cu același specialist: „De obicei aceste spații sînt dotate cu un tobogan, cu unul sau două balansoare, cu o învîrtitoare, o groapă de nisip și, eventual, un leagăn. Spațiul e fără iarbă și de multe ori auster. Or, ambianța contează enorm. Într-un fel se comportă copilul într-un loc cu pomi, cu verdețuri, care au un efect calmant, și altfel în spațiile aride și supraaglomerate. Spațiile neamenajate sau prost întreținute nu stimulează cu nimic fantezia copilului, inteligența și creația. Cele mai multe aparate satisfac doar necesități de ordin motoriu. Pe măsură ce crește copilul se îndepărtează din ce în ce mai mult de aceste locuri, se joacă pe alee, își cheltuiește energia și fantezia în alte activități, apare găsca și violența, apar devierile de comportament și cînd le constată părinții se întreabă mirati care să fie cauza”. E greu de aflat cît la sută din devierile de comportament au drept cauză starea proastă a unor locuri de joacă, mai ales că aici intervin și alte cauze. Dar am încercat să aflăm cum se reflectă starea locurilor de joacă în accidentele care apar la camera de gardă a Spitalului de copii „Grigore Alexandrescu”: „Zilnic primim cel puțin un copil accidentat de o mașină iar accidentele de circulație, în mare parte, au drept cauză transformarea aleilor în locuri de joacă. Se joacă pe alee pentru că locurile existente fie nu îi satisfac, fie nu sînt suficiente. Apoi ne vin foarte mulți copii în stare gravă, cu traumatisme urite, fracturi de membre, cu plăgi deschise, rup-tură de ficat, de splină, cu traumatisme craniene, cele mai multe produse pe locurile de joacă, la tobogane sau la leagăne. Nu-mi dau seama, dar eu mă tot întreb de ce este neapărată nevoie de aceste tobogane foarte înalte și atît de periculoase? Mulți copii vin intoxicați cu tot felul de resturi de medicamente pentru că se joacă în debarale sau la locurile de depozitare a gunoierului și îngurgitează tot felul de substanțe. Uneori vin copii grav accidentați în urma unor lovituri primite cu violență de la colegii lor de joacă, dar loviți atît de tare încît te întreb de ce poate sta la baza unei asemenea izbucniri de violență” (Dr. Manea Stoicescu, șef de secție). Deci indiferența părinților și-a factorilor de răspundere față de această problemă aparent simplă a locurilor de joacă are uneori consecințe destul de grave, greu de evaluat în timp și și mai greu de recuperat.

Jocul in cifre

In locurile in care asociatiile de locatari nu s-au gindit numai la ce-i in casele lor, ci si imprejur si, punind mina de la mina, sau lopata de la lopata au amenajat fara sa astepte institutiile si foruri care sa adune hirtile, sa astupe gropile sau sa repare aparatele, chiar iți arde de joacă. Si locurile arată plăcut, au un aer odihnitor si iți provoacă un zîmbet prin diversitatea „preocupărilor” celor mici. Locurile de joacă sînt si niște oglinzi perfecte in care se vede cu fidelitate grija părinților, preocuparea locatarilor, simțul gospodăresc. Se vede perfect, dar tot in aceste oglinzi poate fi privită și preocuparea unor instituiții care au obligații clare și responsabilități legate de existența acestui spațiu atît de vitregit in unele zone. O cercetare a Laboratorului de sociologie din cadrul Institutului de proiectări și construcții tipizate din București are drept obiect situația și starea locurilor de joacă. Iată rezultatele unei astfel de investigații realizate de cercetătoarea **Gabriela Mihalache**: Multe din locurile de joacă au fost desființate fie prin transformarea lor în grădini de legume, în parcuri sau prin amplasarea unor blocuri. 77 la sută din copiii chestionați se joacă în fața blocului, dar 73 la sută din părinții copiilor (deci marea majoritate a celor care îi lasă afară) sînt nemulțumiți de modul cum arată aceste spații (fiind mai ușor să fii nemulțumit decît să participi la amenajarea lor). 11 la sută din copii au terenul de joacă la 5-10 minute de locuință, 14 la sută dintre ei au de parcurs 16-20 de minute pînă la un asemenea teren, 17 la sută locuiesc la 20-25 de minute iar 26 la sută din copiii chestionați la peste 25 de minute de locul de joacă. Deci locul de joacă rămîne o problemă. Ca să se joci e nevoie să iei autobuzul? Care sînt punctele de vedere ale celor care răspund de problema în chestiune?

Cercul vicios in care nu se poate juca nimeni

La Comisia municipală București a organizației Solimii patriei există o preocupare serioasă pentru starea acestor locuri. Din păcate amintita comisie are prea puține atribuții, ea mai degrabă devenind un for care pledează pe lîngă toate institutiile să dea o mină de ajutor in materie de amenajare. „Multe locuri de joacă arată jalnie. Ni s-a explicat de la Comitetul pentru problemele consiliilor populare că problema cade in directă răspundere a Direcției domeniului public și a administrațiilor de sector. Există legi care îi obligă să se ocupe de aceste locuri și de parcuri. Am și făcut o statistică și-un plan de amenajare și reparare a lor”. (Margareta Oprisan, președinta comisiei municipale). Cum pot contribui copiii la amenajarea acestor locuri? In primul rînd, cercurile pionieresti de creație tehnico-științifică așa-numite ateliere ale fanteziei, ar putea concepe o serie de jocuri și de aparate care să-i atragă pe copii, nu ca și cele concepute de adulți. Apoi rolul elevilor mai

mari la îngrijirea și amenajarea acestor parcuri și locuri de joacă ar putea fi și el mai mare, acum fiind mai degrabă inexistent. Există în București peste 200.000 de pionieri, o forță uriașă de a cărei fantezie ar putea beneficia in primul rînd copiii.

Am descins și la Direcția domeniului public din strada Matei Millo. Aici s-a închis cercul, care tinde să devină și vicios. La fel și la Administrația domeniului public al sectorului 6. „Preocuparea cetățenilor pentru amenajarea și păstrarea acestor spații e foarte redusă. Nu întotdeauna se creează o opinie de masă împotriva celor care le degradează. Și apoi primăria nu poate veni să dea cu mătura la fiecare casă. La curte fiecare îi face copilului un leagăn, face curățenie, se preocupă. De cum se mută la bloc, toți așteaptă să vină primăria. E o mentalitate cu totul și cu totul greșită. Noi ne străduim să le facem mai mari, mai dotate, dar dacă se deteriorează, să nu aștepte pînă venim noi să le reparăm”. (ing. Elena Badea, șefa sectorului spații verzi). Dar dacă ele se strică și cetățenii n-au cum să le repare? Am întrebat noi. „Conform legii 10 pe 1972 locurile de joacă au fost repartizate unor întreprin-

deri. Administrația domeniului public nu mai dispune de sume pentru repararea acestor aparate. Sînt locuri pe care le-am creat anul trecut sau acum 2 ani și după un an sînt impracticabile. Ce-i de făcut? „Momentan nu știu. Trebuie găsită o metodă, cetățenii să le aibă cumva in grijă. Sau să le dotăm mai bine, și apoi să percepem o taxă de acces, ca să avem cu ce să le reparăm. Noi apreciem că aceste locuri, dacă se păstrează dotările, pot satisface nevoile. Acolo unde ele nu sînt suficiente, ca in cartierul Militari, vom amenaja altele in plus. Anul acesta vom construi numai in Militari 9 locuri de joacă noi. In plus, părinții să-și supravegheze mai atent copiii, să nu-i lase să deterioreze aparatele in fiecare zi”.

Locurile de joacă, departe de a fi o bagatelă, sînt o problemă simplă care se complică mult și din cauza indifferenței. Se pare că la întrebarea unde vă jucați, copii, primii care trebuie să răspundă nu sînt cei care se joacă, ci chiar părinții și cei care au aceste locuri in grijă. Pentru că, cel mai adesea, răspunsul lor atrage nemulțumirea copiilor. Parafrăzînd un savant, puțin părinți știu că un copil care nu se joacă este un copil a cărei personalitate nu se afirmă, care se mulțumește să fie mic și slab. Ei nu știu că să crești mare fără locuri de joacă poate deveni o problemă.

CORNEL NISTORESCU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(Urmare din pag. 12)

Plecăm din Sighișoara cu sentimentul pregnant al împlinirii datoriei față de cei mulți și buni.

In zi de sîrbătoare, după ora prînzului, membrii cenaclului, poetul Adrian Păunescu au simțit nevoia de-a face un drum la statuia lui Avram Iancu aflată in centrul municipiului Tirgu-Mureș. Timp de o oră am cîntat cîteva din cîntecele noastre de țară, cîntece închinat eroilor neamului, statuia lui Avram Iancu aducînd parcă toată Țara Moților in acel loc. Am cîntat cu emoția care ne încearcă ori de cîte ori trecem prin Ardeal, amintindu-ne vorbele lui Nicolae Titulescu la 1915: „Acela care nu se simte tăiat la briu cînd privește Ardealul, acela nu-i român”.

★

Prima seară la Tirgu Mureș s-a desfășurat in prima parte sub forma unui spectacol normal. Sosirea, cu o mică întârziere, a poetului Adrian Păunescu, datorată oboseii enorme acumulate, a ridicat brusc cota spectacolului, la cîntecul „Viitorul” al lui Valeriu Penșoară înregistrîndu-se primul heat al serii, în cînt în pauză tinerii cîntau încă refrenul cîntecului: „Să învățăm ce înseamnă omnia / Și comuniști să învățăm să fim”. De fapt, întrebare într-un bilet „Unde locuiți?”. Adrian Păunescu a răspuns: „Pe drum”. De zece ani pe drum, acolo unde a fost nevoie, acolo unde brazda bună a cerut sîmintă bine pusă, așa precum am fost chemați aici. „Nicăieri in România nu a fost acum atîta voință de cenaclu, ca aici. Atîta dorință în cînt era împotriva firii ca noi să nu venim”. Astfel că întreg spectacolul din prima seară a fost și un omagiu adus tinerilor români și maghiari care, prin extraordinare eforturi, chiar și financiare — scriindu-ne, telefonîndu-ne, căutîndu-ne prin țară —, au chemat Cenaclul Flacăra la Tirgu Mureș, așa cum numai furnicile se străduiesc să care întotdeauna un bulgăre mult mai mare decît ele.

Ne-a bucurat faptul că pe lungimea întregului spectacol, mureșenii au dovedit un înalt simțămînt patriotic și istoric, la ora 0,40, de exemplu, ei cînd „Cu-vîntul lui Ion Roată către Divan”, dorința lor manifestă fiind de-a merge după spectacol, împreună cu noi, într-un scurt pelerinaj, la statuia lui Avram Iancu. Nu s-a putut. In compensație, trist, Adrian Păunescu a prelungit programul, cîntecele solicitate fiind in primul rînd cîntece de țară închinat eroilor neamului, cîntece vechi de luptă și pe urmă slagăre internațională, încheind cu un vechi cîntec al cenaclului, interpretat de Vasile Seicaru, in premieră, „Ploaia care va veni”.

Prima seară la Tirgu Mureș se încheie in scîndările spectatorilor „Flacăra, Flacăra, / Tu ești tineretea mea”. Părsim sala convingîți că s-au pus toate bazele pentru ca marți să se întîmple unul dintre cele mai mari spectacole la Tirgu Mureș.

Revelația stagiunii mureșene a fost la Tirnăveni, probabil că pe aste locuri s-a scris „Pe Mureș și pe Tirnăveni”. După cum spuneam in caseta tehnică, organizarea excepțională, o scenă foarte înaltă — peste 2 m — care asigura o bună vizibilitate din orice unghi al stadionului, dispus cu tribune pe două părți, in plus și, nu in ultimă instanță, un public extraordinar au dus la întîmplarea cea mai fantastică din județul Mureș din acești zece ani. Datorită atmosferei propice desfășurării actului de cultură, toți membrii cenaclului au putut oferi recitaluri întregi. Am redescoperit, cu ajutorul actorului Mihail Stan, ungherele nepătrunse ale poeziei române, poezia „Cerc de penumbra” a importantului scriitor Dumitru Popescu, autorul valorosului roman „Pumnul și palma”, fiind că și in alte locuri, foarte bine primită. A. Păunescu a vorbit cu căldură despre valoarea scriitorului Dumitru Popescu.

Dovedind o mare preocupare pentru cultură, tinerii din Tirnăveni vor avea și reprezentanți lor pe scena cenaclului. Oare care spectacol din lume lansează la orele 22,30 tinere talente?

Foarte multe bilete cer să cîntăm „Trăiască România”. Cîntăm cîntece de țară, luminile sînt stîpse pe scenă, stăm la lumina făclilor istoriei, care parcă leagă Tirnăveniul de bolta cerească. Se cîntă „Treceți batalioane române Carpații”, și un tînar pătrunde pe stadion fluturînd drapelul tricolor. „Flutură tricolorul și bucură-te, și bucură-ne”, îi spune Adrian Păunescu. Tribunele strigă halucinant „Lumină, Luptă, Libertate!” In momentul in care Magdalena Finna, cîntăreață de naționalitate maghiară, termină de cîntat „Colindul Ardealului”, publicul începe să scandeze: „Trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara

Românească!” Spectacolul nu mai este realizat doar pe scenă, tribunele dau tonul și noi le ascultăm. Astfel vom cînta „Deșteaptă-te române”, astfel vom cînta „Hora Unirii” și stadionul se umple de tineri de toate naționalitățile care se prind in hore ale Unirii și ale dragostei de semenii. Astfel tineretul Românesc de azi știe să mulțumească viu conducătorului țării, președintelui Nicolae Ceaușescu, pentru șansele oferite acestei generații, pentru posibilitatea de muncă și de exprimare in libertate, posibilitatea de-a cînta cîntecele dragi. Spectacolul e fascinant, și așa va rămîne pînă in final. „Vă mulțumim, prieteni, pentru altarul construit pe suferințele noastre”.

Dacă va exista un turneu de adio al Cenaclului Flacăra, sîntem datori cu un spectacol și la Tirnăveni!

■ DUCU BERTZI ■

După spectacolul de excepție, in totul extraordinar de la Tirnăveni, cea mai reușită prestație a Cenaclului Flacăra dintre manifestările desfășurate in acești zece ani in municipiul și județul care își leagă numele și destinul de riul Maris — presupunem că intensitatea acestuia nu va fi egalată ușor. Intr-adevăr, seara tirgumureșeană a debutat sub semnul incertitudinii. Lipseau afișele din oraș. Sala Polyvalentă se umplea anevoie. Tirziu, după miezul nopții publicul a devenit cald, participativ, excepțional, așa cum știm. Spectacolele realizate aici, la marginea dinspre munți a cîmpiei transilvane, ar fi fost bine să fie filmate. Ce-i drept, colegii de la radio din Tg. Mureș l-au înregistrat, dealtminteri, aproape integral. Dar filmate, aceste manifestări ne-ar fi oferit o fișă de temperatură a tinerilor maghiari și români din România a anului 1983.

Cîteva momente remarcabile ale serii tirgumureșene gîndesc că nu e rău să le memorez. Sanda Lăcătușu și trupa Iris au reușit să „electrocuteze” sala. Astfel au procedat și celelalte formații — Pro Musica, Flapo, Voltaj, bucurîndu-se de audiență și solicitîndu-le deosebite. Dietrich Krauser și-a reconfirmat clasa la basul său mirific. In Cristian Minculescu avem un Elvis Presley al nostru. Valeriu Penșoară și Al. Zărnescu au vocile pline, capabile să susțină un întreg spectacol. Nicolae Cenani ne readuce aminte că poporul nostru are o bună predispoziție pentru umorul sănătos. Costas Caracostas, Arpad Domokos, Magdalena Finna ne dovedesc, dacă mai e cazul, că muzica are unul și același limbaj universal. Nu tocmai printre altele și distinct se creează un moment plăcut in care se urează succes echipei noastre naționale de fotbal in bătăliea confruntare cu Suedia. Vasile Seicaru și Stefan Hruscă trec pe neobservate de la texte și stilul elegiac, care ne tulbură înlăuntrurile, la cîntecul istoric și de țară sublim, care ne răscolește conștiințele. Recitalurile lui Adrian Păunescu și Mihail Stan vin să umple fîntînile inimii acestor tineri insetați de poezie adevărată. S-a creat un splendid și reușit moment Labis, miezul de osîndă și tinărul literat tribun sub semnul căruia generațiile de astăzi și generațiile viitoare găsesc însemnele eternizării prin cuvinte și atitudine fermă pe această planetă grăbită, grăbită, de tot. Poetul Adrian Păunescu, la solicitările repetate ale iubitorilor a provocat o adevărată lecție de istorie, un adevărat moment al serii, închinată crahului munților, motului dintre moți, domn de neam și domn de țară și domn a toată românimea, Avram Iancu.

La orele 2,45 din noapte, cînd zorile mijind erau pe aproape, Cenaclul Flacăra și conducătorul acestuia, precum și un grup răzleț de tirgumureșeni îi urează „noaptea bună” lui Avram Iancu, cel nepieritor. Se fac poze și se cîntă in surdina in fața statuiei lui Iancu, care domină centrul de o rară frumusețe arhitectonică, specific burgurilor transilvane.

In acest moment sublim, senzația care mă încearcă și greu pot s-o reprim, este de a vă trimite o telegramă din Tirgu Mureș, in care să vă relatez că a fost minunat pînă la lacrimă să vezi tineri mureșeni români și maghiari cîntînd spontan, neobligați de nimeni, decît eventual de proorile lor porniri lăuntrice, cu simț al limbii și al istoriei neamului, cu dor de pace eternă, iubitori de artă și de frumos și dornici și de afirmare, lată-i manifestîndu-se in plenitudine și frumusețea tinerească a lor. Din sincera pornire a inimilor lor și a conștiinței lor treze rezidă atasamentul profund și vibrant față de valorile neamului, față de istoria noastră națională, față de conducătorul mult prețuit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de viitorul strălucit al României eterne și indivizibile pe care îl visează cu suferințele curate acesti tineri admirabili, viitor pe care mine îl vor zidi cu propriile lor mîini nemuritoare.

■ DORIN SALAJAN ■

De ici, de colo

Lîngă blocurile OD₁ și OD₂ din strada Drumul Taberei nr. 120 oameni L.C.R.A.L.-ului din sectorul 6 au săpat două șanțuri adînci și-au adus niște țevi. De două luni copiii mai astupă cite puțin fără sentimentul că-i ajută pe cei mari să-și încheie o treabă lăsată baltă exact la jumătate. ● In iarna acestui an, autoturismul Moskvici din fața blocului 12 de pe strada Spiridon Popescu încă mai era in stare de funcționare. Cu timpul copiii l-au transformat într-un loc de joacă. După ce-au folosit o serie de piese pe post de păpuși și mașinuțe, au pus la cale un mic carnaval la care autoturismul a fost pe post de forță. ● Linia ferată care intră in București și merge paralel cu Bulevardul Macaralei e folosită pentru traficul feroviar industrial. Dar mulți copii din Bulevardul Macaralei sau de pe strada Solidarității se joacă pe vagoanele garate și nimeni nu-i tulbură, dar nici nu le spune că in cel mai bun caz ar putea ajunge la Constanța. ● La leagănele din parcul „Ciresarii” au fost sudate in dreptul fiecărui leagăn bare destinate sustinerii unui opritor sau a unei copertine. Copiii care se dau in leagăn in picioare sînt amenințați de grave accidente, existînd pericolul ca aceste țepușe să le intre in cap. Soluția de remediere: tăierea lor cit mai grabnică. ● In jurul blocului 37 din strada Turda 118, au rămas in urma constructorului trei guri de vizitare fără capac: una in mijlocul trotuarului, alta in mijlocul străzii și cea de a treia in spațiul de trecere dintre blocuri. Pînă astăzi, copiii care bat mingea au reușit să le evite. ● In spatele blocurilor nr. 16 și 18 din Bulevardul Dinicu Golescu se află un depozit de gunoi și fiare vechi, improvizat pe un loc de joacă, printre balansoare și leagăne. Probabil că fiii celor care-au avut această idee au crescut mari. Ceea ce înseamnă că părinții au devenit mai mici. ● Lîngă magazinul Eva se află unul din puținele locuri de joacă din preajma Bulevardului Magheru. Doar leagănele mai fac dovada destinației acestui loc, restul avînd aerul de la Adm și Eva.

BLOW-UP

Un abuz cu acte?

O situație incredibilă am întîlnit in sectorul 2 al Capitalei, pe Șoseaua Iancului nr. 19, între blocurile 106 R, 106 C și 119. La parterul ultimului dintre ele locuiește un om cu suflet mic; aflînd

el de folosirea „ultimei palme de pămînt” s-a gîndit că-și poate bate joc de lume și îi e ușor să desființeze un loc de joacă pentru copii. Trimite o scrisoare la Consiliul popular al sectorului 2, cu cererea de a i se da dreptul să lucreze terenul cu pricina. Pretinde că i s-a răspuns „favorabil in cazul acordurilor asociațiilor de locatari din blocurile învecinate”. Nu are acordul nimănui și cu de la sine putere a trîntit vreo șase basculante cu moloz! de la demolări (cu aprobarea cui, cu motorina cui?) semn clar că nu vrea grădina de bucate. Peisajul aproape selenar, după cum se vede din fotografie, e un real pericol de accidente pentru micuții zburdalnici. Toate demersurile cetățenilor la A.D.P. sector 2 s-au lovit de o tăcere complice. (Se așteaptă cumva accidente? !). Așa că numitul „grădinar” rămîne in continuare stăpîn peste isprava sa. Curat nesocotire a semenilor și a copilăriei. Chiar nu are nimeni ac de cojocul lui? !

ION PREDOȘANU

PROGRAMUL CENACLULUI

Gala 1000 continuă. In zilele următoare, iubitorii de poezie și muzică (înără din municipiile Roman (10 iunie), Galați (11 iunie) și București (12 iunie) vor avea prilejul să-i reîntîlnescă pe membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra.

Revenirea noastră la Galați, acolo unde s-a realizat de curînd cel mai bun spectacol al Cenaclului Flacăra din întreaga sa carieră, se leagă de speranța unei participări din partea publicului care să-i reconfirme competența și dorința de autodepășire.

■ Un lung șir de semnături încheie scrisoarea tinerilor din satul Buta, comuna Crimpoia, județul Olt. Care este necazul lor? Din lipsa unui spațiu corespunzător, în sat nu sînt organizate nici un fel de acțiuni culturale-educative. Pentru a putea participa la astfel de manifestări, ei trebuie să parcurgă circa 4 km pînă într-o localitate învecinată. Nu ne îndoiim că organele locale, cu sprijinul cetățenilor, vor găsi soluții pentru a satisface dorința de cultură a acestor tineri.

■ Vasile Simion Berinde din Negrești-Oaș propune ca apele minerale din zona „Văii Măriei” și din ținuturile limitrofe să fie îmbuteliate. Altfel se risipește de pomana. Impotriva acestei risipe, revista noastră luptă de ani de zile.

■ Procuratura Generală, în urma examinării celor sesizate de Mănescu Gheorghe din București a declarat recurs extraordinar. Recursul a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ După numai 1 an și 3 luni de funcționare, frigiderul „Arctic” cumpărat de Ardelean Pavel din Caransebeș, Alea Liliacului bl. 4, s-a defectat. La solicitarea cumpărătorului, la locuința acestuia, a sosit reprezentantul întreprinderii de frigider Găești, de la Reșița, care plin de solicititudine a schimbat agregatul cu pricina... tot cu unul defect. A înlocuit, cum s-ar zice, tusea cu jungă.

■ Direcția județeană P.T. Arad: Urmare articolului critic apărut în revista dv. din 6 mai 1983 vă comunicăm că, în urma cercetărilor efectuate de noi, am constatat că telegrama în cauză s-a recepționat cu adresa și textul mutilat și s-a predat destinatarului fără a se face corectări, fapt pentru care lucrătorul vinovat a fost sancționat.

■ Vizitind expoziția de mobilă, Tolescu Elena, din Drobeta-Turnu Severin, str. Crișana, nr. 28, bl. 6, sc. 1, ap. 2, și-a dorit un dormitor „Romula”. Dar la livrare, surpriză! Vitrina și toaleta nu aveau oglinzi, ci numai suportul din placaj alb, iar celelalte piese componente erau fiecare de altă nuanță coloristică. Toate insistențele cumpărătoarei de a-l fi schimbată garnitura cu una corespunzătoare nu au dus la nici un rezultat. Dacă lucrurile stau așa, ne putem oare informa cititorii că la I.P.L. Caracal se fabrică un nou sortiment: mobilă mozaic?

■ Un grup de muncitori de la I.P.L. Satu Mare sesizează faptul că unele utilaje din import zac nefolosite la mai sus numita întreprindere. Mai concret este vorba despre o mașină de șlefuit M.K.S. existentă într-adevăr în cadrul secției de croit panouri și care nu este utilizată. Dacă lucrurile stau astfel, poate au alții nevoie de ea.

■ Uniunea națională a cooperativei agricole de producție: Din verificarea făcută a rezultat că se confirmă neregulile semnalate de grupul de cooperatori de la C.A.P. Band, județul Mureș. Față de situația creată au fost luate următoarele măsuri: Au fost incluși pe bordereourile de acordare a retribuției suplimentare cei 70 de cooperatori care fuseseră omisi. Președintele C.A.P. a fost sancționat, iar inginerul șef a fost schimbat din funcție. Au fost luate de asemenea măsuri de punere la punct a evidenței producției și a muncii.

■ În cartierul Bercești din Capitală, în vecinătatea Școlii generale nr. 108, pe Alea Covană, din sensul b-dul C. Brăncoveanu spre b-dul Metalurgiei, organele în drept au plantat, justificat, semnul de

sens interzis. Il sfidează însă cu dezinvoltură unii conducători auto. Iată o „mostră”, doar una: autoturismul cu nr. 15-B-6654. (Nicolae Tokacek din București)

■ Bilavschii Ilie din Pașcani, str. Ștefan cel Mare, bl. A4, sc. B. et. 1, ap. 4, ne informează că revista noastră la care este

Scrisoare comentată

„Vrînd să aprind lumina a început să sune soneria...”

Lui Victor Șerban și celorlalți proaspăt mutați locatari în blocul nr. 55 din strada Glicinelor nr. 7, Piața Rahovei, București, cu 108 apartamente, li s-a înfățișat următoarea priveliște de bun venit în casă nouă:

„Moloz, gunoarie de tot felul, linoleumul și geamurile ferestrelor și ușilor pline de vopsea groasă (ștersături de pensulă) parcă făcute în dușmănie, soluție de lipit linoleum vîrsată pe acesta, tăieturi mari în linoleum, ferestrele duble nevopsite în interior, giurgiuvele confecționate din cel mai prost material, părți putrezite sau lipsă, balamale de proastă calitate neprins în șuruburi sau în cuie. Tocurile sînt strimbe, iar îmbinarea cu ferestrele lasă un «duft» prin care suieră vîntul. Creioanele nu se închid, piesele ce ar trebui să închidă cele două ferestre sînt defecte. Calorifere neprins bîne în perete se bălăngăie, sustinute doar de țeava de alimentare și riscînd să cadă la prima mișcare a acestuia. Ușile nu se închid din cauza balamalelor montate cu nepricepere, la broaștele ușilor lipsesc cheile. Instalația sanitară este defectuoasă atît pe rețea cit și în apartamente.

Subsolul, în mai puțin de două săptămîni, a fost inundat de trei ori, apa țîșnind din țevi sparte ca dintr-o sondă în erupție. Căzile de baie au smaltul sărit și unele sînt chiar sparte; țevi de apă caldă și rece fisurate și robinete defectuoase instalate au provocat inundații în apartamente, apa scursă prin plafoane în apartamentele inferioare a udat prizele electrice — situație periculoasă, putînd provoca incendii, scurtcircuit.

Comutatoarele sînt fixate superficial, cu bucăți de hîrtie în doze. Vrînd să aprind lumina în baie a început să sune soneria și apăsînd pe butonul de sonerie s-a aprins lumina în hol.

Noi locatarii am încercat prin munca și spiritul nostru gospodăresc să remediem ceea ce era posibil, dar majoritatea ne depășesc. La sesizările noastre făcute la I.C.R.A.L.-Cotroceni sîntem trimiși la șantier, la constructor, adică I.C.P.B. al Consiliului popular al municipiului București, iar șantierul ne trimite la I.C.R.A.L. ȘI APA PLUTEȘTE ÎN APARTAMENTE.”

Poate că la ora actuală lucrurile s-au remediat cumva sau se află pe calea cea bună, și am fi bucuroși să o anunțăm. Oricum, în scrisoarea sus-citată (doar cîteva palide extrase!) ne-a intristat nu numai faptul în sine, al neglijenței și lipsei de considerație față de cetățeni în cauză („nu sîntem adunați din stradă și nici de pe o altă planetă”), ci plimbarea lor de la I.C.R.A.L. la constructor și viceversa, fiind pașii ca o minge de fotbal. În poarta cui și cu ce scor se va încheia acest straniu meci, din care toțiș nimeni nu are nimic de cîștigat?

LIONEL NIȘESCU

abonat îl sosește cu o întîrziere nejustificată. Dar acesta n-ar fi lucrul cel mai grav. Din paginile revistei sînt decupate articole, astfel că citim, uneori, jumătate din revistă. Așteptăm urgent răspunsul celor obligați să difuzeze revista întregă.

■ Consiliul popular al municipiului Constanța, analizînd situația locativă a pensionarei Ionescu Aurelia, i-a repartizat o garsonieră. Petiționara a fost mulțumită de modul în care a fost soluționată cererea sa.

■ De circa 2 ani de zile — ne scrie Andreescu Constantin din Ploiești — lipsește din magazinele de specialitate săpunul de ras, atît de necesar celor care fac alergii la diversele creme de ras. Interesîndu-se în mai multe magazine de soarta acestui articol i s-a răspuns că el nu mai este cuprins în nomenclatorul de fabricație. În încheierea scrisorii, corespondentul nostru se întreabă: „Ce ne facem noi, bărbații care nu putem folosi cremele de ras și cărora nici nu ne stă bine cu barbă?”

■ Gherlan Mihai, din Șoseaua Colentina nr. 20, bl. 4, sc. C, ap. 94, ne sesizează că solicitînd, în anul 1983, la Administrația domeniului public, sectorul 2, autorizație pentru parcare autoturismului său, i s-a fixat nu numai taxa pe anul în curs, ci și taxa integrală pentru anul 1982. Aceasta în contextul în care anul trecut nu a existat un loc special amenajat în acest scop, în fața blocului.

■ Analizînd sesizarea asociației locatarilor din blocul C.11 de pe Șoseaua Alexandriei, Direcția generală comercială a Consiliului popular al municipiului București a luat următoarele măsuri: La unitatea de patiserie și cofetărie de la parterul blocului berea se va servi numai între orele 10—14 și 16—18. Șeful unității a fost sancționat. Cazul a fost preluat și la sedința cu ceilalți șefi de unități.

■ Personalul 41 349, cu plecare la orele 15.10 din Oradea spre Baia Mare, avea ca șef de tren din stația orădeană pe Codoban Ioan. Acesta s-a purtat urît cu unii călători și a aplicat și cîteva amenzi după bunul său plac. Cum se zice, pentru unii a fost mîmă, iar pentru alții cîmă. Tren personal nu înseamnă tren personal al lui C. I. (Ioan Udrea din Oradea)

■ Fundația Europeană Drăgan ne răspunde în legătură cu sesizarea profesorului Gheorghe Ion, din Orbeasca de Jos, Teleorman, apărută în nr. 20 din 20 mai a.c. al revistei noastre, că edițiile „Istorie literaturii române” de George Călinescu

mele sesizate erau întemeiate. Ca urmare, adunarea generală a C.A.P. a hotărît schimbarea din funcția de președinte a lui Lucian Ion. Organele de specialitate continuă să verifice activitatea unității și a fostului președinte, urmînd să se ia măsuri de recuperare a pagubelor.

■ Răspundem locatarilor imobilului din str. Cobălcescu nr. 43A că în baza proiectului întocmit de serviciul proiectare I.T.B., în perioada iulie—noiembrie a.c. se va efectua reparația capitală a clădirii garajului Cobălcescu. I.T.B. ne asigură că în cadrul acestei reparații sînt cuprinse și remediile solicitate de dv. în scrisoare.

■ În fața imobilului în care locuiesc se află un stejar bătrîn și falnic. Cîteva cetățeni de pe allee au hotărît să ceară tăierea lui, motivînd că face prea multă umbră, e plin de păsări care murdăresc autoturismele și are multe uscături care putrezesc și cad. Nu cred că un asemenea arbore poate fi sacrificat. Cred însă că ar fi cazul ca cei în drept să se ocupe de curățirea lui așa cum am văzut că se întîmplă pe mai toate străzile orașului nostru. (București) **Intrarea** **Orizontului nr. 7, sector 1, București**

■ Consiliul popular al Sectorului agricol Ilfov dînd curs sesizării lui Sult Romulus din București a întreprins mai multe controale pentru depistarea autovehiculelor care în scopul evitării postului de control de pe Șoseaua Olteniței trec peste cîmp distrugînd culturile. Un număr de 14 conducători auto au fost surprinși în culpă. Impotriva lor s-au luat măsurile legale de sancționare. În ceea ce privește pasajul C.F.R. Căteu, consiliul popular va lua legătura cu Regionala C.F.R. București pentru asigurarea pazii acestui pasaj.

■ Două dintre statulele importante din orașul Galați, cele ale lui Mihai Eminescu și Costache Negri, au cunoscut în ultimii ani peregrinări nejustificate. Aflată inițial în parcul din centrul orașului care poartă numele marelui poet, statuia lui Mihai Eminescu a fost implantată pe rînd în diverse locuri pentru a poposi în cele din urmă în grădina publică. Locul său din parcul Eminescu a fost luat de statuia lui Costache Negri mutată și ea din fosta piață Negri. Credem — ne scrie Ionel Dumitriu în numele unor vechi gălățeni — că este momentul ca edilii orașului să le reaseze în locurile ce le-au fost destinate.

■ Direcția comercială a județului Suceava, luînd în considerare cererea formulată de Pintescu Vasile a lui Adam din comuna Straja și țînd seama că în județ mai există încă 300 posesori de motociclete a înaintat consiliului popular județean spre aprobare propunerea ca proprietarii unor astfel de mașini să primească o cotă lunară de carburant în perioada cîștilui cu condiția să încheie contracte cu statul pentru predarea de produse agroalimentare.

■ Locatarii din str. Băicușești nr. 11, sector 1, ne sesizează că pe noua linie de cale ferată dintre stațiile C.F.R. Băneasa și Pajura a fost instalat un semafor în dreptul căruia staționează cîte 2—3 ore nemărmate trenuri de marfă. Mănevrile zgomotoase efectuate le strică liniștea mai ales în timpul nopții. Propunerea lor este mutarea acestui semafor cu circa 100 de metri. Propunere care ni se pare îndreptățită.

■ I.U.C.F. Rimnicu Vilcea ne informează că a fost aprobat transferul solicitat de Cîciu Gheorghe din comuna Măldăraști, județul Vilcea.

■ În ciuda numeroaselor lucrări de reparații efectuate în ultimii 12 ani la terasele blocului, la fiecare ploaie torențială apartamentul meu este inundat. Frecvente răspunsuri liniștitoare ale ICRAI Colentina care a fixat diverse termene pentru repararea caminului de colectare a apelor pluviale nu au ajutat cu nimic la rezolvarea problemei. (Tapu Vanghele, str. Galați nr. 48—50, et. 5, ap. 26) Se impune un plus de seriozitate și de răspundere din partea executantului.

■ Consiliul popular Motru ne informează că a soluționat favorabil cererea muncitorilor

Vilsan Gheorghita. I-a fost repartizată locuința în orașul Motru, blocul B2g.

■ Reparația comutatorului unui aspirator marca Buran în valoare de 9,25 lei a fost executată în 3 săptămîni. Timp necesar probabil și pentru pierderea butonului de fixare a tubului de aspirare, buton ce nu mai poate fi găsit ci numai „înlocuit cînd un alt aparat Buran va intra în atelier pentru reparații” și așa mai departe... În culpă, Cooperativa de reparații Radio-Electronica din Cluj-Napoca, b-dul Lenin nr. 10. Reclamantă — dr. Flavia Rațiu din același oraș, str. Mehedinți nr. 65—67.

■ Conducerea Ministerului Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții a aprobat suplimentarea cu un post tehnic productiv a planului forței de muncă a IFET Oradea, post pe care să fie transferat, la cererea sa, inginerul Tăut Ioan.

■ Consiliul popular comunal Sîeu-Odorhei din județul Bistrița-Năsăud își exprimă surprinderea că în noul mers al trenurilor s-a suprimat oprirea în halta Caila a trenurilor 4005 și 4006 (București—Baia Mare) precum și a trenului 4372 (București—Sîeu-Odorhei) stabilind opriri în halte cu trafic mult mai redus de călători. Halta Caila deservea 7 sate ai căror locuitori vor fi obligați acum să parcurgă pe jos distanțe mari pînă la noile puncte de oprire a trenurilor menționate.

■ Găsind perfect întemeiate faptele sesizate de Sălătan Stela, conducerea Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală a județului Hunedoara a luat următoarele hotărîri: repararea tuturor garsonierelor degradate, urmînd a se recupera daunele de la cei vinovați; aceste garsoniere vor fi apoi repartizate tinerilor încadrați în muncă la marile unități ale orașului Orăștie.

■ De la Ministerul Muncii primim următorul răspuns pentru Filipovici Damian din București: din cercetarea efectuată a rezultat că va încadrați în prevederile HCM nr. 454/1957, motiv pentru care vi s-a aprobat un ajutor băneș ocazional de 400 lei, sumă ce urmează să o primiți la domiciliu prin mandat poștal.

■ La anomalie semnalate de către I. Chintăuan din Bistrița (Flacăra din 29.04.1983) referitoare la neconcordanțele dintre numele unor stații de cale ferată și localitățile pe raza cărora sînt amplasate, prof. Savu Alexandru din Cluj-Napoca mai adaugă cîteva din care spicuim: pe magistrala 200 nodul feroviar Vințu se numește Vințu de Jos deși nu mai există de mult un Vințu de Sus, localitatea Negreni este deservită de halta Lacul Crișului, iar satul Mihai Viteazul de stația Simmihau de Sus.

■ Iacob Gheorghe din Alexandria, str. Dunării nr. 194—208, sc. A, et. 7, ap. 31, ne sesizează că încă de la darea în folosință a blocului în care locuiește, etajele superioare sînt lipsite de apă caldă. Asigurările primite an de an că situația va fi remediată au rămas pînă acum fără nici un rezultat.

■ În divizia „C”, seria a IV-a înregistrăm tot mai des rezultate contradictorii, care însă nu reprezintă surprize pentru cei avizați. De pildă, „Viitorul” Chirnoși, care în acest campionat n-a cedat nici un punct pe teren propriu, pierde cu S. N. Oltenița, cu 4—0, dar nu în deplasare, ci acasă! După numai două săptămîni, la Chirnoși, „Viitorul” învinge „Portul” Constanța cu 4—1 și așa-zădărește primul loc pe conjuncțiunea sa, S. N. Oltenița. Duminică, 12 iunie, S. N. Oltenița se va deplasa la Călărași, unde va întîlni pe performera etapei trecute „Constructorul”, care a realizat un pretios rezultat de egalitate cu „Metalul” Mangalia (1—1). Federația română de fotbal trebuie să vegheze, la sfîrșit de campionat, ca sportivitatea să nu fie încălcată în nici unul din eșaloanele sale. Și ea mai trebuie să ia aminte la astfel de „surprize” care, pînă la urmă, hotărăsc cu mijloace nu tocmai regulamentare promovarea și retrogradarea! (Gabriel Niculescu, tehnician la F.N.C. Căzănești)

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă puteați audiența se în zilele între orele 10-13.

Un acar Păun care a avut noroc dar nu i-a folosit la nimic

Citeva seri n-am putut dormi din cauza acestui om cu înfățișare de ghinionist. La gabaritul său de aproape 1,90 înălțime și peste 100 de kilograme, se purta cu o discreție ciudată, de parcă s-ar fi temut să nu-l consideri și eu nebun. Și nu este nebun, e un om normal care, după atîția ani de hărțuiri, de declarații la miliție și procese, audiențe și memorii, încă mai crede în dreptatea sa. A adunat dovadă cu dovadă, act cu act, pînă nu i-au mai încăput într-o geantă și atunci și-a comandat una de trei ori mare mare. O poartă mereu ca pe o jucărie și bate la cite o ușă, dar ușile i s-au închis pe rînd pentru că a pierdut procesele și toate comisiile venite la fata locului l-au considerat vinovat de dispariția unui injector de la un termocalor GAC 550. I-a fost imputat, a început să-l plătească și-n timp ce plătea și-a continuat drumurile și audiențele, dar fără succes.

Acest munte de om este și un munte de voință. El continuă să lupte pentru a-și recupera banii și pentru a demonstra că nu a fost hoț și nu e nici un nebun de care să trebuiască să te ferești.

Un furt inutil sau o dispariție stranie?

În anul 1972 I.P.S.C.A.I.A. împrumută un termogenerator GAC 550 de la Grupul de șantier Tîrgoviște pentru a îmbunătăți microclimatul de creșterea puilor la Întreprinderea avicolă de stat Titu. Generatorul este mutat în ferma nr. 4 de către Trustul de instalații montaj București. Există o serie de probleme la punerea în funcțiune dar specialiștii de la I.P.S.C.A.I.A. le remediază și GAC-ul funcționează circa 30 de zile. După citeva luni de la instalare, în 24.02.1973 utilajul era descompletat de unele piese ale injectorului. Opt luni mai tîrziu, un reprezentant al Service-ului Întreprinderii de construcții metalice și prefabricate București, cea care importa injectoarele Lamborghini din Italia, constată că au mai dispărut și alte piese iar altele sînt deteriorate. În anul 1975, prin decizia nr. 1211 din 21.II, Pavel Ghiban se transferă la altă fermă din unitate dar procesul verbal încheiat cu ocazia inventarului nu precizează nimic despre lipsa unui injector sau a unor piese. În 1979 Pavel Ghiban părăsește prin transfer I.A.V.S. Titu și nota de lichidare cu nr. 10506 și procesul verbal de inventariere cu nr. 10600 nu pomenesc nimic despre lipsa injectorului sau a pieselor. Dar la citeva luni de la plecarea sa primește o decizie de imputație de 39778 și, pentru că aproape 40 de mii nu erau prea mult, în martie 1979, mai primește un supliment de 39190. Pe baza contestației făcute la judecătoria Găești i se reduce suma la 36750 pe care o plătește și astăzi. În 1982 obține de la I.C.M.P. București o adeverință conform căreia injectorul care i s-a imputat se află deus la compartimentul Service pentru reparații din data de 15 decembrie 1975, adică la citeva luni de la plecarea sa de la ferma nr. 4. Degeaba duce adeverința, I.A.V.S. Titu tot nu-i eliberează banii, reținerea continuă, și lucrurile, în loc să se rezolve, se complică și mai mult.

„Hoții, după 11 ani!”

În timpul lucrărilor de montare a ter-

mogeneratorului, Pavel Ghiban, pe atunci șeful fermei, înaintează conducerii I.A.V.S. un referat (15.III.1972) în care afirmă că „se încearcă acest termocalor, care, chiar dacă ar produce căldura necesară, se pune problema combustibilului deoarece el consumă 80 l (motorină) pe oră. Atunci numai 10 hale cu 10 termocaloare imultite numai cu 12 ore de funcționare din 24 de ore = 120 de ore, imultite cu 80 litri de combustibil = 10240 l. Cine ne aprovizionează cu o asemenea cantitate, ținînd cont că eu vom fi singurul consumator... Nu știu de ce ne se folosește microcentrala. Cu pierderile înregistrate la o fermă se puteau monta 2-3 microcentrale”. Experimentul-i experiment, adică un fel de chestie din care n-a ieșit nimic. După 30 de zile de funcționare care a demonstrat ce sustinea șeful fermei, de profesie... veterinar, adică inutilitatea lui, aparatul e abandonat. Nu e luat nici de proprietar (Grupul de șantier Tîrgoviște), nici de cel care l-a adus (I.P.S.C.A.I.A.) nici de cel care l-a montat (T.I.M. București). E lăsat în voia valurilor vieții, numai că „valurile” îl descompletează și-l distrug. Tăbăcoul începe abia după ce Pavel Ghiban părăsește ferma 4 și se mută la altă fermă. Organele de cercetare penală stabilesc că principalul vinovat este muncitorul necalificat Costache Ștefan care nu l-a predat fermei cu proces verbal. El e primul acar Păun care trebuie să plătească suma de 9434. Cercetările continuă. În 1977 mecanicul Ion Ionescu (aflat în relații proaste cu Pavel Ghiban) declară la miliție, pe baza unei memorii diabolice, că injectorul (observat deja că în 1977 nu se mai vorbește de piese lipsă de la injector, ci de tot injectorul, care dispăruse între timp ca un măgar în ceață) a fost demontat de citeva muncitori în urma ordinului pe care el, Ion Ionescu, l-ar fi primit de la Pavel Ghiban și că a văzut cu ochii lui cum injectorul a fost încărcat într-o mașină T.V. cu număr necunoscut, în care mașină se aflau doi indivizi și ei evident necunoscuți. Militia Titu comunică în acest caz dosarul a fost înaintat Militiei județului Dimbovită, serviciul cercetării penale, pentru continuarea cercetărilor „întrucât au fost identificați cei care au descompletat injectorul din dispoziția șefului de fermă”. În urma acestei declarații milita începe căutarea celor doi hoti complici cu șeful de fermă, hoți pe care li va descoperi Flacăra în ziua de 1 iunie 1983. La I.P.S.C.A.I.A., stînd de vorbă cu inginerul Miron Popescu și povestindu-i istoria, el și-a adus aminte că a participat la experimentul făcut la I.P.S.C.A.I.A. cu acel termocalor și că, la un moment dat, s-a defectat turbina de aer cald și dinsul, împreună cu colegul său Sergiu Ionescu, au luat turbina, au încărcat-o într-un T.V. și au dus-o la Tîrgoviște. Au reparat-o și au adus-o la I.A.V.S. au montat-o și și-au văzut de treburi. Ceea ce demonstrează că în declarația sa dată organelor de cercetare penală, Ion Ionescu, din motive care îl priveau, mintea.

În 1978, în urma procesului de la Arbitrajul de stat București, prin hotărîrea nr. 3950, dispariția agregatului este pusă în vina Trustului de instalații montaj București și I.A.V.S. Titu, urmînd ca ele să plătească jumate jumate valoarea utilajului. Prima întreprindere impută suma

inginerului Sergiu Hărătau (care în timpul montării făcuse un infarct și pleacă din unitate prin transfer) și a bietului muncitor (Costache Ștefan) care nu predase utilajul cu proces verbal (desi el nu avea voie să-l primească, în primul rînd, și apoi, exact după montare, pleacă și el de la trust). Doi acari Păun. În prima fază a procesului I.A.V.S. Titu are o poziție corectă. Comunică Arbitrajului că „șeful fermei nu a avut nici o sarcină, nici o obligație de experimentare a agregatului și nici n-o putea avea fiind de specialitate veterinar într-o fermă încălzită cu agent termic...”, că întreprinderea noastră nu a avut nici un interes și nu a participat în nici un fel la experiment. Prin urmare cadrele noastre nu au avut nici o legătură cu termocalorul în discuție, nu a fost predat în nici un fel muncitorilor nostri și nu se poate deduce existența nici unui raport de fapt care să conducă la reținerea unei culpe”. Evident că semnează directorul. Foarte corect. Întreprinderea se apără și își apără oamenii, sustinînd un adevăr de care se va decide în urma hotărîrii de arbitraj. Pusă să plătească jumătate din valoarea utilajului își caută și ea un vinovat. Cine altul decît șeful de fermă pentru că, vezi doamne, el a dat ordin să fie descompletat, el era gestionarul în fapt în anul 1972-1973 pentru că H.C.M. 1002, nu din 1972, ci din 1976, prevede că „în cazul cînd lucrările se execută într-o incintă în exploatare și nu este posibilă o izolare a șantierului de restul incintei, beneficiarul este obligat să asigure paza”. Mai mult, vinovăția lui ar fi probată și de faptul că „a semnat în final împreună cu delegații I.P.S.C.A.I.A. procesul verbal privind descompletarea agregatului”. Pavel Ghiban a semnat acel proces verbal ca martor la cele constatate, nu în calitate de gestionar (pe care I.A.V.S. Titu am văzut că i-o negase categoric) și nici de proprietar, sau de vinovat. Era nevoie și la Titu de un acar Păun și s-a găsit. Așa a apărut al treilea și cel mai nefericit. Conform deciziei de imputare semnată de contabilul șef și consilierul juridic, șeful fermei e răspunzător de mijloacele fixe. Deci el asigură paza? Din moment ce legea stabilește că beneficiarul asigură paza iar utilajul a fost descompletat prin furarea pieselor vinovat ar fi fost în cel mai rău caz paznicul care nu l-a păzit bine.

La 10 ianuarie 1979 prin rejudecarea procesului între Întreprinderea Arbitrajul de stat București stabilește întreaga vinovăție în seama I.A.V.S. Titu iar cei de la Titu o tin pe drumul cel vechi, pun toată suma în spatele lui Pavel Ghiban. Comedia devine tristă și la proporții eroice, ca-n romanele de aventuri. Lipsese doar povestea de dragoste dintre cel pedepsit și fosta lui unitate economică.

Un obiect zburător neidentificat?

În 1982 doi acari Păun se întîlnesc, Sergiu Hărătau și Pavel Ghiban. Primul îi dă o veste mare, că după îndelungi cercetări a aflat că injectorul dispărut se află la I.C.M.P. București. Depun o cerere și li se eliberează o adeverință. „Prin prezenta adeverim că I.A.V.S. Titu a depus la întreprinderea noastră, compartimentul Service, cu comanda 1492, înregistrată la noi cu nr. 24435/15.XII.1975 un injector GAC 550 pentru remedieri. Acest injector se află și în prezent în posesia întreprinderii noastre”. Această adeverință nu schimbă situația cu nimic pentru că cei de la Titu nu vor să recunoască faptul că au depus un injector la reparat. Jurisconsultul Dan Ionescu de la I.A.V.S. Titu încă mai susține că in-

jectorul a fost sustras de Pavel Ghiban ca să fie folosit undeva la vreo vilă. Bine, dar el a dispărut piesă cu piesă, am spus noi. „Păi, știu eu, a spus dinsul, ce-or fi făcut, l-o fi luat piesă cu piesă și pe urmă a dispărut și carcasa”. Numai că Pavel Ghiban n-are vilă, n-are nici apartament proprietate personală, n-are nici mașină. În plus, veterinarul nu l-a furat pentru că injectorul a fost descompletat, dar nu de toate piesele, unele au dispărut, altele s-au deteriorat și nimeni în țară, particular sau instituție, nu avea piese de schimb pentru că ele veneau din import și atunci nu se aduceau. Și nu în cele din urmă, ce nebun ar fura un injector care, în loc să-l folosească l-ar sărăci pînă la sapă de lemn, asta numai datorită consumului enorm, el devenind rentabil numai prin încălzirea a 60-80 de apartamente. Cei de la Titu nu recunosc injectorul pentru că nu există acte care să dovedească faptul că l-ar aparține. Adeverința eliberată de I.C.M.P. București nu lasă dubii, dar o privire mai atentă demonstrează că I.C.M.P. nu are nici un act care să ateste că injectorul e de la Titu. Drept pentru care în ziua de 1 iunie a.c. I.C.M.P. regretă că l-a eliberat lui Pavel Ghiban o adeverință greșită. Ceva dubios tot este la mijloc. Al cui este injectorul? am întrebat noi. „Nu știu, a răspuns contabilul șef, Fl. Păune. Noi avem un injector în plus dar nu stim al cui este. Vom elibera o altă adeverință prin care vom preciza că nu stim sigur că injectorul a venit de la Titu sau din altă parte”. Am încercat să aflăm noi. Maistrul Nicolae Manesiu, șeful compartimentului Service, sustine că știe de la ceilalți muncitori că injectorul e al celor de la Titu. Heana Clip, Chiriță Fătu și Nicolae Gidei susțin același lucru. Mai mult, Ștefan Tompea, cel care a făcut la Titu, în decembrie 1973 procesul verbal de constatare a pieselor lipsă (plecat de la Service în 1979) sustine că injectorul, exact în starea din 1973, se află la I.C.M.P. adus cu 6-7 ani în urmă de cei de la I.A.V.S. Titu dar n-a fost reparat pentru că piese de schimb s-au importat abia în 1978 dar de injector nu s-a mai interesat nimeni.

Cei de la Titu nu vor să-l recunoască și gata. Pentru ei e mai comod să rămînă cu agregatul nefolosibil și cu recuperarea sumei pentru injector decît să repare injectorul și să se trezească pe cap cu un agregat cu care nu aveau ce face de la început, nu și l-au dorit, plus că, dacă l-ar folosi, le-ar consuma 60-80 de litri de motorină pe oră. Dar repararea injectorului costă 8500 (5000 lei piesele și 3500 manopera) iar valoarea pieselor sale ar fi de 15000 lei, nu 36750, cit i s-a imputat lui Pavel Ghiban, după o informație de la... Tîrgoviște. Dar cei de la Titu preferă să se țină de acarul lor Păun și nu vor să-i dea drumul nici în ruptul capului pentru că asta, deși simplifică situația, lor li se pare c-o incurcă mai tare. Contabilul șef Constantin Argeșanu spunea că „adevărul e că injectorul a căzut pe capul lui Ghiban ca o pleacă”. A naibii pleacă. Iar Pavel Ghiban, deși ușile i s-au închis pe rînd și mulți îl privesc cu compasiune, unii cu o milă de care nu are nevoie, tot se mai zbate și crede că într-o bună zi i se va da dreptate și i se vor restitu banii imputați pe nedrept. Ca pe o jucărie își poartă geanta voluminoasă cu actele pe care acest munte de om și-a clădit un munte de credință într-o nevinovăție pentru care am pledat și noi.

CORNEI NISTORESCU

P.S. În ultimul moment I.C.M.P. București ne comunică telefonic că prețul pe factură al unui arzător Lamborghini este de 8650 lei ?!

A zimbi a... disperare

Prin deducție, înțelegem că momentul în care cineva constată brusc o prăbușire inevitabilă, trebuie să fie de-a dreptul îngrozitor... Se spune că șocul este la fel de insuportabil, indiferent dacă prăbușirea e fizică sau social-morală...

Cam așa se pare că s-au petrecut lucrurile în cazul fostului șef al oficiului de spațiu locativ din municipiul Cluj-Napoca — Sorin Bendea, cînd s-a trezit în biroul său cu un procuror și un ofițer de miliție, aflați amîndoi, evident, în exerciciul funcțiilor.

Putea fi, desigur, un simplu control, de rutină, asupra legalității documentelor ce se elaborează într-un astfel de compartiment administrativ, încheiat cu zimbele reciproce reale de curiozitate... Dar zimbetul care a apărut, instantaneu, pe fata sefului de oficiu, în clipa în care vizitatorii și-au făcut cunoscută intenția, bazată pe îndatoririle lor oficiale, a fost de cu totul altă natură. Inițial, dar numai pentru o fracțiune de secundă, el părea să fie o replică sfidătoare la ceea ce pronunțaseră cei doi reprezentanți ai autorităților.

—Hm! Control în biroul meu?! a pronunțat surprins S.B. Dar aveți aprobare pentru așa ceva?

—Dacă credeți că este necesară, o vom obține chiar acum, prin intermediul telefonului. Oricum, noi acționăm respectînd cu strictă legalitate — a venit răspunsul procurorului.

Din acel moment, zimbetul pe care îl schita șeful oficiului pentru spațiu locativ, s-a metamorfozat într-o grimasă de adîncă disperare. Se spulberase orice speranță! Prăbușirea nu mai putea fi evitată!

În treacăt fie spus, la procuratură și miliție apăruseră mai de mult semnalări că la oficiul pentru spațiu locativ s-ar săvîrși unele acte de necinste. Oamenii ai

muncii sesizau că li se pretind, pe nedrept, diverse „atenții” cînd apelează pentru întocmirea formalităților de luare în primire a locuințelor repartizate legal. Unii precizau, chiar și consistenta „atențiilor” — de regulă, plicul avea citeva mii de lei. De la miliție i s-a atras atenția sefului de oficiu că în subordinea sa ar fi putut să apară aspecte de necinste. Cine știe, vreun funcționar cu mentalități retrograde s-o fi lăsat atras de cistiguri necuvenite...

—Nu se poate! protesta șeful oficiului. Îmi cunosc bine oamenii. As fi necrutător dacă as prinde vreunul să...

Semnalarile, însă, continuau. „Poate că S.B. nu reușește să-l depisteze pe subalternul incorrect — și-au zis procurorul și ofițerul de miliție, în atribuțiunile cărora intrau și astfel de treburi. Hai să încercăm, printr-un control inopinat, să dezlegăm această enigmă” — au hotărît cei doi...

Explicînd astfel scopul prezentei lor, procurorul și ofițerul de miliție n-au înțeles, mai întîi, de ce șeful oficiului i-a privit cu o asemenea reticență, devenită, subit, deznădejde. Apoi, intervenind această împrejurare ciudată, era firesc, nu? ca suspiciunea de incorrectitudine să se îndrepte chiar asupra sefului de oficiu. Și organele de control au procedat în consecință.

Cîteva clipe mai tîrziu, începutul sfîrșitului era limpede: într-un șertar al biroului, alături de actele privind repartizarea unor locuințe se aflau și cinci plicuri, conținînd fiecare cite 5000 lei.

Cercetările făcute cu S.B. în stare de reținere aveau să stabilească, însă, că fostul șef al oficiului pentru spațiu locativ primise drept „atenții” pentru „mărinimia” de a-și îndepărta o îndatorire legală, peste 100.000 lei.

Întrebarea ar fi: cum este posibil să-și piardă unii oameni controlul rațiunii în cît să ajungă în astfel de situații penibile.

MIHAI GROZAVU

„Noi sîntem foarte ocupați”

Vacanța e altceva în universul copilăriei. Vacanța e altceva cînd n-ai împlinit încă vîrsta adolescenței și ea numără mai multe anotimpuri — de iarnă, de vară, de primăvară — cînd nu trebuie să-ți drămuiești nici timpul și nici fantezia de a-ți-o imagina.

Există însă și copii cu vacanțe mai puțin obișnuite. Copii care după un trimestru de carte și-ar dori o plecare acasă, dar casa pentru ei este un vis, uneori greu de realizat.

Într-o zi de duminică, atunci cînd pomii prîseră a cerne cu petale de floare, am pornit la drum, în căutarea vacanței copiilor de la Grupul școlar nr. 3 Codlea. Într-o zi de odihnă și vacanță fiind, ar fi fost firesc ca școala să fie pustie. Dar nu era. Un grup de copii lucra în grădina școlii, iar altul era plecat în oraș la Casa de cultură pentru vizionarea unor filme documentare, educative. Pentru că, spre deosebire de alte școli, cea din Codlea are un profil special, de reeducare a celor ce se fac vinovați de diferite infracțiuni.

Copii problema, pe care părinții îi cedează ușor, pe unii dintre ei prea ușor, acestor lăcașuri spre educare, cu sentimentul grăbit că nu se mai poate face nimic din ei. Copii îndezirabili proveniți din familii destrămate, sau aparent organizate, trimiși aici din toate părțile țării, să deprîndă o meserie. Copii ai căror părinți își declină calitatea, preferînd să-și gîte

aici, pentru a nu le tulbura existența cotidiană. Conform regulamentului, copiii pot pleca pe timpul vacanței acasă, semînd un angajament dacă, numai dacă, părinții și-i doresc acasă. O parte din ei s-au bucurat de favoarea și încrederea părinților, alții...

Înainte cu cîteva zile de terminarea cursurilor, pe adresa școlii au sosit două scrisori, una destinată tovarășului director, alta tinărului F.N. În prima, mama băiatului îl ruga: „foarte mult, să nu îi dați drumul în vacanța de primăvară, iar în vacanța de vară îi dați învoire numai 15 zile pînă cînd face buletinul, apoi să se reîntoarcă la școală”, scuzîndu-se „noi sîntem foarte ocupați cu serviciul și nu putem veni la el”; în cealaltă, către fiul ei: „să nu te superi că nu vom veni, iar dacă te superi pentru noi este egal cu zero”. Din fericire brutalitatea mamei s-a frînt în tactul pedagogic al directorului, care a păstrat ambele scrisori pentru el. Așa că, renegatul nu știe și nu va ști niciodată că: „este egal cu zero”.

„Cine are părinți încă nu e pierdut” spune poetul. E adevărat, dar cînd pomii prînd a cerne petale de floare, și cînd totuși ai părinți, vacanța de primăvară devine o lungă așteptare a veștilor ce întîrzie să vină de-acasă.

MARIA BOGDAN

Lumea în care trăim

Unora le place muzica...

Citiți știți că la un moment dat chiar muzica ar putea fi periculoasă?

Muzica periculoasă?

Pare un non-sens. Muzica încântă și entuziasmează, muzica înveselește și înflăcărează oamenii. Pot fi periculoase simfoniele lui Beethoven sau valsurile lui Strauss? Pot fi agresive celebrele tangouri argentinene, sonatele lui Chopin sau balada lui Ciprian Porumbescu?

Și, totuși, omenirea a cunoscut cazuri în care autoritățile unor țări au interzis chiar și fredonarea unor melodii „periculoase”, chipurile din punct de vedere social. Căci „subminau” ordinea socială. Melodiile, compozitori și interpreți au ajuns astfel în pușcărie...

Dar nu despre aceasta vom scrie acum. Vom semnala un altfel de pericol al muzicii: pericolul pe care îl poate avea asupra sănătății și vieții omului.

Deși ar părea incredibil, totuși, mai multe studii recente întocmite în Statele Unite, în Suedia și Japonia asupra unui mare număr de tineri, elevi între 13 și 16 ani, au constatat perturbări grave ale auzului ca urmare a audierii excesive a muzicii zgomotoase în stil rock.

În Japonia, în timpul unor recente controale medicale în rândul elevilor din clase superioare, la 6 din 10 tineri li s-a depistat o perturbare gravă a auzului. În toate cazurile s-a constatat că aceștia ascultă muzică rock cu câști stereo peste 24 de ore pe săptămână, muzică cu o densitate medie de 88 decibeli, echivalentă cu puternicele zgomote ale străzii în orele de vîrf.

„Zgomotele” — scria „New York Times” — sînt dăunătoare. Ba chiar periculoase și nu numai pentru auz. Cercetările au demonstrat că zgomotul poate produce la oameni o creștere a tensiunii arteriale, perturbări în funcționarea sistemului cardiovascular, provoacă ulcer și măresc predispoziția pentru bolile infecțioase. Totodată „zgomotele puternice” — scrie ziarul amintit — fac mai grea însușirea cunoștințelor de către elevi, devin cauza enervării, oboselii, reducerii productivității muncii, creșterii numărului accidentelor de muncă, de circulație, diferitelor greșeli și erori comise, iar uneori, provoacă chiar comportări antisociale la anumiți oameni mai sensibili.

Despre influențele zgomotelor asupra sănătății oamenilor s-a scris mult. S-a dovedit, spre exemplu, până și faptul că zgomotele casnice — nivelul ridicat al zgomotelor produse de televizoarele și aparatele de radio — determină o creștere a sensibilității organismului și sporesc starea de enervare, împiedică dezvoltarea locomotorie la copii.

Desigur, toate aceste cercetări sînt importante, își au rostul lor. Inclusiv studiile privind influența muzicii rock asupra sănătății tinerilor.

Se produc însă în lumea de astăzi zgomote mult mai puternice pe care, din păcate, nimeni nu le cercetează, nu ia măsuri împotriva lor.

Dintre toate zgomotele cel mai periculos, cred, că ar fi zăngănitul de arme. Un televizor poate fi închis ușor. Un aparat de radio la fel. Casca stereo poate fi scoasă de pe urechi. Dar zăngănitul de arme nu poate fi oprit cu ușurință. Să nu uităm realitățile...

Un studiu elaborat de Centrul pentru apărarea informației, grup american ce se pronunță pentru dezarmare, prezintă câteva cifre semnificative referitoare la perioada ultimilor trei ani:

● din totalul celor 164 de state ale lumii, 45 participă într-o formă sau alta la conflicte armate, în cadrul cărora sînt implicați, direct, în lupte 4 milioane de combatanți.

● în astfel de conflicte au fost uciși circa 5 milioane de oameni;

● în opt dintre aceste conflicte sînt implicate trupe străine care totalizează 500 000 de combatanți;

● în total, într-o singură zi, se consumă astăzi mai multe muniții decît într-o lună întreagă în cel de al doilea război mondial.

Oricît ar părea de ciudat dar puternicele zgomote produse de aceste războaie se fac mai greu auzite. Desigur, oamenii de pretutindeni nu le ignoră. Sînt însă factori de decizie, personaje importante în luarea hotărîrilor cu efecte pentru soarta umanității, cărora le place această „muzică”.

O „muzică” dramatică, cutremurătoare, ce îndoliază planeta.

O „muzică” ce sfidează rațiunea, bunul simț.

O „muzică” interpretată de instrumente ale distrugerii din ce în ce mai sofisticate, mai perfecționate, mai periculoase. „Muzică” aceasta trebuie să nu se mai facă auzită. Bubușul tunurilor, suieratul bombelor, urletul mitralierelor au chinat destul omenirea. Planeta a suferit prea mult pentru ca să acceptăm să mai fim martori ai altor evenimente singeroase.

Să punem punct definitiv „muzicii” războiului.

Este timpul să lăsăm muzica păcii, cea adevărată, cea reconfortantă, să se impună. Este muzica ce ne place. Nouă și tuturor celor ce sînt preocupați de soarta omenirii.

AL. PINTEA ■

După 40 de ani de la absolvirea Institutului agronomic din Cluj-Napoca, pe-atunci Academia de Înalte Studii Agronomice, inginerul bulgar Nicolae Ostrovski trimite colegilor săi din România o emoționantă scrisoare

Scumpii mei colegi, dragi prieteni, frați

Neavind posibilitatea să particip personal al acest eveniment deosebit, acela al revederii după 40 de ani de la absolvirea facultății, vin cu această scrisoare să vă spun tuturor că în ziua de 24 mai, cu gîndul, cu inima și întregul meu suflet SÎNT CU VOI!

Între orele 9-10,30 mă voi plimba cu voi prin parcul facultății, iar la ora 10,30, cînd se va face apelul, îl rog pe Mureșan sau pe Dimitrescu, Bojan, Saitos sau oricare ar fi, pe toți vă stimez și cînd după Oniga și Onighi se va pronunța numele meu, unul să răspundă: „PREZENT”!

Vă rog să-mi permiteți să mă întorc cu 45 de ani în urmă. Eram elev în ultima clasă de liceu. Mă gîndeam ce am să studiez și unde. Zic unde pentru că atunci la noi era o singură universitate la Sofia cu câteva facultăți. Politehnică nici nu a fost. Fiecare facultate primea cîte 30 de inși fără examen de admitere, doar cu condiția ca să fii fiul unui general, ministru, fabricant etc. Din fericire, am fost fiul unui țaran modest, ca mulți ceilalți. Și acești „ceilați” își căutau norocul în străinătate, mai ales în Iugoslavia sau Cehoslovacia (limbile sînt slave și deci mai ușoare pentru noi). Mulți mergeau și în Germania și în România. Poate știți, poate nu, dar la noi la liceu, chiar și în clasele mai mici elevii învățau la istorie sute de pagini despre România. Întregul popor bulgar știe că în timp ce noi am fost sub jug turcesc, România a primit mulți luptători bulgari dîndu-le adăpost, mîncare și arme pentru a se pregăti și a trece apoi Dunărea. Majoritatea lor nu s-au mai întors în România, oasele lor rămînînd pentru totdeauna în pămîntul nostru. În 1877 poporul nostru s-a ridicat din nou, dar n-a reușit să se elibereze. Zeci de mii de bulgari (femei și copii) au fost supuși unui masacru nemaipomenit. Atunci, poporul frate rus a declarat război Turciei. România a lăsat armata rusă să treacă pe teritoriul ei și a contribuit la eliberarea noastră. Plevna a fost înconjurată dar timp de șase luni ea nu a căzut. Atunci în ajutorul armatei ruse au venit 55 000 de dobrocanți români.

Plevna a căzut! Bulgaria a fost eliberată de sub jugul turcilor care a durat aproape 500 de ani. Mulți dintre soldații români nu s-au mai întors acasă, iar oasele lor au rămas în Bulgaria pentru totdeauna. Singele acestor soldați s-a amestecat cu singele poporului bulgar, fapt pentru care astăzi noi ne considerăm frați. Poporul bulgar recunoscător le-a făcut sute de monumente, iar la Pirdim, Grivița și Plevna sînt și mausolee și o panoramă la Plevna. Întotdeauna cînd merg pe acolo, aprînd o lumină, cad în genunchi și le mulțumesc pentru că ei și-au dat viața pentru libertatea noastră.

La geografie învățam că România e cea mai frumoasă țară din Europa, cea mai bogată, cu un popor harnic, bun și muncitor. Și astfel m-am hotărît: în România! Într-o bună zi a anului 1938, cu di-

ploma de școală medie în buzunar am trecut Dunărea și am ajuns la Giurgiu, apoi la București și în cele din urmă la Cluj. Visul meu s-a împlinit: Uraaa, sînt student la Academia de Înalte Studii Agronomice. Eram atît de fericit! Dar... au început lecțiile. Sărutul de mine, nu înțelegeam nimic. Am disperat. Pentru prima oară eram în străinătate și mă miram de ce nu vorbești bulgărește?! Primele săptămîni au fost foarte grele pentru mine.

Dragi colegi, eu am rămas acolo fiindcă încă din prima zi voi m-ați primit ca pe un coleg, m-ați ajutat să învăț limba română, la lecții, în laborator la lucrările practice și la practica în producție. Tov. Cristea stătea mereu în preajma mea. Bojan, Saitos, Susu, Gruia și mulți alții m-au ajutat la botanică sau la chimie. Încetul cu încetul învățam limba română și pe măsură ce mi-o însușeam, pe atît îmi plăcea mai mult. Primul an ca student s-a terminat.

Război! Se varsă sînge. Facultatea s-a mutat la Timișoara. Eu eram primit în anul III la Facultatea de agronomie din Sofia. Nici vorbă să mă duc și nici n-am vrut să aud. Am plecat cu greu spre București, am stat acolo două luni și în fiecare zi mergeam la Ministerul Educației Naționale să mă interesez ce e cu facultatea. Într-o bună zi, un funcționar, căruia probabil i se făcuse acru de mine, de îndată ce m-a văzut mi-a spus: „Du-te imediat la Timișoara, facultatea voastră va fi acolo”. Am ajuns la Timișoara dar citeva zile n-am întîlnit pe nimeni. M-am plictisit de moarte, dar iată că într-o zi l-am întîlnit pe corso pe tov. Bojan, micul și simpaticul Bojan Liviu, cu care m-am îmbrățișat, ne-am sărutat și care mi-a spus că în citeva zile vin toți colegii. Atunci am avut impresia că Bojan e un băiat de aur. Nici pînă acum nu mi-am schimbat părerea. După citeva zile au venit toți colegii. Ultimul a venit Calboreanu cu o turmă de oi pe care le-a luat de la Ferma Mănașturului și le-a dus pe jos pînă la Timișoara cu o pușcă în care se afla un singur glonte. Pentru mine aceasta a fost prima lecție de cum se iubeste cu adevărat patria. Lecțiile au început și nici nu am băgat de seamă cum au trecut cinci ani. Știu numai că vara cînd veneam în vacanță mă grăbeam să mă întorc acolo, între voi, dragii mei, pentru că în mijlocul vostru mă simțeam atît de bine.

1943! Cu diploma de inginer agronom în buzunar am plecat spre Bulgaria. Atunci mi-am dat seama că jumătate din inima mea a rămas acolo între voi, iubiți colegi, în iubita Românie!

De atunci eu am simțit că am două patrii: Bulgaria și România, și le voi iubi pînă la moarte!

Oricît de greu mi-ar fi, trebuie să recunoaștem că sîntem deja în vîrstă și trăim ultima etapă a vieții. Sînt multe nopți în care nu pot dormi. Dar să știți că nu mă plictisesc. Mă plimb pe corso în

Cluj, mă duc prin magazinul „Sora”, pe urmă o iau pe Calea Moșilor, merg la facultate, ascult lecțiile minunate, pe urmă merg la ferma „Mănașturului”, secerăm și legăm griu împreună cu frumoasa Moru Zita și Spătaru, care se uita mai mult la dînsa decît la griu, pe urmă făceam baie în Someș și dacă nu dormeam mă duceam la Hoia să mai lucrăm cu Tănase, Neagoe, Horodinschi, Măgeanu și alții. Îl văd pe Susu cîntînd „roata morii se învîrtește” sau îl văd aplecat sau îl văd aplecat și pe spatele lui Bojan împingînd ceasul cu 15-20 minute înainte pînă cînd profesorul scrie ceva pe tablă, iar cînd se întoarce îl atenționăm că ne-a reținut în pauză... În pauzele dintre ore, Andreia, Bojan, Rusu și alții cîntau „Uite zău, uite zău, se uita al mine rău, mămă...” În altă noapte mă plimb prin Timișoara, stau pe o bancă lîngă canalul „Bega” și mă uit cum curge încet și lenes în timp ce în ea se oglindesc sălcile plîngătoare. În zorii zilei adorm fericit că am fost cu voi la Cluj și la Timișoara. Am văzut multe popoare și orașe dar popoare atît de bune și harnice ca și poporul bulgar și cel român nu am văzut și nici orașe mai frumoase decît Clujul și Timișoara.

Am scris peste 100 de manuale, articole am realizat filme didactice și diapozitive. Scriu și acum. Asta o spun nu ca să mă laud ci ca să vă fac cunoscut că acolo, la Facultatea de agronomie Cluj-Timișoara s-a pus piatra de temelie a pregătirii mele prin intermediul celor mai buni profesori: Agripa Popescu, Oțoiu, Farcas, Ionescu, Slusanschi, Bodea, Guța Pop, Molnar, Miron, Martinovici, Moș Urodan, Buia, Drăgan etc., etc. Tuturor le mulțumesc din inimă. Pe vremuri la noi se vorbea că Facultatea de medicină din Cluj e cea mai bună din Europa. Trebuie să spun că acest lucru a fost pe deplin adevărat. Eu însă aș adăug că Facultatea de agronomie din Cluj-Timișoara a fost cea mai bună din lume și așa este și acum.

Zic și acum pentru că sînt sigur că în prezent Institutul agronomic din Cluj-Napoca dispune de cadre didactice tinere și foarte bine pregătite. Tuturor acestora le doresc multă sănătate și succes în dificila muncă de pedagog. Regret foarte mult că n-am putut să-i întîlnesc.

Colegii mei scumpi, dragi și neuitați, la mine acasă prînzul se ia de obicei între orele 12-13. În ziua de 24 mai voi aduna pe toți membrii familiei mele (10 persoane) și vom pregăti o masă minunată. La ora 16 (cînd la Cluj începe masa comună) ne vom ridica cu toții în picioare cu paharele pline cu vin și vom ciocni:

pentru sănătatea voastră dragi colegi, pentru succesul Institutului agronomic, pentru succesul tuturor studenților; pentru succesul cadrelor didactice, pentru poporul frate român, și pentru România,

pentru rectorul institutului, pentru familiile tuturor.

Dragi colegi vă doresc petrecere frumoasă!

N-am să vă uit niciodată și vă voi iubi pe voi, poporul român și România atîta timp cît îmi va bate inima!

Să trăiți cu drag.

Spectacolul informației

Tronșind, tropăind

Să-i dăm dreptate fostului director al „Le Monde”-ului, Jacques Fauvet, cînd afirmă că problemele țărilor în curs de dezvoltare și a celor dezvoltate se deosebesc mai degrabă prin starea și mai puțin prin natura lor?

M-aș opri mai puțin asupra primelor exemple pe care le avansează, deși, așa cum sînt puse, nu apar ca lipsite de interes. Urbanizarea prea rapidă, ni se aduce aminte, a avut aceleași efecte: depopularea satelor, suprapopularea orașelor, complicațiile adaptării, dificultăți de educație, asigurare de slujbe, locuințe, delinvență juvenilă. Greutățile de adaptare a sistemului de instrucție, de asemenea, îndesebi în învățămîntul superior care perpetuează elitismul, nu reușește să evite ruptura de viață, nu corespunde nevoilor reale ale țărilor și dezvoltării economiei.

Cu diferențele de rigoare de la o țară la alta, lucrurile stau chiar așa. Două considerente mă fac să pun la îndoială sinceritatea analizei și mai ales a rostului său. Unu: formulate intenționat la general, ies la lumină într-adevăr mai degrabă diferențele tîmînd de natură, dorindu-se evident estomparea diferențelor de altitudine în relieful problematic abordat (ca în sceneta cu Mitică Popescu și Mircea Șepilici: eu bancher, tu bancher, ne mîncîncă pe amîndoi concurența. Doi: graba cu care alături de un rechizitoriu la adresa colonialismului și neocolonialismului și a sechelelor lor în Africa se pune, ca din greșeală, o întrebare — dar ele popoarele eliberate ce-au reușit să facă după aceea, independente fiind, în decurs de o generație? Se omite, observăm, amănuntul că stăpînii trimiși la plimbare au reușit să tăvălească iarba prea asiduă pentru ca ea să renască la prima ploaie.

În domeniul informațiilor, aici se dorea ajuns, lucrurile nu stau altfel, spune omul de presă francez: voi probleme, noi probleme. Între acestea, stagnarea sau declinul presei scrise, mai puțin datorat progresului audiovizualului cit prin costurile ridicate, îndeosebi în cazul hîrtiei. Citind, ne informăm mai spornic (20 000 cuvinte pe oră) decît ascultînd (9 000 cuvinte pe oră). Analfabetismul alimentează dezeciliile dincolo de aparențe. Grecia are o rată de analfabetism de 15,6%, Portugalia — 29%, Turcia — 43%. Și ca să nu ni se pară că doar alții suferă de secetă, iată o declarație a celui în cauză: Franța numără la rîndu-i 0,7—0,8% analfabeți în timp ce 12—13% din tineri utilizează o scriere fonetică. Se cunosc case de francezi unde nu intră nici cărți nici jurnal. În Franța, sustine preopinatul, 26% din populație — adultă, bănuiesc — nu citește cărți iar 20% nu dispun de nici o carte.

Dar ne ajută aceste destăinuri — făcute, nu ne dăm seama, pentru a fi mai puțin triști cei care o duc mai rău sau pur și simplu din dorința de a pune în circulație informații sau recunoaștem deloc lipsite de interes — să închidem ochii la ce se întîmplă pe frontul informațional întins pe hartă acolo unde locuiesc trei sferturi din populația lumii?

Către această zonă, întinzîndu-se pe atîtea fusorare, este răsturnat cornul arhiabundenței de știri — 80% din informațiile puse în mișcare în lume — venind dinșpre țările dezvoltate, unde știm bine nu se localizează nici conflictele militare, nici complicațiile de ordinul mediului înconjurător, nici seceta, nici foametea.

Țările dezvoltate, în schimb, au reușit performanța de a rezuma la numai șase milioane dolari contribuția lor pentru Programul internațional de dezvoltare a comunicațiilor, constituit cu doi ani în urmă, dovedind cit de legate sînt de actuala stare de lucruri și cit de puțin preocupate de rostuirea altfel a ordinii existente. Presa occidentală continuă să-și facă un principiu din „o știre pozitivă nu este știre”, trăluind pe mai departe în căutare de cîini mușcați de lorzi... Din acest exces de indiferență față de lumea a treia se vede cu evidență procesul deformator în ochii opiniei publice cuprinse la societățile în mișcare din respectiva parte a globului și — efect bumerang — autosubinformarea pe același plan, slujind cu forțe proprii aminarea fenomenelor și tendințelor transformatoare din acele zone.

Cîtă vreme își vor găsi loc preocupări menite mai mult să explice și să justifice și mai puțin să pună pe roți trenul schimbării, șansa de a ajunge unde se dorește rămîne pur teoretică.

NEAGU UDROIU ■

În perspectiva cupelor europene, ediția 1983-1984

Universitatea Craiova a făcut un prim pas, F.R.F. este datorare să-l facă pe următorul!

Cum s-a comunicat deja de la sediul U.E.F.A., în iulie urmează să se efectueze la Berna tragerea la sorți pentru meciurile primului tur al competițiilor europene intercluburi, ediția 1983-1984. Știrea are efectiv darul de a ne sustrage perspectivei imediat următoare, purtându-ne spre sezonul următor, în ciuda suspansului care încă planează asupra campionatului intern, nelămurit la nici unul dintre cei doi poli ai clasamentului. Sigur, nu știm încă dacă în C.C.E. va juca Dinamo sau Universitatea, cum nu le cunoaștem nici pe reprezentantele noastre în Cupa cupelor ori Cupa U.E.F.A. — însă, la urma urmei, acest lucru are o mai mică importanță pentru fotbalul românesc, luat ca o entitate valorică de interes major. Ceea ce e important în primul rând este ca această reprezentare să se facă la un cit mai înalt nivel posibil, eventual chiar la nivelul pe care l-a stabilit cea mai bună echipă a țării, Universitatea Craiova.

Asadar, nu peste prea multă vreme vom pași într-o nouă ediție a cupelor europene. Pentru ea, pentru ediția '83-'84 care urmează, în fapt ar fi trebuit ca pregătirea cluburilor noastre fruntase să înceapă cu mult mai devreme, cel puțin din toamna anului trecut. Cind vin meciurile, cind se cunosc deja adversarii, totul intră de acum în ultima linie. Mircea Lucescu, directorul tehnic al F.R.F., a afirmat de altfel acest lucru, în coloanele revistei noastre de multă vreme, arătând spre exemplu că Dinamo, eliminată de Aston Villa, ar fi trebuit chiar de a doua zi să înceapă să-și pregătească următorul sezon competițional internațional. Evident, pentru acest lucru — pentru întărirea echipei, consolidarea lotului de jucători, perfecționarea tacticii de joc etc. — trebuiau să existe și mijloacele necesare! Există în fotbalul nostru asemenea mijloace? Mai tirziu, după ce si Universitatea Craiova a ieșit, cu fruntea sus dealtfel, din Cupa U.E.F.A., am scris că performanța craiovenilor trebuie privită ca un bun câștigat, din care, trăgând concluziile necesare, să încercăm să mergem mai departe. Dar cum?

Ne vedem deci nevoiți să revenim asupra chestiunii mereu discutate, an de an, în intersezonul de vară: necesitatea întăririi echipelor românești care își câștigă dreptul de a ne reprezenta în cupele europene. Un fotbal puternic, cum s-a spus adesea, nu poate exista fără cluburi puternice. Dinamo, Sportul studentesc ori F.C. Argeș, a căror participare la competițiile oficiale ale fotbalului european sînt aproape iminente, trebuie să aibă acum

dreptul să-și completeze formațiile cu doi sau trei jucători tineri, de perspectivă, printr-o clauză specială a regulamentului de transferări. Altfel, vom tot vorbi despre obligativitatea de întărire a echipelor noastre fruntase, dar fără a fi create mijloacele necesare acest lucru nu va fi posibil. Aceeasi poveste, desigur, și pentru Universitatea Craiova, careia îi consacram însă un paragraf special.

Cum să mai fie întărită Universitatea Craiova, se poate cineva întreba la prima vedere, cind în lotul acestei echipe se află trei sferturi din componența formației reprezentative! Și totuși, da, este necesară o asemenea operațiune, fiindcă Universitatea are problemele ei mai vechi ori mai noi, față de care nu putem rămîne neutri. În primul rînd vîrsta. Craiova are o serie de jucători care au trecut de prima tinerețe și a căror înlocuire, chiar dacă nu este pentru toți iminentă, se pune din ce în ce mai acut. Apoi, lotul de jucători, deși superior tuturor celorlalte formații divizionare, nu este totuși, din punct de vedere numeric în special, suficient. Craiova nu are un al doilea portar, nu are un înlocuitor de „libero” pe măsura lui Ștefănescu, nu are decît o singură variantă în cazul absenței unuia dintre fundasi laterali (retragerea lui Irimescu; vezi absența lui Negrilă și nefericita încercare cu Geolău) și — ceea ce e de departe cel mai grav lucru — nu prea poate conta decît din cind în cind pe cel mai bun jucător al său, Ilie Balaci! Talent urias, capabil să câștige de unul singur un meci atunci cind vrea, Balaci își permite extrem de ciudate absențe, lipsind echipei tocmai cind ea ar avea mai multă nevoie de el. Echipa craioveană a învățat să-și strîngă rîndurile și să se mobilizeze la greu, obținînd chiar în lipsa celui mai bun jucător român rezultate de prestigiu. În Cupa U.E.F.A., fiind mai mereu suspendat, Balaci a lipsit la aproape toate meciurile susținute de Craiova pe terenuri adverse. În campionat, ca să luăm numai ultimul exemplu, cele trei partide restante jucate de Universitatea în mai puțin de o săptămînă nu l-au găsit pe Balaci între craioveni, el acuzînd o accidentare greu de detectat chiar de specialiști. Dealtfel, nu e pentru prima oară cind Balaci nu joacă tocmai finalul de campionat... Cu toate acestea, Craiova a obținut 5 puncte din 6 posibile în restanțele amintite! Așa încît, Craiova nu mai este (dacă a fost vreodată!) Universitatea-Balaci, cum s-au grăbit să scrie citiva, ci o echipă în sine foarte puternică, care poate suflîi lipsa oricărui jucător, fie el și Balaci. Dar, cu

ce eforturi?! Sufocată aproape de un program competițional extrem de solicitant, formația craioveană a ajuns în final de sezon aproape epuizată, așa încît pînă și Ungureanu (etalonul efortului fizic la Craiova) abia dacă mai poate alerga... Să ne gîndim cum să facem ca același lucru să nu se mai întimplă și în sezonul de toamnă, craiovenii fiind în egală măsură solicitați și în meciurile echipei naționale.

Asadar, ajutînd Craiova, Dinamo, Sportul studentesc și alte echipe fruntase, federația de specialitate ar da dovadă nu numai de înțelepciune, dar și de prevedere. Ar fi ajutat în felul acesta întreg fotbalul românesc, spre creșterea prestigiului său. Clauza regulamentară a celor 5 ani pentru transfer este de acum depășită. De ce să împiedicăm un club, Steaua ori Craiova spre exemplu, să-și împrumute jucătorii mai tineri, abia ieșiți din juniorat, care au nevoie de jocuri, însă nu pot pătrunde deocamdată în echipa primă a clubului? Să-i împrumute pe timp de un an, doi unor echipe mai mici, aflate în a doua sau a treia divizie, după care aceștia să revină automat la clubul-mamă, eventual prin contra-dezlegare. Măsura, fără îndoială, ar fi în interesul ambelor cluburi implicate în acest fel de transfer, dar mai cu seamă în interesul fotbalului. Dealtfel, sîntem în măsură să comunicăm iubitorilor echipei Rapid că Universitatea Craiova s-a arătat dispusă să cedeze citiva jucători clubului din Giulești, cu care dorește să stabilească relații de colaborare în dublu sens și, desigur, în interesul ambelor cluburi. Cu alte cuvinte, acolo de unde s-au înfruptat ani de-a rîndul și unii și alții, luînd Giuleștiului jucătorii crescuți cu multă migală, astăzi cea mai valoroasă echipă a țării inversează „tradiția”, ține să DEA, avînd puterea morală de a contrabui la fortificarea formației lui Valentin Ștefănescu. Bravo, Craiova!

În fapt, ceea ce vrem să demonstrăm este că se simte nevoia de o mai mare suplete în gîndire la federația de specialitate, de mai multă permeabilitate față de nou, acum cînd premisele unei frumoase reprezentări a fotbalului românesc în competițiile europene există. Cu mai mult curaj, s-ar putea pune acum bazele alt de așteptatului salt valoric al fotbalului nostru. Craiova, cum spuneam, a întredeschis o poartă. Să profităm de acest pas, pentru a-l pune în continuare pe următorul!

DUMITRU GRAUR

Nuntă aromână în Bărăgan

„Blestemare s-aibă-n casă
Care limba lui și-o lasă.
Care fuge d-a lui muma
Și de părinteasca humă”

(Cîntec aromân)

O magnifică nuntă aromânească colindă Bărăganul. Un freamăt de miracol aromănesc, readus la viață, înstăpînește drumurile ce duc de la Slobozia la București. O intrare în ritualuri de zile mari adăpostește nunta aromânească, nu ca spectacol doar, ci ca „rezidire” a unei lumi. Vin, deci, de la Slobozia acolo unde, atît de inspirat și de ingenios, la nevoie, regizor, îndrumătorul statornic în ale culturii, Răzvan Ciucă a încheșat și a înființat, cu sprijinul Studioului de istorie și literatură dialectală „George Murnu”, din București, condus de oamenii de cultură Atanasie Nasta și

Nicolae Saramandu, ansamblul de cîntece și jocuri din folclorul aromân „Steaua di dor”. Un semn de trezire? Da! Și mai mult decît atît. O deschidere spre o lume a noastră, prea puțin cunoscută și chemată la rosturile prezentului: lumea aromânească. Lumea care există, trăiește și ne așteaptă.

Cind dănezi erau la ceas de pierzanie au apelat la eposul vieții lor, la Kalevala, și spre ei s-a revărsat o lume de ritualuri și de datini înviorătoare. Cu gînduri de înălțare au reînviat artiștii amatori din Slobozia acele secvențe unice, cu bătaie de suflet din lumea aromânească, secvențe în care se deschidea nunta cu cernutul făinii, făcut în ritm de cîntare, cu gătutul miresei, cu bărbieritul mirelui, cu hăulitul ce vine din toate veacurile de bucurii și suferințe, cu cîntăreții mirelui, de o parte, cu ai miresei, de altă parte, uniți apoi, în jocurile surde ce înghit sub ele pămîntul, în vreme ce mirii, ca-n vremurile cele bune de omenie și de suflet, mîreasa sărută mina la bărbat și mirele sărută mina miresei, pecetluind veșnicia vieții lor. O solidaritate în veșnicie pare nunta aromânească.

Am văzut și eu nunta aromânească. Ea a fost precedată de cuvintele adinci ale aceluiași Atanasie Nasta, ale cărturarilor aleși, Hristu Căndrovanu și Constantin Crișan, prezentînd, în cuvinte de sărbătoare continuă, o carte deosebită, aceea a înimăbii armine, Chira Iorgovanu, cu titlul: *Steaua de dor* (Editura Eminescu 1982), autoarea însăși, numită „Doamnă a poeziei” arminești, recitînd din poeziile ei: „Cîntec de paplu al meu” (Cîntec despre poporul meu), *Steaua pipinilor*, *Elegia*, și altele, stăpînînd ființa dinlăuntru a celor de față.

Și iarăși, ansamblul acela de la Slobozia, unic în felul lui, cu oamenii lui, cu toate ale lui, atît de inedite și de unice ne-a adus istovitorul dor de frați, de armini, spunîndu-se să nu-i uităm și să nu uităm că: „Nu-are vreaarea vindecare/Dicîi nași cînd omul moare” (N-are dorul vindecare/Dicîi dacă omul moare). De aceea nu vom uita și nu-l vom uita pe ai noștri, pe armini. Cum să-i uităm? Cum am putea să-i uităm?!

VASILE VETIȘANU

Un test pentru plăcerea dumneavoastră

După cum se știe, revista noastră apare la chioșcuri vineri, ea tipărindu-se în cursul zilei de joi. În mod obligatoriu, deci, la ora meciului, era tras întregul tiraj. Ne face însă plăcere să vă oferim posibilitatea de a confrunta rezultatul meciului, pe care îl cunoașteți, cu pronosticurile unor cunoscuți comentatori sportivi.

George Mitroi: Nu mai fac pronosticuri că m-am tot păcălit. Dar nici nu uit că această echipă națională, a noastră nu a pierdut dezonorant pînă acum nici un meci în deplasare. Deci, sper într-un egal.

Nicolae Soare: Eu cred mai departe în Lucescu și în concepția lui despre joc, cred în inteligența lui și în capacitatea de efort și de voință a jucătorilor noștri. Sînt convins că Suedia nu poate să ne bată în conjunctura în care ne aflăm. Și de aceea mai cred într-o victorie românească.

Eugen Barbu: Realist ar putea fi 1-1. Dar...

Mircea M. Ionescu: Sigur, prima şansă o au suedezii. Avem și noi o şansă mare: aceea că nu mai avem ce pierde. Nu ne rămîș decît o singură alternativă: să obținem puncte în deplasări pentru că le-am pierdut pe teren propriu. Dar dacă vom merge la Stockholm ca să se apărăm nu cred că vom zîmbi joi noaptea.

Radu Cosășu: Nu-mi face nici o plăcere 0-3 cu România și nici nu-mi face mare plăcere să mă fac de ris, ca alții care anunțau că la București Italia va câștiga detașat.

Adrian Păunescu: Sînt absolut sigur că nu pierdem și doresc din toată inima să învingă România.

Nicolae Cristache: Meci nul. Mai mult, presimt același rezultat și la Praga. Mai dificil mi se pare meciul cu Cipru.

Vasile Căbulea: Cred în șansa noastră de a câștiga un punct. Asta e șansa noastră maximă în acest meci. Deci, egal.

Dan Pătrașcu: Tricolorii ar trebui să demonstreze că eșecul de la 15 mai a fost un „accident” pentru a-i crede capabili în viitor de progrese, de competitivitate pe plan internațional. Cred că va fi 0-0, un scor care ne-ar face plăcere și ar stîrni multe regrete.

Ion Bocioacă: Cel mai mulți se așteap-

tă la o înfrîngere severă a echipei noastre. Ei bine, eu nu mă număr printre aceștia. Un rezultat de egalitate este la îndemîna echipei noastre. Dar nu este exclus să și învingem.

Ovidiu Ioanîtoaia: Presimt un 0-0 dar tare mi-e frică de înfrîngerea noastră „onorabilă” în deplasare.

Cristian Topescu: 2-0 pentru Suedia.

Cristian Mantu: 1-1.

ILULIAN PENA-RAI

Omul care joacă

„3 la două”...!?

E frumos drumul spre Olt, dar greu de suportat într-o mașină puțin spus incomodă și în care, în plus, pe calea undelor provine glasul atît de cunoscut al lui Sebastian Domozină. Este o după amiază însorită, iar de aproape văzut și pipăit cu judecata privirii griul arată vinovat de mic din cauza cerurilor sîrăce pentru noi acum în apă, iar spicul acela minunat și-e milă să-l apropii de palme pentru a încerca să-i simți boabele... Am renunțat pentru moment la felul în care, unic pentru el, Garția Marques povestea așezarea familiei sale în Mexic cu ultimii dolari într-o pungă bîntuită pînă atunci de necazuri dar... eu destui adevărați prieteni, așa cum au dovedit după aceea vremurile ce aveau să-i vie.

Îmi place eferescența lui Domozină, ne vedem de fiecare dată cu bucurie sinceră, dar am cel puțin impresia că a început să se cam repeadă. Nu-mi făceam marți iluzii că bihoreni pot încurca socoteliile craiovene de a ne prinde din urmă după jucarea restanțelor, chiar dacă evoluția scorului în timp lăsa această impresie.

Ce era normal s-a produs, adică „Stînța” din localitate a câștigat în final, după o dominare sufocantă impusă oaspeților. Totuși, ne-a fost dat să auzim de la vocea care ne pune la curent cu ce se-ntimplă pe calea undelor, că „F.C. Bihor conduce cu 3 la două” (pronunțîndu-se astfel, cred că este singurul fel în care se poate transcrie); că „e lovitură de colț după un șut în bară al unui atacant local”, putîndu-se înțelege că bările făcînd parte din decorul și mai ales din patrimoniul stadionului devin corp comun cu adversarii atunci cînd sînt lovite de șuturi gazdă!; și încă citeva perle ce nu mai merită creionate. Fără a-i face vreun proces de intenție simpaticului Sebastian, haideti să înțelegem că pe pămîntul sfînt fotbalistic acum al frumoasei Oltenii, entuziasmul e mare și, uneori, graba de înțeles...

Iată că și după ultima restanță jucată atunci cînd au vrut (dacă nu i-a păgubit nimeni din F.R.F. cum s-ar putea încerca să se spună sau să se argumenteze eventualele teorii ciudate), Universitatea este cu un punct în urma noastră în clasamentul total și cu 3 — deocamdată — în acela destul de important, al adevărului. Se anticipează firesc, și după acest punct smuls în ultimele zeci de secunde la Iași (cum necum, l-au luat, să comentăm doar realitatea cifrică nu și pe aceea posibil faptică), că derbiul derbiurilor ultimilor ani pentru fotbalul nostru se va disputa sîmbătă 18 iunie, la București, între Dinamo și... foarte bine și deloc exagerat spus... „campioana unei mari iubiri”. Ne așteptăm oaspeții cu firească grijă și în urma sezonului foarte bun internațional reușit și cu puțină șansă, dar pe merit, de fotbalistii universitari. Vă anunțăm încă de pe acum că noi vom juca curat, așa după cum nu prea s-a întimplat, din păcate, la ultimele două dispute din Bănie...

S-a scris în ultimele săptămîni că jucătorii Universității trec printr-o perioadă de oboseală fizică și psihică, normală după un sezon cu destule partide grele și multe tracasări la club și la națională a oamenilor de bază.

Nu pot să împărțesc acest lucru și iată de ce. Mai mult chiar, noi sîntem aceia care intrăm dezavantajați în această ultimă linie dreaptă, ca la un sprint final ciclistic, în care următorul îl poate declara cînd și cum vrea, anulînd contracarările eventuale ale celui care a condus atîta timp... Un fel de soartă asemănătoare cu aceea a regretatului Louis Bobet, Craioveni au jucat la distanță de zile rezonabile, au fost tot timpul în priză, netrebuînd să suporte pericolele cunoscute prin care trece o echipă supusă unor intreruperi nefirese de lungi în care, ne jucînd oficial, lotul de jucători „lese din mină”, fiind supus cunoscutei „evadări” de concentrare tipice fotbalului nostru. Oboseală psihică la craioveni? Nici aceasta nu poate fi verosimilă intru totul. Au trăit în ultimul an cele mai mari onoruri și recompense cunoscute pînă acum de vreo echipă de club de la noi. Nu vreau să se-nteleagă că le contest. Da, și gloria obosește scoarta cerebrală. Numai că nu atît de repede. Și pentru că sînt proaspeți psihic au revenit la ultimele jocuri, trecînd peste momentele dificile, în care erau conduși. Noi însă avem probleme și aici. Adevărata trupă este unită dar, citiva „aoropiati”, dureros, tocmai ei, nu prea s-au bucurat atunci cînd am câștigat unde nu doream, în ultimul timp!? Mă doare, dar asta-i adevărul... Cum spunem noi, țineau „aga” pe margine.

Mă opresc aici, nu invocîndu-vă dreptate, ci rugîndu-vă să credeți că nici nouă, oamenilor-fotbalisti de la Dinamo și de la Universitatea Craiova, nu ne va fi ușor cînd vom sta față-n față, atunci...

CORNEL DINU

CONSTANTIN GAVRILĂ

Un record fantastic**Anișoara Cușmir a sărit 7,43 m la lungime!**

Instalându-ne, simbătă după-amiază, în tribunele de la „23 August”, eram siguri că săritura în lungime fete, cu Anișoara Cușmir și Vali Ionescu între protagoniste, va domina reuniunea inaugurală a Internaționalului de atletism ale României. Ba mai mult, avizați de un început de sezon culminant, speram ca Anișoara sau Vali să poată bate recordul lumii, deținut de prima dintre ele, cu 7,21 m, realizată la 15 mai 1983. Dacă Vali, acuzând dureri lombare, n-a reușit decât un modest (pentru ea) 6,71 m (seria ei: 0, 0, 6,71, 0, 0, 0), Anișoara, în schimb, s-a întrecut pe sine, izbutind un fantastic 7,43 m, după ce, chiar în prima săritură, își corectase recordul, obligându-i pe arbitri să măsoare 7,27 m (7,27, 0, 0, 0, 7,43, 0, una din depășite, ușor „ciupită”, arătase 7,55 m!).

O performanță, 7,43 m (pe deplin omologabilă, vîntul fiind 1,34), cu adevărat fantastică, uimitoare, contrazicind previziunile specialiștilor care o socoteau posibilă abia în anul 2000! Ea trebuie comparată, fără teama exagerărilor, cu acel 8,90 m al lui Bob Beamon, obținut la J.O. din 1968, săritură apreciată drept „isprava secolului”, „monumentul atletismului”, „pragul cel mai de sus” etc., etc. La data aceea, să reamintim, Beamon a adăugat 55 de centimetri recordului lumii (8,35 m, Ralph Boston și Igor Ter Ovanesian) și, în 15 ani, nimeni n-a reușit să-l întrecă, chiar dacă, în 1982, Carl Lewis a „îndrăznit” să se apropie pînă la 8,76 m.

Fără îndoială, noul record al Anișoarei Cușmir reprezintă cea mai mare performanță fizică realizată vreodată de un sportiv român, cel mai valoros dintre recordurile mondiale înregistrate în istoria atletismului nostru. Apelînd la atitea superlative, într-un totuși justificat, gîndul ne poartă, obligatoriu, spre o altă „stea” strălucitoare a sportului sporturilor, spre Iolanda Balaș. Inegalabilă „Ioli” a urcat, solitară, stăceta de la 1,78 m la 1,91 m, dar a făcut-o în timp, în decurs de cîțiva ani, în vreme ce Anișoara a marcat, în numai două sezoane, un salt miraculos, împingînd recordul pînă la limita imposibilului, a visului.

La nici 21 de ani (și va împlini la 29 iunie), Anișoara Cușmir și-a trecut în cont 6 recorduri mondiale, între care 4 în aer liber (7,15; 7,21; 7,27; 7,43) și două pe teren acoperit (6,92; 6,94), dovedindu-se, cu adevărat, o „atletă pentru istorie”. Se cade să notăm că, descoperită în orașul natal (Brăila) de antrenorul Ion Leu, ea a intrat, la începutul anului 1980, pe mina lui Ion Moroiu (și el brăilean), tehnician care a izbutit, foarte repede, s-o propulseze spre virful ierarhiei. Iată, pe scurt, „fișa” fenomenalei ei ascensiuni:

1980
13 septembrie: 6,53 m, record de junioare.

1981
25 mai: 6,91, record național; vechiul record aparținea Vioricăi Viscopoleanu care, cu 6,82, cîștigase medalia de aur la J.O. din Mexic.

1982
29 mai: 7,00 m și 7,01 m (cu vînt), prima româncă peste granița celor 7 m.

1 august: 7,15, record mondial; în aceeași reuniune, Vali Ionescu a sărit 7,20 m.

1983
5 februarie: 6,92 m, record mondial indoor;

19 februarie: 6,94 m, record mondial indoor, performanță realizată (ca și cea precedentă) în sala de la „23 August”;

15 mai: 7,21 m, record mondial;

4 iunie: 7,27 m și 7,43 m.

Cum a fost posibilă această incredibilă „recoltă” de recorduri? A decis, firește, munca asiduă, perseverență, materializată în 10 antrenamente săptămînale, de regulă 6 dimineața și 4 după-amiază. Au mai decis excepționalele date fizice ale campioanei: 1,73 m, 67 kg (a avut, în iarnă, 69 kg), viteza neobișnuită (multiplă campioană de sală pe 60 m, Anișoara e și cea mai bună sprinteră a țării), detenta remarcabilă. În intervalul ultimilor 2 ani, tehnica Anișoarei s-a îmbunătățit substanțial. Desprinderea ei e fără cusur (Ion Moroiu: „piciorul de bătaie funcționează ca un arc”), plutirea a devenit mai lungă, aterizarea mai bună, dar la acest ultim capitol, susțin specialiștii, mai trebuie lucrat. Aici, la

aterizare, Anișoara mai poate cîștiga mulți centimetri, tehnica ei putînd fi perfecționată. Comparația cu Vali Ionescu se impune: dacă, din punct de vedere tehnic, fostei recordmane nu i se poate reproșa mai nimic, zborurile ei fiind de kinogramă, Anișoara e, în schimb, net superioară în ceea ce privește „bagajul” fizic, dotarea ei arătîndu-se, repetăm, excepțională. Cușmir e făcută, remarcă Iolanda Balaș, pentru a fi cea mai bună săritoare în lungime din lume. Ceea ce și e, fără a neglija replica prietenei și kolegei sale Vali Ionescu.

Sigur, izbînzile Anișoarei sînt, întîi și întîi, ale ei. Dar înclinăm să credem că ele n-ar fi fost realizabile în afara unei echipe omogene, de elită, din care mai fac parte, alături de antrenorul Ion Moroiu, doctorița Eva Bancea și psihologul Ovidiu Smădoi, ambii de la Centrul de medicină sportivă „23 August”. Recordurile Anișoarei nu pot fi scoase în afara atmosferei de seriozitate și control riguros ce domnește, de o bună bucată de vreme, în atletismul nostru. Mai exact spus, după numirea în fruntea F.R.A. a profesorului Victor Firea, el însuși (cu ani în urmă) un excelent atlet, primul campion al clubului Dinamo. Chiar și acest ultim concurs (asupra căruia vom reveni) a probat progresul vizibil și marile disponibilități ale atletismului românesc, come-back față de care deține merite (și nu derizorii) și secretarul C.N.E.F.S., Septimiu Todea. Dar despre toate astea, cum ziceam, vom mai vorbi.

Problema e unde se va opri Anișoara? Ea, care l-a surprins cu acest 7,43 m chiar și pe Ion Moroiu (înainte de sportive, acesta ne-a măturat că speră la 7,30), e capabilă de mai mult. A depășit un prag, după unii, inexpugnabil, altele o așteaptă, dar sportivei de la C.S.M. Craiova (transferul ei la Steaua rămîne încă în discuție, el putînd fi realizat abia după J.O. din 1984) îi sînt, și acelea, la îndemînă, oricît ar fi ele de îndrăznețe.

Felicitări, Anișoara, mult succes, Anișoara!

OVIDIU IOANIȚOIA

**Ziua
recordului**

Încă înainte de acest fenomenal 7,43 m, mai mulți cititori ne-au solicitat să facem „radiografia” unei zile a Anișoarei Cușmir. Cît se antrenează, cum își umple timpul liber etc., etc. În consecință, ne-am adresat antrenorului Ion Moroiu, dar acesta a fost sec: „ziua Anișoarei n-are nimic spectaculos. Muncă dimineața, muncă după-amiază, alergări, gimnastică, haltere și așa mai departe”. Am insistat: dar zilele de concurs? Da, ne-a răspuns, atunci trebuie respectat un „tabel”. În ziua de 4 iunie, acesta a fost (după informațiile primite de la doctorița Eva Bancea) următorul:

8,30: Anișoara s-a trezit; au urmat cîteva minute de gimnastică;

9,00: micul dejun, servit la cantina de la „23 August”, format din ceai, brînză de vaci și șuncă; dr. Bancea: „Anișoara nu e mofturoasă, mîncă ce-i pui”;

9,30: din nou în pat; un somn adînc, de 3 ceasuri, vegheat de Ion Moroiu;

12,45: masa de prînz, alcătuită din brînză cu smîntînă și un grătar slab, de vacă; ea băutură, un singur pahar de oranjadă;

13,15: din nou în cameră, fără somn, dar cu odihnă; orele de deconectare dinaintea concursului; Anișoara a ascultat muzică; a cerut o casetă cu Irina Loghin și, negăsind la îndemînă, a folosit cîteva înregistrări cu Gică Petrescu; „dorința ei ne-a prins cam nepregătiti, de regulă preferă muzică grecească” (dr. Bancea);

15,00: obișnuita sedință de psihoterapie, de-o jumătate de ceas; discuții cu psihologul Ovidiu Smădoi; am încercat să aflăm conținutul lor, dar am fost refuzați;

15,45: plecarea spre stadion;

16,20: începerea încălzirii, cu 40 de minute înainte de debutul probei; exerciții specifice (joc de glezne, genuchiul sus etc.), multă mobilitate; Ion Moroiu: „bucăți din săritură”;

18,00: 7,43 m, record mondial, performanță absolut excepțională;

20,30: masa de seară, programată mai tîrziu decît de obicei (19,30), din cauza concursului; de asemenea un grătar slab, plus o ceașcă de compot;

21,00: plimbare „de voie” prin parcul „23 August”; muzică;

22,00: stîngerea.

**Prietene
și rivale**

Spectatorii neavizați asupra celor două mari maestre aflate în luptă pentru un loc în semifinalele meciurilor candidate la titlul mondial, intrînd în sala de șah de la Velden (Austria) au avut surpriza de a asista la o confruntare directă a tineretii și frumuseții. Două asiaticke vesele, cu ochi negri neastîmpărați și inteligenți, bune prietene, luau cu asalt lumea celor 64 de pătrate, uimind prin iscusință, talent și dăruire la vîrsta de numai 21 de ani.

Liu She Lan (n. 24 ian. 1962), mica

păpușă chinezească, a pătruns relativ ușor în arena mondială a șahului. Multiplă campioană a Chinei (între anii 1978-1982), debutează la olimpiada din Malta, unde împreună cu kolegele sale de echipă națională produc surpriza clasării, la prima participare olimpică, pe locul patru. Liu este o jucătoare ambițioasă și periculoasă, care luptă pentru obținerea și menținerea inițiativei în joc. Nu are experiență competițională prea mare dar este bine pregătită teoretic, afectînd pregătiri specifice 5 ore, zilnic. Talentata mare maestră amintește de ilustrii campioni ai tenisului de masă prin rapiditatea cu care găsește răspunsurile cele mai bune într-un timp surprinzător de scurt. Consumînd în medie 40 minute de partidă, Liu deține un avantaj psihologic asupra oricărei jucătoare. Desigur, deseori graba atrage superficialitate în calcul, dar intuitiv Liu rezolvă cele mai serioase complicații. Este prima reprezentantă a Chinei în meciurile candidaților, succes obținut prin clasarea pe locul III la interzonalul de la Tbilisi (1982). Este studentă a Institutului pedagogic.

Nana Ioseliani (n. 12 febr. 1962), o adevărată „prîntesă” a șahului, kolegă de generație cu campioana mondială Maia Ci-buridanidze, a crescut în școala de șah tradițională din Gruzia. Deseori a neglijat studiile muzicale în favoarea șahului, spre nemulțumirea familiei. Campioană a Europei la junioare, Nana s-a afirmat în

marile competiții prin cîștigarea turneului interzonal din Brazilia la numai 16 ani! Deși neexperimentată, Nana a ajuns pînă în finala meciurilor candidaților la titlul mondial (ediția 1978-1981), în semifinale întrecînd-o pe însăși Nona Gaprindașvili, fostă campioană mondială. Ioseliani a cîștigat de două ori titlul de campioană a U.R.S.S. (1981, 1982), și tot de două ori pe cel de campioană olimpică, cu echipa U.R.S.S. Nana iubește mult sportul și în special fotbalul, fiind suporteră a echipei „Dinamo” Tbilisi. Este studentă la Universității din Tbilisi. S-a căsătorit la numai 17 ani. Actualul soț al Nanei vorbește perfect românește, fiind un bun cunoscător al limbilor române.

Federația internațională de șah a făcut propunerea ca meciul dintre Liu She Lan și Nana Ioseliani să aibă loc în Marea Neagră. Amîndouă jucătoarele au refuzat. Aranjamentele ulterioare au dus la disputarea meciului la Velden, deși organizatorii propuseseră disputarea meciului la Semenovă - Mureșan.

Partida întîi: Ioseliani cu albe obține avantaj minimal în Apărarea spaniolă. Tehnică de așteptare, schimburi de piese, remiză prin repetare de poziție la mutarea 40. Partida a doua: Apărarea siciliană, Liu greșește în deschidere, Nana preia inițiativa cu negrele, combină avantajul pozițional cu amenințările tactice, obține victoria în 34 de mutări. Partida a

treia: Apărarea siciliană. Liu, de această dată cu negrele, cîștigă datorită șanselor tactice create printr-un plan de joc curajos. Egalitate: 1,5-1,5. Partida a patra: Apărarea siciliană, albul joacă pasiv, negrul egalează, operează schimburi și intră în final cîștigat, victorie Ioseliani. Partida a cincea: din nou o „siciliană”. Ioseliani schimbă varianta din partida a treia, remiză de luptă în 49 de mutări. Partida a șasea: o nouă remiză. Partida a șaptea: Apărarea engleză, Ioseliani își permite cu albe o mutare psihologic neașteptată în deschidere cu scopul de a derutări adversarii de la fagășul teoriei. Avantaj pozițional, rezolvare tactică, victorie Nana. Scor: 4,5-2,5. Partida a opta: remiză în 26 mutări în „spaniolă”. Partida a noua: Ioseliani (cu albe) mai are nevoie doar de o jumătate de punct pentru cîștigarea meciului. Liu încearcă să reducă scorul, se joacă Apărarea Nimzovitsch, Liu atacă regele alb derocat și expus amenințărilor tactice, sacrifică încorect material și partida se termină repede în favoarea Nanei. Scor final: 6-3. Meciul se încheie făcînd demonstrația rolului inițiativei și al contrașansei cu piesele negre.

MARGARETA MUREȘAN

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan, Cornel Nistorescu - 26 00, Tudor Octavian - 25 59, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera - 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu - 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu - 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban - 21 30); Audiențe - 25 58; secția știință, urgențe, cînaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoia - 21 28, Liviu Timbus - 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir - 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Victor Rădulescu - 14 53, Dan Birlădeanu - 21 23, Mircea Popp - 25 69, 20 72, Vasile Mănean - 25 28); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43, redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor-șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

România și Mongolia: o prietenie statornică, un nou și fructuos dialog la nivel înalt

(Reportajul vizitei în paginile 4-5)

Starea de veghe

în bătălia pentru

pîinea țării:

secerișul

pag. 7

LA CE VÎRSTĂ

„SE UZEAZĂ INIMA“?

pag. 26

Invitații noștri:

Maria Banuș

și Ștefan Bănică

pag. 13

O grădină cu mere de aur

la Simburești

pag. 8-9

Vacanțe la scară umană

pag. 27

Timișoara medicală, centru
al marilor ambiții

pag. 11

Dosarul doctorului Voinea rămâne deschis

pag. 23

Ce e nou cu Gelul antiulceros?

pag. 10

Fotbaliștii noștri

coboară zimbitori

la Otopeni.

Au și de ce:

i-au invins pe suedezi

la ei acasă!

GHEORGHE ZAMFIR:

un artist pentru

eternitate

pag. 21

lubirea comunistă

Sînt dintre aceia pentru care gloria aparține celor ce iubesc mai mult lupta decît succesul, pentru că succesul este adesea efemer, durată satisfacției lui e și ea, adesea, în ordinea grăunțului de nisip într-o clepsidră, lupta singură mi se pare starea cea mai nobilă, nu am încă răbdarea să număr grăunții de nisip ai efemerului succes, am încă vie în ființa mea lăcomia luptei și bucuria acestei lăcomii și sînt convins, că societatea noastră socialistă favorizează inspirat și fericit lupta, noi toți vrem mai binele, avem pentru ce ne bate, iar mai binele nu vine nici în socialism de la sine, încă mai sînt oameni care se tem de tunete și fulgere și care cred că ce nu înțeleg ei nu e bine sau nu e curat sau nu e chiar cinstit. De multe ori în lunga mea meserie jurnalistică am fost martorul luptei pentru izbînda mai binelui, o luptă frumoasă, încununată de glorie, eu însumi a trebuit la un moment dat să înțeleg că era o împrejurare obiectivă — deși nefericită — faptul că unii din tovarășii mei nu înțelegeau cîntecul revoluționar a romanului meu

(Continuare în pagina 11)

DINU SARARU ■

ȘTIINȚA — FACTOR DE ÎNSEMNĂTATE HOTĂRÎTOARE PENTRU ÎNFĂPTUIREA

„Noi, toți cei ce muncim în domeniul cercetării științifice și tehnologice, conștienți de marile răspunderi ce le avem în înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, să ne angajăm să facem totul pentru a spori și mai mult contribuția la dezvoltarea științei și tehnicii românești, la progresul economic și social al întregii țări, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și la înaintarea României spre culmi tot mai înalte de civilizație, bunăstare și progres“

ELENA CEAUȘESCU

Plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, care și-a desfășurat lucrările la sfârșitul săptămânii trecute, a analizat pe larg, într-un spirit de înaltă exigență și responsabilitate, activitatea desfășurată în domeniul cercetării științifice și tehnologice, stabilind totodată direcțiile activității în perioada următoare, potrivit sarcinilor ce revin institutelor de cercetări și sectoarelor de creație ale întreprinderilor din documentele Congresului al XII-lea, din programele prioritare adoptate de Conferința Națională a partidului, din expunerile de excepțională valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în vederea trecerii la un nou stadiu de dezvoltare a patriei noastre, pentru realizarea unei noi calități a muncii și a vieții. În cadrul plenarei, s-a dat o înaltă apreciere contribuției hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la creșterea forței economice a țării, la înflorirea continuă a patriei, în deplină libertate și independență, la sporirea prestigiului României pe arena mondială, la făurirea unei lumi fără arme și fără războaie,

o lume a păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni. În același timp, a fost exprimată recunoștința profundă a celor ce lucrează pe tărîmul cercetării față de secretarul general al partidului pentru contribuția sa determinantă la dezvoltarea continuă a științei și tehnologiei, la afirmarea acestora ca factori de bază ai edificării socialismului și comunismului în România. Participanții la lucrările plenarei au adresat, de asemenea, în numele tuturor oamenilor de știință din țara noastră, cele mai vii mulțumiri tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, eminent om politic, savant de renume mondial, pentru modul strălucit în care organizează, îndrumă și conduce activitatea de cercetare științifică și dezvoltarea tehnologică, pentru contribuția de cea mai mare importanță adusă la progresul științei românești și la afirmarea ei tot mai puternică pe plan mondial.

Faptul că cercetarea științifică și tehnologică din țara noastră și-a adus și își aduce o contribuție de seamă la mersul neabătut înainte al societății românești, la asigu-

rarea progresului civilizației noastre, a fost puternic subliniat în cadrul lucrărilor, în cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și în cuvîntarea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. „Pe baza rezultatelor de pînă acum — a spus conducătorul partidului și statului nostru —, se poate afirma cu deplină temei că fără unirea tuturor forțelor de cercetare nu am fi putut soluționa la timp și la nivel tehnic corespunzător problemele complexe ale dezvoltării economico-sociale. Industria modernă, realizările din agricultură, din alte sectoare sînt, desigur, rezultatul nemijlocit al activității generale a întregului popor — al clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății —, dar și al activității directe, nemijlocite a cercetării științifice, care a determinat aceste mari împliniri la nivel tehnic și științific mondial“.

Dar, pornind de la realizările de pînă acum, se impune ca cercetarea științifică să aducă pe viitor o contribuție și mai mare la dezvoltarea multilaterală a României

**Preocupare
susținută
pentru
sporirea
eficienței
cercetării**

Este unanim cunoscută și apreciată practica întîlnirilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președinte al Republicii Socialiste România, cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale din întreaga țară, pentru examinarea, la fața locului, în cadrul dialogului cu oamenii muncii, a rezultatelor obținute pînă acum și pentru stabilirea măsurilor menite să contribuie la înfăptuirea integrală a obiectivelor acestui cincinal, în toate sectoarele de activitate. Înscriindu-se în această practică și evidențiind importanța deosebită pe care conducerea partidului și statului nostru o acordă dezvoltării științei, promovării progresului tehnic pentru înfăptuirea programului de înflorire economico-socială a patriei, la sfârșitul săptămânii trecute a avut loc vizita de

lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în institute de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică din Capitală.

Problemele privind cercetarea în domeniul chimiei au fost examinate în cadrul vizitei la Institutul de Cercetări Chimice, unitate de prestigiu a științei românești, de patru ori distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste“. Crearea acestui institut, etalon al cercetării românești, realizările de deosebită valoare și importanță științifică, tehnică și economică ale institutului, larg cunoscute și apreciate și peste hotare, sînt nemijlocit legate de multilaterală și remarcabilă activitate științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președinte al Consiliului Științific al Institutului Central de Chimie,

de consecvență cu care a orientat și orientează munca de cercetare spre soluționarea problemelor prioritare ale chimiei românești, ale economiei naționale. În spiritul documentelor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, al indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub îndrumarea și cu sprijinul permanent al tovarășei Elena Ceaușescu, cercetătorii chimiști și-au axat activitatea în special pe asimilarea produselor chimice care se importau, pe diversificarea producției și realizarea acestora la un nivel calitativ de competitivitate ridicat, în vederea sporirii exportului, pe creșterea gradului de valorificare a titlului, a gazului metan și a altor resurse, pe lărgirea bazei indigene de materii prime, pe eliminarea continuă a consumurilor

de materii prime, materiale, combustibil și energie.

În timpul vizitei înalților oaspeți, cadrele de conducere, ceilalți specialiști prezenți au înfățișat rezultatele muncii lor în elaborarea de tehnologii moderne, asimilarea de noi produse, definitivarea de proiecte de investiții în toate sectoarele industriei chimice. S-a precizat că anul trecut unitățile Institutului Central de Chimie au valorificat peste 300 de tehnologii, iar în perioada 1983-1985 urmează a fi introduse în producția industrială, pe baza cercetărilor proprii, peste 2000 de produse cu o producție anuală de peste 5 miliarde lei și care vor duce la importantă economie valutară. Pe întreg parcursul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut tuturor celor care lucrează în cercetarea chimică să notifice

CU SUCCES A SOCIALISMULUI ȘI COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

„Un obiectiv important al întregii activități este realizarea unei noi calități a muncii și vieții, accentuarea și dezvoltarea, pe o bază superioară, a revoluției tehnico-științifice în România. În acest cadru, oamenilor de știință, cercetării științifice și tehnologice le revin răspunderi de mare importanță, care necesită concentrarea tuturor forțelor de cercetare, învățămînt și producție într-un tot unitar, în vederea realizării tuturor programelor din fiecare domeniu de activitate“

NICOLAE CEAUȘESCU

socialiste. Etapa pe care o parcurgem este deosebit de importantă pentru transpunerea în viață a obiectivelor Programului partidului. Cea de-a doua jumătate a actualului cincinal trebuie să se distingă prin intensificarea eforturilor în toate domeniile, prin munca neobosită a întregului popor în vederea îndeplinirii programelor speciale stabilite de Conferința Națională, a celorlalte obiective strategice ale dezvoltării multilaterale a patriei noastre. Și este limpede că pentru ducerea la îndeplinire a marilor sarcini ale acestei perioade, și în primul rînd pentru creșterea mai accentuată a bazei energetice și de materii prime, pentru trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă în industrie și pentru realizarea noii revoluții agrare, este necesar ca activitatea de cercetare științifică să cunoască o mobilizare tot mai puternică, să fie orientată nemijlocit către rezolvarea eficientă, rapidă, la nivelul cerințelor mondiale, a problemelor concrete ale economiei naționale.

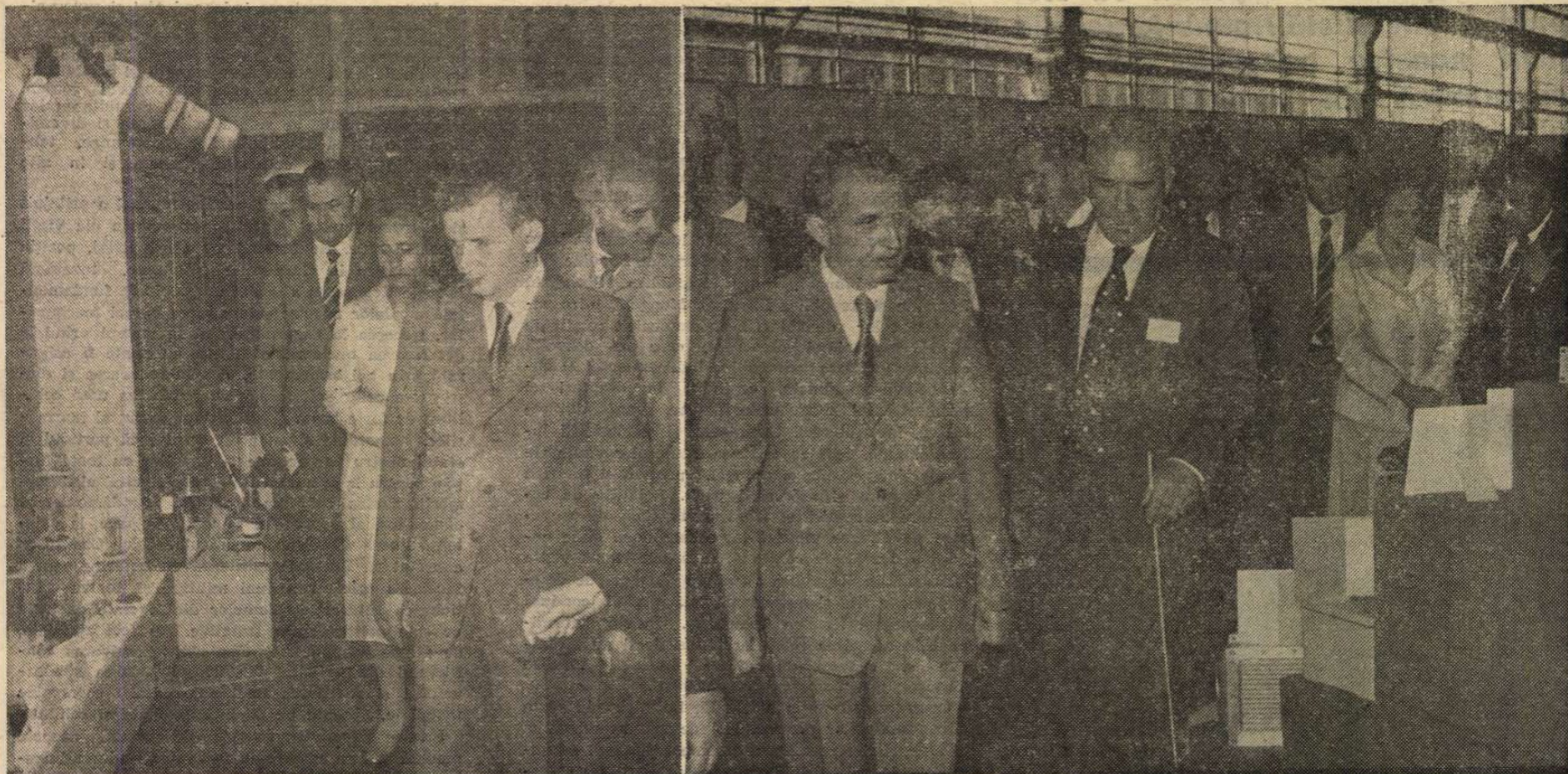
Tocmai pornindu-se de la aceste necesități, au fost stabilite, în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu

la plenară, direcțiile de bază ale cercetării științifice și tehnologice din țara noastră: intensificarea cercetării noilor surse de energie și elaborarea de noi tehnologii care să ducă la reducerea consumului de combustibili și de energie; intensificarea, în scopul dezvoltării mai puternice a bazei de materii prime, a activității geologice și de valorificare a tuturor minereurilor și substanțelor utile, chiar cu un conținut mai sărac; valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor; realizarea unei noi calități în domeniul creșterii mai puternice a productivității muncii sociale; dezvoltarea și mai puternică a cercetării în domeniul fizicii, al matematicii și biologiei; dezvoltarea cercetării agricole, în vederea sporirii producției vegetale și animale, a creșterii potențialului productiv al pămîntului; acordarea atenției necesare cercetării medicale; dezvoltarea științelor economice, legate de creșterea eficienței și rentabilității în toate sectoarele economice; îmbunătățirea activității de formare și perfecționare a cadrelor, de ridicare a nivelului de cunoștințe profesionale, tehnice și științifice în toate sectoarele.

De o mare actualitate și importanță este ideea, subliniată atît în cuvîntarea conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cit și în cuvîntarea rostită de tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a marii responsabilități pe care oamenii de știință, toți cei ce muncesc în cercetare trebuie să o aibă în direcția menținerii păcii, luptei pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmare nucleară, făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Prin problemele dezbătute și prin sarcinile stabilite pentru viitor, recenta plenară a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie se înscrie ca un moment important în unirea tuturor forțelor cercetării, învățămîntului și producției într-un tot unitar, în vederea îndeplinirii programelor în toate domeniile, în creșterea rolului științei la realizarea actualului plan cincinal, la dezvoltarea generală a patriei noastre.

P. NICOARA

neze cu mai multă energie pentru aplicarea într-un timp cit mai scurt în producție a rezultatelor obținute. În același timp, s-a indicat specialiștilor, cercetătorilor să acorde o atenție deosebită reducerii consumurilor în industria de îngrășăminte, să se urgăzeze cercetările și experimentările în domeniul utilizării biomasei pentru a se putea trece la producția industrială. Ținînd seama de rezultatele valoroase obținute de cercetătorii din domeniul chimiei, secretarul general al partidului a cerut ministerului de resort să acorde o cit mai mare atenție valorificării rezultatelor obținute, introducerii lor într-un timp cit mai scurt în producție.

Aceeași preocupare a conducătorului partidului și statului nostru pentru dezvoltarea științei, pentru promovarea pro-

gresului tehnic, pentru sporirea eficienței cercetării, în scopul îndeplinirii programului de înflorire economico-socială a patriei, s-a vădit și cu prilejul vizitelor la Institutul Național de Creație Științifică și Tehnică — INCREST, la Institutul Național de Motoare Termice și la Institutul Central de Cercetări pentru Mașin-unelte, Electrotehnică și Electronică.

În toate unitățile vizitate, colectivele de cercetători au făcut o entuziastă primire tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu. Au fost reafirmate dragostea și stima față de secretarul general al partidului, care are un rol hotărîtor în stabilirea și îndeplinirea politicii partidului nostru, în mobilizarea energilor creatoare ale națiunii pentru transpunerea neabătută în viață a hotărî-

rilor istorice ale Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului. În același timp, s-a dat expresie profundeii prețurii pe care toți cei ce lucrează pe terenul cercetării o acordă aportului esențial al tovarăsei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic, savant de renume mondial, la elaborarea concepției de organizare, pe baze științifice, a sistemului de cercetare din țara noastră, la progresul continuu al științei românești, devenită astăzi o puternică forță materială de producție, un factor important în opera de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Prin indicațiile și orientările de mare însemnătate pentru perfecționarea întregii activități de cercetare și promovare a

progresului tehnic, de sporire continuă a eficienței cercetării, prin profunda și amplă analiză efectuată cu acest prilej, noua vizită de lucru efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în institute de cercetare din Capitală constituie un eveniment remarcabil, care pune încă o dată în evidență preocuparea constantă a conducătorului partidului și statului nostru pentru ridicarea întregii munci de creație științifică și tehnică la un nivel calitativ superior, pentru ca cercetarea să aducă o contribuție mai directă, cit mai substanțială, la consolidarea și dezvoltarea economiei naționale.

ION CODRU

Noi dimensiuni relațiilor multilaterală dintre

„Apreciez că există toate condițiile ca relațiile româno-mongole — care se fundamentează trainic pe principiile socialismului, pe stimă și respect reciproc, pe deplină egalitate și respect al independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne, solidaritate și întrajutorare reciprocă — să cunoască în continuare o puternică dezvoltare în toate domeniile de activitate“.

NICOLAE CEAUȘESCU

„Remarcăm cu satisfacție că între țările noastre, colaborarea economică și tehnico-științifică, legăturile comerciale și culturale se dezvoltă cu succes, volumul lor crescând an de an. Dăm o înaltă apreciere faptului că Republica Socialistă România acordă țării noastre asistență tehnico-economică în construirea de obiective economice și culturale“.

YUMJAAGHIIN ȚEDENBAL

Expresie a bunelor raporturi de prietenie și colaborare româno-mongolă, a dorinței comune de a întări și mai mult conlucrarea multilaterală dintre România și Mongolia, în țara noastră are loc, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, vizita delegației de partid și de stat a Republicii Populare Mongole, conduse de tovarășul Yumjaagiin Tedenbal, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Mongol, președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al Republicii Populare Mongole.

După cum este cunoscut, de-a lungul anilor, între Partidul Comunist Român și Partidul Popular Revoluționar Mongol, între Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă, între popoarele celor două țări s-au statornicit relații de strinsă prietenie și colaborare, care se dezvoltă continuu pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, întrajutorării tovarășești și solidarității internaționale, ceea ce servește intereselor vitale ale popoarelor române și mongole, precum și întăririi socialismului și asigurării păcii. Relațiile de colaborare economică și tehnico-științifică, de cooperare pe diverse planuri între cele două state cunosc o dezvoltare continuă, în special după vizita efectuată în Republica Populară Mongolă de delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Un rol determinant în adâncirea relațiilor bilaterale li au întâlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Yumjaagiin Tedenbal.

Continuând tradiția existentă, întâlnirea de acum a conducătorilor de partid și de stat ai României și Mongoliei reprezintă un moment deosebit de important în relațiile dintre partidele, țările și popoarele noastre. Dialogul la cel mai înalt nivel din Capitala României socialiste are menirea de a contribui la adâncirea prieteniei și colaborării româno-mongole, la impulsivarea și mai puternică a conlucrării prietenești dintre cele două țări în folosul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii internaționale. Este ceea ce s-a subliniat și în timpul convorbirilor oficiale, în toasturile rostite, în alte documente ale vizitei. Constatându-se cu satisfacție că în ultimii ani s-a extins colaborarea și cooperarea economică dintre țările noastre, s-a lărgit conlucrarea în domeniile științei, învățămîntului, culturii, s-au intensificat contactele și schimburile de experiență pe linie de partid și de stat, a organizațiilor de masă și obștești, s-a apreciat că există toate condițiile ca relațiile româno-mongole, care se fundamentează trainic pe principiile socialismului, pe stimă reciprocă, pe deplină

egalitate, pe respectarea independenței și suveranității naționale, pe neamestecul în treburile interne, solidaritate și întrajutorare reciprocă, să cunoască în continuare o puternică dezvoltare, în toate domeniile de activitate. Aceste condiții și posibilități, create de realizările pe care atât poporul român, cât și poporul mongol le obțin în dezvoltarea lor economico-socială, se referă la lărgirea și diversificarea continuă a schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale, precum și în alte sectoare.

Dialogul la nivel înalt româno-mongol a prilejuit și abordarea unor importante probleme ale vieții internaționale. Reafirmind, cu acest prilej, poziția țării noastre în chestiunile discutate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că problema fundamentală a zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rând la dezarmarea nucleară, că pacea nu poate fi asigurată prin noi armamente, ci prin reducerea și distrugerea celor existente, prin realizarea unui echilibru de forțe la un nivel cit mai scăzut al înarmărilor. Remarcînd și cu acest prilej că partidul și statul nostru vor acționa și în viitor cu toate forțele pentru înfăptuirea dezideratului vital al dezarmării, pentru apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor la viață, la pace, la existență liberă și demnă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că România militează cu hotărîre pentru încetarea oricăror acțiuni militare și pentru soluționarea tuturor problemelor dintre state exclusiv pe cale politică, prin tratative. Au fost abordate, de asemenea, probleme cum sînt: rezolvarea conflictului din Orientul Mijlociu, lichidarea subdezvoltării și realizarea unei noi ordini economice mondiale, bazate pe deplină egalitate și echitate.

Printre obiectivele vizitate de înaltul oaspete mongol în țara noastră au fost întreprinderea bucureșteană „23 August” și Muzeul de istorie a Republicii Socialiste România. Tovarășa Elena Ceaușescu și tovarășa Anastasia Ivanovna Tedenbal-Filatova au vizitat Muzeul colecțiilor de artă, Liceul „George Enescu” și Fabrica de confecții și tricotaie din Capitală.

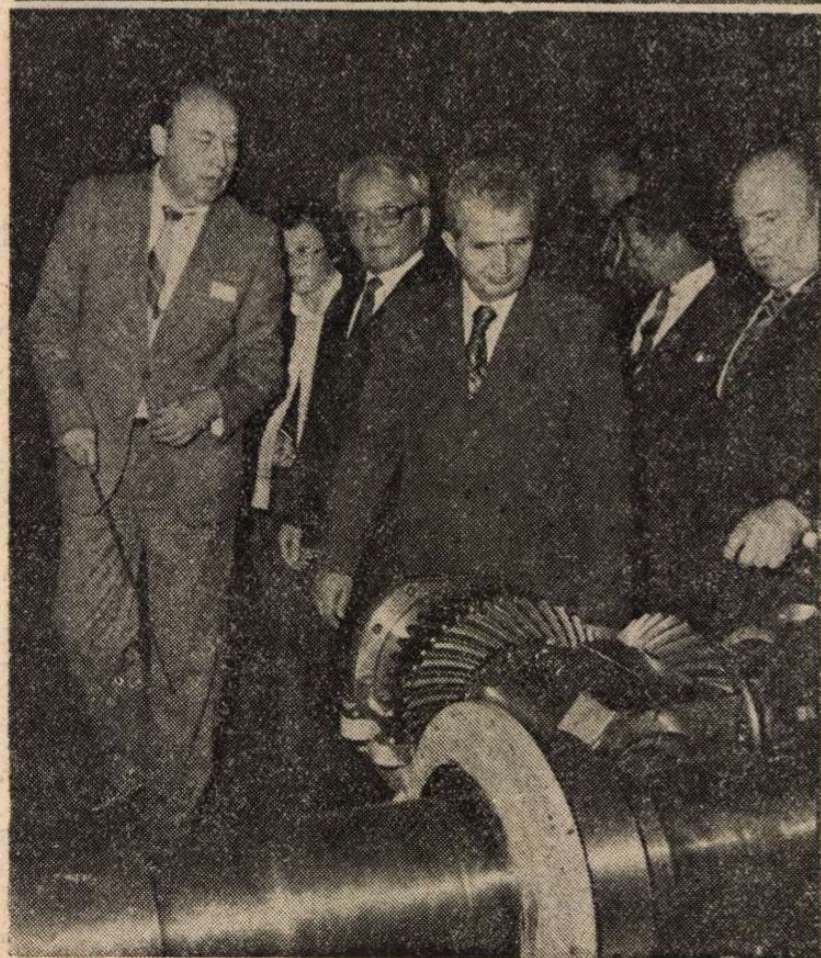
Desfășurîndu-se într-o atmosferă caldă, prietenească, de înțelegere și stimă reciprocă ce caracterizează raportul dintre partidele, țările și popoarele noastre, noul dialog româno-mongol — care, la închiderea ediției revistei noastre, continuă — se înscrie ca un moment important în evoluția relațiilor dintre România și Mongolia, fiind menit să confere noi dimensiuni acestor relații, atât pe tărîm bilateral, cât și în sfera vieții internaționale, în folosul și spre binele reciproc, al cauzei generale a socialismului, colaborării și păcii.

ION D. GOIA

de prietenie și colaborare

România și Mongolia

Contribuție remarcabilă la continua adâncire a relațiilor româno-egiptene

strucțiilor de mașini, industriei materialelor de construcții, industriei metalurgice, industriei chimice, transporturilor, telecomunicațiilor, agriculturii și industriei alimentare.

Având în vedere coordonatele stabilite, în timpul recentului dialog la nivel înalt româno-egiptean, președinții Nicolae Ceaușescu și Hosni Mubarak au relevat cu satisfacție că raporturile de colaborare dintre România și Egipt, pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific și în alte domenii, cunosc o dezvoltare continuă, în conformitate cu înțelegerile și acordurile încheiate. În același timp, a fost manifestată voința ambelor state de a extinde și aprofunda aceste raporturi, de a valorifica largile posibilități de cooperare pe care le oferă economiile celor două țări, în avantajul reciproc, al cauzei colaborării și înțelegerii internaționale.

Abordând probleme ale situației internaționale actuale, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hosni Mubarak au acordat o atenție deosebită situației din Orientul Mijlociu. S-a relevat că perpetuarea conflictului în această regiune reclamă intensificarea acțiunilor politice și diplomatice pentru realizarea unei reglementări globale, juste și durabile a problemelor din zonă, pentru statornicirea unei păci trainice, bazate pe retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate, pe recunoașterea drepturilor inalienabile ale poporului palestinian la autodeterminare, inclusiv la crearea unui stat palestinian independent, pe instaurarea în Orientul Mijlociu a unor relații care să asigure conviețuirea pașnică a tuturor statelor din zonă. Legat de aceasta, s-a relevat că se impune să se treacă chiar în acest an la tratative de pace între părțile direct interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei, într-un cadru organizatoric adecvat și la care să fie discutate toate propunerile de pace formulate de părțile aflate în conflict. În același cadru, a fost subliniată necesitatea de a se depune toate eforturile pentru a se ajunge la retragerea neîntârziată a Israelului din Liban, pentru respectarea integrității și suveranității Libanului. Președintele Hosni Mubarak a dat o înaltă apreciere pozitivelor principale, constructive a României față de criza din Orientul Mijlociu, eforturilor permanente ale președintelui Nicolae Ceaușescu îndreptate spre instaurarea unei păci globale, juste și durabile în această parte a lumii.

Întreaga desfășurare a vizitelor, rezultatele ei rodnice duc la concluzia că noua întâlnire dintre conducătorii României și Egiptului constituie un eveniment politic de mare însemnătate în bogata cronică a relațiilor tradiționale de prietenie și colaborare dintre țările noastre, o contribuție importantă la continua adâncire a acestor relații, în interesul și spre binele popoarelor român și egiptean, al cauzei generale a păcii, respectării independenței naționale, destinderii, progresului și cooperării în întreaga lume.

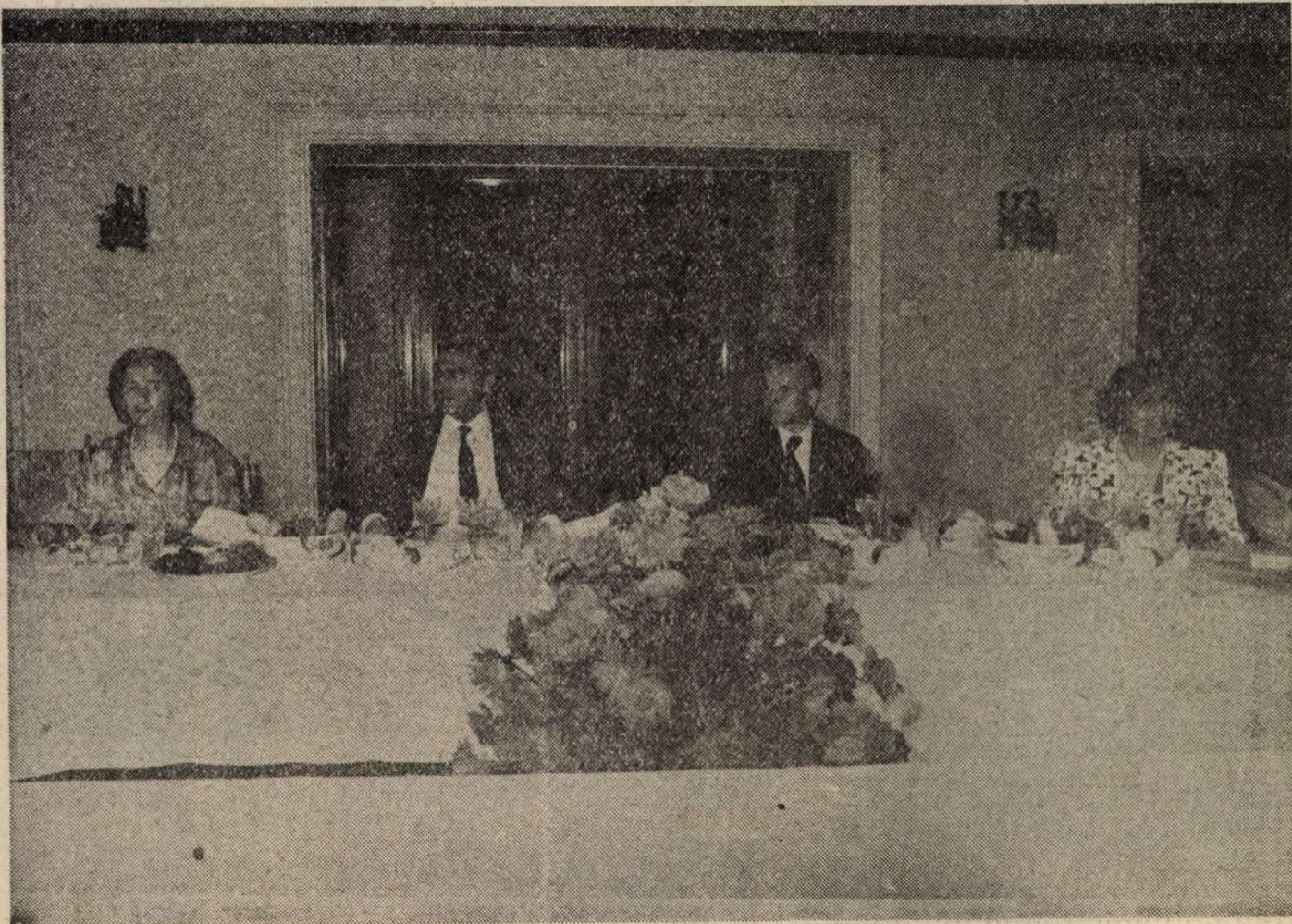
ION D. GOIA

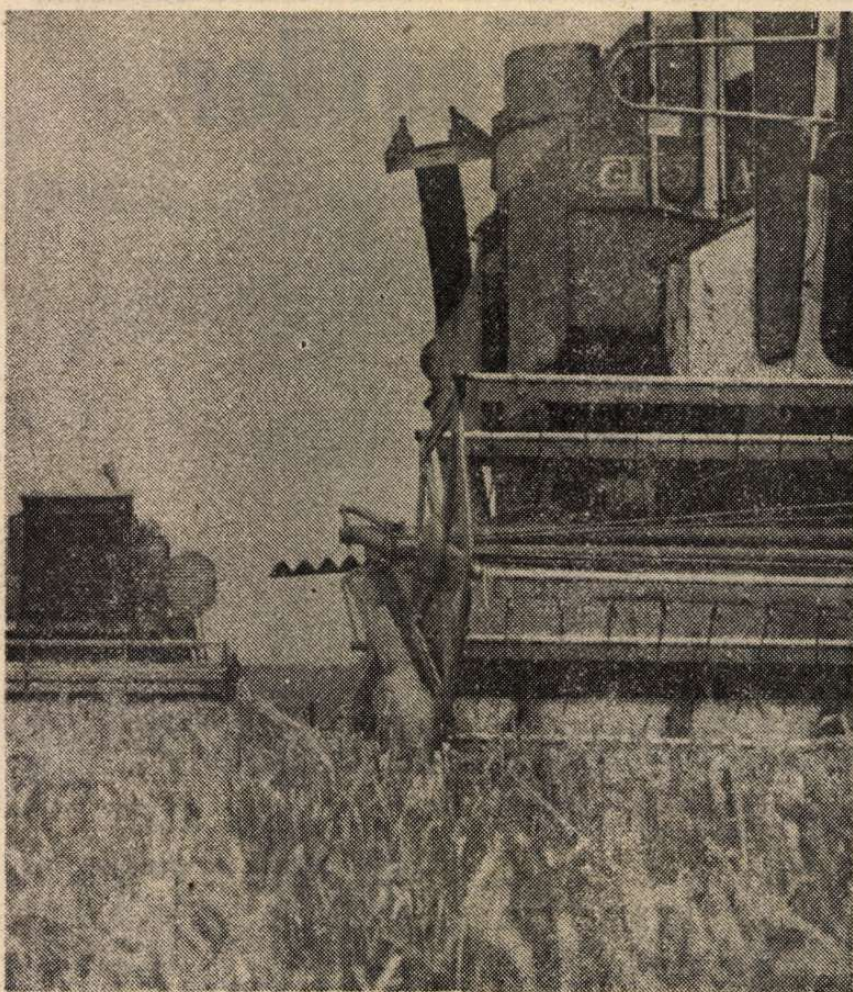
Recenta vizită efectuată în țara noastră, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de președintele Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak, împreună cu doamna Suzanne Mubarak, constituie un moment important, cu profunde semnificații, în dezvoltarea și întărirea raporturilor de prietenie și colaborare dintre România și Egipt.

Relațiile româno-egiptene au o bogată tradiție. Premisele fructuoasei conlucrări de astăzi dintre țările și popoarele noastre au fost puse odată cu prima vizită efectuată la Cairo, în aprilie 1972, de președintele Nicolae Ceaușescu. Sub impulsul înțelegerilor realizate atunci, al hotărârilor adoptate ulterior la cel mai înalt nivel, colaborarea româno-egipteană a cunoscut o continuă dezvoltare, evidențindu-se în mod deosebit rezultatele obținute pe linia cooperării în realizarea unor importante obiective economice, dintre care amintim întreprinderile industriale construite în Egipt printr-o strânsă conlucrare a muncitorilor și specialiștilor din ambele țări: uzina de produse sodice El Mex (Alexandria), complexul de extragere și preparare a fosfaților de la Hamrawein, fabrica de acid sulfuric de la Abu Zaabal. Numeroase tractoare și automobile de teren de fabricație românească pot fi întâlnite pe ogoarele și pe drumurile din Egipt. Întîlnirile dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Hosni Mubarak, cea de acum fiind a treia în mai puțin de un an, s-au soldat de fiecare dată cu înțelegeri care au deschis noi perspective colaborării multilaterale româno-egiptene. Astfel, în timpul convorbirilor la nivel înalt care au avut loc la București în septembrie 1982, au fost semnate „Declarația comună cu privire la dezvoltarea în continuare a cooperării dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt pe plan bilateral și în viața internațională” și „Memorandumul privind dezvoltarea cooperării economice și tehnice și a schimburilor comerciale”. După cum se menționează în aceste documente, cei doi șefi de stat au hotărât să fie continuate și intensificate eforturile pentru creșterea volumului schimburilor comerciale, pentru accelerarea lucrărilor și obiectivelor pe termen lung. Având în vedere experiența dobândită, potențialul economic și tehnic al României și Egiptului, precum și posibili-

tățile largi existente pentru dezvoltarea pe mai departe a schimburilor comerciale și a cooperării economice reciproc avantajoase, în cursul întâlnirii din septembrie 1982 s-a stabilit ca în anul 1985 volumul acestor schimburi să se dubleze față de

1980, ajungând la un total de 1 miliard de dolari. În acest scop, atenția va fi concentrată asupra aprofundării cooperării economice în domeniile energiei, explorării, exploatării și prelucrării petrolului, electrificării rurale, industriei con-

E vremea secerișului Fiecare bob e pîine!

Stilul de muncă Brăniștari

Marin Olteanu, șeful de fermă, recunoaște că ieri după-amiază, pe la ora 3, abia dacă și-ar mai fi putut aduce aminte cum îl cheamă. Ca o pată de funingine care se șterge în cele din urmă, teama i-a pierit pînă astăzi dar el încă n-ar ști să spună întocmai cum s-au petrecut lucrurile. Parcă i s-a rupt filmul, zice, și nu-și mai amintește decât de ultima scenă. Cel 32 de mecanizatori n-au mai coborît pe scările metalice, treaptă cu treaptă, ci se aruncau unul câte unul de pe platformele barărilor, în salturi alungite, elastice. Constantin Birzeanu, șeful secției de mecanizare, nu ascunde că e mîndru de această ispravă a oamenilor lui și vorbește despre ei cu un vădit respect și cu o afecțiune pe care nu le poate arăta decât un bătrîn sergent pentru cei cu care a trecut peste tot felul de încercări. El chiar asta fiind, un bătrîn sergent care după ce în tinerețe a bătut cu bocancii lui de infanterist pulberea drumurilor unei jumătăți de continent, ajungînd pînă în centrul Europei și făcîndu-și datoria cu meticulozitatea cu care un tărân ar porni la cules de porumb, s-a întors în satul lui, la Călugăreni, s-a înțeles din acest loc așa cum nu te desprînză de un stil de casă. Mai cu seamă, zice el, atunci cînd înțelegi că, pe oriunde ar fi să te îndepărtezi, la nevoie tot de același stil vii să te reziți.

Sigur este că pînă nu demult C.A.P.-ul din acest sat mare și frumos, însă ajuns să fie astfel mai cu seamă datorită bani-

lor cîștigați în industrie de muncitorii navetiști, ținea pasul unei statonice medioritate și din cadenta aceea în care intrase pînă ca-i va fi greu să mai iasă. În această privință, satul rămăsese în urma numelui pe care-l poartă, altfel cunoscut și copiilor de școală. Și cum n-ar fi avut decât ori să rămînă și mai mult în urmă, ori să-și înalte numele spre a-și dobîndi o faimă pe măsura vreunei fapte mai de pret, s-a întîmplat că unirea, în urmă cu doi ani, a C.A.P.-ului de aici cu cel din Brăniștari a fost chiar acea faptă în stare să renască o speranță. Ar fi puțin să spunem că la Brăniștari, sat aparținător de comuna Călugăreni și așezat la cîteva kilometri de sosea, într-un loc unde naveta către oraș ar fi fost mai puțin lesnicioasă, oamenii nu se înduraseră să se rupă de munca pămîntului. Dacă vom arăta cel puțin că fără să calcăm pe urma vreunei tradiții ei au ajuns, de vreo zece ani, să fie legumicultori vestiți, se va înțelege că prețul pămîntului a tot crescut aici, în vreme ce la Călugăreni pînă a scăde. Ion Logofătu, președintele C.A.P.-ului din Brăniștari și inginerul șef, Ion Slujitoru, au venit ca președinte și inginer șef la Călugăreni și au adus cu ei, cum zice primarul comunei, Nicolae Hader, mecanizator de profesie, un stil de muncă despre care ar fi vorbit în felul cel mai simplu cu putință: tot să tragă înainte și să-și facă datoria, nu să se ațină cu coada ochiului către vecin și să încerce să-l lase pe el să ducă mai greu în ham. Recolta din toamna anului trecut, de 12.000 kilograme de porumb la hectar, i-a făcut pe mulți să ridice fruntea și să afle și ei bucuria neîncercată pînă atunci de a ști că se numără printre cei mai vrednici din țară. Abia atunci și-au dat seama că ambiția despre care vorbește unii

și n-au nici o stîlă s-o declare este chiar ambiția cu care ei se aștern pe muncă. Iar în toamna trecută și-n primăvara acestui an au lucrat cu toții, neîndoielnic, cu vrednicia la care i-a minat ambiția de a statornici faima comunei lor în obținerea unor producții mari nu numai la porumb. Din păcate, seceta le-a cam încurcat socotelile, fiindcă n-au putut să irige decât 40 de hectare și dacă pe fiecare dintre acestea au scos cîte 3.500 kilograme, în ultima zi a secerișului orzului producția medie la hectar înclina către 2.000, nu mai mult. În îndărătnicia lor la vorbă, care adevărate că în zilele culesului tărânii sînt mai tăcuți decât oricînd, fiindcă mulți vîd cit se culege dar numai ei știu cit ar fi trebuit să se culeagă, Ion și Constantin Ursu, Petre Ghimpeanu, Gheorghe Stanciu, Dumitru Drăgusiu și Ion Bolocan și-au adaptat combinatele pentru a putea prinde spicele nu prea înalte și-a nu se pierde nici un bob. Nicolae Nedelcu, Alexandru Strimbeanu, Florin Manea și Ion Ochetan minuiat pe urma combinelor președe iar Marin Simion, Vasile Ciobanu, Dumitru Tase, Gheorghe Voitiț încercău balotii de paie în căruțe și se grăbeau să lase loc liber echipei alcătuite din Gheorghe Tudor, Ion Stan, Dumitru Beca, Ion Paraschiv, Ion Cantonișu și Constantin Nicolae, în a căror grijă rămăseseră aratul și discuitul. Chiar a doua zi urma să înceapă semănatul porumbului. Ce s-a pierdut la orz și se va mai pierde la grîu care promise tot o producție de vreo 2.000 kilograme la hectar, trebuie recuperat printr-o recoltă cit mai bună de porumb. Poate de aceea, cînd Ion Pismac, președintele Consiliului unic agroindustrial Călugăreni, ne spunea că în cele opt C.A.P.-uri și un I.A.S. de care răspunde aproape că s-a încheiat recoltatul orzului pe 1800 de hectare și pe aceeași suprafață se lucrează la semănatul porumbului, în cuvintele lui părea că se înfiripă o nădejde nouă așa cum în pinza strălucitoare a zilei s-ar fi desfășurat, ca dintr-un stegar, aburul cald și înmîrșmat al piinții din grîul greu al acestei veri.

DUMITRU ELIADE

Prețul unui bob de grîu

„Grîul, spune Ianos Tancău, unul din mecanicii S.M.A.-ului Răcăciuni, e mai mic decît anul trecut, dar e bun. În medie, am găsit în spic 38 de boabe.”

„Grîul, spune Gheorghe Antochi, directorul general al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară Bacău, s-a refăcut nesperat de mult. După ploile din 19 mai, a înflorit și și-a umplut spicul. Are, e drept, mai puține boabe în spic, însă la greutate normală. Problema care se pune e să nu pierdem nimic, să nu lăsăm nimic în cîmp. Dacă în anii trecuți, o sută de kilograme de orz sau de grîu mai puțin la hectar era ceva ce se putea întîmpla, fie din cauza oamenilor, fie din cauza mașinilor, anul acesta nici oamenii

și nici mașinile n-au voie să risipească un grăunte.”

„Anul trecut, zice Ioan Seniu, primarul comunei „Nicolae Bălcescu”, era o situație, că se găsea de unde; acum e altă situație, că nu e de unde.”

Venind spre C.U.A.S.U. Răcăciuni, dinspre Focșani am stat nițel de vorbă cu cîteva mecanizatori vîrînceni, ce-și așezau tabăra de vară pentru strînsul orzului și al grîului la C.A.P. Ruginesti. Muncitorii cu vorbă puțină și chipuri îngrijorate.

În astfel de momente, obșnuim să facem caz de toate zicerile și proverbele din care reiese că abia greutățile dovedesc puterile reale ale omului. De fapt, anotimpurile de belșug arată la fel de limpede cum e omul. Aici, în județul Bacău, agricultura a avut anii din urmă foarte buni. Județul este, de la o vreme, al doilea pe țară, recoltile sînt cele care i-au dobîndit ordinul „Meritul agricol”, pentru muncă și rezultate a primit inginerul Gheorghe Antochi „Meritul agricol” clasa I, pentru muncă inteligentă și devotație a primit comuna „Nicolae Bălcescu”, în 1982, „Ordinul Muncii” clasa I.

Președintele C.A.P.-ului din comună, inginerul Nicolae Leustean, vorbește despre seceris cu anume îngîndurare. El știe că s-a întreprins tot ce-i omeneste să se întreprindă ca să se sece orzul „la rasul pămîntului”, știe că unele culturi vor compensa pierderile de la orz, că porumbul dacă-l lucrat cu dragoste și știință plătește toamna multe din datorile verii, că, în sfîrșit, la grîu s-au mai întors speranțele.

Nicolae Leustean e președintele C.A.P.-ului de abia un an de zile. Tot de atunci e primar și Ioan Seniu. Localitatea, cu cei 12.000 locuitori ai săi, cu moșia ei nu toamă mare, cu multimea de navetiști, cu puzderia de copii ce-i umplu casele a pățit o întîmplare foarte interesantă.

În 1979, urmare a recoltelor de toată lauda, s-a clasat a treia în țară. În cei doi ani ce-au urmat însă aici s-a petrecut ceva. O anchetă sociologică ar reuși să demonstreze ce efecte bizare poate să aibă un succes la niște oameni parcă nedepriși cu succesul. Astfel că după ce au gustat nițel din dulceața frunțiișiei, șeful C.A.P.-ului au izbutit în 1981 să-și dea cîntea pe rușine și să scoată — cu aceiași oameni, pe aceiași țărîni, cu aceleași mașini — abia 1530 kg boabe de porumb la hectar. O cantitate atît de mică încît — fiindcă nu porumbul era de vină — a fost musai să fie schimbat șeful. Noua conducere a comunei și a C.A.P.-ului a purces la treabă cu seriozitate, cu gravitate, cu o îndirjire de la care ar avea de învățat și alții.

Aceleși țărîni, cu aceleași mașini, pe aceiași cîmp.

Dar cu o administrație strasică în ce privește calitatea lucrărilor, hotărîtă să ducă iarăși comuna în frunte. La „Nicolae Bălcescu” s-au obținut cele mai mari recolte din județ și asta ne un teren neirigat: 6.300 kg porumb boabe la hectar. La orz, s-a scos 4.250 kg la hectar, la grîu 3.700 kg. C.A.P.-ul a plătit 51 lei la zia muncă și lumea a fost toată mulțumită.

TUDOR OCTAVIAN

În Mureș, în ciuda condițiilor nefavorabile se speră într-un an—record

● Interviu cu tovarășul IOAN CATA-RIG, director general al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară Mureș.

— Plouă, tovarășe Catarig!
— Plouă, și plouă bine, aur adevărat!
— Să înțelegem că nu mai aveți probleme cu recolta?

— Dacă vreți să știți, deficitul de apă în sol este încă de aproape 60 la sută în zona de cîmpie a județului, în ciuda precipitațiilor care în aceste zile au atîns 7,5 litri pe metru pătrat în unele locuri. Seceta a fost prea mare pentru a se restabili necesarul de apă în numai cîteva zile. Am avut o iarnă practică fără zăpadă și am ieșit din ea cu numai 30—40 la sută din necesarul de apă al solului...

— Deci, sînt probleme mari.

— Știți probabil că în agricultură există o vorbă: un prăsit bun face cit o ploaie bună. Am reușit asadar să asigurăm lanuri curate, pentru că bucuriile să nu consume din rezerva de apă. Prin baza tehnico-materială creată în ultimii ani, ca și prin participarea mai bună a populației la lucrările agricole, am făcut ca la această dată județul Mureș să aibă, estimativ desigur, o producție de foarte mare valoare, aș spune chiar că este fără precedent în ultimii 20 de ani.

— Chiar așa?

— Da, avem foarte frumoase culturi de grîu, orz și porumb, cartofii arată excelent, via și pomii arată fantastic, ieșit din comun, zău așa. Și în baza de furaje se vede o producție excepțională, care ne va permite să ajutăm și județele ale căror fîcșuri au fost afectate de secetă. Dealt-

fel, am primit 2.000 de capete de taurine și 12.000 de ovine din județul Bacău, care pășunează la noi. În fine, ne gîndim acum mai mult la cum vom stringe recolta, asta-i problema la ordinea zilei.

— Mai exact, tovarășe Catarig, despre ce fel de problemă este vorba?

— După aprecierea specialiștilor, în Mureș avem culturi timpurii, cu cel puțin 10—14 zile în comparație cu anii precedenți. Lucrul acesta ne obligă să ieșim puțin din „tradiție”, să luăm măsuri urgente pentru întîrzierea și stringerea întregii recolte. În ceea ce ne privește, noi am făcut tot ce aveam de făcut; însă, mîntări la vreme, alte lucrări de pregătire, la înalt nivel agrotehnic, fertilizări la timp, erbicidări la timp, combaterea dăunătorilor și a bolilor și altele. Numai așa se explică de ce nu avem nici un hectar de grîu și orz calamitat. Practic, cite am semănat, atîtea vom recolta.

— Bun, și care e necazul?

— Va trebui să începem recoltarea orzului cam în ziua de 17 iunie, iar grîul în jur de 26—28 iunie, lucru care în Mureș se petrecea de obicei după 8—10 iulie. Tocmai de aceea dorim ca la conducerea ministerului să se ia decizia necesară, pentru asigurarea din timp cu numărul de combine CP 12 planificate, 80 ca număr, pentru campania recoltării, ca și 237 de tractoare pentru lucrările arabile, astfel încît să putem semăna cit mai repede cultura a doua, acum, cit avem suficientă apă în sol. De asemenea, dacă alte 250 de combine și 100 de prese de balotat s-ar mișca mai repede din sud, venind prin intrajutorare, așa cum s-a planificat, dată fiind cantitatea mare de

cereale și de paie ce trebuie strînse, și dacă vom beneficia și de o asigurare ritmică privind livrarea carburanților, ei bine, în aceste condiții județul Mureș poate să-și onoreze și chiar să depășească toate obligațiile pentru anul 1983, atît pentru livrarea producției la fondul de stat, cit și pentru programul de autoaprovizionare județean.

— Ne bucură foarte mult ce spuneți, tovarășe director general. Este cel puțin mulțumitoare informația dumneavoastră după care, dintr-un an în care recolta părea mai amenințată ca oricînd, aici, în Mureș, același an se transformă într-un an-record al producțiilor de cereale, între altele, desigur. Rămîne așadar, ca de obicei cum s-ar putea spune, să și stringem această recoltă! Desigur, sperăm să vă audă conducerea M.A.I.A. și să ia toate măsurile care se impun. Va rugăm însă, dat fiind profilul mixt al agriculturii din județul dumneavoastră, să ne spuneți ceva și despre zootehnie.

— În fapt, la noi dominantă este ramura zootehniei, atît prin tradiție, cit și prin condițiile create. Creștem în special taurine, rasa „băltata românească”. Pînă în anul 1985 trebuie îndeplinit programul județean de îmbunătățire a întregii suprafețe de pașisti montane. Astfel, modernizăm cam 30.000 de hectare de pașisti în fiecare an. Avem de acum cîteva pășuni model, cum ar fi cea de la Daia, 850 de hectare, pe care pășunează de la 25 aprilie la 1 octombrie circa 4.000 de femele tineret gestante, apoi pășunea Hodoș, cu 800 ha, pășunea Moccar, unde avem un nucleu de 5.000 de ovine, pășunea Capul Fintinelului și altele mai mici,

de 50—100 ha, pe care am încheiat de acum programul de îmbunătățiri ale covorului ierbaceu, am făcut tarlalizări, tabere de adăpostire, asigurarea apei, astfel încît de la potențialul natural de 10.000—13.000 km masă verde la hectar am trecut la peste 25.000 kg pe aceste pășuni îmbunătățite. Avem în sectorul de stat și cooperatist circa 140.000 de taurine, în vreme ce la gospodăriile populației se află în proprietatea cetățenilor peste 75.000 de capete, de unde se livrează la fondul de stat mai bine de o mie de litri de lapte de fiecare vacă. În acest an vom încheia modernizările și obiectivele noi de investiții în sectorul zootehnic, toate făcute cu importanțe economice de materiale și urmînd linia de simplificare a tehnologiilor de exploatare în fermele și complexe de referință. Sistemul de evacuare a dejecțiilor, prin cădere liberă, fără consum de energie, practicat de noi, atrage în continuare multe delegații din țară, specialiști venind nu numai din județele învecinate, ci și de mai departe, pentru a vedea cum am pus noi la punct această problemă. De asemenea, pe linia folosirii mai raționale a pămîntului, conform celor indicate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul nostru am reușit ca, prin acțiuni intense, să readucem în structură de arabil unele suprafețe afectate de eroziune, sau cu exces de umiditate, astfel încît chiar din acest an peste 5.000 de hectare se cultivă cu porumb, acolo unde pînă mai ieri nu creștea nimic.

DUMITRU GRAUR

Fructele de aur ale Sîmbureștilor

Infîințată cu trei decenii în urmă, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă de la Strejești-Sîmburești (în actuala organizare abia din anul 1970) reprezintă unul din pilonii amplului program de dezvoltare a pomiculturii românești. Dotată cu utilaje de înaltă productivitate, cu specialiști și tehnologii moderne, stațiunea, în principalele sale domenii de activitate (Cercetarea științifică în pomicultură, producția și industrializarea fructelor, organizarea și coordonarea activității din pomicultura județului Olț) a atins performanțe care i-au adus o recunoaștere națională și internațională. Ele sînt consecințele unei organizări impecabile, eficiente

și creatoare, în care spiritul de inițiativă și ordinea dau specificul fiecărei zile. De la Stațiunea Strejești-Sîmburești, prin imbinarea cercetării cu producția, anual se expediază spre beneficiarii din țară și de peste hotare, peste 12 mii de tone de fructe. Stațiunea produce și livrează anual 1 milion de pomi altoiți, 2 milioane de vițe altoiți și 15-20 de milioane buțișori portanți. Dacă luăm în calcul realizările acestei unități moderne, cu un beneficiu în anul 1982 de peste 27 milioane lei, avem imaginea exactă a unei stațiuni complexe, care demonstrează că roadele programului de dezvoltare a pomiculturii românești se văd acum în livezile și plantațiile țării.

„Fără pomi viața noastră ar fi teribil de scurtă“

După un mic ocol pe la alte unități, în 1932 inginerul Ioniță Nicolaescu s-a întors acasă, ca specialist al cooperativei din satul său de baștină, Sutești, din județul Vilcea. Cu încrederea consătenilor, cu idei și cu multă pasiune, în cîțiva ani la Sutești a apărut una din cele mai bune unități din județ. Șase ani, trăiți umăr la umăr, alături de consătenii săi au reprezentat cea mai bună școală a pămîntului, absolvită de inginerul Nicolaescu. În anul 1970, în baza unui amplu program de dezvoltare a pomiculturii românești, inițiat de conducerea partidului, a fost infîințată și Stațiunea de cercetare și producție pomicolă. Cum s-a format acest colectiv, care este cheia altor cifre record și, mai ales, cum o unitate de producție și cercetare a devenit și-o impresionantă școală a muncii a fost greu de aflat chiar și de la cei care și-au dăruit o parte din ani acestor țeluri. Nici chiar de la inginerul Ioniță Nicolaescu, directorul stațiunii, unul dintre cei care, alături de comuniștii de aici, au transformat în realitate acest ambițios proiect. Adevărul este că în focul bătațiilor oamenii se modelează, se înfruntă și bucuriile îi apropie mai mult. Dar odată împlinit un proiect, dacă te întrebi care sînt chelle lui secrete, ești pus în situația de a ezita. Poate chiar proiectul, ideea lui, poate ambițiile oamenilor de aș dovedi putere, poate nevoia de-a ridica și ei piramidele timpului lor.

— Ca să înțeleagă cititorii despre ce este vorba voi pune acestui dialog o mică pălărie. Făcînd un mic calcul, producția maximă a Stațiunii de cercetare și producție pomicolă din Strejești-Sîmburești va fi prin anii 1986-1987 cînd toate plantațiile tinere, sădite în locul celor îmbătrînite, vor intra pe rod. Știi ce se va petrece prin anii 1986-1987?

— Ce?

— Îmi pare rău că trebuie să v-o spun, dar o fac pentru a vă sentimentaliza puțin. Exact prin acei ani dumneavoastră veți ieși la pensie. Va trebui să vă bucurați din umbră.

— Nu-i nimic! În toate, orice mi se întîmplă, mi-am zis eu, important e să las ceva pentru ceilalți, să am satisfacția că, atunci cînd voi preda ștafeta, am la ce privi și nu va trebui să caut prea mult cînd mă voi întreba ce-am făcut în atîția ani. Peste tot pe unde am fost, am fost un neastîmpărat, un fel de indisciplinat, voiam să mișc lumea înainte. Ca director puteam să stau liniștit, fără să mă ambalez într-o muncă de asemenea proporții și fără să-i chinui pe oameni.

— CHIN mi se pare un cuvînt cam tare!

— E un fel de a spune. Dacă ar fi fost chin în accepțiunea obișnuită nu s-ar fi înflăcărât nici ei și n-ar fi fost alături de mine. Ar fi dat bir cu fugiții. Sînt unii colegi, n-am nimic cu ei, retributia o iau ca și mine, dar ei nu sînt pasibili nici de sancțiuni, nici de critici și nici nu au momente de neliniște cînd riscă. Numai că unde totul e liniște și împăcare, unde nu-l durere, nu-i nici bucurie și nici producție.

— Cînd ați riscat cel mai mult?

— Ca meserie, niciodată. Doar ca sla-

lom printre diverse hirtii nu odată inutile. Dar am avut noroc, riscurile mele de multe ori s-au dovedit a fi anticipat legi și proiecte, investiții.

— Întîi stațiunea a fost ca multe alte stațiuni. Atîta doar că se întindea cu fermele la distanțe de zeci de kilometri unele de altele. Încet, încet ați făcut din ea un uriaș mecanism care scoate mereu pe țevă zeci și zeci de tone de fructe. Nu v-a fost teamă că la un moment dat n-o să-l mai puteți domina?

— La infîințarea unității în 1970 era pămîntul cu o parte din plantații unele destul de îmbătrînite. Restul stațiunii o purtam într-o geantă. Eram într-o stare de derută totală. Nu aveam nici mă-

La cireșe! La cireșe!

car un scaun pe care să stau, nici un dulap în care să las actele. Trebuia ca noaptea să le duc la mine acasă. Atunci mi-am spus că dacă nu am puterea să o iau de la capăt și s-o duc spre ce visam eu, înseamnă că sînt slab și că în toate izbindile dinainte fusese multă întîmplare. Și m-am ambiționat. În două săptămîni am încadrat un șef de fermă, pe nea Fănică Durlă. El a fost primul om al muncii. După el m-am întîlnit cu contabilul șef. Cu anii am ajuns la ce vedeți, la ce se vede din șosea, la ce mai știe lumea. Singur aș fi rămas tot unde eram la început. Dar timpul și pomii au selectat oamenii, au format un colectiv de comuniști de care sînt mîndru, și de care e mîndru orice membru al lui. Știu fiecare pom și fiecare om ca să am încredere în ceilalți la fel cum am și-n mine. I-am simțit mereu alături în ideea de-a face bine și de-a lăsa ceva pentru posteritate.

— Pomii și posteritatea! Nu vi se

Elicopter de luptă... împotriva manei. Statul „major al bătaiei, inginerul Ioniță Nicolaescu, directorul stațiunii, alături de „profesorii” de pe elicoptere

pare cam mult?

— Nu. Pomii îmbătrînesc și ei, îi stînge timpul dar civilizația pomilor fructiferi, cultul pentru pomicultură, respectul și priceperea rămîn urmașilor. Programul inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind dezvoltarea agriculturii românești și, implicit a pomiculturii, își arată roadele și el va rămîne în timp ca o măturie a acestei logici.

— Pomi ați schimbat mulți pe acest drum. Dar oameni? Cîți ați pierdut?

— Mulți au rămas pe drum. Unii din motive obiective. S-au transferat, dar și mulți care n-au putut să joace ciuleandra cu noi. Li s-a părut că iureșul e prea mare. Dar am avut grijă ca nici unul să nu plece supărat și-n pustiu. M-am îngrijit să-i găsească un loc pe măsura puterii și priceperii lui. Cei care au rămas s-au călit, ne-am și certat, dar la cîteva minute eu am fost cel care s-a întors cu împăcare. Nu mi-a plăcut să trec printre oameni supărați. Unde a fost oboseală, am înțeles, unde a fost neputință, am dat ajutor, unde a fost inițiativă, am stimulat și-am sprijinit să se desfășoare, unde am văzut că omul rîde cu unghile la poarta necunoscutului, am încercat să limpezesc alături de el.

— Care a fost principiul care nu l-ați călcat niciodată? De obicei ne stabilim mai multe, dar le mai și schimbăm, fie

că sîntem slabi, fie că viața ne obligă s-o facem.

— Nu cedez de la tehnologie. Tehnologia e sfîntă. Cedez la soluții mai bune decît ale mele. Le-am impus colegilor mei să nu mă lase să greșesc. Le-am și spus, dacă eu greșesc și voi nu-mi atrageți atenția și mă lăsați să persist, vă condamn. Dar după ce-am căzut de acord, n-am tolerat lenea, indiferența și reaua credință.

— Tare aș vrea să văd care vă sînt regretele. Nu de alta, dar acum cînd instituția dumneavoastră împlinește trei decenii toată lumea vă trece în revistă succesele și meritele. Vă mai doare vreun gînd?

— Că mosorelul anilor a devenit din ce în ce mai mic, pe măsură ce pomii cresc și plantațiile îmi odihnesc privirea. În general nu mi-a părut rău de timp. Am încercat să-l mobilez cu bucurii, cu certitudini. Dar tocmai acum, cînd aspirațiile mele au prins contur, cînd am cîștigat atîtea războaie, tocmai acum pare că nu-mi mai ajunge timpul.

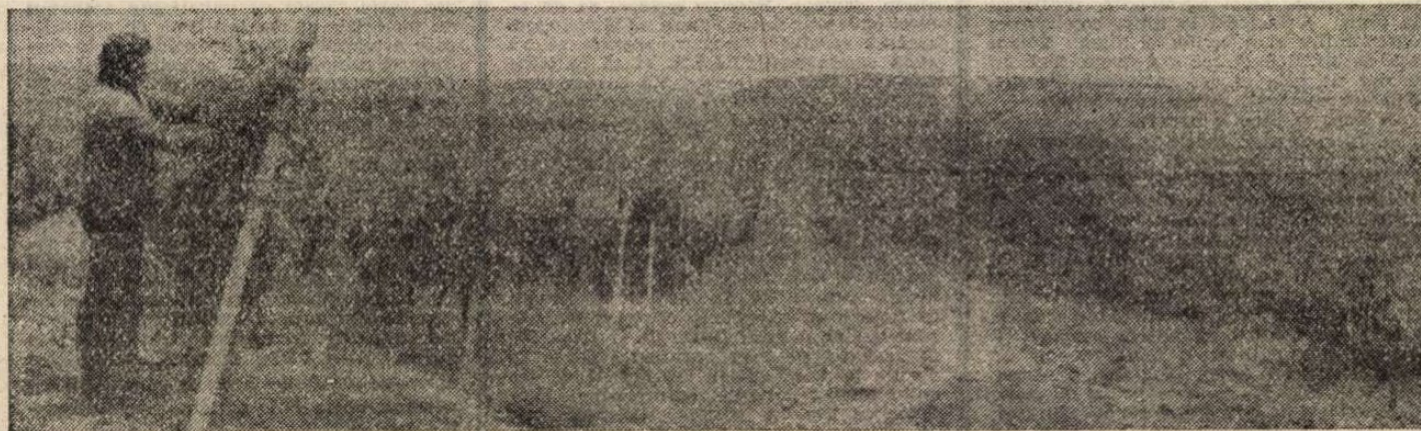
— După 30 de ani de pomicultură poate ați aflat și-mi spuneți și mie ce este un pom?

— E viață, viața lui și a noastră. Vegetația e plămînul cu care trăim. Fără pomi viața noastră ar fi teribil de scurtă. Cred că nici n-am putea trăi. Și ca

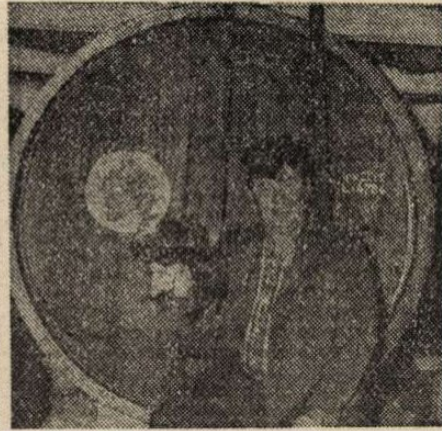
Stupii dau mai puțină miere dar cîștigul vine din altă parte

La Iancu Jianu stațiunea de cercetare are o fermă apicolă. Pe colinele din preajma satului sau pe aturea 2000 de familii de albine, în 20 prisăci, zumbăie mereu și, după ce-au sfîrșit cu florile pomilor din plantații, trec la salcîmi și, mai apoi, la florile de fin. Spre deosebire de alți stupi din prisăci, cei ai stațiunii de cercetare dau mai puțină miere. De ce? „Dată fiind stropirea permanentă a plantațiilor cu tot felul de substanțe, insectele care făceau polenizarea au dispărut. Cum albinele sînt un factor ideal de polenizare, în perioada de inflorescență ducem familiile în apropierea plantațiilor și diferența de recoltă între zonele cu albine și cele nevizitate de ele este enormă. Cum unele albine mor din cauza substanțelor, recolta de miere e mai mică dar e compensată de o creștere a recoltei de fructe.” (Ing. Silvia Stelea, șefa fermei apicole). În această vară seceta a adus al-

binele din zonele ocolite de ploaie în pragul infometării. După ce-au polenizat plantațiile și au cules dulceața florilor de salcîm, albinele așteaptă ploile și inflorescențele soarelui. Lingă stupi se aude un zumzet odihnitor. Doar în cei fără matcă un plîns cîntat pregătește apariția noii regine. Trebuie să plovă și trebuie ca floarea-soarelui să-și scoată dinții de aur! Stațiunea de cercetare are obligația să ofere anual altor unități 900 de roiuri de albine. Ideea polenizării cu familiile de albine a prins și va lua proporții și-n alte locuri. Și pentru extinderea ei trudes 10 prisăcari și un specialist. Stuparii sînt mai toți dintr-o școală. Prințul Știrbei avea o prisacă și-n ea lucra un oarecare Dumitru Roșoga. Au fost vremuri cînd nimeni nu știa de stropitul cu substanțe toxice, cînd pădurile de salcîmi acopereau dealurile, cînd stupii se răsturnau de prea multă miere, cînd buturugile erau pline cu albine și la culesul mierii cei din buturugile erau omorîți. Atunci au învățat albinarii și Constantin Neacșu și Niță Dumitru, doi din cei șase bătrîni care și-au petrecut viața în prisăci și acum, fără să știe, participă la un program de cercetare.

Aceste plantații există! Ele anunță o toamnă de aur a pomiculturii românești

Inginerul Vasile Radu: „Vinul este o flîmă vie”

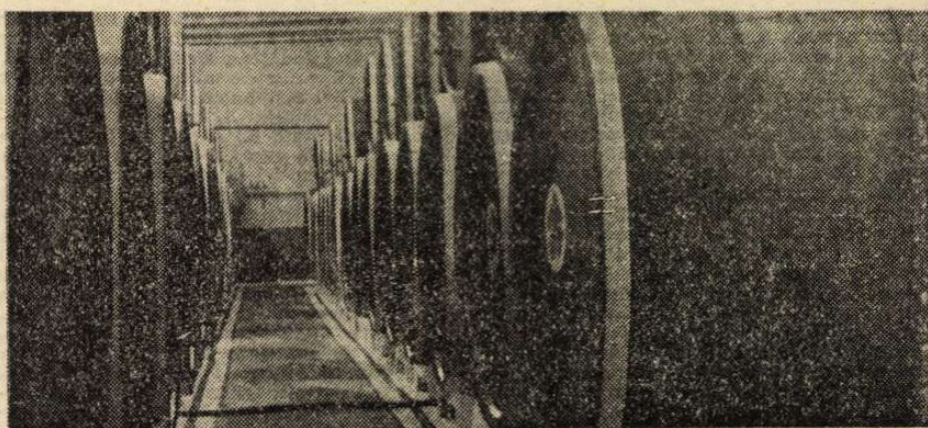
să te îngrijești de ei mi se pare a fi o in-
deletnicie nobilă. O vreme pomul a
fost oropsit. Dar i-a venit și lui vremea
să înflorească, să dea în frumusețe.
Îmi venea să-i spun că înainte de a
se naște poate că a fost un cires cu
fructe rubinii sau un măr încercat, dar
omul sobru dinaintea mea, clipind rar
îndărătul lentilelor mari, vorzui, semă-

nind cu două frunze de sticlă, îmi im-
punea un respect aparte. Plantațiile sale
fosteau în adierile vântului de diminea-
ță și-o clipă am avut sentimentul că aș
putea să le număr, fir cu fir, dar nu
străbătându-le la pas, ci în puzderia de
fire albe care i-au ținut socoteala fie-
cărei speranțe.

La ce se uită soarele de dimineața pînă seara

Podgoria seamănă cu un cazan larg
pe pereții cărui se preling valuri le-
nese de verdeață. Un soare puternic
stinge toate culorile și butucii vițelor
arată ca niște mîini noduroase de tîran
ascuns în pămînt. Undeva la poalele
dealurilor, prin vil, călătorește un nor
alb, însoțit de un biziit metallic. Pe coa-
ma dealului vecin un tractor mormăie
în preajma platoului de beton pe care
aterizează elicopterele pentru tratamen-
tele aeriene. Ceva mai aproape o clădi-
re veche ca o durere se încălzește în
jarul după-amiezii, biata de ea, o fostă
cramă călcată de prinți, cu cisterne din
cărămizi de sticlă, cu butoaie vechi și des-
cheiate, cu pereții mirosind a doagă bătri-
nă, locul unde se plămădeau celebrele vi-
nuri ale Simbureștilor. De sus, de pe
coama dealului ai impresia că toată lu-
mea stă ingenunchiată la picioarele a-
cestei podgorii și așteaptă la rînd im-
plorînd o mireasmă. Vocile unor băr-
bați se aud ca niște clopote, în vreme
ce tîranul din fața mea își împinge pă-
lăria spre ceață cu virful unui creion
bont. Îmi desenează corzile de viță, le
retează cu virful tocit de grafit și-și
continuă discursul ca la o lecție. Jocul
de-a o nota cu fidelitate mă cucorinde

din ce în ce mai mult. Iată discursul
de primăvară al profesorului Petre F.
Boștinaru, zis Tiță, mare specialist în
cultura viei, tîran din Mănușești cu
studii de specializare în podgoriile Sim-
bureștilor. „Via și armata sînt frumoa-
se să le privești. Mai greu nițel e să le
trăiești. Pînă la vin mai este de fiecare
dată cel puțin un an. Odată a venit un
tovarăș care vorbea cam pâlîș și cînd a
văzut locurile a zis, aici m-ați adus mă,
să-mi las ciolanele pe dealuri. Și un alt
tovarăș care nu vorbea pâlîș i-a zis,
mai bine taci, dacă nu știi unde ești,
și cînd a coborît în crămă și-a zărit
butoaiele de 500 de deca l-am văzut că
i se face gura punga și ochii apoși și
blinzi. Și atunci o zis, mări frate, asta-i
farmacie de vin! Păi da, la gustat e
farmacie, da! la muncă e robie. De e-
zemplu, tre să faci de toate. După atî-
ția ani, eu mi-s universal. Știu să tai
via, să zidesc, să stropesc, să leg, să
sap, nu știu să fac numa'ce nu vād.
Iarna încep cu tăiatul. Tai scurt. Cep la
doi ochi, cordița la 3-6 ochi, depinde
după vigoarea butucului. După tăiat
treceam la făcutul copciei în jurul butu-
cului. Noi tăiem în jurul lui pentru ca
lăstarul din jur să nu dăuneze la creș-

Depozite de „petrol cereșe” la Simburești

terea viței. Pe urmă trecem la revizui-
tul palierelor, astea, e pe post de parii
de pă vremuri. Am revizuit șpalierile?
Bun, cercuim și facem tăiatul specific
la Simburești, în sistem de cordon bila-
teral, adică în denumirea din cărți Lens
Moser. Doamne, ce-mi place la tăiat și
legat. Vița e subțire și lemnul lucios și
răcoros. Ți-i milă să bagi foarfeca în
el. Ți-e frică să nu ție. Dar noi știm
să tăiem. Aștia vechii tale fără să se
uite. Le merge mina ca țeava la mitra-
lieră! Să zicem că primăvara s-a lăsat
bine, nu mai are cale de întors. Noi
treceam la arătura adică. Acum nu mai
pisică înghețul. Frigul s-a dus departe.
Muguri încă nu-s. Sînt pe drum, dar nu
știu de unde vin. Și cînd ei sînt aproa-
pe, băgăm discutiul ca să nu lăsăm apa
din sol. De-acum e bine. Se pun vre-
murile frumoase. Îi dăm cu prașila
mare, zisă și sapa mare, dar numai pe
rînd, tot pe rînd și tot cu mina, adică
manual. Atunci avem multă lume, de
toate națiile și din toate locurile. Le
dăm și 90 de lei pe zi, plus masa. Și
cînd e gata o lăsam în pace, da puțin
și iar, haida-hai, dăi la prașila mică,
de două ori, tot cu mina, adică manual.
Cînd anul e timpuriu se lasă înfloritul.
Citeodată vine de pe 1 pînă la 15 mai,
alteori, cînd nu ne lasă iarna, înfloritul
vine de pe 15 pînă la 30 de mai. Atunci
și la cules lîi pare rău că îmbătrînești.
Dar vine iar prașila mică și, după ea,
dăm 4-5-6 stropiri. Citeodată le fa-
cem cu tractoarele, da! le facem și cu
elicopterul. Eu îi cunosc pe soferii de la
elicopter și le spun dom', profesori. Dar
elicopterul vine cînd ploaie de nu poate
întra tractorul printre rînduri. Atunci e
o vreme tare grea și periculoasă. Poate
să vină mana. Ce este mana? Mana
este o boală de căldură care vine atunci
cînd a plouat și după ploaie se face
soare. Se lasă atunci un val de boală
caldă și pămîntul în inima lui e rece. Ei,
atunci avem mare pericol de atac de
mană și noi dăm cu stropitul și cu trata-
mentu să scăpăm via de boală. Atunci e
bun elicopterul. Da' domnii profesori de pînă
elicopter nu stropesc cu sulfat de cupru
că cupru asta le strică mașinăria, le-o

roade și le-o mănîncă și se blochează
aparatele. Dumnealor stropesc numa'cu
turdacoprol și cu turdavor. Cu sulfat
dau tractoarele noastre. Ele-s mai blege,
da mai sigure, pînă ele nu le roade sul-
fatu și dau cu de toate. La sfîrșit dă
iulie încheiem campania de vară la vița
de vie. Acum trebuie căldură pentru că
fără căldură nu avem coacere la stru-
guri. Coacerea și căldura dau vinul. El
e altul de la an la an din soare, adică
din condițiile climatice, umiditatea, a-
dică ploaia, pînă urmă eclajul, adică
strălucirea soarelui. Ei, și vine 15 sep-
tembrie. O luăm de sus, de la parcelele
pe care le-a văzut soarele de diminea-
ța pînă seara. Parcelele pe care soarele
le-a văzut mai tîrziu le culegem mai la
urmă. Și încep bulucul, vin sute de
oameni, copii, tîrani, soldați, tot nea-
mul e în via. Culegem, punem în bene-
le de pe tractoare și pleacă la combinat.
Acolo se cîntărește cu un bon dublu,
unul rămîne la magazie și altul se in-
toarce la șeful de fermă și pe el scrie can-
titatea, bruto, tara și neto, în vale, în
vreme ce noi culegem spre locurile vā-
ce în ce maimic, pe măsură ce pomii
zute de soare mai tîrziu, ios se face
vinul de Simburești. Eu știu cum se
face, da' eu mi-s specialist la cultură și
nu e treaba mea. Acolo jos lucrează al-
ții și făcutul vinului e altă poveste.
Gata”.

Tîranul își coboară nițel pālăria pe
frunte, pregătindu-se pentru întîlnirea
cu soarele de afară. Iesim amîndoi pe
scările fermei, cuvintele fermierilor se
stîng peste vale ca niște umbre fugare
și un inginer tînăr, Dumitru Cîrstea, mă
privește lung, de parcă m-ar întreba, ei
acum ai putea să cultivi o vie, dar n-o
să poți pentru că mai trebuie ceva, și
se întoarce spre căldarea verde cu o pri-
vire la capătul căreia se întinde toam-
na. Pe ascuns pămîntul își continuă lu-
crarea și fostele vii ale Brătienilor sea-
măna cu un marș solemn al naturii
spre o minune care se repetă mereu.

Pagini realizate de
CORNEL NISTORESCU
Fotografii de ELENA GHERA

Cules la început de vară. Dar ce va fi la toamna!

Durlă, Ștefan: (nea Fănică); teh-
nician, șef de fermă, primul încadrat
al S.C.P.P., un om cu obraz rotund și
roșu; timid. Se fisticeste ușor și re-
devine el însuși abia afară, în cîmp.
Drept pentru care la 5 minute de stat
într-un birou, avînd mîinile înroșite
ca mărgelele curcanilor, a exclamat,
hai afară, la pomii, eu fac ceva și dum-
neata îmi poți întreba. Aici nu mai
suport. Și-a cumpărat o mașină dar
nu are carnet. Într-o zi a lăsat-o pe
un tîpșan și a găsit-o rezemată de
un măr.

apă: principala problemă a locui-
torilor de pe platforma Cotmeana. În
satele Otești și Leleasca izvoarele de
apă se află la peste 60 de metri adî-
cime. Tîranii, ca să supraviețuiască,
fac mici baraje și bazine în care adu-
nă apa de ploaie. Anul acesta, bazi-
nele au secăt și localnicii s-au salvat
cu puțurile fermei, săpat la 300 de me-
tri adîncime. Un al doilea puț se fo-
rează în aceste zile. La 70 de metri
adîncime apa lipsește.

școala (de viță): suprafețe pe care
se plantează viță sălbatică adusă de
pe alte continente. Ea nu poate fi dis-
trusă de filoxeră, cea care a distrus
vilele românești la începutul acestui
secol. Pe butași de viță sălbatică se
altesc soiuri moderne. Într-un sin-
gure an stațiunea de la Strejești-Sim-
burești produce la cele trei scoli de
viță de la fermele Cîmpul Mare, Ian-
cu Jianu și Schitu cîteva milioane de
butași.

altii: ramură dintr-o plantă mamă
folosită la altoire. Ferma de la Slă-
toara, de lângă Slatina, are statut de
pepiniară. Inginerul Mihail Pîrșan
produce la ferma sa 500.000 de puieți
și 500.000 de altii, cărora li se adaugă
un imens număr de arbuști fructiferi,
(coacăz, zmeură) cel mai adesea.

soi: grup de plante cu aceleași
trăsături. Un soi de măr e rezultatul
unor cercetări de-o viață. Și cel care
l-a descoperit i-a dat un nume care îl
spunea ceva. Iată soiuri de pomi cul-
tivați la S.C.P.P.: Încercări să vă im-
aginați de ce au fost numite așa de
diferiții lor autori: Anna Spăth, Tu-
leu gras, Rievers timpuriu, O.K., Agen
707, Stanley, Franc, Pescăruș, Silvia,
Centenar, Superb, Albatros (prun),

Ferme, fermieri, plantații și confesiunile unui măr înflorit

(Fișe pentru un posibil dicționar al pomiculturii românești)

Goldenspur, Starkrimson, Jonathan,
Red Melba, Crețesc, Mașonșchi, Gar-
nny Smith, James Gries (măr). Cardi-
nal, Jerseyland, Redheven, Elberta,
Fillete, Dixired (piersici). Amar gal-
ben, Amar negru, Roze Vilcele, Ulster,
Fotachi, Bigareau, Amare Vilcele, Mo-
reau, Boame de Cotnari, Tiganaea,
Negre de Bistrița, Ciganny Maggy,
Timpurie de Pitești, Vislanca poza,
Breznița, Asfalt, Pandi 48 (vișine),
Williams roșu, Untoasă de Geoagiu,
Bella di Giugno, Timpuriu de Dimbo-
vița, General Leqlerc, Contesa de Pa-
ris (păr), Selenia, Sulmona, Serena,
Umberto (cais). Cine-i mai știe pe cei
care au lăsat după el doar un soi de
pom. Și cine o fi fost Anna Spăth, al
cărui nume îl poartă un prun?

Protopopescu, Puțu: proprietar de
pămînturi, cel care a cumpărat moșia
Otești de la o bancă din Corabia unde
fusesse amanetată de fostul ei proprie-
tar, Stan Căpățînescu. Pe aceiași pămî-
nturi se întind acum plantațiile de
pruni și meri ale fermei de la Otești,
(vezi Durlă Ștefan).

eleșteu: lac cu pește. Cinci din fer-
mele stațiuni și-au amenajat lacuri
artificiale în care cresc tone de pește.
Producția piscicolă este folosită pentru
cantinele fermelor.

anexă: parte a fermei în care sînt
concentrate producțiile de legume și
animale. Majoritatea fermelor au a-
nexe cu zeci de porci, zeci de vaci,
păsări, altele mai au și iepuri, porum-
bei și nutril. Pentru nevoile cantinelor
existente, la fiecare din cele 22 de
ferme ale stațiunii doar zahărul, sarea
și uleiul se aduc din afară.

zillieri: tîrani din satele apropiate
sau din județele vecine veniți la lucru
în perioada de campanie. Pe lângă
elevi și soldați, mulți de zillieri descind
aici în fiecare toamnă, ocupă spațiile
de cazare și ușurează plantațiile pe

rod. Numărul celor care participă la
o singură campanie de recoltat depă-
șește cifra de 5.000.

Lantz-Buldog: denumirea utilajelor
din posesia fermei Iancu Jianu într-o
anumită perioadă a existenței sale. 3
tractoare Lantz-Buldog și unul Deutz
reprezentau toată dotarea mecanică.

Simburul: denumirea dealului pe
care se întinde plantația de vie care
dă cel mai grozav cabernet românesc.
De la acest deal vine și denumirea co-
munei în care și-a avut o vreme în-
treprinderea sediul în momentul în-
ființării ei.

colecție: suprafață de teren pe care
sînt plantate cîte 10-20 de exemplare
de pomi care nu sînt cultivați dar sînt
păstrați spre a nu dispărea. Un mic
muzeu vegetal cu o mare diversitate
de fructe.

naș: grad de rudenie. În stațiune
majoritatea oamenilor se strîgă, măi
nașu Nae, măi nașu Reli, măi finu cu-
tare, fără ca vreunul să fie rudă cu
celălalt. Se strîgă și rid. Asta-i tot.

Măcău, Ilie: fermier, om trecut
prin multe, cu simț practic, cel care
are în mină o școală de viță. Cîteva
milioane de butași pot fi un argu-
ment pentru introducerea în orice dic-
ționar de candidați la celebritate.

opinie: punct de vedere asupra unei
situații. De exemplu: „Noi vrem să
lăsăm pentru țară opiniile noastre și
rezultatele în legătură cu altoirile și
în general cu creșterea pomilor”.

pvnicier: persoană care se ocupă cu
păstrarea vinurilor. „Vinul e o ființă
vie care trebuie luată în seamă” (Ian-
cu Durlă).

Gheorghiu, Mircea: inginer, șef de
fermă, un specialist tînăr, adus de
tatăl său în fermă în care își trăise
cei mai mulți ani. După toate îndoile-
le care au planat asupra fiului, ace-
sta a devenit unul din cei mai buni

fermieri. „Nu aveam nici depozit, nici
sector anexă. Clădirea fermei am lua-
t-o în roșu. În 3 ani am fertilizat toa-
te plantațiile cu gunoi de grajd”.

Lică, Grigore: tehnician, mare ar-
tist în tăiatul crengilor de măr. Încă
nu s-a găsit nimeni care să-i poată
număra tăieturile pe minut.

Suță, Ion: gospodar de fermă, tîran
din județul Vilcea care lucrează în ju-
dețul Olt. Merge 500 de metri și
schimbă județele. Din curtea fermei
privește în curtea casei sale din jude-
țul vecin. „Eu am bătut țarușul din-
tii pe plantația asta de la Iancu Jianu”.

suferință: durere fizică sau morală,
simțită doar de oameni sau animale.
Cultivatorii de pomi susțin că și plan-
tele au o asemenea stare. „Cînd nu e
ploaie sau nu e stropit, pomul suferă
ca un om. Îi cad fructele, îi îngâlbe-
nesc frunzele, parcă și crengile nu
mai au putere” (Ion Suță).

trup: corp. Printre o ciudață coinci-
dență, o suprafață de pămînt se nu-
mește trup.

Stelea, Florea: inginer șef, un om cu
umor, trecut prin toate școlile de po-
micultură. „Noi ne ocupăm de pomi-
cultura întregului județ. Avem specia-
liști care se preocupă de dezvoltarea
fondului pomicol. De asemenea, încercăm
să determinăm C.A.T.-urile să
adopte cele mai moderne tehnologii.
Și noi vom renunța la soluri depășite
moral, la cele nerentabile, la plantații
cu distanțe mari între rînduri, înlo-
cuindu-le cu cele intensive și super-
intensive. Există un plan de dezvoltare
pînă în 1985 cînd stațiunea va
atinge producția maximă”. Dacă ar
avea timp și nu l-ar coplesii tot felul
de probleme, la sfîrșitul fiecărei fraze
ar adăuga o concluzie care ar suna
totdeauna așa: hai Craiova!

pomicultor: persoană pasionată de
cultivarea pomilor fructiferi. Vezi ar-
ticolele despre Pîrșan Mihail, Ionescu
Constantin, Bucă Mihail, Pîslaru Iri-
min, Popescu Gh. Dumitru, Cîrstea
Dumitru, Lixandru Gh., Lungoci Con-
stantin, Radu Constantin, Răduca Ion,
Tălpigă Constantin, Tăreivan Dumitru,
Marinescu Florea etc. Oameni
care pot înțelege ce-și spun doi meri
cînd stau de vorbă înaintea culesului.

În revista noastră nr. 15, din 15 aprilie 1983, publicăm o convorbire cu farmacistul severinean Alexandru Torjescu, care, după mai bine de 6 ani de studii minucioase și 1 an de aplicare-n practică la secția de interne a Spitalului județean din Mehedinți — având ca sprijin neprețuit pe internistul Mihai Melencu — a (au) introdus în medicația bolnavilor cu maladii ale tubului digestiv, un medicament nou, pe nume **Gelul antiulceros**. Randamentul este neașteptat de bun. Drept probant și garant al capacității sale de vindecare stau înseși fișele de observație ale bolnavilor și înșiși bolnavii propriu-zis, tratați cu Gel antiulceros, în număr de peste 170. Adevărul este că numărul bolnavilor tratați cu Gel antiulceros este mult mai mare, asupra celor 170 existând însă fișă de observație concretă la spitalul mehedințean.

Farmacistul Pușcas Georgeta din Drobeta-Tr. Severin, Georgescu Ion, pensionar din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, precum și bucureștenii Sandu Dorin și George Vieru sint mai ușor de abordat, întrucât au intrat ceva mai recent în posesia și folosința medicamentului. Rezultatele sint confirmate în tratamentul nemijlocit. În urma intervenției revistei, ne confirmă Alexandru Torjescu, scrisorile solicitantilor sint de ordinul miilor (un teanc bun ne-a parvenit și la redacție), iar bolnavii veniți în „pelerinaj” la Drobeta-Tr. Severin, din Iași, Brașov, Vrancea, Buzău, Bihor, Craiova, București, Tg. Mureș, Constanța, Onești, Deva, Cluj, Botoșani, Suceava etc. se ridică la câteva sute. Conform preceptului care definește lucrul bine făcut, vă propunem să ne gândim la bolile ulceroase și la posibilitățile de tămăduire ale lor nu numai în timpul remisiunii lor, adică, primăvara și toamna, ci ori de câte ori este nevoie. Așadar, ce e nou cu Gelul antiulceros ?

Internistul Mihai Melencu de la spitalul mehedințean ne relatează că produsul nou este deosebit de eficient și are o mare capacitate de-a se mula pe mucoasa stomacală; cum are, de asemenea, o reală capacitate de-a vindeca. El concurează cu cele mai bune medicamente în domeniu. „Aștept, realmente, ca noul produs să fie omologat și să poată beneficia de el toți suferinzi; iar internistii noștri, colegii de breaslă, să-l poată prescrie cu folos în rețete și utiliza în tratament. Fără a folosi vorbe mari, așteptăm industrializarea Gelului și introducerea sa în rețeaua farmaceutică. În fabricarea pe plan local încă n-am rezolvat sutele de bolnavi veniți la Drobeta-Tr. Severin din toate colțurile țării”, a conchis Mihai Melencu. Iată, concret, și părerea unora dintre pacienții tratați, unii fiind chiar

cadre medicale cu studii superioare: „Subsemnatul Pop Marin, medic stagiar la Spitalul județean Drobeta-Tr. Severin, declar că sufar de ulcer duodenal de 7 ani de zile. Simptomatologia clinică, clinică, hiperaciditatea, completate de examen radiologic au demonstrat acest lucru. În toată această perioadă am urmat tratament cu fel de fel de produse farmaceutice, cu rol alchimizant al secreției gastrice. În timpul ultimelor două pusee am folosit Gelul antiulceros. Efectul a fost foarte rapid. Foarte eficace. Gelul antiulceros a fost singurul în măsură să-mi aline durerile, suferința. De-aceia îl recomand ca foarte bun”. Altă dovadă, în scris: „Mă numesc Drăghicescu Ana, am 61 de ani și locuiesc în Drobeta-Tr. Severin, str. Kiseleff nr. 88, bloc 1, sc. 4, ap. 7. De mulți ani am suferit de gastro-duodenită cronică. Credeam că sint com-

— Ce înseamnă microproducție ? Dacă aceasta este o soluție, o rezolvare optimă ?

— Producerea Gelului în farmacii pendinte de Oficiul farmaceutic Craiova... Din păcate, însă, nu s-a luat absolut nici o măsură în acest sens. Gelul antiulceros se prepară tot în cadrul secției de interne a Spitalului unificat din Drobeta-Tr. Severin, unde au fost spitalizați și unii bolnavi cronici din țară, veniți special în acest scop. O mai fericită rezolvare ar fi, după mine, producerea lui în Drobeta-Tr. Severin, pe scară mai largă, ca să răspund de calitatea medicamentului, așa cum am răspuns 6 ani la rind.

— Aceasta ar fi o rezolvare locală, dar care ar fi una normală ?

— O rezolvare normală ar fi omologarea și industrializarea lui. Să se poată găsi, adică, la toate farmaciile din țară și să

me). Amintesc, fie și-n treacăt, că 170 gr de Gel antiulceros are 9-11 ingrediente autohtone în compoziție și costă doar 9 lei. Cit despre capacitatea lui de vindecare să vorbească faptele și înșiși beneficiarii lui, bolnavii.

— Vin și vă întreb în final : chiar, așa, sint suficiente medicamente antiacide și antiulcerose în rețeaua farmaceutică ?

— Sint și nu prea. Cunoșc toată paleta acestor medicamente. Oamenii care izbucnesc în puseuri dureroase consumă uneori inconștienți din farmacii, bicarbonat ; cu nemiluita. Acesta se transformă în stomac în carbonat de sodiu care este, pur și simplu, sodă de rufe ! Sodă care le provoacă, la scurt interval, ulcerul singurinde ! ? Uneori medicii prescriu din grabă sau din necunoaștere — am suficiente dovezi și rețete în acest sens —, bismutul subnitric, care, dacă se acumulează în organism, dă grave afecțiuni psihice. Să mai amintesc de hidroxidul de aluminiu, regăsit, de asemenea, în compoziția unor medicamente prescrise în rețete, care „fură” fosforul din oase. Iar exemple așa mai putea da. În acest sens, desigur, merită să spun că Gelul antiulceros nu are efecte secundare, nedorite. Preparatul nu prezintă nici un grad de toxicitate. Chiar la administrare prelungită, așa cum v-am mai spus, ingredientele nu se acumulează în organism. Metamorfоза lor, ca și eliminarea lor făcându-se în mod firesc din organism. Deci, normal.

...Din statistici reiese clar că bolile tubului digestiv sint în creștere. Boli interne felurite, având însă ca punct de plecare și unele afecțiuni psihice. În atari condițiuni, este și normal că atât discipolii lui Hipocrate, cit și instituțiile de profil trebuie, asadar, să fie în pas cu vremea ; să caute, adică, metode noi, practici noi în prevenția și combaterea acestor maladii ale sfîrșitului de veac și de mileniu. Iar în rețeaua farmaceutică, este cit se poate de firesc și este cit se poate de necesar să apară, pe măsură, medicamente complexe, adecvate, eficiente. Gelul antiulceros este un astfel de medicament. Așadar, să ajutăm acest medicament să intre definitiv în farmacii ! Cerem factorilor de resort, inclusiv Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, cit și Laboratorul galeic al Oficiului farmaceutic Craiova, mai multă operativitate în testarea acestui produs nou, probat în practica medicală și introducerea lui, hotărît lucru, în rețeaua farmaceutică. Astfel ca toți suferinzi să poată beneficia de binefacerile lui dovedite.

DORIN SĂLAJAN ■

Inginerul Ion Roventă sau portretul concret al pasiunii

O descoperire de zile mari și câteva recomandări judicioase

Sint 12 ani de cînd inginerul Ion Roventă se ocupă de studierea și ameliorarea culturilor de Luffa cilindrica, plantă cucurbitacee de origine tropicală. Am scris despre această pasiune statornică în „Flacăra” din 24 septembrie 1982. Ulterior, observațiile eroului nostru au făcut obiectul unei suite de articole publicate în „Magazinul” și „Informația”.

Ecoul acestor relații a fost imens. Inginerul Ion Roventă a primit mai bine de 1.000 de scrisori și a fost nevoit să furnizeze sîmînță (pe propria sa cheltuială) celor peste 1.500 de grădinari din țară care i-au solicitat acest lucru. Mai există și asemenea oameni.

Luffa cilindrica, reamintim cititorului nostru, are forma unui castravete uriaș din care se obține, prin prelucrare, cunoscutul burete de baie. Planta crește pe verticală (pe spalier sau chiar pe ziduri) și se recomandă prin producții fabuloase : 10—12 tone la hectar, deci de 6 ori mai mult decît produce, de pildă, floarea soarelui pe aceeași suprafață. Comparația nu este întîmplătoare. Din simburii Luffei, cercetătorul a izbutit să extragă prin decorticare și presare, un ulei comestibil cu nimic inferior celui de floarea soarelui. Acest lucru a fost de altminteri stabilit pe baza unor cercetări de specialitate la Institutul de cercetări alimentare din București. Uleiul din Luffa cilindrica este alcătuit din acid oleic (8%), acid stearic (18%), acid palmitic (10%), acid linoleic (64%). De observat că acidul oleic — de nedorit în structura chimică a uleiurilor comestibile — lipsește în cazul de față. În schimb, acidul linoleic — principalul component al uleiului comestibil, se află în proporție mai mare în Luffa cilindrica decît în floarea soarelui. E o descoperire de zile mari care, speră, se va bucura de audiența cuvenită.

Ion Roventă a întreprins aceste cercetări în cadrul întreprinderii de seră Berceci, Complexul Militari, unde lucrează ca șef de fermă. Dar eroul nostru nu este și nu poate fi omul unei singure pasiuni. E locul să arătăm că sub semnătura sa au văzut lumina tiparului trei lucrări de proporții : „Plante floricele perene de parcuri și grădini”, „Peisajele sănătății” și „Dracophalum Moldavica”. La acestea vom mai adăuga peste 400 de articole și comunicări, precum și două brevete de invenție.

Ultima lucrare a inginerului Roventă,

deocamdată în manuscris, consemnează și ea un travaliu științific ce însumează aproape 10 ani. Ea se intitulează „Contribuții la stabilirea tehnologiei de cultură a speciei „Vinea Minor”, plantă medicinală extrem de solicitată de fabricile de medicamente deoarece din ea se fabrică o întreagă gamă de medicamente pentru combaterea afecțiunilor cardiovasculare. Autorul ține să remarce de la bun început că, deocamdată, în țara noastră, iarba de Vinea Minor se folosește în primul rînd ca produs de export și abia apoi ca materie primă pentru fabricile de medicamente autohtone. Prezentînd o listă a drogurilor care au la bază iarba de Vinea Minor, inginerul Roventă este nevoit să-și exprime totodată, și regretul că farmaciștii noștri au întîrziat atît de mult punerea la punct a tehnologiei de extragere a principiilor active din Vinea Minor. Recoltarea intensă a speciei, constată în continuare autorul, a dus la secătuirea bazinelor naturale care o produc, situație care impune de urgență obținerea plantei în culturi dirijate. Lucrarea se referă apoi în extenso la prezentarea unei metode originale de înmulțire vegetativă, procedeul garantînd o producție de peste o sută de ori mai mare în comparație cu alte metode de înmulțire a speciei. Ea constă în folosirea unor butași realizați din tulpini florifere mature, ceea ce exclude divizarea tufelor sau înmulțirea prin fragmentarea tulpinilor repente. În cazul metodei propuse și experimentate cu succes de horticultorul Roventă, se folosește, cu alte cuvinte, exact partea care se utilizează pentru înmulțire și în fabricarea drogurilor, ceea ce permite păstrarea sistemului radical și pe această cale perpetuarea speciei.

Obținerea de plante medicinale și aromatice în culturi dirijate constituie o mai veche preocupare a inginerului Ion Roventă. Propunerea a făcut de altfel, obiectul unei lucrări publicate, este vorba de „Peisajele sănătății”, carte epuizată (și uitată) cam de multă vreme. Autorul recomandă cultivarea acestor specii din flora spontană în parcuri și grădini publice unde ele ar avea un dublu rol : unul peisagistic și altul economic. Iată argumentele :

Recoltarea plantelor medicinale și aromatice din flora spontană este greoaie și neeconomică, iar aceasta cu atît mai mult cu cît ea duce treptat și la secătuirea bazinelor naturale. Productivitatea

este redusă, cheltuielile de condiționare și transport sint întodeauna mari, iar riscul confuziilor este permanent. Cultivarea lor pe terenuri mici și în mod special în ansambluri horticoale, prezintă marele avantaj al unei dezvoltări optime, precum și posibilitatea de continuă ameliorare a speciilor existente. Iar aceasta cu atît mai mult cu cît numeroase plante medicinale și aromatice sint la fel de frumoase, de decorative ca și plantele ornamentale. O largă gamă de talii și culori oferă primăvara speciile : Glanthes, Viola, Leucogon, Anemona, Covallaria, Adonis, Iris, Vara și toamna : Gypsophila, Calendula, Tagetes, Salvia, Aconitum,

Din nou despre „Fenomenul Forgaci”

Sub titlul : „A fost descoperit un nou fenomen fizic”, revista noastră (Flacăra nr. 20 din 14 05 1981) a publicat, în premieră absolută, comunicarea inginerului Radu Forgaci, examinator principal la O.S.I.M., în legătură cu descoperirea unui aspect particular și necunoscut din domeniul electricității ; este vorba de propagarea elicoidală a curenților electrice.

Descoperirea contestă unele concepții actuale fundamentale ale fizicii, ceea ce — evident — a provocat discuții aprinse în rîndul unor cerouri de specialitate. Ulterior revista „Flacăra” a publicat și alte relații în acest sens, aducînd în atenția opiniei publice păreri de un specialități în materie, care, pe baza unor experimente proprii, au izbutit să aducă noi dovezi privind existența fenomenului semnalat.

Iată ce ne-a declarat în acest sens inginerul Radu Forgaci :

Pentru a obține aceste imagini, s-a folosit un conductor (cu un diametru de 1,8 mm) prin care s-a trecut un curent electric alternativ obișnuit, cu o intensitate de 35 amperi, obținut cu ajutorul unui transformator electric uzual, de mică putere.

S-a folosit pulbere feromagnetică (spre exemplu pilulură foarte fină din fier) presărată ușor pe o coală de hîrtie, netedă și lucioasă (de exemplu hîrtie creată subțire), așezată pe conductor.

Liniiile oblice lungi — înclinate la circa 35° față de conductor — au rolul de reper, iar liniuțele oblice scurte indică orientarea liniilor magnetice din imediata apropiere a conductorului electric, aflat sub coala de hîrtie respectiv.

Autorul ne-a mai informat că propagarea elicoidală a curenților electrice nu

Heleborus, Primula Vinea etc. Toate acestea se etalează ochiului printr-o mare varietate coloristică (alb-roșu, roz, liliachiu, albastru, galben etc.), ceea ce permite obținerea unor nuanțate efecte cromatice prin aranjarea lor în compoziții peisagistice sub formă de roduiri, rabate, plat-bande, borduri, peluze, pergole, parcele alpine și stîncării. Autorul a calculat că pe această cale s-ar putea realiza o cantitate de plante medicinale și aromatice echivalentă cu mai bine de o treime din tonajul ce se obține la ora actuală prin exploatarea florei spontane.

LIVIU TIMBUS ■

este o descoperire experimentală ci rezultatul unor deducții fenomenologice teoretice, deci nu au fost utilizate formule sau ecuații matematice.

Utilizînd această metodologie — fizică și mai puțin matematică — înțelegerea fenomenelor care se produc este accesibilă, în mare măsură, chiar și unor ne-specialiști, care au — totuși — cunoștințe de fizică și în special de electricitate.

Experiențele făcute confirmă că deducțiile fenomenologice respective, precum și premisele de la care s-a pornit, au fost juste, atrăgîndu-ni-se atenția că elicitarea curenților electrice obișnuiți este similară formei elicoidale a filetelor unui șurub de tip dreapta, adică este o elicitare de tip dreapta (D) indiferent de sensul de deplasare al curenților electrice prin conductor. Deci indiferent dacă acești curenți electrice sint continui sau alternativi.

Consecințele — directe și indirecte — care rezultă din cele de mai sus, pun în discuție o serie de concepte, principii și legi fizice dintre care unele sint fundamentale.

O parte dintre aceste concluzii — așa cum ne-a informat autorul — sint următoarele :

● fluxul de particule specifice ale unui curent electric obișnuit se propagă prin înșurubare în mediul parcurs ;

● înșurubarea fiind de tip dreapta (D), particulele respective sint pozitive ;

● particulele fiind pozitive rezultă că ele nu sint electroni ;

● sarcina particulelor electrice în mișcare crește odată cu viteza lor de avans longitudinal, cu totul similar creșterii masei lor inerte ;

● între sarcina electrică și masa inertă aferentă nu este nici o deosebire de fond, ci doar una de denumire diferită a unei și aceleiași realități fizice primare, fundamentale ;

● legile de bază electromagnetice, cunoscute sub numele de ecuațiile Maxwell, nu sint exacte

Timișoara medicală în competiția noului

— Ca centru medical universitar, Timișoara și-a câștigat de multă vreme o solidă reputație. Și trebuie să recunoaștem că asta se datorează dascălilor săi. Reputației acestora, faptului că abordează o medicină de ultimă oră. Aproape concomitent cu premiera de la București, s-a efectuat transplant renal, se aplică implantul de celule splenice, avansează preparativele în vederea realizării la om a transplantului de ficat, deține un laborator de chirurgie experimentală (printr-o pușcinie din țară). Tocmai despre cercetările și contribuțiile universitarilor timișoreni v-am ruga să ne vorbiți, în calitate pe care o aveți de rector al Institutului de medicină, stimat tovarășe prof. dr. GHEORGHE BĂCANU.

Pentru noi, dascălii lor, care ne dedicăm atât bolnavilor cât și învățămîntului, cercetarea și abordarea noului devine obligație morală și de serviciu. Avem un program integrat, împreună cu Direcția județeană sanitară și Centrul de igienă și sănătate publică în cadrul căruia ne-a preocupat și ne preocupă cîteva sectoare mari privind medicina omului sănătos, cu accent pe prevenirea unor boli cronice (cardiovasculare, digestive, hepatice, neoplazice), studiul unor afecțiuni cu răspîndire în rândul populației din zonă (cauze, depistare, tratament), cercetări privind îmbunătățirea metodelor de diagnostic și terapeutice, realizarea de aparatură pentru a reduce efortul valutar al țării...

— Să nu enumerăm, să concretizăm.

— Să începem cu disciplina de morfopatologie, condusă de prof. dr. doc. Leonida Georgescu, unde s-au obținut unele rezultate notabile, recunoscute prin elementele de noutate și contribuțiile originale aduse. Prin aplicarea unor metode moderne de investigație — microscopie electronică, imunofluorescență, histoenzimologie, culturi in vitro și altele — s-au urmărit modificările structurale în cursul unor boli renale, hepatice, miocardice, precum și identificarea unor aspecte etiologice, patogene și eficacitatea unor sisteme terapeutice. În nefropatia cronică edemică balcanică s-a pus astfel în evidență structura unor particule de tip viral, orientînd investigațiile spre direcția aceasta, a unei etiologii posibile virale. Studiile s-au concretizat în monografia „Nefrologia clinică” distinsă în anul 1981, cu un premiu al Academiei R.S.R. Autori — prof. dr. C. Zosin, L. Georgescu și colectivul. În neoplazmele cu unele localizări s-a urmărit rolul unor infecții virale persistente (herpes-virus) ca factor de risc în geneza unor tumori. Prezența unor particule de tip viral în celulele neoplazice din cazurile studiate a stimulat cercetările în direcția izolării și identificării unor agenți virali. Rezultatele au fost publicate în revistele de specialitate din țară și străinătate (Morphologie et Embryologie, Virusologie, Am. Heart Journal, Lancet și altele). Monografia „Diagnosticul bolilor renale prin puncție-biopsie” a prof. dr. doc. Leonida Georgescu a fost, de asemenea, distinsă cu un premiu al Academiei R.S.R., premiul „Victor Babeș” pe anul 1980.

— Noi am fi vrut să începem, stimat tovarășe profesor, cu cercetările și rezultatele privind medicina omului sănătos, nu numai pentru că ar fi la modă, ci tocmai pentru că se vorbește prea mult pretutindeni, iar rezultatele nu se văd în aceeași măsură.

— Catedra de medicină socială și igienă, condusă de prof. dr. doc. Mircea Ancușă, a întreprins cercetări privind rolul pe care îl au factorii mediului înconjurător

asupra stării de sănătate a populației din municipiul Timișoara și din unele localități ale județului. Totodată, a urmărit incidența unor boli cronice, acțiunea unor condiții de muncă asupra oamenilor și studii demografice privind structura populației pe grupe de vîrstă în județul Timiș și implicațiile medico-sociale ale acestora. Rezultatele au pus în evidență modul de distribuție zonală a patologiei prin cancer și boli cardiovasculare și variațiile acestora în raport cu sexul, vîrsta și unele forme clinice. Și de aici, a decurs luarea unor măsuri pentru ameliorarea situației existente.

Sînt de remarcă neapărat și cercetările întreprinse în cadrul disciplinei de pediatrie, ale colectivului Clinicii conduse de prof. dr. doc. Louis Turcanu pentru depistarea precoce a unor anomalii metabolice congenitale și recuperarea unor nou-născuți cu handicap sau sugari cu malnutriție. Lucrarea „Depistarea precoce a unor erori innăscute de metabolism” oferă tinerilor specialiști o metodologie complexă de investigație — cu teste screening (cu aplicare largă, în masă), explorări biochimice, reușindu-se astfel recunoașterea într-un teritoriu a frecvenței și modalităților de manifestare a acestei forme de patologie. Prin urmărirea de durată și tratament s-a obținut practic o reducere a manifestărilor de boală ca și argumente pentru sfat genetic. Într-o altă lucrare „Studii statistice și de modelare matematică în epidemiologia anomaliilor și malformațiilor congenitale, în corelare cu unele infecții virale” s-a obținut o metodologie de apreciere a riscului infecțios prenatal. Lucrările au avut un puternic impact în asistența medicală a copilului și a redus simțitor riscul morbidității grave și a mortalității infantile.

— Știm că dumneavoastră ați pus bazele aici, la Timișoara, ale celui de al doilea centru de boli de nutriție al țării, după cel de la București, condus de prof. dr. Iulian Mineu. Era absolut nevoie, suferă mulți bănașeni de diabet?

— Clinica a III-a medicală, pe care o conduc, a întreprins anul de zile, începînd încă din 1963, studii ample de teren pentru depistarea activă, dirijată a diabetului zaharat. Socotim că am reușit să avem la ora actuală în evidență aproape întreaga populație din județ afectată de această boală. Mai mult, în obiectivul nostru este de a urmări și familiile acestora, avînd în vedere caracterul predispozant. Am ajuns ca pacientul să fie tratat într-o fază incipientă și să nu ajungă la spitalizare, cînd, de obicei, este foarte gravă, greu reversibilă și mult mai costisitor de recuperat bolnavul, avîndu-se și sub acest aspect al economizării medicinelor. În ultimii ani, mergem în paralel cu studiul depistării și a altor perturbări de metabolism, a altor boli degenerative și a altor factori de risc. Pentru a nu lungi, așa continuu cu preocupările colectivului Clinicii a II-a medicale, condusă de prof. dr. Nicolae Barbu, în problema „Enterocolitelor cronice nespecifice”, boli destul de frecvente în practica medicală, punînd de multe ori medicul în fața unor dificultăți reale de diagnostic și tratament. Cauzele care duc la asemenea suferințe sînt numai parțial cunoscute, iar mijloacele de explorare implică o înzestrare tehnică modernă și complexă. De asemenea, a organizat depistarea aproape în întreaga masă a populației și a urmărit dispensarizarea celor suferinzi. Fapt pe care l-a întreprins, cu aceeași seriozitate și mîlgă, colectivul condus de prof. dr. Luca Stanciu pentru depistarea precoce a cardiopatiei ische-

mice. Este cunoscut pe plan mondial că 1/3 din decese sînt produse de acest flagel. Prof. dr. Stanciu este și coautor la imaginarea și producerea unor aparate, cum sînt, de pildă, instalația tip covor rulant, metodă ce permite testarea mușchilor inimii în condiții de efort, și dispozitivul ergonomic de testare și antrenament pentru bolnavii obligați a păstra poziția clinostatică.

— Tovarășe profesor, am momit încă de la prima întrebare cititorii cu noutățile de vîrf ce au loc la dumneavoastră. Ce se mai întîmplă în laboratorul de medicină experimentală, unde a avut loc, știu, transplantul renal la om?

— Membrii echipei chirurgicale de transplant renal, coordonată de conf. dr. Petru Drăgan, s-au preocupat și se preocupă în continuare de cercetări experimentale pe animal (cîine) asupra problemelor legate de tehnica transplantului precum și de vascularizația rinichului. Transplantul renal realizat la om de către această excelentă echipă de profesioniști s-a făcut atât cu rinichi recoltat de la donator viu cit și de la cadavru, experiența pe care o perfecționează. Studiază și circulația ureterului după diferite intervenții, au abordat și chirurgia arterei renale în hipertensiune... O echipă de medici entuziaști bine pregătiți despre care ar merita să vă ocupați special, ca și despre echipa transplantului de ficat.

— Promitem că o vom face cit de curînd, pînă atunci, spuneți-ne în ce stadiu se află preparativele pentru trecerea la efectuarea transplantului de ficat la om. (Revista noastră a scris despre cercetările experimentale cu circa 4 ani în urmă). Cîți suferinzi de ciroză, cîți oameni condamnați de boli ireversibile ale acestui organ vital îl așteaptă?

— Ce pot să vă spun, ar trebui să-l abordăm pe doctorul Fluțur care conduce acest colectiv, colectiv ce depune foarte mult entuziasm și chiar risipă de energie. Este tot în fază experimentală, dar mult mai avansată decît, firește, cînd a scris revista prima oară. Și pe plan mondial pașii sînt mici, există doar cîteva centre în lume — două- trei — care practică grefa hepatică la om cu rezultate ce nu sînt încă satisfăcătoare. Nu se poate compara cu grefa de rinichi care are o experiență, un trecut de 28 de ani, față de aceasta care e mult mai recent studiată și în plus este un organ mult mai complex, cu funcțiuni alt de multiple. Presupunem o unitate spitalicească foarte bine dotată și o tehnică foarte bine pusă la punct. Au fost publicate tehnica și rezultatele imediate obținute în etapa experimentală ale transplantării la porc, în Revista de chirurgie pe 1982 și tot în cursul aceluiași an a fost brevetat un aparat de perfuzie normotermă de ficat izolat, al cărui prototip s-a realizat în colaborare cu „Electrotimis”. Aparat ce este testat în ultimii doi ani în laboratorul de medicină experimentală pentru menținerea în viață a organelor izolate. În scopul cercetărilor fundamentale de fiziologie, fiziopatologie pe organ izolat. Utilizarea lui în perfuzia ficatului izolat se indică în tratamentul comei hepatice fulminante și eventual al insuficienței postoperatorii. În prezent, se cercetează cu ajutorul lui acțiunea endotoxinelor gram negative asupra ficatului izolat de porc.

— Deci avem speranțe, deci Timișoara ar putea fi curînd centrul medical care ar putea trăi și săvîrși acest mare eveniment științific, un succes al nedemnității școlii de chirurgie românești, pe care îl merită, avînd în vedere tradițiile ei.

CICI IORDACHE-ADAM

Din nou despre drumul sucurilor naturale

La întreprinderea de sucuri și răcoritoare. București, la prima oră a dimineții i-am întîlnit, la sediul întreprinderii, pe directorul Gheorghe Marinescu și pe contabilul șef Nicolae Paraschivescu. În ultima vreme, ne-au spus aceștia, întreprinderea noastră a devenit, cum se spune, ciuca bătailor. Dar, în realitate lucrurile nu se prezintă așa cum sînt descrise în ziare. Am fost criticați în presă dar cei care semnav respectivele articole nu numai că nu cunosc în realitate situația sucurilor naturale — dar nici măcar nu au trecut pe aici. Așa stînd lucrurile, în afară de revista „Flacăra”, care a spus lucrurilor pe nume, în mai toate celelalte publicații opinia publică a fost dezinformată. În primul rînd noi sîntem direct subordonați Direcției Generale Economice a Horticulturii și Direcției de Industrializare a Legumelor și Fructelor. Noi, întreprinderea noastră, nu face altceva decît să execute întocmai ceea ce primim ca indicații de la respectivele direcții. Să fie clar pentru toată lumea; nu putem trece în producția de serie și să imbuteliem decît ceea ce ni se spune. Sîntem executați și nicidecum cei care propun. Noi trebuie să facem producție. Așa stînd lucrurile cei care au ceva de discutat și de propus, se înțelege de la sine, cu cine trebuie să se stea de vorbă. Instalațiile noastre sînt foarte moderne și se poate imbuteli orice și în orice cantități. Așa că așteptăm... Revîndînd la sucurile aduse de la Vatra Dornei nu este așa cum s-a spus chiar în revista dumneavoastră. Noi am fost de foarte multe ori, în calitate de consumatori, la restaurantul Olimp. Nu numai că am băut dar chiar am luat pentru acasă din respectivele băuturi și chiar s-au făcut și analize. Vă putem arăta adresa cu numărul 3292 din 4.05.1983. Analizele au ieșit foarte bune. Cantitățile de zahăr sînt destul de mari ceea ce demonstrează că cei de la Vatra Dornei știu să conserve și să immagazineze, să spunem așa, tot zahărul din fructe. Adaosul care intervine nu face altceva decît să le conserve și să le dea un gust plăcut. Desigur mai sînt încă multe de făcut în ceea ce privește capsulele. Cele din plastic sînt ele cum sînt. Par a fi mai bune decît cele din metal, care nu au masa de etanșare și curg. Sucul pierde acidul și se transformă în așa numita „băutură plată”. De asemenea mi se pare exagerat și incomod să se aducă sucurile imbuteliate de la Dorna. Dacă totuși dorim să avem sucuri cu apă de Dorna nu avem altceva de făcut decît să aducem separat esența și separat apa și să le imbuteliem aici. Așa că se vede clar, că ne-am interesat de aceste băuturi aduse în sectorul dol al Capitalei. Concreta, așa trebuie să fie, reprezentă progres. Vă mai putem spune, că nici în întreprinderea noastră, în toată această perioadă, nu s-a stat cu mîinile în sin. Altfel spus de pe data de 26 mai au intrat în producția de serie cîteva răcoritoare pe care lumea încă nu le știe. Este vorba de sucul natural din măr. (Este produs la Dej. Apoi este adus la Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Valorificarea și Industrializarea Legumelor și Fructelor unde se face și se dă concentrația. Zahărul ajunge pînă la 8 la sută ceea ce se apropie de cele de la Vatra Dornei.) O altă băutură este cea din suc natural de strugure cu aromă de mușcat, cu aromă de zmeură, cu aromă de lămie, cu aromă de simbre de caisă și cu extract de plante aromatice. „Litoralul” este o altă băutură din suc natural de strugure care este aromatizat.

SORIN POSTOLACHE

Iubirea comunistă

(Urmare din pagina 1)

Clipa, am cunoscut atunci și lașii și vigilenții redutelor retrograde, dar am avut și marea, nicidec secata bucurie de a fi găsit cea mai înaltă înțelegere și apărare a crezului meu comunist și revoluționar la cea mai autorizată instanță a bătaiei noastre comuniste. Nici Dragostea și Revoluția nu a învins ușor și poate că mai sînt în paginile ei motive de îngrijorare pentru cine își închipuie că socialismul a fost odată pentru totdeauna construit sau că se construiește cu rețete și că Revoluția nu este o permanentă stare de luptă pentru mai bine, așa cum iar sîntem în chip fericit îndemnați de instanța supremă a voinței noastre comuniste.

Iată, așadar, de ce fac parte dintre aceia pentru care gloria aparține celor ce iubesc mai mult lupta decît succesul. Din această perspectivă și vreau să vorbesc astăzi despre edili unui (întinut oltenesc care și-au făcut o atît de inspirată ambianță din a sluji lumea lor, lumea pe care au fost aleși și însărcinați să o reprezinte, cu o dragoste mereu vegheată de simțămîntul răspunderii în fața celor ce i-au ales și și-au pus nădejdea în devotamentul și destoinicia lor. Merg, adesea, cu o neistovită (și nicidec nu va fi is-

tovită) însetare la locul sau în locurile obșirești mele și citesc cu un ochi treaz ce se mai întîmplă și crește înima în mine, cum zice olteanul, cînd văd cum înțeleg și cit de bine înțeleg acei tovarășii ai mei și ai conjudețenilor mei să nu preceutească nici o clipă pentru a se putea spune că, într-adevăr, în geografia lor așa cum se întîmplă în România azi, peste tot, dincolo de atîtea greutăți pe care nici nu le vom nega, nici nu le vom ignora pentru că avem datoria să le privim în fața cîinst și cu ambicia de a le înălțura și cit mai repede, pentru a spune că, într-adevăr, la cirna acelei geografii au stat cum spune cronicarul, după puterile lor și după mîntea lor și după inima lor, comunisti români.

Am revăzut iar orasul copilăriei mele, un oraș care poate fi el însuși un simbol al renașterii României sub emblema Ceaușescu, al unei renașteri cu adevărat demnă de numele ei.

Am revăzut acest oraș ocrotit de umbra vitează a munților Coziei și am întîlnit iar în el dragostea mare pe care numai socialismul o poate avea pentru om fiindcă socialismul se construiește cu oameni, însă șeful partidului nostru ne-a atras mereu atenția că se construiește pentru oameni. În fond, noi construim această societate pentru ca oamenii ei să fie mai buni și mai înstăriți și mai frumoși și mai liberi și mai siguri pe ei și pe numele lor și pe destinul lor și pe ziua lor

de mîine și pe democrația lor, construim socialismul cu conștiința că noi toți îl construim, adică îl construim împreună, nimeni nu poate fi altceva decît egal în această construcție a unei lumi de oameni egali, îl construim ca să fim mai demni și ca nimeni să nu mai poată să fie, pentru aproapele lui decît dialogantul unui climat de democrație și de respect și de sinceră reciprocă prețuire.

Marele nostru avantaj este că opera construcției socialiste românești se desfășoară în spațiul atît de categoric favorizant al luptei pentru umanitatea socialistă, fiindcă în geografia socialistă românească a fost fundamentat principiul comunismului de omie presupunînd înalta condiție morală a constructorilor și bătaia pentru un om nou care să facă viabilă ideea de omie în orice împrejurare și pe oricare treaptă icerărbică.

Iată de ce zic, întors în orasul copilăriei mele am întîlnit cu satisfacție, sigur, dincolo de, dacă nu firești, în orice caz inevitabile greutăți și uneori chiar evitabile și, să recunoaștem, și lipsuri ce pot sau mai ales puteau fi evitate, o mare înțelegere pentru ideea de Om.

Dar, cum mai ziceam, orașul e simbolic pentru revoluția noastră și deși n-am scris cum a crezut multă lume anume despre el, cred că ar merita o cronică a revoluției care a făcut ca în numai cîteva ani saltul urbanității să se măsoare aici de la nici douăzeci de mii de locuitori, la peste optzeci. Să mai pomenesc eu

superba Sală a sporturilor, Arenele Traian, spațiile ultramoderne de agrement, să mai spun cum arată azi Calea lui Traian, o fostă uliță care începea, orgolioasă naiv, la Podul Vinerii Mari și se termina cu mult înainte de Cetățuia și care acum poate rivaliza cu un elegant bulevard pe malul lacului Lemana. E oare cineva dintre cei ce cunosc acest oraș să nu tresalte de bucurie văzînd salba de lacuri a hidrocentralelor, vîtmulînd intrările cu arhitectură elvețiană? E cineva care să nu intre în acest oraș cu sentimentul că Revoluția este, într-adevăr, cea mai nobilă stare pentru progresul poporului nostru. Ei bine, m-am întors din acest oraș cu și mai multă admirație pentru ce am construit noi în România socialistă și pentru lupta noastră în favoarea mai binelui. Am fost dar și sint și mai mîndru pentru lumea care s-a angajat să facă din socialismul românesc gansa unică a rîbinzii noastre sub soare. Iată, dar, de ce aparțin celor ce iubesc mîi mult lupta. Sîntem angajați într-o prea nobilă luptă: mai binele patriei — e iubirea noastră cea mai mare, iubirea comunistă. Ea arde ca o flăcără adevărată și puternică numai în oxigenul democrației, al dialogului plin de încredere reciprocă, al conștiinței că depinde de noi să fie mai bine, de noi toți, liberi și demni neconțenit, deschiși la cuget.

Flacăra iubirii comuniste arde cel mai bine — cum zicea Poetul — în lupta cu inerția!

ONISIFOR GHIBU — 100 DE ANI DE LA NAȘTERE

Intr-unul din studiile sale Constantin Noica scria despre existența unui „model Cantemir” în cultura română. Adică despre un polihistorism, trăsătură întâlnită la toți marii oameni de cultură ai acestui neam de la Cantemir la Mircea Eliade. Nici unul n-a suportat o singură specialitate sau simpla specializare. Mai toți au fost de formație enciclopedică și s-au manifestat ca enciclopediști în cimpul nostru spiritual. În această matrice structurală se inscrie și o personalitate ca aceea a lui Onisifor Ghibu. Pentru că, rămânând înainte de toate un mare pedagog și un educator național, el este, în același timp, un istoric, un foarte bun organizator de școală, un activ publicist și scriitor, un ardent militant pentru realizarea unității politice și spirituale a neamului românesc. Și aceasta încă din anii de școală, de la Brașov, Sibiu, București, Budapesta, Strasbourg sau Jena, cind acumula cunoștințe, dar, în același timp, trăia tot ce se întâmpla în jurul său și simțea nevoia să comunice această trăire ziarelor și revistelor din Transilvania, numeroșilor oameni de cultură români (și nu numai) cu care a știut și a căutat să se țină în contact. Pentru că Ghibu s-a simțit totdeauna ca făcând parte dintr-o generație destinată. Destinată nu numai să păstreze și să dezvolte un fond etno-spiritual, ceea ce făcuse fiecare din generațiile anterioare, dar să împlinească visul cel mare: unirea politică a neamului întreg. Un sentiment pe care-l redă limpede în cultura a Nicolae Iorga sau un Octavian Goga, iar în politică a Nicolae Filipescu, un Take Ionescu. Onisifor Ghibu acționează tot timpul presimțitor. Și o face cu neasemuită energie. Iată-l, de pildă, între 1910—1914, cind este inspector general al învățămîntului primar în cadrul mitropoliei ortodoxe a Transilvaniei (pînă la Unirea din 1918 întregul învățămînt primar românesc din Transilvania era confesional). În această calitate el conduce întreaga activitate de apărare a școlii românești amenințată cu maghiarizarea de legea Apponyi; îndrumă sistematic și curajos pe învățătorii și preoții români demoralizați, publică, cu sau fără semnătură, un mare număr de articole și broșuri pentru a trezi pe toată lumea în acțiunea de susținere a școlilor, face inspecții metodice peste tot încurajându-i pe toți, ia atitudine publică contra celor care se pusese, din teamă sau din oportunism, în slujba administrației opresoare.

Sau iată-l pe Onisifor Ghibu într-un alt moment. Izbucnește primul război mondial, Ghibu părăsește Ardealul pentru că nu voia să fie înrolat în armata Austro-Ungariei într-un război care nu era al lui și nici al neamului său. Și se refugiază la București (peripețiile sale în acest refugiu, povestite în memorii, încă nepublicate, sînt de un rar dramatism). Aici se adăugă atitor altor intelectuali transilvăneni, care, grupați în jurul lui Vasile Lucaciu și Octavian Goga, erau în Regat intruparea vie a îndureratului Ardeal și a voinței sale de unire cu țara. La București, Ghibu e animatorul principal al revistei „Tribuna”, unul din organele de presă dintre cele mai active în acțiunea de angajare a României libere în războiul unității naționale; este un energic membru al Ligii pentru unitatea politică a tuturor românilor (noul nume al Ligii Culturale); desfășoară o rodnică activitate publicistică, scriind despre învățămîntul românesc, despre is-

torie și organizarea lui în acel moment, despre Ardeal cu deosebire pentru că românul de dincoace de Carpați trebuia să-l cunoască bine pe fratele său de dincolo de munți cu o clipă înainte de a-și da mina pentru totdeauna. Cind România a intrat în război mersul nefavorabil al operațiunilor îl silește și pe Onisifor Ghibu să ia drumul pribegiei în Moldova. În martie 1917 trece Prutul în Basarabia aflată sub eferescența revoluției. Editează revista „Școala Moldovenească”, ziarul „Ardealul” (transformat la 24 ianuarie 1918 în „România Nouă”). El este

Iorga. Un crez pe care Ghibu îl pune și la temeiul întregii sale activități de profesor de pedagogie al Universității din Cluj. De aici de la Cluj el a înțeles să fie un „pedagog național”. Adică „nu un pedagog care propovăduiește în românește anumite idei pedagogice sau declară mează despre Taica Traian și România Mare. Ci, înțelegătorul elicei celei mari prin care trece neamul. Îndrumătorul acestuia spre steaua sa polară, animatorul, descoperitorul de idei conducătoare, modelul practic de urmat”. Sînt cuvinte rostite de Ghibu în 1929 într-o cuvîntare de evocare a marelui său prieten Părvan, acestuia atribuindu-i el titlul de „pedagog național”. Dar el însuși nu l-a meritat mai puțin. Și a mai înțeles ceva. Anume că o pedagogie trebuie să fie, în același timp, o știință militantă. „Socoteam că aș comite un adevărat act de trădare națională dacă m-aș închide între cei patru pereți ai cabinetului meu de studiu și m-aș îndelețnici cu studiul „savante” de pedagogie științifică [...] Am preferat, în locul unei asemenea activități „academice”, ce mi-ar fi putut aduce și glorie și situații și stimă și avere, o luptă de fiecare zi pe terenul problemelor mari de viață ale neamului și ale statului român”. În afara catedrei conduce mai multe publicații periodice, inițiază sau contribuie la crearea de numeroase organizații, societăți și instituții culturale-patriotice, scrie o întreagă literatură, foarte documentată, contra organizațiilor călugărești maghiare din Transilvania, care, sub aparența activității bisericești și didactice, s-au dovedit a fi adesea centre de virulență educațională și propagandă revizionistă maghiară ș.a. Ca și Iorga sau Părvan, Ghibu contribuia cu propria-i forță intelectuală la opera de asanare pe plan social, politic, cultural și moral, pentru a deschide poporului român unit un viitor către toate valorile și perspectivele.

ION BULEI ■

O necontenită ardere patriotică

cel care aduce la Chișinău prima tipografie cu litere latine cu care și tipărește primul „abecedă moldovenesc” (în 100 000 de exemplare).

În primăvara anului 1919 revine în Ardeal, Marea Adunare de la Alba Iulia îl alege secretar general al resortului Instrucției publice al Consiliului Dirigent al Transilvaniei de acum unite pentru totdeauna cu țara. Căci marele vis se împlinise. Împreună cu V. Goldiș și V. Brănește, O. Ghibu reorganizează întreg sistemul de școli românești al Transilvaniei de toate gradele și categoriile, creează peste 1 000 de școli primare noi, școli profesionale, comerciale, licee. Acțiune și iarăși acțiune. Acțiune nu însemna o activitate în sine, ci strădanie necontenită de ridicare a națiunii, o necontenită ardere patriotică, așa cum n-a încetat o clipă să propovăduiască Nicolae

doctor în filozofie și pedagogie, mă voi întoarce în Transilvania, unde trebuia să pot ajunge la conducerea învățămîntului primar atât de periclitat dar în salvarea căruia eu nu-mi pierdusem nici un moment credința. Paralel cu studiile pe teren relative la problema bilingvismului în Lorena, am întreprins ample studii și în legătură cu învățămîntul din teritoriile anexate Germaniei, locuite de polonezi și danezi. După un an de asemenea peregrinări, am trecut la Universitatea din Jena, care în vremea aceea era capitala pedagogiei mondiale, unde aveam să-mi încerc nădăjduindu-mă cu o teză de doctorat în care să pun, pentru prima oară în lumea pedagogică, în mod sistematic și științific problema utracivismului, respectiv a bilingvismului în școala populară, tratind această problemă în legătură cu stările de lucruri din Germania, Rusia, Turcia și în special din Ungaria. Dacă voi reuși să obțin aprobarea tezei mele de doctorat de către Universitate, voi fi pus o temelie nezdruincată pentru lupta ce aveam să dau în Ungaria împotriva legii antipedagogice a contelui Apponyi, ceea ce însemna salvarea unui mare principiu de dreptate, de umanitate și de pace în lume. La Jena, după oarecari dificultăți, am găsit deplină înțelegere pentru ideea mea, dîndu-mi-se posibilitatea de a obține, prin subiectul tezei mele — care, în fond, era o combatere documentată, și juridică și filozofică, și politică, a politicii oficiale a ministerului de instrucție maghiar — titlul de doctor, cu mențiunea „cum laude” și a tipăririi lucrării mele în marea bibliotecă de circulație universală „Pädagogisches Magazin”. Ambele aceste momente constituiau biruințe serioase în lupta căreia îi consacrasem, pot spune, viața. [...] Paralel cu lucrarea de doctorat, am elaborat la Jena și o a

RESTITUIRI

Un capitol de istorie care a rămas pînă acum nescris

(În amintirea lui Timotei Popovici)

Pe Timotei Popovici l-am avut mai întîi profesor de muzică la „Seminarul Andreian” din Sibiu, în anii 1902—1905, apoi coleg de profesorat la aceeași școală în anii școlari 1910—1911/12.

Dar nu despre fostul meu profesor și coleg vreau să scriu aici, ci despre colaboratorul meu din anul 1910—1912 în domeniul organizării învățămîntului primar confesional din arhidieceza ortodoxă a Transilvaniei. Soarta a pus pe umerii mei, în anii 1910—1914, greaua sarcină de organizator și conducător al învățămîntului primar românesc ardelean în cea mai grea perioadă a istoriei sale, după intrarea în vigoare a faimoasei „Legi Apponyi”, intrată în vigoare la 1907, prin care se urmărea desființarea sistematică a celor 3 000 de școli primare din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș.

Cei trei ani care s-au depănat de la intrarea în vigoare a legii și pînă la 1910, cind am intrat eu în serviciul școlilor din arhidieceza ortodoxă a Transilvaniei, au fost ani de cumplită durată sufletească. Nu mai era în Transilvania nici un singur om care să mai creadă că școlile românești vor mai putea rămîne în ființă altfel, decît acomodîndu-se servil la politica de maghiarizare a guvernanților de la Budapesta. Lozincă tuturor era: acomodarea.

Eu fusesem în vremea cind în Parlamentul din capitala vechii Ungarii se dezbătea proiectul Apponyi, redactor la marea ziare cotidiană **Lupta**, organul Comitetului național român din Transilvania și Ungaria. În această calitate eu dusesem o vastă și aprigă luptă ziaristică în contra tentativei monstruoase maghiare, dar, evident, nimeni nu-și putea închipui ca dreptatea unei cauze mari să fie în stare a birui șovinismul unguresc atât de virulent. După terminarea luptei de mai multe luni de zile, mi-am dat seama că orice efort aș mai face, în împrejurările date, nu pot spera într-o îmbunătățire a situației. Nu mai erau suficiente eforturile gazetărești sau parlamentare. Potențaiții „cu pita și cuțitul în mînă” își urmau, victorioși, drumul înainte, în speranța că prin noua lege a învățămîntului, idealul lor milenar, de a ne cotoropi [...], va putea fi atins într-un timp relativ scurt. Românismul ardelean, nesprimat de nimeni, se împăcase și el cu această fatală perspectivă, inevitabilă. Eu, care dusesem aproape singur marea campanie ziaristică în contra contelui Apponyi, nu mă puteam împăca cu o asemenea perspectivă. În consecință, cu ajutorul unei bune care mi-a fost oferită de Liga Culturală din București, în urma stăruinței profesorului N. Iorga, mi-am părăsit patria natală și am plecat în Germania, unde aveam să mă înarmez cu alte arme decît cele tradiționale, prin studii juridice, filozofice și pedagogice cit mai profunde, grație cărora să pot redresa mai întîi sufletul românesc intrat în comă, apoi să pot lua lupta cu sistemul dominant altfel decît pe teren pur politic, cum se lucrase pînă aici. Am plecat, astfel, mai întîi în Alsacia-Lorena, germană pe atunci, unde alături de studii teoretice de filozofie și de pedagogie, am cercetat cu de-a-mînuna situația politică și socială a provinciei, care de veacuri forma mărul de ceartă între două popoare mari, și unde am căutat să cunosc, prin mine însumi, realitățile pedagogice în multe privințe asemănătoare cu cele din Transilvania. Am făcut în cursul anului universitar 1907—1908, urmat la Strassburg, o lungă călătorie de studii prin întreaga provincie, cercetind toate școlile primare din satele locuite de populația franceză din Lorena, stringind un material documentar bogat, care avea să servească la războiul pe care în mintea mea îl pregăteam pentru vremea cind, după terminarea studiilor, care aveau să culmineze cu obținerea titlului de

Vom publica, începînd cu acest număr un serial din memoriile, amintirile și vasta corespondență cu mari personalități ale culturii noastre ale acestui exemplar patriot, om de știință, militant pentru drepturile și libertățile românilor din Transilvania.

două lucrare, în care îmi propusesem să dobor la pămînt lozincă acomodării la legea Apponyi și în locul ei să pun necesitatea inexorabilă a unei noi fundamentări a învățămîntului nostru primar, pe baza principiului integral românesc, nu pur și simplu confesional și regional românesc.

Solid înarmat cu aceste două lucrări, m-am înalțat în Transilvania, hotărît de a mă angaja la cea mai îndrăzită luptă pentru postulatele la care ajunsesem după trei ani de studii și cercetări pe care Universitatea din Jena le aprecia la adevărata lor valoare și pe care știința pedagogică le luase sub ocrotirea sa.

Trebuie să recunosc că ajungerea la conducerea învățămîntului primar din arhidieceza Transilvaniei n-a fost lucru ușor. Nimeni nu mai credea în posibilitatea salvării școlii românești, intrate în ultimii trei ani într-un proces de descompunere aproape mortal. Vederile mele erau considerate de cei de la conducere ca o naivitate și ca o aventură, la care oameni cu experiență și judecată nu se pot angaja.

Dacă n-ar fi îmbrățișat cu o uimitoare îndrăzneală cauza căreia mă dedicasem eu, prietenul meu Octavian Goga, care credea în mine, din toate frământările mele praf se alegea. În calitate sa de deputat al Sinodului arhidiecezan. O. Goga a ridicat, în sesiunea din 1910, problema salvării școlilor noastre, cu atîta energie, încît a determinat întreg sinodul pentru instituirea în fruntea învățămîntului a unui conducător competent și energic.

Ajuns în postul de inspector al învățămîntului primar ortodox, după lupte grele, uneori de-a dreptul disperate, în care, cu timpul, a ajuns să mă susțină intructiv și bătrînul mitropolit I. Metianu, am procedat la elaborarea sistematică a unui program de activitate în consecință. Nu poate fi vorba aici de înfățișarea aceluia program vast, ci doar de un scurt capitol al lui, care are contingentă cu T. Popovici.

Încă înainte de a fi ales în postul de la consistor, am supus unei critici severe noul Plan de învățămînt

aprobat de autoritatea bisericească ortodoxă română, declarîndu-l pur și simplu „o monstruoasă pedagogică literară”. Superioritatea școlară a fost nevoită să recunoască argumentele pe care îmi întemeiam această gravă afirmațiune și să procedez la alcătuirea unui nou plan de învățămînt, lucrare pentru care s-a văzut nevoită să facă apel la contribuția mea, desemnîndu-mă chiar ca secretar al Comisiunii însărcinate cu noua lucrare. Chestiunea se prezenta în condiții destul de curioase, căci între mine și superioritatea bisericească-scolară existau deosebiri de vederi ce păreau imposibil de înlăturat. Totuși, contribuția mea la noul plan se părea că este cu totul necesară și, pînă la urmă, conducătorii s-au văzut nevoiți să accepte ideile mele, exprimate în cele două lucrări amintite mai sus, și să treacă de la „rețeta” acomodare, la aceea a fundamentării învățămîntului pe baze naționale precis conturate. În calitate de secretar al Comisiunii am reușit să afirm aproape în întregime punctele mele de vedere, reușind printre altele să fixez, pentru învățarea cîntului în școala populară, o serie de cîntece naționale gramatice, menite a consolida mai întîi printre învățătorii, apoi, prin ei, în tineretul școlar și în popor, conștiința și mîndria națională. [...] Lucrul acesta nu era deloc ușor dat fiindcă biserica greco-catolică avansase, fără nici o colaborare cu cea ortodoxă, punctele de vedere ale statului ungur. Deși o procedură deosebită de cea a greco-catolicilor părea a nu mai fi posibilă, eu totuși am vîrît în programa analitică, afară de anumite cîntece bisericești și populare, un număr destul de mare de cîntece naționale românești, menite nu numai a mîngia speranțele de viitor ale unui neam asuprit, ce nu vrea să moară, ci să trezească și dorul de vitejie și de luptă pentru valorile superioare naționale [...]. Astfel, am introdus, încă pentru elevii de clasele I—II, cîntecul **Limba românească** [...]. Apoi, pentru clasele II—IV, **Vivat țara mea, Drum bun, drum bun, Cîntec de război**; pentru clasele V—VI — **Cîntecul Gînteii latine, Pe-al nostru steag e scris unire, Patria, Pe o stîncă neagră** (Mama lui Ștefan cel Mare).

Dar, aceste cîntece nu puteau rămîne numai inserate în programa analitică, — ele trebuiau să fie valorificate în chip cit mai bogat în învățămînt și educație. În acest scop am propus Consistorului editarea a două cărțicele, care să cuprindă toate cîntecele prevăzute de programă, inclusiv cele de mai sus. Propunerea a fost aprobată, și cu executarea lucrării a fost însărcinat T. Popovici, care s-a achitat foarte bine de această însărcinare, cu privire la care am avut diferite convorbiri folositoare. Rezultatul muncii comune a fost apariția a două cărțicele, intitulată: „Carte de cîntece pentru școlile primare, gimnazii inferioare, școli civile și preparandii” (Sibiu, 1911. Partea I, 36 p., Partea a II-a 60 p.). Cînd am prezentat Senatului școlar al Consistorului lucrarea lui T. Popovici, propunînd aprobarea și tipărirea ei în editura Consistorului, bătrînul mitropolit și-a arătat dorința ca autorul cărțicelelor să-i cînte toate cîntecele, ceea ce s-a și împlinit.

Într-o ședință restrînsă la trei persoane: mitropolitul I. Metianu, T. Popovici și eu, s-a cîntat rînd pe rînd tot repertoriul muzical cuprins în ele [...].

Finalul acestei povestiri: După apariția celor două cărți, guvernul lînd cunoștință de faptul consumat, a trimis Consistorului o adresă prin care declară că nu poate admite întrebuintarea cărții în școli, mai întîi că ea n-a fost aprobată de guvern, și în al doilea rînd pentru că ea nu conține și cîntece ungurești. I s-a răspuns ministerului că legea nu ne obligă să avem aprobarea manualelor de școală de către guvern, și că, grație autonomiei garantate prin Statutul organic de însuși Capul Incoronat, se prevede că manualele trebuie să fie aprobate doar de autoritatea superioară bisericească școlară [...]. Memoriul, foarte bine documentat, prin care se făcea apărarea cărții noastre, a fost redactat în întregime de mine însumi, care eram principalul vinovat în chestiune. De semnat l-a semnat mitropolitul și secretarul Consistorului. Ministerul n-a mai răspuns nimic [...].

De încheiere a acestor rînduri țin să mai adaug că colecția lui T. Popovici a fost o lucrare model, cum mi se pare că n-a mai fost alta și că nu este nici astăzi.

ONISIFOR GHIBU ■

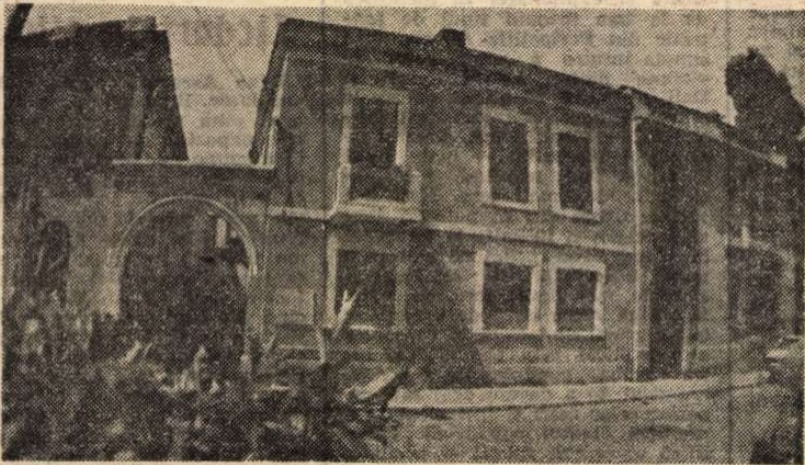
(După manuscrisul autograf, în cerneală, 17 file, aflat în arhiva O. Ghibu. Lucrarea e nedată.)

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

O casă pentru un Luceafăr

În toamna anului 1888, Mihai Eminescu se întorcea în București cu străzi acoperite de frunze galbene și ape încetosate. Imbrăcat cu îngrijire, cu ochii încercânați de insomnia, poetul apărea prin cafenele în mijlocul zgomotoaselor grupuri de tineri și, într-o zi de iarnă, avea să primească să ctitorească o publicație nouă. **Fintina Blanduziei**, pe frontispiciul căreia admiratorii săi tipăriseră versurile:

„Unde vei găsi cuvîntul
Ce exprimă adevărul?”
Redacția revistei se afla într-o casă boierească de pe liniștita stra-

dă a Plantelor. Eminescu venea uneori aici, în odăile pline de fum de țigară, și larma tinerilor îl va fi bucurat, poate, pe cel care era și cel mai strălucit gazetar al timpului său. Mai mult, în noaptea de dinaintea apariției primului număr, a invitat cu mina lui roata tipografică. Pe neașteptate însă, poetul recăzu în noaptea aceleiași suferințe, cristalul sensibil al memoriei sale și-a întunecat apele și prietenii s-au văzut nevoiți să-l încredințeze grijii bătrînului doctor Șuțu, la ospiciul „Caritas” de pe aceeași stradă a Plantelor...

Toate cele 13 case în care, veș-

nic peregrin, a locuit poetul, au dispărut de pe harta orașului. Ploile, zăpezile și mai ales războiul le-au năruit. Dar casa — ceva din ea măcar — din strada Plantelor există, mai există. Poate fi văzută odala care pare să fi fost cancelarie, prima în care poetul va fi fost adus, poarta metalică există și ea, există clanta pe care degetele infierbintate ale poetului s-au odihnit cîndva. Cîteva chiriși ocupă cîteva camere din fundul curții, iar în cămările subterane ale fostului sanatoriu era depozitată în urmă cu cîteva ani arhiva unui trust alimentar.

Mă gîndesc ca această casă, între pereții căreia în zorii zilei de miercuri 15 iunie 1889 a murit Eminescu, ar putea deveni muzeu. Orașul în care a trăit, a strălucit și s-a sfîrșit Luceafărul poeziei românești merită să aibă un muzeu Eminescu. Casa din strada Plantelor ar fi bine să fie păstrată așa cum este. În plus, ar putea fi reconstruite interioarele camerelor ocupate de doctorul Șuțu, cu mobilier de epocă. Bucureștii pot să-l omagieze perpetuu și prin acest gest pe marele său cetățean, despre care G. Călinescu spunea, cu cuvinte de cîntec, cu sunete de psalm: „Ape vor seca în albie, și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și cite o stea va vesteji pe cer în depărtări, pînă cînd acest pămînt să-și strîngă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin de țaria parfuraților sale”.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Stare de spirit

Uneori se răsucesc singele în mine
cum crivățul în teii de toamnă.

Alteori cînd iau plugul și ies să ar
vîd pe cîmpuri stafia unui munte.

NICHITA STANESCU ■

Maria Banuș:

Îndepărtarea
între oameni —
ce tristețe!

Fotografii de PAUL AGARICI ■

— Cum era în „Țara fetelor”, Maria Banuș? Vă mai aduceți aminte de ea?

— Mi-ai pus o întrebare dramatică. Dar, în definitiv, dacă omul are o cotă de înțelegere, n-ar trebui să fie chiar dramatică. Sigur că virstele n-au pereți etanși, mai comunică o virstă cu cealaltă sau cu celelalte... Și totuși, să ajungi la aproape 70 de ani e oribil și incredibil... Dar... trebuie să ne plecăm în fața realității, și cu toate că în sufletul meu mai trăiește copilul, trebuie să recunosc că acea virstă aparține altui univers.

— Mai păstrați vreo cheie care să vă-ngăduie accesul pe acel tărîm?

— Da, mai există cîte-o poartă prin care se poate comunica, se mai poate aluneca printr-un soi de „tunel al timpului” imaginar în acea lume. Dar nu mai sînt decît puține tangențe între ce simt, ce trăiesc acum și virsta „Țării fetelor”, a maximei vitalități creatoare, senzoriale. Undeva totuși bătrîna se întîlnesc cu copilul de altădată. Nu vreau să mistific în fața dumei, nu vreau să înțeleg că mă refer la „a da în mințea copiilor”, ci la senzația de minunare în contact cu lumea, cu universul mic, apropiat, și a celui pe care nu-l putem atinge, aflat dincolo de noi, de posibilitățile noastre de percepție și înțelegere, de a fi scaldat în cosmos — cum credea copilul de altădată — și care s-ar putea traduce prin bucuria de a exista — chiar și în suferință. O grațitudine pentru acea întîmplare mir-

culoasă care a făcut ca întotdeauna întîlnirea dintre un bărbat și o femeie să ne dea posibilitatea de a exista, de a ne implanta unei existențe, de a încerca s-o înțelegem, să o cuprindem. N-am putut cuprinde foarte mult, dar am făcut-o cu intensitate. Cu patimă, as putea spune, în sensul original al cuvîntului, care înseamnă și pătimire. Cred că ți-am spus destule, ți-am răspuns poate chiar prea lung la scurta dumitale întrebare care atinge un punct nevralgic la orice artist — și nu numai la el — relațiile noastre intime cu propriile noastre virste, care trăiesc mai mult sau mai puțin în noi.

— În „Țara fetelor” era conturat un teritoriu mirific, așa cum e el descoperit de un copil care îi caută incantat reperele. Totul pare să existe aici numai pentru tandrețe, pentru dragoste. Toți sînt ocrotiți de o pavăză inexpugnabilă. Și totuși, cine v-a smuls de pe acest tărîm?

— În primul rînd m-a smuls, cred, uraganul istoriei, anii dintre cele două războaie. Ceea ce a urmat în poezia mea le-a părut unora ca un clivaj, ca o trecere bruscă la o poezie socialmente angajată. Cred că era un proces firesc, că un om cu antene intelectuale și afective sensibile nu numai la senzorial și la su-pracalitate și la ceea ce ține de o anu-

(Continuare în pag. 18)

GEORGE ARION ■

Ștefan Bănică:

„Cer să mi se
respecte meseria
și vocația”

Îl știam bolnav, din care cauză am evitat multe zile să-l dau telefon. Credeam că infarctul care l-a roșinat la pat cîteva luni i-a creat o stare apatică și un dezinteres față de profesune, și, poate, chiar față de viață. Dar, spre surprinderea mea, Ștefan Bănică s-a arătat dispus să stăm de vorbă, bucurîndu-se pînă și de telefonul primit. Locuiește pe Astrului, într-o cochetă vilioasă, niciodată cu poarta încuiată, iar amfitrionii sînt totdeauna bucuroși de oaspeți. De cum ai pășit pragul casei, trăiești cu impresia că îți vizitezi un vechi prieten. Nu are nimic din morgia unei vedete, vorbește deschis și prietenos, cu toate că mai sînt vizibile urmele suferinței. Nu acceptă ideea de a fi bolnav. Se mișcă dezinvolt. Imediat ce doctorul i-a permis, a cerut Teatrului Giulești să repună pe afiș marele său succes „Escu, piesă care de peste zece ani îi aduce mari satisfacții.

— Boala, ne mărturisește Ștefan Bănică, m-a scos din circulație, cînd cînd nu mă așteptam. În februarie, cînd am plecat la Predeal, mă simțeam foarte bine, doar puțin obosit. Acolo, boala a-nceput să-mi dea tircoale. Am crezut că s-o simplă răceală. La București am aflat cu stupeoare că am făcut un infarct pe care nu-l bănuiam și, binîmîs, nu-l doream. Nu am acceptat ideea de a fi internat la spital. Am rămas acasă, sub strictă supraveghere medicală și fami-

relau întreaga activitate profesională. Fără scenă, fără spectatori și aplauze viața nu are — pentru mine — nici un sens. Nu uitați că joc de cînd mă știu.

— Chiar, de cînd jucați?

— Din pruncie. Am început să cînt în corul radio, apoi am trecut la ora celor mici pentru a interpreta roluri de copil la teatrul la microfon, parcurînd, copăcel-copăcel, treptele ierarhice ale spinoasei noastre meserii. Datorită acestui nemijlocit contact cu arta, de mic am avut privilegiul de a vedea și asculta monștrii sacri ai generației de aur a teatrului românesc.

— Înțeleg că acest nemijlocit contact cu marii actori v-a îndreptat de timpuriu pașii spre sălile de teatru, deoarece pe vremea aceea televiziunea nu exista.

— Nu-noape discuție. Puterea de fascinație a lui Birlic, Timică sau Manolescu, ca să iau numai trei nume la întîmplare, era altă de puternică încît gerile semnam prezent în fața teatrelor bucureștene. Bani nu aveam. Aveam o metodă infailibilă de a pătrunde în sala de spectacole. Nu există controlor care să nu poată fi păcălit.

— Deci, stimat Ștefan Bănică, drumul dumneavoastră spre cariera teatrală a fost eroit încă din tinerețe.

— N-a fost chiar așa. Am făcut liceul la Cantemir, unde am avut colegi pe

(Continuare în pag. 18)

DAN BARLADEANU ■

Spectacol eveniment

Dans, dans, dans

Pretutindeni în lume, deci și în România, se vorbește și se scrie mult despre necesitatea revitalizării artei coregrafice. Fără îndoială, acestui deziderat răspunde cea mai recentă premieră a baletului timișorean, propunând iubitorilor artei Terpsichorei spectacolul intitulat **Dans, dans, dans**. Semnificația titlului o găsim, desigur, în libretul, în coregrafia și în regia producției, toate semnate de Francisc Valkay. Intenția declarată a creatorului spectacolului (dealtfel finalizată în reprezentare) este redobândirea valorii originare a dansului, ca mijloc de comunicare a unor stări umane. Ne aflăm, așadar, în fața unui scop ambițios, care implică nu numai renunțarea la „epicitate”, dar și adoptarea unei dramaturgii ce calculează dramaturgia muzicală. Dificultatea pe care o încumbă această antrepriză, este și mai evidentă, dacă avem în vedere că stratul muzical al reprezentației este un colaj: partea întâi cuprinde prelucrări ale lui Raymond Lefebvre după Bach, Mozart, Vivaldi; Rodrigo, Mancini, Dizzy Gillespie, Patrick Cowley și George Moroder, iar a doua piesele Oxigen Echinox și Cimpuri magnetice de Jean-Michel Jarre.

Imaginea generală a spectacolului este net favorabilă. Valkay urmărește cu consecvență ideea de bază la care ne-am referit mai sus. Imaginația lui coregrafică se mișcă cu familiaritate în sfera baletului tinzând spre abstracțiune, lipsit de acțiune. În ultimă instanță, spectacolul ne convinge că dansul pur poate emoționa, că poate prileji reflecții, dacă revelația vizuală are acoperirea unui conținut cu adevărat incitant.

Partea întâi a spectacolului, intitulată **Dansul zilei și al amintirii**, are ca temă dominantă o experiență existențială, anume imposibila aventură a reintroducerii în timp. Cea care dă contur viguros stărilor rezultate din circumstanța declanșată, este excelenta Rodica Murgu, autentică primă-balerină, posedând nu numai o tehnică desăvârșită, dar și capacitatea de a majora valențele dansului cu sensuri profunde. Sensibilitatea nuanțată a Rodicăi Murgu, modul în care augmentează mișcarea cu bine alese mijloace actoricești, asigură consistența primei părți a spectacolului. Fiindcă ansamblul are o pondere considerabilă în economia artistică a reprezentației, subliniem disponibilitățile lui de a evolua constant sincronizat și cu elan tineresc, sensibil apropiat de stăceta desenului coregrafic. Dintre băieți se cuvine să remarcăm doi tineri: pe promițătorul Ilia Filip pentru muzicalitatea lui și pe Constantin Gădea, interpret cu o personalitate marcantă.

Partiturile solistice sînt tălmăcite de dansatori cu nume de rezonanță ai baletului din Timișoara. În această ordine de idei, îl vedem, într-o foarte bună formă, pe Ioan Gârba — solist cu o tehnică slefuită, partener de încredere. Apoi pe nu mai puțin tehnica Alina Ilie și — într-o scurtă, dar percutantă secvență — pe Francisc Valkay.

Partea a doua a spectacolului, intitulată **Dansul vieții și al bucuriei**, accentuează și mai mult intenția coregrafică — regizor de a risipi haloul mitic din jurul baletului, de a scoate în evidență în consonanță cu ideea restaurării semnificației originare a acestuia — factura antropocentrică a dansului. Spre deosebire de partea întâi, partea a doua pune în centru obiectivul cartografierii unei game de stări, prin care trece un cuplu, de la beatitudine, prin situația-limită, pînă la regăsirea echilibrului inițial. Muzica lui Jean-Michel Jarre oferă aici imaginației lui Valkay o generoasă pistă de desfășurare. Coregrafia fructifică optim șansa desfășurării în spațiu: suprapuneri de planuri corespondente sau contrapunctate servesc drept fundal evoluției celor doi protagoniști. Decorul foarte lapidar al lui Dumitru Popescu favorizează prin excelență desfășurările de anvergură. În general, fondul desenului coregrafic — care este o nouă „lectură” a corpului uman — în special.

În mod vizibil, partea a doua este superioară celei dintîi; Valkay simte acut esența muzicii spațiale a lui Jarre. Foarte exact, potența acestuia de a rezulta un semnificativ coregrafic de mare efect, cu posibile ecouri în universul de sentimente și idei al omului contemporan.

Aurora Caloianu și Florin Brîndușă sînt întru totul la înălțimea coregrafică. Aurora Caloianu este genul de balerină, pentru care orice dificultate tehnică este învingibilă. Foarte plastică și muzicală, ea izbuteste să imprimă mișcării combustie dramatică, tumultuoasă în planul sentimentului. În ceea ce privește pe Florin Brîndușă (l-am remarcat în pericla clujeană și l-am urmărit cu interes real în roluri mari la Baletul Fantasio, cumuna fiind, neîndoiros, rolul titular din Mandarinul miraculos), este cît se poate de evident că face parte din categoria dansatorilor de mare clasă. Posedînd date fizice de excepție, Brîndușă le valorifică prin filtrul fin al culturii mișcării. În **Dans, dans, dans** i se datorează cîteva momente de mare frumusețe, cum ar fi acela al nunții, sau cel al dezmetecii după catastrofă. În tot ceea ce face dovedește maximă exigență, sugestivitate și har.

AL. COVACI ■

Viață particulară

— Te interesează chiar așa mult timpul liber? Tatăl încearcă să-și disimuleze cu calm, mult calm aparent, îndelung exersat, iritarea.

— Da, răspunde Igor, destins. Pentru Igor viața înseamnă trăire, dragoste, cărți, muzică.

— Și munca, învățătura? Se miră tatăl ca în fața unei catastrofe.

— Da, și învățătura, spune Igor. Iar munca mă va ajuta să am din ce trăi.

Tot sistemul de viață al tatălui e dat peste cap. Unde sînt ambiția, abnegația, devoțiunea, dăruirea de sine, sacrificiul? Toate noțiunile în numele cărora tatăl a renunțat la viața lui personală, particulară, în favoarea vieții publice.

El este directorul unei mari întreprinderi. Cînd este sfătuit să se pensioneze — nu mai este nimic. Ceea ce înseamnă, de fapt, că nu îți poți înșela viața: pînă aici — viața publică, de aici încolo — viața particulară. Că, de fapt, la adăpostul unor noțiuni mărețe, tatăl-director și-a mascat incapacitatea de a trăi, incapacitatea de a iubi.

Sigur, aparțin, el este victima devotamentului. Și-a dedicat toată viața muncii. Alături de o soție pe care el o împins-o să se „realizeze”. Care soție? A doua, firește. Dulcea soție care nu s-a așezat să împartă — cu ani în urmă — patul (pliant) cu bărbatul (insurat, cu un copil) prin camerele unor prieteni pe care, pe urmă, i-a uitat rapid. Și care soție, acum, și-a uitat și soțul.

— Să spunem adevărul, trebuie să-i învățăm pe copii să spună adevărul, spune tatăl.

— Nu te amăgi, tată, îi spune adevărul Marina, fiica din prima căsătorie, noi doi în asta ne asemănăm. Nu iubim pe nimeni.

Ce rămîne din viața „particulară” a fostului director? O suită răvășită de încercări de adaptare la viață. La viața celorlalți pe care i-a uitat, i-a părăsit, nu i-a iubit. Și viața, viața care nu poate fi împărțită, se retrage din fața lui și el mai poate culege doar ici-colo câte o fărîmătură: un pahar de vin la fosta secretară, amintirea risului la circ, o beție cu un fost salariat pe care el l-a concediat cu ani în urmă.

Se dovedește că îi trebuie mult mai mult devotament și abnegație pentru această cenușărească, numită „viață particulară”. Că pentru a o gusta e nevoie să știi, să poți să te dăruie celorlalți — adică exact contrariul egoismului drapat în haina de paradă — și el nu știa, iar acum, cînd știe, nu poate; drept care, după o scurtă ezitare (în clipa în care își lega șireturile) se ridică pentru a reîncepe viața lui — viața ambiției sociale.

NICOLAE CRISTACHE ■

Hedonismul lecturii

Amatorul de simbori (Editura Dacia, 1983, colecția „Discobolul”) este cartea unui hedonist al lecturii. De la sumar, care păsește fără nici un complex din capodoperă în capodoperă — începînd cu Oedip al lui Sofocle și sfîrșind cu Mesterul Manole al lui Blaga — și pînă

la stilul participativ, exaltat cu măsură, am zice, uizind uneori în mod direct de convențiile jurnalului de lectură scris la persoana întâi (ca în esul despre Thomas Mann, de pildă), recentul volum al lui Ștefan Iureș respiră confortul acordului dintre scop, mijloace și realizare. Lipsit de preambuli explicative și de prudente declarații de intenții, **Amatorul de simbori** ne lasă totuși să presupunem ideea că nu se vrea altceva decît o suită de lecturi comentate, care fie că demontează și reface mecanismele capodoperei, ca în **Disecția unui balon de săpun — Structura fantastului în „Peripețiile Alice în Țara Minunilor”**, de Lewis Carroll, fie că recitește, din alt unghi, sensurile acreditate în timp ale operei, ca în cele șaisprezece comentarii pe marginea unor celebre opere dramatice, cuprinse sub titlul **Lumea într-o replică** sau în esul **Culorile timpului pe Muntele vrăjii**.

Formula comentariului critic al lui Ștefan Iureș încapă destul de bine în aria noțiunilor de **identificare și explicare**. El identifică de la bun început tipul de fantastic din **Peripețiile Alice**, prin simpla întuire a coincidenței de viziune dintre Lewis Carroll și Dali, de pildă. Identifică apoi cele patru elemente ale structurii fantastice — visul, jocul, umorul și absurdul (aberația) — mai mult descriind decît revelînd mecanismele lor de funcționare. Identifică sursele unora din simpaticele aberații ce pot fi întîlnite la tot pasul în Wonderland, prilej de etalare a unor observații de remarcabilă acuitate și finețe (așa, de pildă, faptul că Alice își vede schimbate la tot pasul dimensiunile corporale este explicat prin pendularea între graba copilului de a crește, impulsul de a deveni egal sau superior celor mari și instinctul de a prelungi stadiul copilăriei). Identifică apropierea, filiații — posibile, previzibile (Swift, Jarry, Joyce) sau inedite (Caragiale).

A doua secțiune — **Lumea într-o replică** — este, întîi de toate, o admirabilă antologie de replici nu atât celebre, cît demne de a intra pe porțile celebrității. Un instinct sigur în a descoperi amănuntul revelator în substanța complicată, arborescentă a operei. Mai puțin sigur, mai puțin revelator rămîne însă comentariul pornind de la aceste replici. În general, structura scurtelor eseuri din acest capitol răspunde termenului de **explicare** a faptului dramatic, care urmărește îndeaproape țesătura faptică, structura și configurația personajelor, relațiile între ele, desfășurarea intrigii, motivațiile gesturilor. Farmecul indiscutabil al scriiturii — de o remarcabilă eleganță a frazei, de o mare expresivitate a epitetului — atenuază de cele mai multe ori impresia de rămînere la suprafața textului, de re-lectură de plăcere a unor pagini antologice.

Închînd volumul, **Culorile timpului pe Muntele vrăjii** — invitație la o lectură din Thomas Mann în pinacotecă este, fără îndoială, cel de-al doilea pilon de rezistență al lui, alături de primul eseu, prin care **Amatorul de simbori** dobîndește echilibrul și armonia, conturînd profilul unui rafinat degustător de literatură. În ciuda tonului pe alocuri excesiv de colorat emoțional, ne aflăm în fața unui comentariu din perspectiva fuziunii artelor la nivelul esenței lor unice, în fața unui „regal” al autorului cufundat în plăcerea lecturii. Intenția polemică — în sensul căutării de noi „piste” de interpretare — de a face o lectură a cărții lui Thomas Mann, **Muntele vrăjii**, prin sugestii extrase din domeniul picturii, e cuceritoare. Din păcate

însă, Ștefan Iureș preferă să rămînă la simpla sesizare a corespundențelor. Sînt aduși în discuție, la sugestiile textului, Holbein cel tînăr, Magritte, Tucelescu, Toulouse-Lautrec, Seurat, Goya, Van Dyck, Mondrian, fără să se ajungă însă la o interpretare propriu-zisă a romanului, coerentă, de sine stătătoare. Aceasta nu anulează însă subtilitatea unor pasaje.

Cartea lui Ștefan Iureș este o plăcută surpriză din partea unui autor angajat pînă acum mai degrabă în cîmpul creației literare decît într-aceia al reflecției ei critice. O carte care demonstrează și promite, care explică și întregeste, care nu agrează în nici un fel opera, bucurîndu-se de întîlnirea cu ea. Cartea unui hedonist al lecturii.

TANIA RADU ■

Lieduri în sticlă

Irina Aszalos, galeria Galateea, mai-îunie. Reținerile pe care le-am avut pînă acum, cînd intram într-o expoziție de design, sau, cum i se spune mai nou, de forme industriale-ambientale, s-au spulberat ca prin minune în clipa în care am pășit pragul expoziției Irinei Aszalos. Mai exact spus, arareori am trăit, în preajma unor obiecte (a se citi expozate) sentimentul foarte acut că am văzut cîndva, cine știe cînd și unde acele fragile și delicate și, totuși, puternice recipiente de sticlă. Incițai, am revenit în expoziția Irinei Aszalos pentru a constata că, la urma-urmelor după îndelungi căutări, artista a optat pentru un design care, beneficiînd de șansele unor evaluate tehnologii de prelucrare a sticlei, reface, atît ca formă, cît și cromatic, o întreagă lume pe care ochiul nostru a întîlnit-o într-un detaliu sau în chiar prim planul unor pinze semnate de marii sau micii maeștri ai timpului perpetuu. A nu se înțelege că Irina Aszalos s-a rezumat la a reproduce forma și culoarea unor flacoane, vase, recipiente sau tot felul de alte obiecte aparținînd unor spîterii flamande. O astfel de intenție, menținută numai la acest nivel, ar fi anulat, din capul locului, reușita de ansamblu a întregii expoziții, reușită care se manifestă prin interpretarea plastică a volumelor, prin tusele cromatice incluse formelor. Revenind la prima frază a acestor rînduri, reținerile noastre în fața unor expoziții de design erau provocate de supralicitarea tehnologică și abandonarea, pe-alcuiri, chiar și a funcționalității, tendințe care duc, inevitabil, spre tot felul de nedumeriri și înspre o circumspecție generală față de actul însuși al creației în acest atît de disputat domeniu al designului. În căntările sale, descoperind relația afectivă ce se poate (și trebuie să se poată) stabili între om și obiect, între formă și semnificație, între concret și sugestie, Irina Aszalos, a ocultat capcanele unei supertechnicizări de tip industrial, sau, dacă vreți, a interpretat și a valorificat, prin tehnologiile actuale, șansa de expresie a unor obiecte de factură aparent manufacturieră. Din această permanentă și atent controlată interacțiune dintre nou, ca operație tehnică în sine, și vechi, ca expresie plastică, a rezultat liedul de sticlă pe care l-am ascultat, cu emoție și încîntare, în sala Galateea.

VICTOR NIȚA ■

CAP LIMPEDE

● În timp ce în holurile de la Grădina Icoanei a Teatrului Bulandra se repetă „la masă” un spectacol de versurile de dragoste ale lui Marin Sorescu, sus, pe scenă își corectează pașii Miriam Răducanu care pregătește un spectacol de miscare și de coregrafie ce se vrea un spectacol de terapie în grup, un spectacol de emoție și de... respirație. În culisele acestei scene am revăzut-o cu bucurie pe Mariana Mihut revenită după un lung repaos vocal total impus de otorinolaringologi. ● Ion Besoiu a avut probleme grele în acest anotimp la teatru pe care-l conduce: Ștefan Bănică e bolnav în urma unui atac de cord. Petrică Lupu și-a fracturat un picior. Tora Vasilescu a fost internată de urgență în spital. Octavian Cotescu a trăit cîteva bătaie de inimă extravagantă într-una din zilele trecute și s-a aflat

pînă ieri la Fundeni „amenințînd” că își va relua activitatea pe scenă abia în toamnă. Prin urmare, teatrul rămîne în acest final de stagiu fără **Tartuffe** și **Cabala bigoților**, fără **Furtuna**, fără **Anecdote provinciale**, fără **Mobilă și durere**, fără... Am spus gresit „final de stagiu” pentru că, practic, stagiunea continuă în teatrele buciurestene atît pe scenă cît și în grădinile care au scene în aer liber. ● Probleme are și Florian Pittis (dar nu de sănătate, în această privință are sănătatea unui alergător de cursă lungă... cu tutun și cu nopți albe), ci de culise, din pricina spectacolelor sale maraton de pe scena de la Grădina Icoanei. Sînt spectatori — și cînd spun spectatori rog să fii bine înțeles că e vorba de spectatori — care nu văd cu ochi buni... și nu aud cu urechi bune un spectacol în dialog deschis și

spontan cu publicul. Îi dorim lui Florian Pittis, în continuare, succes cu spectacolele sale de poezie și muzică urmărite de săli pline și cu respirația tăiată de emoție. ● La Teatrul Național am asistat la o repetiție generală cu **Harap Alb**, adaptare pentru scenă scrisă de unul dintre interpreții principali al spectacolului, Radu Itcus, fost actor, o perioadă, la Teatrul Național din Cluj-Napoca unde nu a fost prețuit cum se cuvine. Amintim că Radu Itcus a debutat în teatru în regia unui mare pedagog, Alexandru Fintii, în spectacolul **Idiotul**, dramatizare după Dostoievski. **Harap Alb** are atmosfera unei feerie moderne, are culoare, parfum și ritm, e plin de metafore și de umor. Se anunță prin urmare ca un spectacol de referință. Deocamdată se repetă în condiții de premieră în absența unuia dintre

interpreți: Radu Gheorghe, plecat într-un turneu de muzică și pantomimă în Suedia. Așteptăm cu nerăbdare însă premiera cu **Harap Alb** și pentru că de la **Fata din Andros** și în așteptarea lui Godot regizorul Grigore Gonta nu a mai făcut dovada marilor sale calități și ambii ● Alexandru Dabija repeta la Teatrul de Comedie **Doi tineri din Verona** de Shakespeare. Logica sa impecabilă, inteligența și fantezia sa sînt de bun augur pentru destinele acestui spectacol. Și toate acestea într-un teatru care l-a convins pe Gheorghe Harag de la Teatrul Maghiar din Cluj-Napoca, unul dintre cei mai mari regizori de teatru din țară, să pună în scenă cu actorii „din spațele poștei” **Procesul** lui Suhoval Coblin, devenit spectacol de referință al vieții noastre teatrale contemporane. Amintim că Alexandru

Dabija este regizor al Teatrului tineretului din Piatra Neamț și că se află la cel de al doilea spectacol pus în scenă, în Capitală. ● La opera din București se anunță o mare voce de tenor cum nu s-a mai descoperit în ultimii cincisprezece ani. Este vorba de Florin Georgescu, un tînăr în vîrstă de 25 de ani, absolvent al Conservatorului din București, cu o voce de calitate, fără probleme în toate regiunile, cu un fizic agreabil pe scenă și cu aplomb. Deocamdată a debutat în **Rigoletto**, operă destul de grea pentru faza de cristalizare a glasului său. E necesar să fie îndrumat cu grijă, în roluri de mai mică dificultate la început, pentru a nu ne trezi cu încă un glas de anvergură fracturat înainte de vreme. În real progres, în spectaculos progres se află și fostul campion de tir, fostul student al In-

stitutului de teatru și fostul cîntăreț al operelei Marcel Rosca, posesorul unei voci de bas cu profunde rezonanțe și cu un loc de scenă modern. Marcel Rosca a intrat treptat în marelui repertoriu și cu seriozitatea sa „riscă” să devină unul din marii noștri cîntăreți de operă. ● Tot la operă se repetă, în aceste zile, cu orchestra, baletul lui Mihail Jora, **Demozela Măriuta** care va fi dirijat de Lucian Anca și pus în scenă de Vasile Mareu. Partitură extrem de grea care trebuie descifrată cu migală și răbdare desi timpul pînă la premieră este scurt: 29 iunie! **Demozela Măriuta** ar fi, în sfîrșit, cea dintîi premieră veritabilă a acestei stagiuni pentru că opera **Carmen** nu poate fi considerată decît o reluare cu îmbunătățiri.

● Dacă trupelor de acrobăți cît și dresorilor, mulți dintre ei veniți din

TEATRU

Arta de a conversa, pe scenă

Este un lucru bine știut că nici o carte de mare succes nu poate fi transpusă în film sau pe scenă fără a pierde ceva din tensiunea narațiunii. Din acest motiv am purces cu legitimă curiozitate spre Sala Majestic a Teatrului Giulești, unde zilele trecute a avut loc premiera oficială a piesei **Arta conversației**. Temeritatea adaptării, romanului scris de **Ileana Vulpescu** și-au asumat-o autoarea și **George Bănică**, actor cunoscut, care de-a lungul vremii și-a încercat puterile atât în dramaturgie, cât și în montări regizorale. Fără îndoială fama romanului va chema spre casa de bilete un public numeros, care, fără tăgădă, va fi tentat să judece spectacolul după imaginea cărții.

Privind, deci, ultima premieră a Giuleștilui din acest punct de vedere s-ar putea afirma că o parte din frumusețea textului și a personajelor a fost pierdută pe drum. Dar noi căutăm să ne detașăm pe cât posibil de buchea cărții și să vedem spectacolul așa cum ne-a fost prezentat acum câteva zile.

Atât cartea cât și piesa **Arta conversației** sunt foarte darnice cu partiturile sexului slab și foarte parcimonioase cu partiturile bărbatilor. Dacă am fi tentați să dăm crezare romanului și piesei, nouă, bărbaților, nu ne mai rămâne decât să regretăm că sintem bărbați. Noi putem fi de acord cu rolul îngrat care ne este afectat, dar am fi bucurosi dacă acest adevăr, în piesă, ar ieși la iveală în urma unui dialog deopotrivă de scilpitor pentru ambele părți. Din păcate, replicile scăpătoare aparțin femeilor. Din acest motiv credem că ar fi fost interesant de văzut acest spectacol sub bagheta regizorală a unei femei. Regizorul **Eugen Todoran**, lăsându-se prins de jocul propus de autori, a gândit un spectacol oarecum trenant și, după părerea noastră, cu o distribuție mai puțin inspirată.

Rolul principal a fost încredințat foarte talentatelor **Dorina Lazăr**, care din start nu dispune de datele fizice cerute de personaj și care probabil, i-au îngreunat apropierea eroinei, identificarea cu aceasta. **Sinziana Hangan** este o femeie inteligentă, cultă, tenace, răzbatătoare, care a traversat vicisitudinile hărăzite de viață, găsindu-și totdeauna un echilibru stabil. Din păcate, **Dorina Lazăr** nu a reușit să emane aceste calități și trăiri, să se confunde cu ele, de unde impresia că mimează forța interioară, stăpânirea de sine, slăbind astfel personalitatea eroinei. În final, din motivele arătate mai sus, **Sinziana Hangan** pare a accepta căsătoria ca un act de rezignare și nu de voință și deliberare. Din

Două premiere la Teatrul Giulești

tre celelalte roluri feminine consemnăm cu vădită bucurie numele lui **Adriana Trandafir**, intrată de curind în trupa giuleșteană. Această foarte tină actriță „aprinde becul” când apare pe scenă. Dispunind de o mare sensibilitate, de o plastică aparte și de o deosebită știință de a trimite vorba în sală, **Adriana Trandafir** se anunță ca un autentic talent. Trebuie ferită de vulgarizări și, mai ales, de șablonizare.

După părerea noastră **Florin Zamfirescu**, dar mai ales **George Bănică** au apariții scenice stângace, neconvingătoare. Finalul spectacolului este ratat și din cauza personajului interpretat de **George Bănică**: nici o clipă nu ne convinge că tot ce rostește este spus din inimă, cu patimă și dragoste. Singurul interpret care a înțeles exact rolul este **Vasile Ichim**, un actor mai vechi al trupului giulestean, specializat în roluri episodice, de fiecare dată convingător și la locul lui, justificând și în **Arta conversației** ritmul interior al personajului interpretat.

Eugen Ungureanu are farmec scenic; mai ales în prima parte. Din păcate, la ora marilor adevăruri, atunci când se cerea un plus de ardere interioară, interpretul lui **Alexandru Bujor** coboară stachea. Deocamdată afit.

DAN BIRLĂDEANU

O posibilă radiografie a terorismului

Ceea ce și-a propus, în calitate de regizor, actorul **Mihail Stan**, prin cea mai recentă premieră a Teatrului Giulești (un triptic intitulat **Incidentul** și alcătuit din trei piese într-un act, **Incidentul**, de **Ezio d'Erico**, **Asasini de ocazie**, de **Aldo Nicolaj**, și **Carol**, de **Slavomir Mrozek**), poate fi considerat drept una din cele o mie de posibile radiografii ale flagelului numit terorism. Astfel, în prima piesă, **Tinărul** (foarte bine interpretat, ca ritm și neliniște, de **Mihail Verbițchi**, student la I.A.T.C.), după banala dar tragică altercație cu **Bătrînul** (din a cărui fișă caracterologică **Trăian Dăncă** are extras atâtea notele unei nostalgice poezii, cit și problema unei generații trecute prin două războaie mondiale, aducând rolul la dimensiunile unei adevărate creații), poate deveni, așa cum va sugera, pe mai departe, întregul spectacol, un viitor posibil terorist. Această posibilă devenire este asigurată, ca să zicem așa, de inconștiența cu care cel de-al treilea personaj, **Fata** (interpretată bine, cu intuiție și nerv, de **Ana Trofin**) acoperă retragerea (a se citi fuga) unui om care a comis o crimă, fie ea și prin imprudență. Ajuns undeva, într-un bar, **Tinărul** va urmări o piesă televizată care, mai în glumă, mai în serios, atrage atenția asupra a ceea ce vrea să însemne terorismul în viața de toate zilele a unor oameni obișnuiți. Vom aprecia, firește, ideea regizorului și actorului **Mihail Stan** care, apelând la imaginile filmate, cu acuratețe și talent, de **Ivor Birlădeanu**, a prezentat acest al doilea moment, **Asasini de ocazie**, în două ipso-

taze, ca spectacol de teatru propriu-zis, dar și ca emisiune tv. Numai că, din punctul nostru de vedere, ritmul, în această parte a spectacolului, scade. A nu se înțelege că aducem vreo acuză interpretelor (**Maria Pătrașcu**, **Ileana Cernat** și **Mugur Arvunescu** — un trio care s-a remarcat printr-o abilitate decupare psihologică) sau cineastului, sau regizorului, intrucit spectatorul are nevoie, fără doar și poate, de un moment de respiro, de înțelegere a faptului că, în chiar lumea care l-a declanșat, terorismul, desi a comis atâtea și atâtea crime, este încă privit ca un fel de joacă. Sigur că da, o joacă gravă, pe-alcuiri foarte periculoasă, dar, la urma-urmelor, o joacă. Ajuns la acest punct al radiografiei, spectacolul conceput de **Mihail Stan** intră în linie dreaptă prin cel de-al treilea moment, **Carol**, prefat de o secvență de legătură: doi teroristi încearcă să-l răcoaleze pe **Tinărul** care a urmărit, la televizor, **Asasini de ocazie**. Deci, cel mai important argument, privind dezbaterile asupra terorismului propusă de **Mihail Stan**, va fi conținut în **Carol**, piesă care, ca generozitate a textului, ca ritm, dar mai ales pentru felul în care pune degetul pe rană, se joacă cu cărțile pe față, ca să spunem așa. Cele trei personaje, **Oculistul** (**Nicolai Ivănescu**), **Tinărul** (**Constantin Colocaru**) și **Bătrînul** (**Mircea N. Crețu**), din nou un trio care se impune printr-o unitate și, în același timp, diferențiere a mijloacelor de expresie, vor ilustra, pe de o parte, teama, până la nebunie, dar și pînă la lășitate, față de terorismul (a se citi neonazismul) care bintește lumea capitalistă contemporană, și, pe de altă parte, agresivitatea politico-socială a acestui veritabil flagel, remarcabil sintetizat în următoarea realică a unui dintre eroi, **Tinărul**, de departe cel mai important personaj al întregului spec-

tacol: „Nu toți oamenii au nevoie de aer. Numai cei puternici. Aerul acesta trebuie cucerit. Pune mîna pe armă. Uită-te atent în jurul tău și ai să descoperi întotdeauna un dușman care-ți fură aerul cerind libertate, egalitate și alte povești de astea. Îndeasă-ți pumnul în gură. Calcă-l în picioare, dar lasă-l atît aer, încît să știe că depinde de tine”.

Acesta este, cu adevărat, vrea parcă să spună regizorul **Incidentului**, actorul **Mihail Stan**, terorismul. Sau, cel puțin, aceasta este una din cele o mie de posibile radiografii ale sale... Cu alte cuvinte, un reușit și necesar, care se impune prin acuratețea mijloacelor de expresie, spectacol eminemant politic, o dezbateri asupra unui acut fenomen contemporan care, în condițiile de criză ale lumii capitaliste, se manifestă cu o violență din ce în ce mai accentuată.

VICTOR NIȚA

Argument

Tristul destin al spectacolelor de... neuitat

Ce rămîne dintr-un spectacol? De cele mai multe ori amintirea. Orice spectacol e un contract cu efemerul. Orice spectacol e compus dintr-o avalanșă de momente unice, irepetabile, imposibil de reprodus decît printr-o trădare suavă a emoției princeps. Ce a rămas din **Troilus** și **Cresida** la Teatrul de Comedie, din **Regele Lear** la Teatrul Național, din **Nepotul lui Rameau** la Teatrul Bulandra, de pildă? Nimic altceva decît reverberații. Cine vrea astăzi să revadă aceste spectacole trebuie să se mulțumească doar cu amintirile altora, cu reproducerea unor martori sau cu unele comentarii din presă. Trist destin al operele de artă ale actorilor, regizorilor și scenografilor! Ei sînt supuși, aproape inevitabil, uitării. Pentru că operele lor nu se pot admira peste timp în galerii de artă și pentru că trăiesc printre oglinzile deformate și deformatoare ale altora. Nu facem parte din categoria celor care trimit la albume și la reproduceri în loc să trimită la muzeu și la pinacotecă. Nu facem parte dintre aceia care preferă discul și înregistrarea în locul orelor de concert la **Atheneu**, în locul emoției vii a unei serii unice de muzică preclasică. Nu facem recomandarea de a urmări un spectacol de teatru pe micul ecran sau pe marele ecran cită vreme spectacolul se joacă încă la teatru. Dar sînt spectacole de referință care trebuie conservate cum sînt conservate monumentele de artă sau vestigiile trecutului. De ce să nu profităm de marile invenții ale secolului douăzeci și să imprimăm pe peliculă spectacolele reprezentative ale timpului nostru, ca să depunem mărturie în fața generațiilor care vin că am creat momente unice și de referință în arta spectacolului, nu numai la nivel național ci la nivel mondial? Ne gîndim că la această oră, în țară, se joacă spectacole care merită să fie înregistrate și păstrate într-o filotecă a televiziunii, sau a Studioului „Sahia” ca document necesar care se constituie într-un anume punct de vedere asupra unor capodopere ale dramaturgiei universale. Și nu numai ale dramaturgiei. Pe cine trebuie să tragem la răspundere pentru această gravă eroare de decizie sau pentru această gravă și năucitoare neglijență? Ce se va întimpla oare cu spectacole ca **Tartuffe** și **Cabala bigotilor** la Teatrul Bulandra, cu **Richard al III-lea** la Teatrul Mic, cu **Generoasa** fundatie la Teatrul Național, cu **Procesul** la Teatrul de Comedie, cu **Karamazovii** la Teatrul Nottara, cu **Woyzeck** la Teatrul Giulești și din nou cu **Serisoarea pierdută** sau **Răceala** la Teatrul Bulandra, cu **Ordinatorul** sau **A cincea lebedă** la Teatrul Giulești, cu **A treia teapă** la Teatrul Național? Vor avea oare aceste spectacole același destin cu **D'ale carnavalului** în viziunea lui **Lucian Pintilie**, cu **Leonce și Lena** în viziunea lui **Liviu Ciulei**, cu **Danton** în viziunea lui **Horea Popescu** sau cu **Hamlet** al lui **Dinu Cernescu**, spectacole leșite din repertoriu în cel mai trist anonim?

La operă se joacă **Hamlet** de mulți ani, **Hamlet**-ul lui **Pascal Bentoiu** este una din capodoperele muzicii universale contemporane, în orice caz una din operele reprezentative pentru muzica acestui sfîrșit de secol douăzeci. Rar se întimplă ca într-un spectacol de asemenea profunzime ca acela imaginat prin muzică de **Pascal Bentoiu** după versurile lui **Shakespeare**, să prindă contur scenic de asemenea valoare ca în regia lui **George Teodorescu** la Opera din București. Și totuși, marelui public nu frecventează acest spectacol. La ultima reprezentație în sală se aflau aproximativ patruzeci de melomani. Trist destin de care se face vinovat atît serviciul de organizare a spectacolelor de la operă cit și presa care nu a reușit să atragă atenția în mod inteligent asupra valorii acestui spectacol. Pe de altă parte însă, e posibil ca pînă la această oră să nu existe nici o înregistrare pe disc a operei **Hamlet** cu distribuția actuală de la București? E posibil să nu fi fost filmat acest spectacol și impus pe plan mondial?

Sînt oameni de teatru, sînt actori, sînt regizori, scenografi, cîntăreți care dispar (într-un fel sau altul), dar al căror aport, la un moment dat, la arta spectacolului în România, este imposibil de trecut cu vederea, este imposibil de uitat. Cum vom putea face dovada peste timp că am avut mari actori, mari regizori, mari cîntăreți și mari scenografi dacă nu păstrăm spectacolele lor pentru fondul principal de sentimente și de cultură al generațiilor care vin după noi?

Cînd oamenii aplaudă minute în șir la sfîrșitul unui spectacol, dincolo de emoția și de entuziasmul prilejuit de actul interpretării și al creației se gîhcește și regretul că nu pot păstra clipa aceea unică, irepetabilă a ceea ce au văzut și simțit. În fiecare cascadă de aplauze există și un sentiment de tristețe și de disperare în fața timpului care trece și duce cu sine clipele frumoase ale existenței noastre. De ce să nu păstrăm aceste clipe minunate dacă ne stă în putere și în destin?

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

capitalele unor țări vecine și prietene, nu li se poate reproșa nimic — efortul și dăruirea acestora fiind cunoscute și recunoscute de toată lumea — nu același lucru se poate spune despre umorul prezentat de către comicii circului în spectacolul „**Incredibil dar adevărat**”. **Siminică**, vestitul clown, este, de ce să nu spunem, un cap de afiș și copiii îl așteaptă să apară cu suflul la gură. Numai că în acest spectacol **Siminică** nu mai este cel pe care îl cunoaștem. Aflăm, cu mare tristețe, chiar de la început, că unui alt comic i s-a îmbolnăvit nevasta, chipurile de somnambulism. **Siminică** nu crede și-l invită pe prietenul său la o tucă la „doi plămîni”. Dar cînd să părăsească scena apare somnambula. Cu minile întinse îl îndepărtează pe cel care-l este tot și se îndreaptă spre **Siminică**. Întîi îi la portofel și dispare. Apoi, se reîntoarce și îl

la „Costumul de friptură”. Dar tinăra îmbrăcată într-o sumară cămășută de noapte nu se mulțumește numai cu atît: îi scoate lui **Siminică** și bretelele și îi ia și pantaloni. **Siminică** rămîne în niște superbe izmenele care au, lateral, garofite roșii. Și lumea ride sau plînge, nu ne-am dat prea bine seama, în timp ce soțul îl aduce lui **Siminică** la cunoștință că a doua zi îi va restitui ceea ce i-a fost luat — fiindcă dacă, acum, tinăra soție este deranjată cu un singur cuvînt, ea moare. Dar, culmea, femeia apare din nou. De data aceasta îi la chiar pe **Siminică**. Soțul este înștiințat că **Siminică** îi va da înapoi soția a doua zi. În altă scenetă, înțelegem noi, tot pentru copil, **Siminică** trebuie să ascundă o rață. În disperare de cauză o introduce (unde credeți?) în pantaloni de unde își scoate ciocul din cînd în cînd. Și distracția ține cîteva

minute... Cam acesta-i genul de glume care se practică în ultimul spectacol la circul bucureștean. Bănuțele vulgare, de gang, care, fără nici un fel de exagerare, nu fac nici un serviciu umorului fără să mai vorbim de educația copiilor. Baletul este și el sub orice critică. În locul unor balerine profesioniste au apărut niște fetițe, în tot felul de costume, care se mișcă și ele cum pot prin fața spectatorilor. Foarte slabă și prezentarea. Cei doi prezentatori fac improvizații fără haz, gust și fără pricepere. Așa că, pînă una alta, „**Incredibil dar adevărat**”, ultimul spectacol de la circul bucureștean nu mai este al copiilor... Dar nici al celor mari.

● Mi-a fost dat să văd în casa unui prieten două ciudate afișe. Erau scrise pe un fel de hîrtie, dar nu era hîrtie, sau pe un fel de pînă, asemănătoare mătăsii, dar nu era

nici pînă, nici mătase. Era un fel de material plastic. Cu o lățime de aproximativ 20 de centimetri și cu o înălțime de aproximativ 65-70 de centimetri, respectivele afișe aveau, la capete, două bețisoare cărora li se spune baghete. Afișele erau, în fapt, un fel de ziceri. Mai exact spus, cu litere oarecum atrăgătoare, prin grafia lor, respectivele afișe afirmau că „Trebuie să fii soni ca să dai atîția bani pe un Sony” și, de-acestă dată apelînd la o limbă străină, „Le temps fait passer l'amour, l'amour fait passer le temps”. Cumpărate de la Galeriele Fondului plastic de pe Bulevardul Magheru, aceste formidabile afișe, după părerea noastră stupide, au costat, fiecare în parte, 150 de lei. „Le-am cumpărat, mi-a zis prietenul, pe care-l știu totuși om subțire, pentru că erau... ultimele”. În ceea ce ne privește, sperăm să fi fost, într-ade-

văr, ultimele. ● În Piața Unirii, pe o suprafață de jumătate de hectar, citeva tone de ceramică. Frumoașă, utilă. Dar, la numai cîteva metri de-acestă veritabilă comoară, citeva tarabe care vind serpi de plastic, brățări din același material, dar în culori tipătoare, scheleți (!), portofele cu portrete de sportivi și artistice (!) etc. Dar oare nu sîntem noi, cei care tot scriem și ne împotrivim acestui comerț aprobat de cine știe cine, naivi și ridicoli alidoma umoristilor care, acum 10 ani, n-aveau alte personaje de criticat decît frizerii, icrașiștii, itebişti etc.?

● Locuitorii orașului Zalău așteptau, cu nerăbdare și cu biletele cumpărate din timp în buzunar, spectacolul Ansamblului folcloric „Mezesul”, programat pentru 31 mai.

Firește, în primul rînd pentru reîntîlnirea cu artiștii acestei faimoase formații, dar și pentru îspititoare listă a invitațiilor — actori ai teatrelor din Capitală. Capul de afiș — **Marin Moraru**. Iată însă că în locul lui, spectatorii au fost intiminați cu un afiș politicos, din care aflăm că **Marin Moraru** nu va fi prezent la această întîlnire din motive „de ordin profesional” (oare spectacolul cu pricina să nu fi fost un „motiv de ordin profesional” suficient de puternic?). Mai aflăm și că, la cerere, dezamăgiților li se restituie contravaloarea biletelor. Maramureșenii sînt însă oameni „tăpeni” și nu se... dezamăgesc cu una cu două: nimeni n-a restituit biletele! Vajnică lecție de pedagogie artistică și de fair play! Așa-i, stimată (și, cum se vede, îndrăgite) **Marin Moraru**?

Rubrică realizată de **ADRIAN DOHOTARU**, **SORIN FOSTOLACHE** și **TANIA RADU**.

SĂ FIE PACE ÎN LUME!

În fața statuii lui Iancu,
cîntecele istoriei

Înainte de a părăsi Tg. Mureș n-am putut să nu trecem pe la statuia lui Avram Iancu. Nu am mers din obișnuit, ci fiindcă așa ne-a dictat conștiința. Oriunde am fi în țară vom cinsti memoria eroilor neamului, memoria lui Avram Iancu, martir universal, cu atât mai mult în locurile unde prin inspirația conducerii partidului și prin grădina oamenilor figura lui este reprezentată erestru. Și în parcul din centrul municipiului Tg. Mureș, Avram Iancu se află la loc de cinste.

În fața statuii, înconjurată de mii de oameni de toate vîrstele, și români și maghiari, am cîntat cîntecele din vremea lui Iancu și închinătele lui, cîntecele vremii noastre. Dragostea mureșenilor pentru cîntecele de țară, fața de istorie, ne-a înfiorat pînă la lacrimi. Idealul lui Avram Iancu este un ideal pentru care merită să lupti, merită să trăiești. „Trăiască în lumina acestui ideal / Români și maghiari înfruntîți Ardealul”. Așa cîntam la poalele Muncelui Iancu, împreună cu mii de oameni aflați în jurul statuii.

De la statuie pînă la hotel unde eram cazați, tinerii ne-au condus strigînd „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Ardealul, Moldova și Țara Românească”. Două ore care au trecut murmurat Mureșul atît de drag nouă. Mureșul fraternității și armoniei.

Păcat că nici o mărturie filmată nu rămîne despre aceste scene unice și înepetabile.

DUCU BERTZI

Sub cerul liber, un spectacol
comparabil cu unul realizat
sub orice cupolă europeană

Localitatea: Toplița, data 8 iunie 1983,
în aer liber, orele 16.

Durată: 6 ore.
Număr de spectatori: 6.000.
Noutăți: La Toplița a cîntat Carmen Antal, o tînără solistă de muzică populară deosebit de înzestrată, cu timbrul vocii cald, plăcut, calitativ.

Atmosfera: Și la propriu și la figurat reece la început, apoi — electrizantă. O manifestare exemplară în toate datele ei. Calitatea spectacolului: Notabilă în primul rând, exemplară în al doilea.

Aportul organizatorilor: Primarul Teodor Bendris a fost și de data asta la înălțime. El înțelege să lupte nemijlocit pe baricadele acțiunii culturale și educaționale, nu să stea în expectativă și să dea sfaturi din culise, cum din păcate se mai întîmplă. Chiar dacă nu au o sală de cultură pe măsură, cupola cerului liber a devenit la Toplița o sală cu cea mai fină acustică, înconjurată cu muni și păduri. Iar publicul, cu brațele ridicate spre cer, cîntînd frenetic.

Oraș al Căminilor, Toplița este așezat într-un cadru natural deosebit de pitoresc, nepereche.

Profesorul Ilie Sandru, redactor la ziarul „Informația Harghitei”, salută în termeni cît se poate de măgulitori cînecul și pe conducătorul său. Promisiunea din iarna anului curent, iată, a fost onorată prompt și competent. El ne spune că în noaptea de 6 spre 7 iunie a.c. a nins în munții mărginași, iar la Toplița mercurul termometrelor a coborît la 0 grade Celsius. A brumă puternic, iar livezile și grădinile au fost afectate, roadele dimiute. Sub spectrul unui frig celuior și al unei apatii a debutat înfrîng cînecul nostru. Ca, apoi, atmosfera să se încălzească la „înfrîng”. De reținut că Toplița este și o zonă de interferență folclorică — se simte asta inclusiv în folclor / Urbea lângă nord-estul Ardealului cu Bucovina. Adrian Păunescu a găsit cu

cale să afirme că dangătul istoric al clopotului de la Putna n-avea cum să răzbuie și să reverberizeze pînă-n Transilvania, decît trecînd prin Toplița / Stranică interferență. Adevărată metaforă. În acest sens vorbind, desigur, cîntecele de sorginte populară („Cîntec de oameni”, interpretat de Vali Sterian, Cîntecele maramureșene în interpretarea lui Ștefan Hrușcă și Duce Bertzi, „Căciula” cu Vali Gereca, ca și „Foale verde spic de plînc” și „Balada Iancului” în excelență interpretare a localnicilor Antal Carmen) au găsit toplienii prăgățiți, cum se spune, ca la ei acasă. La cîntecele patriotice și de nuanță istorică, reacția era de asemeni de așteptat: una promptă, exactă, tulburătoare. Aș vrea să adaug că inclusiv muzica tînără, muzica rock, hard rock, blues-ul s-au bucurat de o reală și competentă primire în rîndul toplienilor.

Adrian Ilie cu „Acesta-i întrebare” a realizat cea mai bună prestație a sa. Formația „Volta” a fost realmente în mare formă. Alex. Zărnescu, omul cît un munte, ne-a întrebat și avertizat, totodată, în câteva limbi de circulație: „Viața noastră unde e? / Viața noastră ce-ai făcut cu ea?” Timbrul maghiar Majay Gyözo cînta cu însoțitorii tineresci „Iubesc, am curaj și mă tem”. Ionel Văduva a excelat la orgă. Ion Dumitrescu din formația IRIS ne dovedește că este un bătăreț de excepție. Trupa de umor „Meseși” (Ștefan Chiosan, Popescu Lache, Ștefan Richard) ne-a bine dispus pe parcursul înregistrării seri. Și după.

Cînd i-am văzut pe cei 6.000 de toplienii cîntînd cu drag și cu pasiune, ca în marile centre urbane, unde predomină elevii studențimen, mi-am zis că alegerea Topliței ca punct de popas și punct nodal și de cultură este mai mult decît justificată. Vorbește, prin glasul lui Adrian Păunescu, despre unitatea națională și senul major al unității noastre cîntă. Temelnic este un dram de conștiință vibrând. Lucrează spre folosul omului și al omului din om. Plămădește și promovează arta și cultura și valoarea. Solidarizează oamenii, energizînd, în folosul înalt al binelui, păcii, frăției, cîntă cu amănuntul și frumuseții universale. Succint, foarte succint, cam acesta este rostul și rodul Cînecului Flacăra.

Totul a devenit fascinant
abia după victoria României
asupra Suediei

Localitatea: Piatra Neamț, data 9 iunie 1983, stadionul Ceahlăul, orele 16.
Număr de spectatori: 15.000.
Durată spectacolului: 7 ore și 7 minute.
Noutăți: La Piatra Neamț a cîntat „poeme răzlețe” Ioana Proca, iar Rodica Ștefănescu Ciapă, o fetiță de 5 ani și 4 luni, a recitat impecabil „Luceafărul” lui Mihai Eminescu.

Atmosfera: Dominată de o căldură persistentă în prima parte. După o pauză binevenită, pentru vizionarea meciului România-Suedia (menționăm că s-au montat aparate TV inclusiv pe stadion), atmosfera devine fascinantă. Se cîntă și se recită pentru victorie. Este primul stadion din țară unde s-a cîntat și s-a aplaudat frenetic victoria tricolorilor nostri împotriva echipei lui Strömberg la Stockholm.

Calitatea spectacolului: Modestă în primul rând, excelentă în al doilea. De reținut că s-au susținut alte două spectacole ad-hoc, unul la un liceu din municipiu, iar al doilea în fața hotelului unde au fost găzduiți membrii cînecului. S-a adunat atîta lume la un loc, în cei membrii cînecului s-au văzut nevoiți să se despartă de cei din Piatra Neamț, cum se spune, cîntînd.

Aportul organizatorilor: De la bun la foarte bun. Fără probleme deosebite. Atîți factorii de resort de la nivelul municipiului Piatra Neamț, cît și cei de la nivelul județului Neamț s-au implicat cu folos în crearea unor condiții corespunzătoare pentru o bună prestație a cînecului nostru. Multumim pe această cale conducerii organizației de partid a județului Neamț, tovarășei prim-secretar Maria

Gheorghe, un om cu deosebite calități care s-a ocupat cu energie și tandrețe de organizarea cînecului, oferindu-i un cadru ideal de manifestare. Toată recunoștința noastră organizatorilor uteciști, tuturor acelor care s-au preocupat de buna reușită organizatorică a spectacolelor desfășurate pe teritoriul județului Neamț.

9 iunie 1983. Orele 16. Stadionul Ceahlăul. După un frig năprasnic la Toplița, iată-ne din nou pe vreme de caniculă la Piatra Neamț. Dealmineri, căldura și-a pus amprenta și asupra primului spectacol. Se cîntă pentru „speranță pozitivă” a României în meciul cu Suedia și parcă publicul ieșise din amorțeală. Dintre trei variante de spectacol se optează pentru cea mai generoasă. La orele 19 și 15 minute se întrerupe spectacolul, pentru a fi reluat la orele 22 și 15 minute. Adrian Păunescu e întrebat ce pronostic dă pentru meci. El răspunde: România bate asă seară Suedia. Unii rid în hohote. Și într-adevăr, la Piatra Neamț totul a venit fascinant abia după victoria clară (unii zic tactică, eu l-aș zice de talent pentru că unde există talent poate exista și tactică, reciproca e nulă) a românilor asupra suedezilor lui Strömberg. Din cele mai apropiate și din cele mai departate cartiere ale orașului (Dărmănești, Mărești I, II, III, Dacia, Făgetului, Precista, toți, cu nume neînscrise ale unora dintre cartiere), tinerii s-au însoțit la spectacol și nu au rămas. Cu părinți și rude, cu tot alaiul! Stadionul număra peste 15.000 de suflete. Victoria de la Stockholm a dinamitat spiritele. Se spun cuvinte despre valori și cu deosebire despre valorile tinere. Astăzi România înseamnă mult în fotbalul european și nu datorită unei conjuncturi.

În interpretarea lui Mihail Stan, „Mistru cu colți de argint”, de Ștefan Aug. Doinas, cap de serie al baladei culte românești, da manifestării subiect de meciul. La miezul nopții, cu luminile stîlce se recită „Ruga pentru părinți”, de Adrian Păunescu. Ard în noaptea doar luminile ochilor și ici, colo, cite-o fâclie. De la dragostea de părinți începe totul, inclusiv dragostea de neam și de țară.

Din nou istoria „contactează” cu prezentul. Sint 159 de ani de la nașterea lui Avram Iancu, acest erou între eroi al poporului nostru și martir universal. În conștiința neamului el nu a trecut nu orîndim. Între timp, propunem la „Congresul mondial al firii” un tulburător mesaj: „Să ne iubim”. Pentru că iubirea ne face mai tandri și mai buni, mai umani. Căci bine spunea Marin Preda: „Unde dragoste nu e, nimic nu e...” Un alt medalion al seriei „Iona Proca recită câteva „poeme răzlețe”. Rodica Ștefănescu Ciapă, o fetiță de 5 ani și 4 luni, recită impecabil „Luceafărul” lui Eminescu, așa cum nu știu cîți absolvenți de liceu știu s-o facă la ora asta. Ea recită și frumusețe și dansază singură ale vremii. Ce mai, un drac de fată!

Așadar, emisiunea radiofonică de Joi seara „Valori ale muzicii tinere” a fost ascultată din greu, cu pe viu! Cu un privilegiu nebănuit! Emisiunea a durat mai bine de 7 ore! Deci, trei emisiuni radiofonice puse cap la cap: date prin tele-radio-simpatie pentru cei din Piatra Neamț.

Roman, așa cum a fost

Localitatea: Roman, data 10 iunie 1983, Stadionul municipal, orele 19.

Număr de spectatori: 6 ore și 5 minute.
Noutăți: Debutează în cînecul tinerii romaseani Luminia Nădejde, Iacovăța Daniela, Emil Martinas, Zăicuț Iuliana, Norel Maghiuc, Iulian Teslaru, Valentin Murariu. Așadar, mulți oameni de talent la Roman.

Atmosfera: Deplorabilă la debutul spectacolului. Lumea se încălzește și, treptat-treptat, spectacolul intră pe făgașul său normal. Devine remarcabil. Calitatea spectacolului: De la medie la bună. Cu momente excepționale. Cerul înnoiră și plumburi, ploaia cere amenință să se dezlănțuie — și care chiar s-a dezlănțuit, — în fine, ploaia măronie, rece și persistentă au drămuțat valoarea spectacolului. Totuși oamenii au învins prin forța lor interioară!

Aportul organizatorilor: Foarte bun. Ne îndreptăm cu autocarul spre Roman și urma să coborîm tot mai mult în sudul țării. Pe traseul celor citorva mii de km

am văzut oamenii treburînd la muncile cîmpului. Am văzut oameni la prăsitul porumbului (indeosebi femei); am văzut bărbați la adunatul finului din prima coasă; am văzut mătăsătoarele de cobine îmbucînd din lanurile de orz. Greu și aspru munca de țaran, dar eu nu vă spun un lucru nou acum. Pe moment m-a înecat un sentiment de jenă: iată, ei lucrează din greu, iar noi trăisăm! Să fie așa? După o săptămîna încheiată de turneu mi-am dat seama cît de mult greșeam. În cînecul se muncete 10-14 ore pe zi. Se doarme puțin. Dar, oare, artistul nu adună și el, cumva, „finul” de dinaintea oamenilor? Așa am înțeles poezia „Actorul”, în rostirea lui Adrian Păunescu. Dacă simți din cînd în cînd o rupere de sine, un fel de înstrăinare, nu e întîmplător. În fond, cît de iubit sau cît de urit este artistul? Munca artistului adevărat nu este cu nimic mai ușoară ca munca țaranului ori a muncitorului.

La Roman, ca și în alte părți, ploaia avea să ne însoțească în finalul acesta de turneu. S-au și ivit mari probleme. Cu stațiile de amplificare. Cu instalațiile electrice. Cu instrumentele de percuție. Pe strunele chitarei electrice, în loc să „zburcească” sunori melodioase, țîșneau scinte electrice și curent de 220 V. În atari condiții, este și normal că greul spectacolului l-au „tras” formațiile și instrumentiștii, cît și echipa tehnică. Romaseanii, în schimb, au rămas locului. Trupele IRIS, VOLTA, PRO MUSICA, FLAPO, precum și Compania de sunet a lui Vali Sterian au dus cîntarea greului, acestul spectacol, dacă mă pot exprima

așa. Eroii seriei au fost Ion Dumitrescu, Ionel Văduva, Adrian Ilie, Ilie Ștepan, Grigore Bujor Hariga, Dietrich Krauser, Vasile Dolga și alții. Un gest de mulțumire, din acest dreptunghi de pagină dat fotografat, se cuvine și echipei tehnice formate din Costel Ionescu, Cristian Nemuc s.a.

Desigur, au fost și câteva momente-cheie ale seriei. Cînd s-a cîntat la orgă „Sonata lunii”, stadionul întreg s-a transformat în templu. S-a cîntat și s-a dat o sansă păcii, prin cîntec! Să fie durabil! Stadionul se transformase, metaforic vorbind, într-o pasăre cu două aripi uriașe. Iată, s-a făcut ora 2 din noapte. Oamenii se risipește pe la casele lor. Popasul nostru a fost scurt la Roman. Mîine, în jurul prînzului, vom pleca spre Galațiul mult așteptat. Kilometri și kilometri și peste 5 ore de drum istovitor.

Galațiul — campion absolut
al Cînecului Flacăra

Localitatea: Galați 11 iunie 1983, Stadionul municipal, orele 19.
Durată spectacolului: 8 ore și 25 de minute, adică, incredibil dar adevărat, 505 minute!

Număr de spectatori: Record. 30.000.
Noutăți: La Galați au făcut o bună impresie în cînecul tinerii gălățeni Marian Corjos (umor de bună calitate), grupul folk „Adelaida” (Carmelia Gheor-

ghită, Zaharia Nica). De asemenea, a făcut senzație grupul local „Akropolis” (compus din tinerii greci Caralis Ianis, Alexandru Machedon, precum și Tudor Gabriel).

Atmosfera: Dintre cele mai incinse din cîte mi-a fost dat să văd vreodată pe un stadion (inclusiv la meciuri). Deși afară ploaia, cum se spune, ca-n lirica lui Băcovia, publicul gălățean a participat prob și competent la recepția muzicii tinere și a poeziei, ba chiar s-a implicat serios în spectacol, cîntînd fulminant de la un capăt la altul al său. A devenit un receptacul, dar și un emițător fidel. Repertoriul cînecului este cunoscut exact la Galați și așa face participarea publicului activă. Dinamică. Exactă. Un public de nota 100, ce mai, chiar dacă notele se dau numai pînă la 10, cu steluțe. (În privința steluțelor, să le acordăm gălățenilor de 70 ori cîte 7, deoarece le merită din plin.)

Calitatea spectacolului: De la excelent în sus. Nu căsese comparativ pe măsură. Aportul organizatorilor: Întru totul excepțional. Multumim pe această cale organizatorilor. Multumim factorilor de ordine.

Se cuvine să aducem, neîntîrziat, mulțumirile noastre fierbinți organizatorilor paritid județene și municipale, pentru feul vădit și emoționant în care s-au implicat în sprijinul nemijlocit al manifestării de la Galați. Felicitări Galați! Incontestabil devenit campion absolut al Cînecului Flacăra pe toată perioada de la întîlnirea sa și pînă azi cînd, iată, curînd își va sărbători 10 ani de ființare!

După ce devenise campion de primăvară al Cînecului Flacăra — Galațiul nu numai că și-a păstrat „trofeul”, dar l-a sportat în cariere. Carate ale calității, duratei, întîmîității. Drept să spun n-am mai văzut nicodată așa ceva. Peste 30.000 de oameni au participat pentru prima oară în viața lor, parcă la chiar nunta vieții lor! Nuntă care a fost întru totul superbă. Care a fost întru totul de referență. Manifestarea de la Galați nici nu are termeni de comparație. În acest sens, cu atît mai mult regretăm absența televiziunii, care, deși și-a anunșat prezența, a binevoit să și-o amineze! Actorul Mihail Stan, om umbrit în lume, a spus la un moment dat: „Am cîntat Europa și lumea cu Flacăra și cîntat. Ceca ce s-a întîmplat la Galați, nu are seamăn. A fost un spectacol grandios, cum n-am văzut nicăieri în lume”, a conchis Mihail Stan.

Iar pentru ca pabarul bunelor să fie plin ochi, la Galați, în noaptea de 11 iunie s-au „produs” în cînecul, cîntiva tineri gălățeni deosebit de înzestrați. Grupul „Adelaida” a mai cîntat în Cîneculul Flacăra. De asemenea, cu umor de bună calitate a fost prezent și Marian Corjos. Au debutat însă sub cele mai ferice auspicii și cu o notă maximă, grupul „Akropolis”, format din tinerii greci Ianis Caralis, Alexandru Machedon precum și Tudor Gabriel. Grup excepțional. Ei își fac intrarea definitivă în Cînecul Flacăra cu cîteva cîntece grecești. Spectacolul creștea nu oricum, ci de la excepțional în sus! Uimitor cum gălățenii cunoșteau aproape integral repertoriul cînecului. La Galați se află cel mai bun public al său. Nicodată însă, pe stadionul din Galați n-a fost o astfel de mare vibrend de oameni! Multimea care se afla în cîntare și într-o armonioasă legănare era desprinsă, parcă, dintr-o pinză de Van Gogh. O parte a cerului lumii s-a coborît la Galați. Televiziunea a pierdut un mare și înegalabil spectacol.

În mare formă și în mare vervă, cu verbul său încundescenț, incendiar, vocat Adrian Păunescu a „hipnotizat”, pur și simplu, mulțimea. A creat cîteva momente de excepție asupra cărora vom stărui. Primul a fost prînzul la folclor și la resturile sale în lumea contemporană. Nevoia de ritual a poporului nostru lîne de înesăi structura poporului

Programul cînecului Flacăra

Cînecul Flacăra se pregătește de un nou turneu. Acesta urmează să înceapă luni, 20 iunie, în județul Sibiu, în care membrii cînecului vor susține manifestări timp de o săptămîna. De luni, 27 iunie, pînă luni, 4 iulie, cînecul va răspunde solicitărilor primite din partea iubitorilor de muzică și poezie din județele Timiș, Arad, Alba și Brașov.

Orice alte propuneri vor putea fi luate în considerație în funcție de posibilitățile concrete ale cînecului.

Toate spectacolele de seară vor începe la ora 19.

nostru, de tradiția sănătoasă a sa. Un alt moment înalt, distinct, a fost acordat Domnului nostru peste limbă și grai, Mai Marele EMINESCU MIHAIL. De la Eminescu s-a trecut la arta greacă (Eminescu însuși era familiarizat cu nimeni altul în vremea sa cu arta antichității și cu literatura acesteia). Asupra artei grecești a stăruit îndelung. Un cîntec grecesc a provocat tot cerul și cerul se îngina cu acestă și plîngea tocmă de aia, din cîntec, adică.

Toți dirigitorii culturii noastre ar trebui invitați la Galați. Într-un schimb folositor de experiență. Publicul adevărat „fenomenului Flacăra” abia aici se poate „detecta” în toată plenitudinea și frumusețea sa. În toată măreția sa. Aici, la Galați, pe malul Dunării. Acești oameni au dat, realmente, tot ce au putut. Acești oameni au fost inițialiți cu cîntecul, dar și cu perspectiva. Lupta lor pentru mai bine țării și al lor personal înseamnă o luptă cu rost, cu ideal. Căci nici o luptă adevărată nu se poate da fără un ideal anume.

A fost o seară de excepție pentru gălățeni, pentru noi înșine. Spectacolul cu numărul 1000 (nu pronosticăm, dar bănuim) credem că se va desfășura tot la Galați! Gălățenii o merită cu prisosință. Poate că atunci se va deplasa, în sfîrșit, și televiziunea la fața locului. Să ne trăiești Galați! Bravo, Galați! Campion fără drept de apel. Oras-resedință al Cînecului Flacăra. Oraș-embliemă al manifestărilor Flacăra.

Deci, pe curînd, sau rămas bun,
sau la adio, București?...

Localitatea: București, 12 iunie 1983, Arcenele Romane, orele 19.

Durată: 6 ore și 15 minute.

Număr de spectatori: 5.000.

Noutăți: Salutăm în mod deosebit prezența lui Mircea Lucescu, antrenorului echipei naționale de fotbal a României, în mijlocul membrilor componenți ai Cînecului Flacăra și al publicului bucurestean. El nu a uitat că Flacăra și Cînecul Flacăra au crezut în el și la neceaz. De asemenea, un invitat de onoare al seriei a fost mult pretutindeni Nicolae Florei, prim solist al Operei Romane din București.

Atmosfera spectacolului: Deplorabilă și chiar subburbană (prin fluierăturile și fogașăia unora) — asta în prima parte. Spectacolul avea să se încheie, totuși, într-o notă de sus pe portativul preferențelor și al momentelor excelente realizate în răzduităre arene construite în stil roman.

Calitatea spectacolului: Mediocră. Au existat însă și „oaze” de spectacol de mare clasă. Un astfel de moment a „provocat” Nicolae Florei, cîntînd „Iancule mare, / Iancule tare, / Cu noi să fim”. Cîntecele de neam și de țară au electrizat realmente tinerimea bucuresteană, prezentă. (Cam eterogenă, ce-i drept e drept.)

Aportul organizatorilor: Bun. Nu s-au ivit probleme deosebite. O aparentă familiaritate între membrii componenți ai unor formații și unii tineri din „arenă” au procurat rupele de ritm în spectacol și atmosfera fluctuantă. În astfel de condiții, este și greu de anticipat cînd anume își va mai desfășura Cînecul Flacăra un nou spectacol la București. Adrian Păunescu spunea că nicodată.

DORIN SALAJAN

Ați citit cronicile cu numerele: 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991.

GALA 1000 ÎN DATE SINTETICE

— Gala 1000 s-a desfășurat între 11 aprilie și 12 iunie, turneul cuprinzînd 91 de manifestări, de la 901 la 991. Deci mai sînt 9 spectacole pînă la cifra 1000.

— Numărul spectatorilor prezenți la manifestările noastre în această perioadă a fost de 481.300. După acest turneu, numărul spectatorilor cînecului pe parcursul celor aproape 10 ani de existență se ridică la 2.836.200!

— În cele 63 de zile, numărul orelor ie spectacol s-a ridicat la 365 de ore și 12 minute, ceea ce înseamnă o medie de 5 ore și 47 de minute pe zi și 4 ore pentru fiecare manifestare.

— Cel mai lung spectacol din acest turneu și din ultimii ani, cel de la Buzău: 9 ore și 45 de minute.

— Cel mai scurt spectacol: 40 de minute la Slobozia, în 26 mai, în prezența a 8.000 de spectatori, pe furtună.

— Cel mai bun spectacol: cel de la Galați din 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Recordul de audiență, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Recordul de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

— Record de debuturi, tot la Galați, tot în 11 iunie, desfășurat timp de 8 ore și 25 de minute, din care peste 6 ore pe ploaie. Galațiul, campion de primăvară datorită spectacolului din 25 mai, tînde să devină și campion de vară.

MARIA BANUȘ:

(Urmare din pag. 13)

mită revărsare a vieții, să aibă antenele sensibile la mișcarea cînat social și politic. Toate trănăie, așa cum se știe. Nici Europa, nici America nu erau în acel moment niște țări uniune, în care să poți, ca după, să-ți cauți patimile personale la nesărit. Căci, în acel moment, amenințările care plănușeau asupra țării, asupra fiarei țării, asupra mării, erau din universul, fieroase și e, dar altfel fierbinte, al poeziei acescentine.

— Cînd vă privea fotografia din acei ani imi dau seama că ați fost foarte frumoasă. Așa erati?

— Eu nu mă socoteam frumoasă. Dimpotrivă, aveam tot soiul de complexe.

— De superioritate?

— O, nu, dimpotrivă, de inferioritate.

— De ce?

— N-aș vrea să răspund la această întrebare. Poate că acești factori care par negativi au și aspectul lor pozitiv, au latura de compensare a nemulțumirii, pentru că nu mă refer numai la fizic. Erau stări de complexare, de nemulțumire legate de mine, de ambianța în care trăiam. Asta ducea la nevoia compensării și sublimării în artă. Artă se naște și din insatisfacții, mai ales din insatisfacții. Acestea, trecute prin filtrul spiritului, pot duce la revoltă. Marele ei DA se naște dintr-un NU fundamental. N-aș vrea să fiu înțeleasă greșit. În NU-ul acesta, al copilăriei, al adolescenței există și sentimentul afirmativ, marele DA al extazului de a fi. Și cred că, de-a lungul vieții, creația se naște tocmai din dialectica aceasta a lui DA și NU, a fenomenelor de aderență la ceea ce iubim, sau ne subjugă și de respingere a ceea ce vrem să dispară din viața noastră sau din cea socială.

— Ați trăit sub amenințare, „sub camuflaj”. Cum se poate rezista la presiunea istoriei?

— Se poate rezista în multe feluri. Ar însemna să spun prea multe trisme deodată. În momentul de față și avînd bruma de experiență pe care o am, aș spune că artistul se cuvine, s-ar cuveni în modul cel mai eficace, să reziste prin artă sa. Nu din egoism, nu din lășitate, ci dintr-o conștiință înaltă și adecvată la menirea și la posibilitățile artei, literaturii, de a răspunde presiunilor istorice. Interesează însă mai puțin cum am rezistat eu și în ce măsură am ținut seama de aceste considerații, care sînt ale virstei mele de azi.

— Să înțeleg că vă descoperiți vreo vinovăție?

— Iubite George Arion, să terminăm cu verdictele vinovat-nevinovat. Am participat sau am asistat mai departe la prea multe procese de acest soi, care desconsiderau specificul artei și specificul psihologiei creatorului de artă, pentru că să ne mai îngăduim azi să spunem despre cutare că ar fi fost vinovat pentru că nu s-ar fi sincronizat cu ceea ce li se părea unora că erau comandamentele momentului. Libertate creației!

— Într-adevăr, se pot povesti și întâmplări amuzante, așa cum făceau tinerii nobili din DECAMERONUL, în timp ce ciurma făcea ravagii printre seminii lor. Dar arta poate adopta și o altitudine contrară, poate să nu-și întoarcă fața de la fenomenele care îi amenință pe oameni.

— Fiecare avem un destin și istoria literară va fi cea care va spune în ultimă sau penultimă instanță al cui destin a fost mai fericit pentru valoarea înfăptuirii lui artistice și al cui destin a plătit un tribut prea greu frământărilor epocii sale și presiunilor uriașe care s-au abătut asupra lui.

— Ce v-a deranjat cel mai mult din tot ce s-a înfăptuit împotriva omului în anii pe care i-ați trăit?

— Umilirea omului.

— Mi-ați răspuns instantaneu.

— Am spus-o spontan. A fost primul cuvînt care mi-a venit pe buze. Secolul nostru a excelat cu un atroz rafinament în a chinuși umanitatea sub diverse forme, începînd de la schingiurile fizice, pînă la cea umilire la care m-am referit înainte. Am putea întocmi nesfîrșite liste de cazne fizice, psihice și morale la care bietul om sub vremea a fost supus în vremurile pe care le-a trăit.

— Din vina dumneavoastră a suferit vreo dată cineva?

— Eu sper că nu. Dacă imi pot face niște reproșuri — și mi le fac — e că multe lucruri nu le-am înțeles în profunzime. Le-am înțeles și interpretat greșit sub presiunea unor influențe și spălări ale creierului care se făceau zi de zi și în proporții de masă în rîndul artiștilor. Sau imi reproșez că nu m-am bătut întotdeauna de ajuns pentru restabilirea adevăratelor valori atunci cînd orizontul meu spiritual începuse să se clarifice, să lăsa din cețurile prin care trecuse mai ales la începutul „obsedantului deceniu”. Dar imi permit să-ți pun și eu o întrebare: ai dumneata cunoștință de vreo faptă de-a mea care ar fi putut să ducă la răul cuiva?

— Nu.

— M-am ferit întotdeauna să fac rău

vreunui coleg de-al meu și, în măsura în care m-am priceput, am încercat prin diverse articole să ajut la promovarea unor scriitori despre care credeam că merită atenția cititorilor în mai mare măsură. E clar totuși, bine știut că nu poți să trăiești, fără a împărtăși în jurul tău și bucurii și suferințe.

— Încă din tinerețe ați năzuit la o nouă lume. Cum s-a realizat contactul cu ea?

— Au fost mai multe etape ale acestui impact. În primul rînd, imediat după 23 August 1944, a fost un moment de romantism revoluționar, în care impactul a fost mai puțin dureros și mai degrabă euforic, exultant, eliberarea de sub fascism și de sub dictatura antonesciană, mari reforme, protecție, visuri, așteptări. După ea a urmat o perioadă mai complexă, în care, paralel cu realizări importante, au avut loc, așa cum prea bine se știe, multe deformări de la ceea ce credeam noi, cei care fuseserăm de stînga și comunisti încă din tinerețe, că va fi societatea socialistă. Au avut loc cunoștințele evenimente, în cursul cărora s-au pierdut fără sens mulți oameni. Și asta nu în toți unii cîciociri revoluționare, care, cit de cit, să le fi putut justifica. Perioadă deci în care impactul la care te refereai a fost dureros, trăirile incerte. Ceea ce nu însemnă că eu personal cunoșteam și înțelegeam foarte bine tot ceea ce se petrecea în jurul meu. Multora din aceste valuri tulburi, negre, care lungeau pînă la mine, căutam să le dau o exrizație printr-o fals înțeleasă noțiune, aceea a necesității istorice, revoluționare. Ei bine, nu erau necesare. Azi, din fericire, aceste evenimente sînt de domeniul trecutului.

— V-ați făurit destinul exact așa cum ați vrut?

— Sigur că nu trăim între pure esențe și că nimic nu este simplu, univoc, nu are o cauză unică. Sînt snopi de cauze, cel mai mîrunt act al nostru este efectul a multiple cauze. Cu atît mai mult cînd luăm în considerare ansamblul, ceea ce de la o anumită vîrstă se cheamă destin. Între aceste multiple cauze cred că un rol mare îl joacă și propria noastră înțelegere, ca să nu spun vorba pretențioasă: personalitate. Și dacă destinul meu este către amurgul lui, un destin discret, de umbră, de refugiu, de reculegere — iarăși pentru a nu rosti vorba necorespunzătoare într-un totu de „lăsare în umbră” — acest sfîrșit de destin mi se datorcă în bună parte mie însămi.

— Să înțeleg că nu vă mai interesează ce se petrece cu semenii dumneavoastră?

— Nicidecum. Dovadă că am sesizat că există o anumită îndepărtare între oameni. Nu e vorba de răceală — ar însemna să deformeze adevărul. Îndepărtare — lată cuvîntul. Ce tristețe!

— Cum v-ați dat seama de acest lucru?

— De-atîtea ori am constatat — la cunoscuți sau chiar la necunoscuți — gesturi de căldură, spontane — dar ele sînt rare. Și nu oamenii sînt de vină. Iată, un fapt care vorbește multe: s-a dus genul epistolar. Oamenii nu-și mai scriu. Cînd își scriu, își scriu scurt, convențional, informațional. Sînt coplesiti de probleme care apasă pe fiecare. Rămîne loc puțin pentru celălalt. Și totuși, ca o floare miraculoasă care răsare într-un pustiu, trăiește floarea prieteniei. Dar mai chîrlică, mai puțin învoaltă, pentru că o udăm mai rar la rădăcină. Lucrul acesta se reflectă mai tare în viața literară. De multe ori, există și frumoasa prietenie adevărată, dar multe dintre asemenea prietenii sînt afectate sau născute din nevoia de a simți alături cotul celuilalt în cîmpul literar, transformat în cîmp de bătălie. Ceea ce, în fond, nu are nimic comun cu adevărata prietenie. Sigur, sîm fim realisti, în spiritul moralistilor francezi: chiar și în cea mai pură prietenie, există un interes reciproc. Dar de altă natură. Dă-mi voie să-ți spun că întrebările dumitale m-au surprins. Nu pot să spun dacă plăcut sau nu, dar m-au surprins.

— De ce?

— Credeam că o să mă-ntrebi despre literatură, despre felul în care scriu, despre preferințele literare, despre felul în care văd literatura noastră de azi...

— Chiar, Cum o vedeți?

— De o mare vitalitate. Fără orgoliu patriotard trebuie spus că este la cel mai bun nivel pe plan mondial. Din păcate, val, granițele limbilor... Și nu numai asta, ci și propriile greșeli în materie de propagandă literară în străinătate.

— Sînteți fericită, Maria Banuș?

— Știu că „există tiganii fericiti”, de cînd am văzut filmul iugoslav, dar, în afara acestui film, n-am mai avut ocazia să întîlnesc oameni de acest fel. Dacă există asemenea excepții, nu mă primum printr-ele. Fericirea este ca și starea de poezie: o străfulgerare, la cel mai înalt voltaj, de o durată extrem de scurtă. Vine pe negindite și se duce. Nu cred că se poate vorbi de fericire ca stare permanentă. Ar fi potrivnic condiției umane. S-ar transforma în cele din urmă în perfectă imbecilitate. Omul știe că moare: cum poate fi fericit?

ȘTEFAN BĂNICĂ:

(Urmare din pag. 13)

Pintilie, Valeriu Grama... Vă mărturisesc ceva: Pintilie, pe vremea liceului, era în afara problemelor de teatru. Atracția lui se numea literatură. În liceu am făcut un Rică Venturiano, mai mult din joacă decît din pasiune. Nimeni dintre noi nu avea microbul teatralului.

— Oare am auzit bine? Chiar și Pintilie era dezinteresat de fascinația Thalei?

— Aflați de la Ștefan Bănică, colegul lui, că asta-i realitatea. De multe ori, în singurătatea mea, stau și mă gîndesc: oare cînd i-a apărut lui Pintilie pasiunea și cum și-a descoperit talentul pentru teatru? Vă rog să rețineți că atunci cînd am părăsit trupa giuleșteană pentru a veni la Bulandra, unul dintre motive se numea Lucian Pintilie.

— Ajungem noi la Giulești imediat. Dar spuneți-mi mai întîi cum ați ajuns la institut?

— Cînd se apropia bacalaureatul, au început în familie, frîntimările. Tata zicea să mă fac avocat, admirînd la mine logoreea și aplombul în discuție. Mama, care urmărea toate emisiunile de radio unde eram prezent, nu conțenea să se laude în toată mahalaua cu fiul ei, zicea, deci, să mă fac actor. Mai susținea biata mama mea că, de vreme ce eram distribuit alături de mari nume, înseamnă că am talent. Eu, sîrăcul de mine, spuneam două-trei replici și mama mă și vedea, cel puțin, de valoarea lui Birlic. Destinul meu în teatru se numește Radu Beligan. Parcă a fost ieri: am imprimat ceva la radio. La plecarea, Beligan m-a pofcit în mașină, fără să șoptească ceva. Am coborît direct la secretariatul institutului unde, peremptoriu, i-a zis secretarei: „Insera-l”. Am rămas perplex și am zis: nu, Beligan, tăcut, m-a luat de mînă, m-a condus spre una din clasele goale, și, așa, din senin, mi-a tras două palme. Apoi, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, mi-a ordonat: Acum mergi de te-nscrie. Știu eu de ce. Am intrat din primul foc, devenind elevul marelui Fintî.

— Zilele trecute i-am luat un interviu lui Răuțchi, care mi-a mărturisit că, la institut, a existat un singur profesor adevărat: Alexandru Finți. Spuneți-mi, ca fost elev, în ce-au constă marile lui calități de profesor?

— Se apropia de fiecare student cu răbdare și înțelegere. Pretindea tuturor după posibilități, se ocupa de noi diferențiat, de așa manieră încît în final toți să fim aduși la același numitor. Cînd ne urmărea evoluțiile participa alături de noi și se bucura deopotrivă. De la el am deprins etalonul meseriei pe care îl voi respecta toată viața: măsură și fixare. A fost un mare meșter.

— După mine sînteți un actor complet. Faceți comedie, cîntați, dansați, și ați avut succes, în urmă cu ani, chiar și în dramă. Vă tin minte în VICTIMELE DATORIEI, alături de Gina Patrichi și Virgil Ogășanu. Această pluralitate v-a conferit statut de vedetă, numele lui Bănică fiind pînă acum cîțiva ani succes sigur de casă. Ce mai, stătea Bănică

strălucirea puternică în constelația actoricească. De cîțiva ani, am impresia că un con de umbră încearcă să vă-nvăluie. Care e starea vedetei în această situație?

— Proastă. Nu uitați că de 7 ani, la Bulandra, n-am avut nici o premieră. Colac peste pupăză, filmul mă ocolește, iar la revistă, nu fortuit, am renunțat.

— Să luăm situațiile pe rînd: ați plecat de la Giulești, cu toate că acolo ați cunoscut un mare triumf, aveți publicul lui Bănică, piese montate pentru Bănică, aplauze pentru Bănică. Iată, prima piesă pe care o jucați după ce v-ați însănătoșit se numește „ESCU”, deci tot cu trupa din Giulești vă faceți reîntrirea pe marea arenă a teatrului bucureștean. Spuneți-mi ce mîna pe inimă: oare n-ați greșit părăsind trupa giuleșteană?

— Plecarea mea n-a fost întîmplătoare, ci deliberată. Atunci, la Bulandra, erau două nume celebre: Claudiu și Pintilie. Și vreau să văd actorul care ar refuza să joace sub o asemenea firmă.

— Cum de n-ați făcut filme?

— Am jucat două-trei roluri și atîta tot.

— Foarte puțin.

— Părerea mea sinceră este că în cinematografie se petrec lucruri înfrîntoare: prea multe biserici, prea multe subterane, prea mare dezinteres pentru artă. Cîine știe să străbată subteranele poate ajunge pe generic. Cîine nu, nu. Apoi, mai cred că regizorii nu prea vin pe la teatru, de unde și autoizolarea. De, ei au piinea și cuțitul. Nu am nimic cu neprofesioniștii, dar doresc să nu se uite că actorul este actor cu meserie cu tot. Prea mult amatorism în unele producții cinematografice.

— La televiziune de ce nu apăreți?

— Mă întreb și eu: a fost o vreme cînd eram foarte solicitat. Se pare că interesul pentru mine a scăzut. Ce mi se oferă nu mă interesează. Eu înțeleg să cînt, dar într-un cuplet de bună calitate. Dacă numai aș cînta, înseamnă că m-aș contrazice. Muzica ușoară își are profesionalizii ei. Să-și facă meseria!

— De ce nu mai jucați revistă, de ce nu mai faceți comedie?

— Pentru că atît una cît și cealaltă nu se mai scriu. Sînt genuri majore, amice, care cer să fie scrise cu talent și curaj. Umorul nu se poate cartela. Cîine crede acest lucru se înșală. În materie de umor avem o foarte mare tradiție. Acum sînt încercări timide. Societatea noastră, ca orice societate, antrenează după sine și bune și rele. Satira și umorul, pentru a fi crezute, trebuie să atace și problemele majore. Chelnerii, frizerii și bisnițarii nu mai prezintă nici un interes pentru un textier care se respectă. Dacă nu avem texte de bună calitate, eu zic să ne întoarcem la trecut. După mine, marele Musatescu poate ține afișul cîteva stagioni. Dar mai sînt și alții. Nu trebuie eu să vi-l amintesc. Dați-mi o „revistă de altădată” și merg singur să cer un rol.

— De-a lungul anilor au apărut foarte multe cupluri, care erau apreciate de marea public. Aproape toate s-au destrămat. Este o mai veche frîntimare a mea, care, probabil, cîndva, va prinde contur. Am o întrebare pentru Ștefan Bănică: de ce nu mai face cuplu cu Stela Popescu?

— Ne-am întîlnit acum 14 ani la tele-

viziune și vreau să cred că am făcut un lucru foarte bun. Remarca dumneavoastră este foarte judicioasă. Din păcate, cuplurile de succes nu prea rezistă vremii. După cum se știe, pentru a fi alcătuit, un cuplu are niște legi ale lui (una din ele cere ca partenerii să fie de valoare apropiată). Și acum începem greul: actor mare, personalitate mare, pretenții pe măsură, capricii asiderea. Ce mai, două săbii nu pot începea într-o singură teacă. Și, cum este firesc, totul începe de la un fapt minor. Așa a fost și cu noi. Să încerc să reconstitui faptele...

— Vă întreb: nu intrați în practica revistei noastre asemenea indiscreții? Ceea ce dorește să vă sublinieze este că un cuplu ca al dumneavoastră este foarte greu de refăcut, pentru că atît unul cît și celălalt erau deopotrivă ridicători și trăgători. Iată, Stela Popescu, și-a refăcut cuplul împreună cu Arsinel, care, așa cum am mai scris, nu este un simplu cavalier servant, ci un partener egal. Dumneavoastră, deocădată, ați rămas Ștefan Bănică. Dacă-și fi regizor și v-aș ruga să jucați alături de Stela Popescu m-ați refuza?

— Doamne ferește! Stela e o mare artistă, o artistă infailibilă, alături de care e o plăcere să joci. Dar nu sînt pentru refacerea cuplului.

— Dacă înțeleg bine, această hotărîre nu a fost luată vizavi de Stela Popescu. Dar pentru că amîndoi slujii teatrul românesc și pentru că acesta să cîștige, aș fi tentat să vă propun niște nume de actori și de actrițe cu care, poate, v-ar suride să faceți un cuplu. În felul acesta, există perspectiva de a avea două cupluri valoroase.

— Vai de mine! Dacă n-aș ști cine sînteți, v-aș bănuși de amatorism! Nu vedeți că stagiunea de vară a teatrului de revistă a fost deschisă cu două vechituri? De unde atîtea texte? Dă, Doamne, cuplete pentru Stela și partenerul ei, și eu, Ștefan Bănică, mă-voi declara fericit. Am hotărît să rămîn cu spectatori mei, pe care am datoră să-i recîștig.

— Nu vreau să vă necăjeșc; dar dacă aș pleca de la dumneavoastră fără întrebarea următoare, m-ar mustra conștiința: dacă vă spun că v-aș pindește manierismul, v-aș supărați pe mine?

— Nicidecum. Și eu imi dau seama de acest lucru, dar vinovatul trebuie căutat dincolo de scenă, acolo unde stă regizorul. Și trebuie să repet, ceea ce spuneam la-nceput, că în primul rînd pentru Claudiu și Pintilie am venit la Bulandra. Ma-fierismele, automatismele, regizorul trebuie să ți le corecteze, căci un mare regizor, pe lingă ideea devastatoare, trebuie să aibă și un ochi neiertător. Acoi actori care au avut șansa să lucreze sub bagheta unor mari regizori, sînt niște oameni fericiti. Nu pot uita pe Peter Brook, care după ce-a văzut un spectacol al lui Pintilie a ingenunchat, i-a sărutat cu evlavie mina, declarînd că este fericit să cunoască și să vadă un spectacol făcut de un fantastic artist.

— Noua generație de regizori nu vă spune nimic?

— Terminarea institutului nu poate fi egală cu aruncarea absolventului în groapa cu lei. În meseria de regizor este nevoie de ucenicie. Din păcate, lipsa uceniciei se simte. Să vă dau un exemplu: înainte de-a mă-mbolnăvi s-a

făcut distribuția la un spectacol de Bulgakov. Era, într-adevăr, o distribuție gîndită cu talent. Din diferite motive, regizorul nu a mai pus în scenă piesa și-a fost chemat în locul său un tînăr absolvent, care din pusișm a anulat vechea distribuție, „elaborînd” una nouă. Cînd am văzut cum a fost gîndită noua distribuție, am cerut să fiu scos din rol. La anii mei nu-mi pot permite orice. Prea mult diletanțism, care, din păcate, se resimte și în emisiunile de televiziune. Cer să mi se respecte meseria și vocația.

— Cînd vorbiți de actorii de altădată, le ziceți meșteri și nu meștri.

— Meșterul este cel ce a învățat o meserie, dar poate învăța și pe alții. Or, actoria este în primul rînd meserie. Așa am auzit că li se spunea pe vremuri, așa le zic și eu azi.

— Dintre toți „monștrii sacri” de altădată, vă puteți opri la un singur nume?

— Toma Caragiu. Marele actor, inegalabilul om, bunul meu prieten. Un asemenea talent se naște o dată pe secol. În plus, era de o inegalabilă modestie. De pe vremea doamnei Bulandra, în teatru exista o lege neserisă: în turneu, vedeta doarme singură. El bine, din clipa cînd ne-am cunoscut, Tomiță nicio-dată n-a dormit singur. Am împărțit împreună totul, și la bine, și la rău.

— Actorul profesionist ține sala în mînă. Știe exact pe ce replică se ride. S-a întîmplat vreodată lui Ștefan Bănică să nu primească aplauze atunci cînd le-aștepta?

— Mai începe vorba? Joci un spectacol de 200 de ori, totul merge perfect, iar a 201-a oară se întîmplă ceva: sala nu răspunde. Nu poate fi stare mai înfrîntătoare ca aceasta. Nu dormi noaptea, cauți să afli greșeala. În mod normal, la următorul spectacol, totul trebuie să intre în ritmul așteptărilor. De data aceasta emoțiile sînt mai puternice decît la premieră.

— Cel ce scriu umor sînt indeobște oameni triști. Cel care răspîndesc veselia de pe scenă au totdeauna zîmbetul pe buze. Deci, vă cer să istorisiți o întîmplare nostimă.

— Jucam „Escu”, aveam drept „partener” un cîine pe care Jorj Voicu îl ținea în brațe. Nu știu din ce motive „înterpretul” a fost schimbat. S-a adus altul, am repetat, totul era bine. Seara — spectacol. În scenă — eu, Jorj Voicu și Astra Dan. Totul parea perfect. Dar cînd încep să dau replica, pechinezul începe să latre de mama focului. Disperat, mă apropiu de Voicu și-i șoptesc: lasă-l pe mine! Și-l arunc în culise. Al dracului, animalul se-ntoarce în scenă, dar știți cum, exact la granița dintre noi și culise, și pune-te pe lătrat! Disperare! Cei din culise nu-l puteau ajunge fără a fi văzuți de sală, cu toate că-l tentau cu tot felul de bunătăți. Iar noi nu puteam continua. Din situație comică, devenise tragicomică!

— Este cazul să plece. Aveți nevoie de odihnă. Ce rol vă doriți?

— Din dragoste pentru marele Tomiță, aș dori să necore marea lui creație din Opera de trei parate: Mackie Sisul. Dacă s-ar adevăra dorința mea, în fiecare seară, înainte de a intra în scenă, aș aprinde o luminare drept mărturie a admirației și dragostei pe care i le port.

atelier literar

G. Dumitrescu

Avram Cuzman: Inceput promitator: „Reciprocity”, „Olărit”, „Iată-ne”, „Elytis”, (Grafia dv. nu permite, însă, o lectură sută la sută certă; reveniți, deci, cu textele dactilografiate).

Tahion T. Tahir: Versurile sînt mai degrabă un soi de făcături livrescă, neînsoțite, lipsite de fremit și sugestie. Proza, „ceva mai vie”, rămîne, totuși, și ea performativă de stil, și ea problematică, undeva la marginea banalității.

Anca I: Pagini negale, de început, care par să anunte, totuși, o posibilă vocație („Primăvară”, „Mai bine”). Să vedem, în continuare.

D. Chescu: Vizibile semne lirice, în pagini încă tulburi, zgrunțuroase, pline de neglijențe disarmonice, improprietăți (ex: „vor pleca călări, „pute a lapte de mamă”? etc.). Mai bine, în „Clar de lună”, „Cîntec de primăvară”, „Teiul”, „Copilul”, „Planeta kiki” (care are ceva suflă și densitate, în ciuda lungimilor oratorice). Sînt de așteptat lucruri și mai bune, pe măsură ce expresia va căpăta mai multă siguranță și exigență artistică.

Const. Boac: Versificări cuminti, relativ curate, din care nu lipsesc naivități și stîngăcii, dar nici unele plăpînde, incipiente, semne de lirism („Apelul de seară”, „Sonnet de primăvară” — dar de ce sonet?..)

Popescu: Sînteți un om inteligent — desigur că ați înțeles (ori ați intuit) implicatiile restrictive (firește, pentru orizontul de manifestare al celui prezumtiv talent) ale lui **desi**, sensul de speranță al lui **deocamdată** etc. Dar, desigur, plăcerea (usor circotășă) a replicii polemice... Ceea ce ne-ați trimis acum, însă, e dezamăgitor, pagini de „galop”

oratoric, uscate, inerte, fără reverberație, etc. „Baladă” versifică modest, constincios (și naiv!) niște simpliste locuri comune ale propaandei jurnaliere. „Cine-mathecul” e un proces verbal arid, pedestru (și dealtfel, lacunar). Ceva mai bine, la început, în „Disco”, dar finalul e expeditiv și... imprumutat... (Data viitoare, semnati-vă explicit, cu o iscălitură mai personală, care să poată fi reprodușă în chenarul alăturat).

A. Valoni: O serie de lucruri demne de interes: „Explozie”, „Primul gînd”, „Frig”, „Privire”, „In spiritul”, „Fard”. Pe undeva, însă, o vagă insinuație a „seriei” și platonării, pe undeva, intruziunea unui pas decisiv al iesirii depline, definitive din amatorism.

Lenuta R.: Ne-au lipsit vestile dv. Din ce ne-ați trimis, mai bună ni s-a părut „Portile”, care arată un oarecare progres (dar și cealaltă are unele calități). Sperăm să biruiți cit de curînd necazurile și să așteptați, firește, în continuare.

Nicu Albu: Nu sînt noutăți. „Intreruperi” începe bine, dar finalul rămîne suspendat, „în doi peri”, neajungînd la o expresie concludentă. În ce privește observațiile dv. atît de ritoase, e de remarcat că această rubrică e solicitată, în general, de oameni care vor să-și verifice căutările lor printr-o părere „din afară”, de care se simt uneori ajutați, într-un fel sau în altul. Dv. însă, avînd niște păreri atît de categorice și definitiv formate despre ceea ce scrieți, încît vi se zbirlește orgoliul la cea mai ușoară adiere critică, n-ar mai fi cazul să ne trimiteți desăvîrșitele și intangibilele opere personale!..

Klara Reiz: Confirmări

imbucurătoare, mai ales în „Vizită” și intruciva în „Curbă”, „Educație” („Facere”, greoaie, nebuioasă), „Comunicație” semnătură definitivă — dacă e cumva alta decît cea de-aici.

Grizzly, Dostana M., Mirela Sandu, Ion Aval Amar, Dumitrescu Alina-R.: Sînt unele semne bune: merită să stăruim.

Parsec, Lucian Roman, N. Cruceanu, C. Obreja, G. Barbayanis, Fl. Cojocaru, Const. Radu, N. Giurgama, Alex. Botea, Emilia Simion, Dan Brădet, R. Cîmpian, Violeta Negrii, Zina Minul, Margan Ion, Daniela Mitrică, Lucia Butearu, Mariela Popa, Claudia David, V. Silvanmar, Elena Rodos, Irina Grigore, Rux, Pietraru, Camelia Velican, Floriana Moldovan, Luly-boy, Dan Tițiu, Ică Nereanu, Noemi T. Marin, Maria Chertic (e prea devreme pentru un roman!), Corneliu Berton, C. Ionescu-Foosani, Mircea Cărbunaru, Adriana Ibrim, Corina Alexandru, Horia Tăru, Nelu Deremia, Dinu Andrei, M. Oct. Ioana, D. Mistreanu, Cristian Stoica, E. Muscel, Ioan Tohan (parțial indescifrabil), Paul Cristii, Mihai Petre V. Georgescu (vi s-a răspuns de mai multe ori în acest loc și în același sens), Dumitru Cojan, Preda Nicolae (București), V. I. Ploiesti, Polli, Mihail Drăgan, V.-S. Ghican, M. Cîmpeneanu, Karina Mares, C. U. Liță, S. Remetean, Manuel Tican, C. Papaduc, Avram Văsu, M. Mirescu, Lepădat, Ionel Someșanu, Stefania Voiculescu, I. Nichifor Ban, I. Sibianu — Constanta, Mircea G., Marcel Lucaci (pastișe bacoviene!), V. Timofte: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

FRENOLOGIE

Craniul acesta — zise meditativ profesorul acest craniu arată ca un om care se îndoiește de sine; priviți-i atent bolta frontală și veți vedea cu siguranță cîtele Priviți acum acest craniu de tinăvă fată: se observă foarte ușor gropițele făcute în obraji cînd ride; era fără îndolală frumoasă și cîtea „Torente”.

Acest craniu arată un adolescent purtîndu-și cu melancolie coșurile. El iubea — acesta se observă studiînd peșterile ochilor; după alte cîteva amănunte, se deduc însușiri lesne de remarcate, dar, ca un „x” într-o ecuație rămîne „necunoscută”, o gaură în frunte... Florentin Gheorghiu

CRONICARUL

Cronicarul trece ca un tăvălug peste timp, peste jocul de șah al regelui, răsturnîndu-l,

peste scena cu piesa neterminată, peste muzeul furat, peste biblioteca arsă, peste arena însingurată. „Aduceți o targă”, și Cronicarul era pe aproape, un valet al plicisului ei rege-al indoielii... Maria Badea

SE ÎNDREAPTĂ VREMEA

Mai rămîn cîteva nopți în coliba pescarului îi strig mării nepricepute îi lasă pe oameni cu minile goale pe femei fără somn!.. Dar copiii sînt ingeri postese îndelung ca Dumnezeu. Doar umbre sînt în casa de lut Timpul se strică

și nu mai sînt lemne și nimic pentru mine...

Un pește cum nu s-a mai văzut desenau cei doi pui de pescar lingă vatră...

Dan Calis

DIMINEAȚĂ

Aceste două pahare florentine — alături — un sfesnic de argint, puțin cam strîmb, cu restul luminării ce mi-a vegheat alaltăieri, trecerea de pragul acelei virste de care mi-a fost frică. Configurație irepetabilă de casnice obiecte...

Cînd nu mai ești, rîmii printre obiecte — și nu mă-ndur să plec, înspre amiază, vegheată sînt de duhul casnic ce s-a instăpînit printre lucruri, atînsse toate de privirea ta. Deschid dulapul — buza aurită a ceștii vechi (de la bunica) vorbește tot de tine; sonata comentată de Edwin Fisher, atmosfera în care persistă pedala unui acord uitat... Inelul cu piatră verde, care-ți plăcea, lăsat pe masă, ca un zălog de întoarcere. Și încă o țigară stînsă la jumătate — tot un zălog că nimic nu arde pînă la capăt...

Virginia Soare

IMI APRIND VIAȚA

Îmi aprind viața țigară de la țigară învățînd hărți cu hîrtoape oceane marile fluvii de muzică neagră și meciul secolului și munții nebunii aurifere și te iubesc Maria ploaia își lipește sinii de geam televiziunea celestă îmi transmite viața în direct mă încure printre miracole și vești proaste escalează zidurile iadului și erd că frica e o șansă ca și speranța patefonul se invirte în gol singurătatea mea prinde muște.

Lucian Codrin Măndăilescu

AL. CĂPRARIU

MANIFEST

Cred în dreptul fiecăruia dintre noi de a nu judeca pe nimeni cîtă vreme, nemilos, nu s-a judecat pe el însuși.

Cred în dreptul fiecăruia dintre noi la fericire, cîtă vreme fericirea mea nu s-a preschimbat în nefericirea celorlalți.

Cred în dreptul meu de a nu fi făcut fericit cu forță.

Dreptul meu descinde din dreptul firesc al tuturor de a rosti cu simplitate adevărul

Și, iată, l-am rostit.

ANTICHITATE

Cu ființa despicată între legea întinericului și întinericului legii, satrapul visează la desăvîrșirea istoriei cioplindu-și propria statuie, în vreme ce poporul mănîcă piine din aurul griului, după ce a botezat cu sfință sudoare asprimea pămîntului, mănîcă, simplu, ceapa, împreună cu brînză de nea topind în cerul gurii lacrimile de smoală ale măslinilor dormitînd sub voluptăți solare și bea singele viței de vie — pentru a face în liniște copii dolofani și fericit visînd la timpuri cînd nu vor mai fi satrap. Se spune că, din aceste două simple motive Plutarh ar fi scris: „Vieți paralele”, cărți care și astăzi,

nu fără rost, se mai găsesc în bibliotecă — și chiar se mai citesc.

CAFE „LES DEUX MAGOTS”

La „Deux Magots” nu-i nimeni să inspire un gînd subtil, un vers țesut subțire. Dar orga-i sfință-n Saint Germain des Prés.

Et après? Mais après?

Bind o cafea și aprinzînd un Kent simți timpul cum devoră viața lent. Și orga cîntă-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après?

La mesele minuscule și brune rid tineri preagrăbiți să se-mpreune. Dar orga-i pură-n Saint Germain des Prés.

Et après? Mais après?

In whisky sună cuburi miel de gheață. Vai, unde ești, tu, fosta mea viață? Ce crudă-i orga-n Saint Germain des Prés!

Et après? Mais après?

Cît babele discută pe-ndelete, stăpînii lumii numără rachete. Și plînge orga-n Saint Germain des Prés

Et après? Mais après?

Un grup de tineri, mirînd acid, bat în piroane pe Verlaine și Gide. Și ride orga-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après?

Neoanele, sculptînd reflexe varii, preschimbă bulevardele-n acvarii. Suspînă orga-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après?

Un alb sărut-o fată de culoare, dar cit de crud în Africa se moare! Maternă-i orga-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après? In cafea și fum-i de mătase.

Pe unde-i oare-acum Flota VI? Dar orga-i dulce-n Saint Germain des Prés

Et après? Mais après?

De la Villon la purul Reverdy, doar generalii au știut gîndi? Ce cîntă orga-n Saint Germain des Prés? Et après? Mais après?

Noi, cei fără de grade-n univers, murim în van cu fiecare vers? Sublimă-i orga-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après?

Nu pentru veșnicie-n noi renaște tot ce puterea oarbă schimbă-n moarte? E tristă orga-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après?

Însingurat la „Deux Magots”, spre seară, mă dau ostatic, țic, primăvară — cînd orga tace-n Saint Germain des Prés. Et après? Mais après?

La urma-urmel, toți o să murim. Și cei ce știm și cei care nu știm. Dar orga-i sfință-n Saint Germain des Prés.

Et après? Mais après?

PAUL FINESCU

Materia visînd

Ce licoare lăptoasă cuprindea ființele mele Somnoroasa cucută, topea aerul în elipe subțiri. De parcă era apusă lumea din afară. Tot frumoasă și lină treceai și doamne cît sufeream. Chiar acum, cînd îmi cuprînd obraji ca un copil țînd o cană, Ești rece și mereu trecătoare ca apa privită prin sticla gheții. O, de cîtă vreme mă însoțese cu tine. Și de ce nu mai murim odată și odată? Au trecut nu de mult pe strada noastră, Ca niște copii la colind prietenii noștri. Erau așa de caraghioși! Își pusese. Niște măști de carnaval ale unor oameni serioși. Prea serioși cu mustați și cu bărbî. Cu ce se vor fi umplut, adolescențele noastre elipe? Ce forme și ce gipsuri le-o cuprinde? Uneori le putem mîngîia visînd, Căci niciodată nu vor avea o formă.

Stejarul

În plină vară pădurea vulește a verde. Și-s frunze ca unda pe valuri, Iar una măcar nu cade la sol Cum unda preferă să moară cu malul la țarm. Niel una nu cade să prindă de veste... E tînăr stejarul cu ghinda pereche, Cu hore și muzici de paseri, Îi leagănă vîntul coama pe deal. Sînt sevele pline de laptele verde, Deci umbra-i rotundă și deasă, În liniștea zilei zburdă turme de miel, De ce întrebări la vîrsta luminii? El vede că bradul tot verde-l pe creste, Nu știe cum niel noi nu știăm, Că bradul în vară-și scutură-n taină acele verzi, Că el e bătrîn cînd încă se naste.

Un muzeu in labirint

Frumusețea incomodă

Telege ce umanizează un zeu și ce dezumanizează un om? Și m-am întors din nou spre tabloul lui Magritte.

2

M-am tot întrebat de ce Platon a spus că e mult mai ușor să vorbești despre zei decât despre oameni. În linii mari, răspunsurile pe care mi le-am dat erau următoarele:

- pentru că, fiind muți, zeii sînt mult mai comizi;
- apoi, pentru că zeii au mai puține probleme cu eternitatea lor decât noi cu viața noastră trecătoare; pe ei, eternitatea îi toropește; nefiind grăbiți să-și justifice cit de cit existența, ca noi, ei somnolează într-o absență perpetuă;
- în sfîrșit, pentru că zeii sînt mai schematici decât noi; ei nu-și pot contrazice destinul, Afrodita este pentru totdeauna zeita dragostei și a frumuseții.

Dar ajunge o singură pată de sînge, pentru ca tot ce știm despre zei să se tulbure. Brusc, Afrodita, frumoasa Afrodita, nu mai e comodă. E chiar instigatoare. Instigă memoria și întrebările. Nu mai e nici totopă de eternitate. S-a trezit. Stă pe gînduri. A devenit om. A coborît în istorie. Vasăzică nu-i mai putem imagina nici pe zei curați. Pînă și ei au pete de sînge pe obraz. Crimele au mințit și himerele. Din băltoacele de sînge care au înroșit pămîntul, stropii au ajuns pînă în metafizică.

Și ce putem face? Să ne convingem că n-am văzut această pată? Că n-am înțeles?

Turnul de fildeș, dacă a fost vreodată cu putință, a încetat să mai fie accesibil. Acum, trebuie să fii „pentru” sau „contra” petei de sînge de pe obrazul Afroditei.

Bineînțeles, eu sînt contra. Dar atît nu mai e de ajuns. Pentru că un scriitor nu mai are de ales azi între arta pentru artă și arta cu tendință. El are de ales doar între diversele feluri de artă cu tendință. Poți să scrii, de exemplu, pentru a justifica într-un fel sau altul pata de sînge de pe obrazul Afroditei, pentru a pretinde că ea era inevitabilă. Sau poți să scrii pentru a ajuta la uitarea ei. Căci, uneori, simțim, într-adevăr, nevoia să iertăm și să uităm. Dar cum să justifici frumusețea maculată? Și cum să ne trezim amintindu-ți avertismentul, sau ironia, lui Tucidide că sîntem destinați să nu învățăm nimic din istorie? Oricît de greu ar fi să nu ierți și să nu uiți, trebuie să înfruntăm, se pare, această obligație dureroasă.

Și vorba unui scriitor francez, care nota această frază în jurnalul său din timpul războiului, „am o nevoie prostescă să cred în tot ce spun”.

De pildă, că frumusețea nu mai poate fi inocentă. Și că vina ei cea mai gravă ar fi aceea de a-și spăla pata de sînge de pe obraz, privind apoi lumea ca și cum nimic nu s-a întimplat de la greci încoace.

Cu alte cuvinte, frumusețea nu se mai poate mulțumi cu darul de a fi frumoasă. Pentru a-i da un sens frumuseții, ea are nevoie de adevăr. Afrodita lui Magritte știe, ca și noi, că în istorie nu se petrec numai lucruri încântătoare, iar pata de sînge care o murdărește o și ajută să vadă mai clar, luminîndu-i drumul.

3

S-ar părea că din moment ce pictorul a ales pentru tabloul său capul unei Afrodite antice, așa cum arată în statul, el a vrut să ne sugereze că singura contribuție a secolului nostru ar fi pata de sînge. Capul de marmură nu ne aparține, ce-i drept. El a fost găsit printre ruine. Noi l-am șters de praf, l-am așezat într-un muzeu, l-am privit, ușor nedumeriți, pe urmă am ridicat din umeri și l-am întors spatele. Când am revenit, obrazul drept al zeiței era stropit de sînge.

În rest, chipul e cel cunoscut. Al frumuseții antice. Doar că nu mai suride. Cum să surzi cînd ai o pată de sînge pe obraz? O durere pe care n-ai uitat-o, la care te gîndești, care te obsedează și care te-a învățat să te temi. Cit de naivă a fost, totuși, Afrodita înainte. A crezut în iubire și a uitat cite lucruri o înjosec.

Dar uități-vă, vă rog, cu atenție la Afrodita lui Magritte. Ea e în continuare frumoasă! Și e frumoasă după tot ce s-a întimplat. Încercările la care a supus-o istoria n-au reușit s-o dezguste de frumusețea ei, ceea ce, în fond, e descoperirea cea mai importantă în acest tablou. Din două motive.

Mai întii pentru că Afrodita e aici frumoasă știind. Și, probabil, această frumusețe lucidă, care și-a pierdut și eternitatea și naivitatea, e singura care mai e adevărată, ta care putem visa. Pentru că e singura care a trăit totul; care nu se minte și nu ne minte.

Apoi, deoarece această Afrodita pătată de sînge a aflat, cu siguranță, că frumusețea nu se opune doar uritului. Se opune, mai ales, motivelor de tristețe. Nu tocmai de aceea a rămas frumoasă, fiindcă acum are nevoie ea însăși de frumusețea ei?

OCTAVIAN PALER

Simple note

O. Tafrall

Am înfățișat mai înainte pe valorosul arheolog și neostenitul cercetător al preistoriei românești Ioan Andrieșescu și, în vreme ce încercam să-l închez din câteva linii fugare sumara schiță de portret cu preocupările și înfăptuirile lui, într-o impalpabilă ramă a memoriei se lăsa să se lumineze brusc chipul altui dascăl universitar, de mari merite științifice, de probitate profesională și de conștiință etică superioară — profesorul de la Iași Orest Tafrall — hărăzit și el acelorași insurizabile uitări, cu tot ceea ce a semănat pe vasele latifundii ale minții și ale sufletului, ale cunoașterii și ale culturii, ca să-l culeagă roadele generațiilor.

Se născuse la Tulcea în 14 noiembrie 1878 și a decedat la Iași în 5 noiembrie 1937, după ce slujise aproape un pătrar de veac, cu o abnegație și o pasiune absolut exemplare, catedra de arheologie și de antichități de la universitatea din capitala Moldovei. Și-a luat licența în filologia clasică la București în 1904 și doctoratul în istorie la Sorbona în 1912. A făcut apoi cursuri de specializare la „Ecole des Hautes-Etudes” și „Ecole des Beaux-arts”, prestigioasele instituturi de învățămînt din Paris, și a fost membru al Academiei române. Recunoscut ca o autoritate pe plan național și internațional, era cooptat de asemenea membru al Academiei și al Asociației de studii bizantine — ambele de la Atena —, al Institutului Kondakov de la Praga, al Institutului de arheologie din Bulgaria și al Societății pentru încurajarea studiilor grecești din Franța.

A fost unul dintre principalii fondatori ai publicației „Revue de l'Art et d'Archéologie”. A debutat în tinerețea sa la „Adevărul literar cu năușele și a tipărit mai tîrziu un roman cu titlul „Urmărind idealul”. Dar munca lui stăruitoare a fost închinată lucrărilor științifice — și o amplă bibliografie o atestă cu prisosință — din care spicuiesc sore științifice: „Poema lui Gheorghe Palamides despre Mihai Viteazul”, „Scene din viața dobrogeană”, „Tesaloniceanul în secolul al XIV-lea” și „Topografia Tesaloniceului” — ultimele două publicate la Paris și bucurîndu-se de elogioasele prefețe

ale ilustrului bizantinolog Charles Diehl — „Evoluția arheologiei și rezultatele explorațiilor arheologice”, „Curs de istorie generală și politică în legătură cu războiul”, „Istoria modernă și contemporană”, „Izvoarele istoriei grecilor și romanilor”, „Cetatea pontică Callatis” și excelentul manual în două volume „Istoria artelor”.

Am citat doar cîteva lucrări din peste treizeci care i-au vehiculat numele în epocă și multe din ele au fost scrise în limba franceză și tipărite în Franța ca să pună la îndemîna istoricilor străini într-un gral mai lesne accesibil lucrurile, adevărul și drepturile noastre inalienabile.

Ca și la Ioan Andrieșescu, mă lîmtez la această succintă prezentare ca să fac loc la două epistole inedite, una din 1916 și cealaltă din 1928, adresate profesorului Ion Simionescu, și care îl vor arăta pe eminentul Orest Tafrall așa cum a fost: om dintr-o bucată, caracter neîndoielnic, apărător zelos al misiunii de dascăl și al științei. Să-l urmărim postum în dezideratele și în judecățile lui:

„Iași, 3 mai 1916. Mult estimate și scumpe coleg. De-abia astăzi pot lua condeiul în mînă ca să vă răspund. Cu trei zile înainte de Sf. Gheorghe și pînă azi am trăit în mijlocul unui fel de „magazin de bric à brac”, în care totul era cîi peste grămadă. Mă veți scuza dar, dacă la toate gentilețile d-voastră răspund așa de tîrziu. Am primit mandatele de 200 și 500 de lei (mutat și dulapuri), precum și cel al proprietății de 1750, pe care i-l-am înmînat în schimbul unei chitanțe pe care o voi adresa ministerului, imoreună cu inventarul vizat de tribunal. (Precizez că sumele menționate, care pot părea astăzi derizorii, erau încă la data respectivă la paritatea aurului — n.n.) Gratie bunăvoinței ce ne-ați arătat, colecțiile universității vor avea, în sfîrșit, un adăpost și vor putea fi studiate. Ele vor fi probabil mîrite, dacă nu se vor onune cei din București. Căci legea monumentelor și a descoperirilor arheologice e așa făcută, că totul e destinat să intre în muzeele Capitalei și numai dubletele la cele din provincie! În nici o parte a lumii nu e o asemenea lege exclusivistă. Ea va trebui modificată. Într-o comună din apropierea Iașilor s-a descoperit o comoră, compusă din bani de aur și de argint polonezi din secolul XVI și XVII. Ei bine, cu toată bunăvoința Prefectului muzeului nostru nu știu dacă va căpăta ceva, stăpînînd fiind cei din București. N-ați putea interveni ca să ni

se lase nouă colecția aceasta de monede? V-am mai rugat și în privința colecției Butureanu cumpărată de d. Andrieșescu cu 1500 lei pentru minister, dacă nu mă înșel, și dusă la București. Ar fi în interesul nostru și al științei în general, să ni se trimită nouă, căci avem cea mai mare parte din antichitățile de la Cucuteni. În chipul acesta, colecțiunile vor fi reunite și vor putea fi studiate mai ușor. Vă rog să-mi răspundeți în această privință. Ați binevoit să-mi cereți un articol privitor la antichitățile preistorice de la noi. Vedeti prea bine că îmi era imposibil să vi-l dau pînă la 10 mai. De-abia acum am putut așeza cărțile mele în rafturi. Vă oromit pentru numărul viitor al revistei să vă dau ceva. Scrieți-mi numai cînd va apărea acest număr sau mai bine-zis pînă la ce dată aș putea să vă dau manuscrisul. Cu deosebită stimă, O. Tafrall”.

„Iași, 5 iulie 1928. Mult onorate și iubite coleg. Cu toate că am intervenit din nou în favoarea elevului Cocută la membrii comisiei, n-am putut obține ce le-am cerut. Cu toți au fost de părere să se aștepte hotărîrea ministerului. Ieri ne-a venit o telegramă prin care se dezleagă această penibilă chestiune. Candidatul Cocută va da oralul la septembrie, considerîndu-i-se tezele valabile. Regret că n-am putut să fac ce doream pentru ușurarea situației acestui tînar. Cit privesc pe elevul Cotea, cu toate că mulți din comisiune au avut multă bunăvoință, n-a putut trece. Era de o slăbiciune înspălmîntătoare. Nu cunoștea cele mai elementare lucruri. La istorie, de pildă, l-am întrebat despre Mihai Viteazul lucruri generale de forța claselor primare. N-a știut nici lupta de la Călugăreni, nici de Alba Iulia nu avea idee, nici de cucerirea Moldovei. N-am înfîlțit niciodată un candidat atît de slab pregătit. Cu multe regrete și salutări distinse, O. Tafrall”.

Și, sfîrșind aici, îmi iau îngăduința să întreb cînd vreunul din destoinici noștri editori, cu dragoste pentru alesele spirite românești, ce va hotări să repună în circulație pe Orest Tafrall, ca și pe Ioan Andrieșescu, asigurîndu-i — oricare va fi acela — nu numai că nu va greși cu nimic, ci dimpotrivă, că va fi răsplătit cu întreaga recunoștință a tuturor lectorilor dornici să știe mai mult decît știu și să învețe mai mult decît au învățat și ar fi, încontestabil, și un spor de calitate — chiar dacă l-am neglijat pînă acum — ce s-ar aduce pînînei și culturii naționale.

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Coroana de porțelan

Citești o poezie — și e extraordinară, simți, deși nu înțelegi încă aproape nimic și nu ai luat cunoștință decît de faptul că, uite, ai citit și acum recitești o poezie și nu-ți dai seama pentru ce este extraordinară, fără a avea însă nici o îndoaială că e așa și nu altfel. Și-ți trec prin cap cu blîndețe gînduri nespuse de banale, și nu te grăbești să le alungi; sigur, o poezie nu este decît o femeie, un bărbat, un copil, cum să-i înțelegi din prima clipă, îi trebuie măcar o oră, măcar o zi, măcar un an... O s-o citești din nou mîine, cînd o să se ducă o dată fluturile greoi care și-a desfăcut aripile pe creierul tău, și stă, și apasă, o s-o recitești simbată seara și duminică, duminică în zori, și poate o să fii puțin somnoros. Nu-i nimic, există poezii pe care le poți pricepe și le poți simți mai profund cu urne de vise pe retină decît privindu-le cu un ochi fără nori.

Și citești iar încet, silabisind (cu înima, înima nu știe decît să silabisască) poemul „Pretext de conversație” din cel mai nou volum al Constanței Buzea, „Cîină bogată în viscol”. Cînd l-am văzut apropiindu-se / cu toate de porțelan pe deget / mi s-a făcut rău m-a podidit un plîns / pe care l-am camuflat cum am putut / întorcînd spatele acoperindu-mă / de un ridicol suportabil // apărea rar totdeauna din față / surprinzîndu-mă rece nepregătita vorbind / momentul era prost ales deși / cu lume multă de babilon secret / toți vorbind unii cu alții unii fără alții / noi noi // ce faci cu toatele astea pe deget / ca niște ciudate înțele semne ale fugii poate / dintr-un deșert sărac sanatoriu în munți / chilie deșert lunar cită poezie / pînă cînd îți iese în față oglinda / ca o ființă care te palmulește // l-aș fi întrebat dar m-a podidit plînsul / în plin babilon toți vorbind unii cu alții / unii fără alții / m-a văzut urcînd treptele ca ridicîndu-mă la cer / cu

gîndul fugii într-un deșert lunar / oho cită poezie // îmi arată cu sîfială / duci pe cap un ciob ca o coroană de porțelan / celorlalți nu le pasă nu se uită / însă mie simt că mi se face rău / am găsit venind încoace toatele astea la-le / oho cită poezie pînă cînd îți sare în față / oglinda ca o ființă și te palmulește blind”.

O lume de cuvinte: blîndețe, toate de porțelan, sîfială, un hoț de plîns, poetul acoperindu-se „de un ridicol suportabil”. Cum altfel decît acoperit „de un ridicol suportabil” să trăiască un om care nu se pricepe să împlinească marile și dureroase probleme ale sfîrșitului de secol douăzeci decît smîngă-lînd niște cuvinte pe hîrtie și obligîndu-le să scoată un fel de soapă, un fel de scîncet vesel, un fel de melodie? O lume de cuvinte, deci, în „Pretext de conversație”, dar și o scenă cu un personaj colectiv (oameni mulți vorbind fără să se asculte unul pe altul, fără să le pese de poet, fără să se uite la el) și cu două personaje individualizate: poetul și un alter-ego al

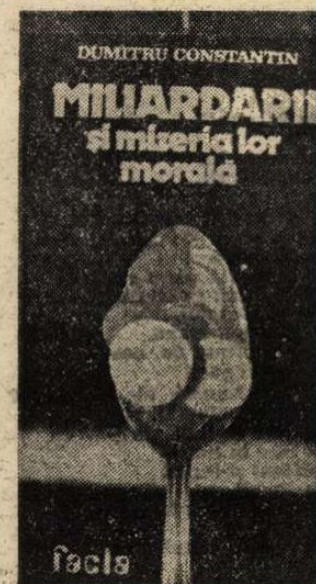
său, zărit sau nu în oglindă. Un alter-ego inocent, nițel caraghios, ce vine, poate, dintr-o vechie „sală a nervilor” și vede ceea ce altora le scapă, coroana de porțelan pe care o poartă poeta; el observă că ea, poeta, poetul, chip individualizat și dureros al celorlalți, există, trăiește, știe să ridice sau izbucnească în plîns. Și e în stare, acest alter-ego, să imbrățișeze cu duioșie omenirea întreagă, așa cum e ea, de un ridicol suportabil. Omenirea. Și poetul care stă în fața semenilor săi, ros de vînturi și pililit de nisipuri aspre pînă începe să semene cu o oglindă. Să fii o mare poeză și să stai dreptă și neclătinată și să simți cum încet-încet trăsăturile feței tale se șterg, cum devii un lucru oarecare, lucios, în care ceilalți se privească și încearcă uluși să se recunoască... Un lucru obișnuit, dar fără de care nu se poate trăi, așa, pentru că nu se poate, pentru că fără marea poezie ridicolul acestei omeniri în prag de an 2000 ar deveni insuportabil.

FLORIN MUGUR

IN CURÎND ÎN LIBRĂRII, VOLUMUL

„Miliardarii și mizeria lor morală”

semnat de DUMITRU CONSTANTIN, prefațat de ADRIAN PAUNESCU și apărut în Editura Facla. Cartea are la origine serialul cu același titlu publicat cu ani în urmă în revista Flacăra, pe care autorul l-a rescris și îmbogățit, adăugîndu-i capitole noi. Sînt evocați Zaharoff — „regele armelor”; Kreuger — „regele chibriturilor”; armatorii Onassis și Niarhos; Vanderbilt — „corsarul cu blană de bronz”; Hughes — „miliardarul invizibil”; și Getty — „avazul în variantă modernă”.

Un mare artist al timpului nostru:

GHEORGHE ZAMFIR

Deținător a 38 de discuri de aur și platină — asadar unul dintre recordmanii internaționali ai vânzării de discuri (aproape 50 de milioane de discuri cumpărate pe piața mondială!) — Gheorghe Zamfir își continuă strălucita suită de turnee peste hotare cucerind, în ovatiile a mii și mii de spectatori, o faimă de necontestat, a lui, a naiului fermecat, dar mai ales a României, a cîntecului românesc autentic, a spiritului pătrunzător, rafinat și senin al acestui popor.

„Cel mai modest lucru din cîte se poate spune este că Zamfir cîntă ca un zeu”. (L'Aurore — Franța); „Tehnica desăvîrșită a acestui virtuoz surprinde și impresionează. Gheorghe Zamfir e o formă a bucuriei!” (Best — Franța); „Gheorghe Zamfir: cel mai mare virtuoz al naiului din lume”. (L'Humanité — Franța); „Zamfir înseamnă o eternă descoperire a unor lumi nebănuite!” (La Suisse — Elveția); „...el te aruncă într-un extaz la

limita beatitudinii, și asta fără nici un efort, fără ca măcar să-ți dai seama. El te face rînd pe rînd să visezi, să dansezi, să iubești și să plîngi”. (France Soir — Franța). Sint cuvintele cronicarilor străini, încercînd să reflecte ceva din entuziasmul pe care mîiestria celebrului elev al regretatului Fănică Luca îl stîrnește la fiecare apariție în public. Muzica lui Zamfir vibrează înfinit pentru a traduce cît mai fidel, cît mai aproape de mîgia autenticității un anumite tip de sensibilitate artistică — cel românesc, o gamă amplă de emoții și sentimente, ce îngemănează duioșia sfîntă a cîntecului de leagăn și ecoul sfîșietor al bocetului, vitalitatea victorioasă a horei și melopeea încărcată de trăire a doinei românești.

Perfecțiunea abilităților sale instrumentale, alături de un temperament artistic cu totul ieșit din comun, fac ca numele lui Gheorghe Zamfir să devină pentru mulți sinonim cu folclorul ro-

mănesc, cu valoarea lui artistică vie. Numeroase case de discuri de prestigiu își dispută de ani de zile colaborarea artistului român. Recent, casa de discuri Philips a editat o nouă serie de înregistrări cu Gheorghe Zamfir, cuprinzînd atît piese de mare succes din repertoriul de concert, cît și compozitii originale, discuri care se bucură deja de un mare succes.

Naiul lui Zamfir, atît de pretuit de către publicul român cît și dincolo de hotarele țării, tinde să devină tot mai mult o orgă a sufletului românesc, din sunetele căreia răzbate mesajul de iubire și frumusețe al unui popor întreg. Ceea ce urmează încearcă să fie o schiță de portret, la realizarea căreia și-au dat concursul, cu amabilitate, cîțiva reputați artiști și oameni de cultură. Ceea ce urmează este un semn de prețuire față de un bun nepretuit: talentul.

TANIA RADU

ION VOICU:

„Zamfir este una din marile valori artistice ale țării noastre care ne reprezintă de ani și ani, cu mare succes, pe scenele lumii. Pentru mine, a fost o reală bucurie să văd în străinătate afișele concertelor lui. Am citit cronicile spectacolelor lui și m-am bucurat de superlativul meritat cu care este apreciat. Zamfir nu este un simplu rapsod. El este un muzician în adevăratul sens al cuvîntului, cu studii muzicale serioase. Foarte curînd vom fi alături în același concert, în S.U.A., în octombrie al acestui an, cîntînd eu în partea I, iar el în partea a II-a, amîndoi în compania orchestrei din Baltimore, dirijată de Sergiu Comissiona. Așadar, trei prezențe românești pe

Zamfir și este, fără îndoială, pentru mine, un prilej de bucurie.

Principala calitate interpretativă a lui Zamfir aș spune că este extraordinara lui capacitate de a «acapara» publicul. Apoi, o remarcabilă știință în a-și alege repertoriul, alăturînd piese de virtuoziitate pieselor clasice (Bach, Mozart)».

HARI BRAUNER:

„Simțind că acest vechi instrument, căruia oamenii din vechime îi atribuiă puteri magice, deține o seamă de valori potențiale, încă neobservate, Zamfir îi modifică întreaga tehnică; el extinde registrul naiului adăugîndu-i cîteva tuburi. Astfel, naiul lui Zamfir numără acum treizeci de tuburi, ajungînd la admirabile efecte sonore, neauzite încă pînă la el.

A realiza ceea ce Gheorghe Zamfir a realizat presupune multă inventivitate, dar dincolo de orice, darul calităților artistice. Iată ceea ce îl plasează pe Zamfir printre cei mai mari artiști ai lumii contemporane».

CELLA DELAVRANCEA:

„Gheorghe Zamfir posedă simțul vastității, punctînd în spațiu forma unei emoții care va dura în timp și îl ajută la echilibrarea fanteziei ca să exprime esențialul în desfășurarea ei. El dezghioacă misterul unei fluidități sonore și o modelează în expresie. Astfel izbutește o sinteză a stilului în amalgamul ritmurilor populare. (...) Puritatea artei lui Gheorghe Zamfir se naște din absolutul perfecției sale tehnice, cum și din intensitatea talentului creator. Ca și Chopin, el tălmăcește prin sonoritățile sale — spiritul unor idei. Sim-

GHEORGHE ZAMFIR

s-a născut în 1941, la Găești, într-o familie de viticultori • Intre 1948—1955, urmează cursurile școlii elementare din orașul natal • Din 1953, devine elev al Școlii secundare de muzică nr. 1 din București, la clasa de nai a celebrului Fănică Luca • În 1959 obține prima distincție din cariera sa: Medalia de aur la Festivalul Național al artiștilor amatori • În perioada 1961—1966 este student al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, absolvînd și clasa de compoziție • În 1964—primul premiu internațional — premiul I la Festivalul studentesc de folclor de la Levadia (Grecia), urmat, în 1968, de o altă importantă distincție — Orfeul de aur — la Festivalul internațional al tineretului și studenților de la Sofia. Acest trofeu marchează de fapt începutul carierei concertistice internaționale a lui Gheorghe Zamfir • În 1973, susține un concert la Organizația Națiunilor Unite, bucurîndu-se de un succes deosebit și de aprecierea entuziastă a lui Kurt Waldheim • În prezent, deținător a 38 de discuri de aur și platină, vedetă a peste 4 000 de concerte susținute pe aproape toate marile scene ale lumii.

De curînd, pe adresa locului său de muncă, redacția revistei „Flacăra”, poetul Adrian Păunescu a primit o lungă scrisoare din partea marelui artist care este naiul Gheorghe Zamfir. Rînduri emoționante în care, dincolo de amănuntele privind noile succese pe care le-a obținut între timp pe scenele lumii, concertele și înregistrările care i-au adus noi lauri internaționali (pînă azi, 38 de discuri de aur și platină), dincolo de gîndurile și frămîntările omului și artistului Gheorghe Zamfir, răzbate ca o duioasă notă stoarsă din naiul său, dorul de țară.

Răspunsul poetului Adrian Păunescu este poezia pe care o publicăm mai jos.

Scrisoare către Gheorghe Zamfir

Cînd fragede frunze îți urcă spre mină
Și verdele verii reintră-n delir,
Un nai se ridică-n pădurea română,
Hai, vino și cîntă-ne, Gheorghe Zamfir!

Aici este binele, unde e greul,
Aici sint ai tăi, în mirifici Găești,
Aici, peste noapte, în somn, Atheneul
Întreabă clădiri dimprejur unde ești.

Primit-am scrisoarea ta tulbur, frate,
Ce-î scrisă cu roșu, sub umărul sting,
Hai, vino și cîntă, de tot și de toate,
Că-n nai ochii neamului nostru mai plîng.

Prin țevi infernale de-o sfîntă tandrețe
Plătim universul să cînte cu noi
Și-neei și pămîntul începe să-nvețe
Cu tine, un drum către Pan, înapoi.

Uitînd de urzeli, vino Gheorghe și cîntă,
Și calea invidiei și orișice rău,
Că țara e una, că țara e sfîntă
Și vino și cîntă poporului tău.

Desigur, acasă la noi nu e raiul,
Desigur, acasă la noi e și greul,
Purifică-n lacrima mamelor naiul
Să cînte iubirea și dorul mereu.

Mi-ai scris că ți-e dor să te-ntorci către vară,
Acasă la tine să cînti liniștit,
Pădurea valahă începe să-ți ceară
Împozit pe naiul ce l-ai răpit.

Să cînti pentru-ai tăi ți-e acum datorie
La care atîtea dovezi pot să-nșir,
Pădurea română îți murmură ție:
Hai vino și cîntă-ne, Gheorghe Zamfir.

ADRIAN PAUNESCU

15 iunie 1983

tul combinațiilor, diversitatea cîntului, ritmul cu putere telurică, toate, suscită puterea evocării unui peisaj și a unei stări sufletești, cu o uluitoare rapiditate. Gheorghe Zamfir, fermecător vrăjitor al instrumentului pe care îl innobilează prin arta sa captivantă, astăzi este cunoscut în lumea întreagă».

VALERIU RĂPEANU:

„L-am văzut și l-am auzit pe Gheorghe Zamfir în sala Ateneului Român, printre oameni mai tineri, mult mai tineri decît mine, aparținînd unor generații pe care nu credeam că naiul și cîntul le-ar mai putea insufla asemenea stări de emoții și de vibrații frenetice. Îi credeam prea mult conectați la chitara electrică, la tot ceea ce vremurile au interpus între suflet și sunet amplificîndu-l pînă dincolo de limitele normale, transformîndu-l uneori chiar în contrariul lui. I-am văzut numele pe afișele marilor capitale și orașe ale lumii, anunțîndu-i prezența în săli de concert devenite lăcașuri-simbol ale muzicii eterne venind într-o succesiune de nume fără de care arta interpretativă a secolului nostru n-ar putea fi concepută.

I-am văzut chipul și numele pe discurile din aceleași mari capitale și orașe, rînduite în locurile rezervate celor aleși, celor pe care iubitorii muzicii adevărate îi caută cu precădere deoarece pentru ei Gheorghe Zamfir este mai mult decît un interpret ce-ți produce desfășuri de o clipă.

Ce-î face pe toți acești oameni, care dacă au venit la început, să zicem, din curiozitate pentru a auzi cum sună un instrument străvechi, despre care cei mai mulți nici nu șiau că astăzi mai există, să plece cu discul în singurătatea casei sale și să metamorfozeze bucuria clipei în permanentă spirituală, să înscrie o clipă de satisfacție pe orbita duratei sufletești.

Și toate aceste întrebări m-au urmărit cu cît succesul lui Gheorghe Zamfir nu a fost unul de natură efemeră, nu a avut scînteierea jerbei strălucitoare ca apoi să se topească în neantul uitării. S-a impus dintr-o dată și rezonanța numelui său s-a propagat cu lățeala sunetului și a cuprins oameni și spații în proporție geometrică. Și el cu instrumentul acesta venit din lumea mitologică, el, cu cîntecele izvorite dintr-o lume ce se topește în legendă, și-a anexat rînd pe rînd instrumentele cele mai savante și cele mai sofisticate și a cucerit mijloacele de difuziune cele mai moderne.

Cum se explică deci tot acest drum de glorie al artistului ce pare că se află printre noi de cînd lumea și care de-abia a trecut pragul celor patruzeci de ani, dacă nu printr-o deplină confundare, printr-o adevărată contopire dintre om și cîntec, dintre interpret și instrument, încît au format una și aceeași realitate care este Gheorghe Zamfir?»

aceeași scenă. Sperăm să fie un concert de succes. Va fi pentru prima oară cînd cînt pe aceeași scenă cu Gheorghe

A doua carte cu prieteni**Iarba și viforul**

Lucru nesfînt cu acest Ion Gheorghe. Și vă spun asta în săptămîna cînd se deschide tirgul Drăgaica din altarul de lut încheiat de arșiță, zăpezi și povești nebune al Buzăului. Oraș din zodia răchitei, spălat cu brîndușă de sub munte, cu talpa casei pe mîrgăritarele ouate de Cloșca cu pui de aur de la Pietroasele (dacă bei mult vin din Dealul Popii, vezi lumea de-a-ndoa-sele), Buzăul stă în chipul vieții românești, plin de toate fructele verii și ale toamnei, adică de bunăvestirea ființei, privegheat de Fața Morgana și de finitile cu cumpănă ale Bărașanului, de păduri de frasin, bătut de vîntul din întorsuri de Transilvanie, călcat de funia drumurilor de la Moldova și zgîlțit de vestea că niște corăbii de pe Dunăre au pornit-o, acum în iunie, de-a latul cîmpiei, luncind prin griu, bind aerul din care se va ivi mătasea porumbului, ca să-și moale visele în tuică galbenă și catargele în cuvinte vechi și secară Brîncoveană din riul fecund numit Ion Gheorghe.

...Hocus
pocus —
balalaică,
coadă de ursoaică —
mîncător de săbii în Drăgaică...
Dă-te-aproape neamule,
Spirache și Geangule,

să vezi oia țepănă
care stă și deapănă,
omul beldie,
să te dea-n comedie;
babamoși făcînd ciorap
cu picioarele la cap;
Ursul-vulpea la gherghet
convorbînd cu Kiselef,
cămiloțul și cămila
stînd la masă cu Atila,
calaboul bind tutun
cu Nerone cel nebun...
...Ala,
bala,
talcă,
maică —
multă lume la Drăgaică...

Ion Gheorghe e, în poezia românească, pline din făina Negru-vodă, simbur verde din jungherul Văcăreștilor, plătă rară din mitra zeller rustici, tristețea strivită de răul victorios, orgoliul muntelui în care s-a privit Decebal și mai mult decît toate apărătorul cauzelor pierdute, al țărănilor dezrădăcinați. Vine iarba. Noimele, Zoosofia, Megaliție, Zicere la zicere, Elegii politice sint, ca limbă românească, mori de șindrilă și de tămile în care se sfîșiesc sfîntele zile de Paști, iau naștere lacuri cu lebede, doarme Zalmoxe, răsăr din miluri fosforescente mitologii și divinități, semintele dau frați gemeni, se zămislesc miresmele caprifoiului, și cicurile cărnurilor goale și ale lăstarului de via de vie, tremură de minie zeita sudorii, magii merg pe cîmp și respiră spice, se opresc în cite-o colibă și citesc cărți de lemn, iar ploile, iarba și zinele spun descîntece: de frămîntat pîinea, de casă nouă, de naștere călăsarului, de boală necunoscută, de urcat spre flacăra înaltă

din noaptea celui mai frumos vis de vară:

Te-am luat, nuca nucului, și pe tine
mîgdală:
și-am zis: ridicăți-vă chipuri ale
Unui Dionys
din adormire, din boală —
și-ați pîit ca puiul de pasăre-n marea
intilului vis
cînd strînge țărâna ouăle-n poală;
și pe tine te-am luat, simbur, și pe
tine, nuca alunului,
cînd vi s-au limpezit mieji cum
limpezește luna cerul pustillor,
cum luminează plătă alaunului
apele de vopseluri ale bolangilor:
și-acum vă strig, semințelor, și pe voi,
miejiilor, —
să vă puneți cămașa de mire,
să-nhămați cerbi la sanie, să fiți gata
cînd auziți ruperea vrăjilor,
și multa boncăluială a sloiurilor pe riul
în adormire...

Bărașanul din jurul Buzăului e țărîna titanică. Usucă gura cînd nădușala griului fierbe plumburi spre Brăila. Atunci, din rachiuri morbide, se naște un Urmuz. Sumburi și patetic și batjocoritor, el imploră desperarea în ajutorul Timpului modern. Sau rostește un schit cu glume seci și paradoxuri schilave. Mărturisesc că nu-l iubesc și nu-l înțeleg. Ion Gheorghe însă îl așază între călăreții de aramă.

...Respirînd ca nebunu
din propria-i voință
ia marea Unu
ființă
(Revistă ce nu se mai există)
dar în coșciugul său
doarme băiatul Urmuz,
Dim. Dimitrescu Buzău
genial și mofluz...

Dinspre dealurile ca un trecut molcom ce inundă Buzăul cu poame a răsarit steaua tragică a lui Vasile Voiculescu. Ion Gheorghe l-a imprumutat durile, mai puțin tăcerea. Fiindcă s-a născut în valul agresiv și ostil ce-l încearcă Bărașanul, sub inflexiunile vîntului, de-a sălta prin rupturi către izbînda lumii, versul lui seamănă adesea cu cearta dintre frați. E gata mereu să te izbească cu sapa în moalele capului. Tară de asfințituri vărtice și de pepeni în același timp.

...face Sucevița
cu peniță;
și cu pana
mănăstirea Tismana —
pe Argeș mai jos
tot lucru frumos...

Ion Gheorghe e un poet masiv și, uneori, incredibil de puternic. De-o vitalitate afîșată solemn, irită și stîrnete gîlceavă. Incomod ca om și suspicios, agonisește vrăjmășie și dușmani; ca poet e un scenariu de basm prin care cocoșul roșu strigă chihlimbar negru și deschide poarta revoltei. Cineva care se străduiește mult să-și confecționeze o imagine de victimă l-a acuzat de plagiat. El a zîmbit și a trecut mai departe. Pentru că, în Bărașan născute, e griu din

...soful Mircea cel Bătrîn,
Griu fără erabă lin'șit! —
Tine mult c'tre fu-tună,
Se scutură foarte puțin
Pe cîmpia mierlei —
Căci păsările cerului
Cu ce să se hrănească?..."

FANUȘ NEAGU

„Planta Vorel” așteaptă să existe cu adevărat

Au trecut mai multe luni de cînd anunțam în coloanele revistei o foarte frumoasă intenție a forurilor de conducere din județul Neamț, legată de apropiata înființare a primului centru de microproducție farmaceutică pe bază de plante medicinale din țara noastră. Încheind, atunci, suita de articole dedicate acestui subiect, găsisem chiar un citat pe măsura lucrurilor aflate în discuție, citat extras dintr-un volum omagial, editat în 1935, cînd se împlineau 110 ani de la înființarea Farmaciei Vorel din Piatra Neamț. Așadar, acest citat fiind acum mai actual decît oricînd, ne permitem să-l reluăm: „Aveam leacuri minunate în grădinile și pe dealurile țării. Să nu le strivim cu piciorul! Ci să le adunăm, cel puțin pentru noi deocamdată, și să nu uităm că avem de unde aduna plante de leac, ca să le putem vinde și altor țări. Trebuie dar să înțelegem că e păcat să aruncăm în fiecare an peste hotare atîta bănet pentru medicamente. E de datoria noastră să avem grijă ca banul să rămînă în țară, iar mulțimea muncitoare de la noi să mai aibă încă un mijloc de cîștig.” Nici că se poate un „program” mai realist decît acesta!

Am revenit nu demult la Piatra Neamț, gîndindu-ne să reluăm tema de acolo de unde o lăsasem. Între timp, să nu uităm, dosarul „Vorel” pe care-l ținem în du-lap cu materiale documentare s-a umplut cu scrisori, primite de la oameni aflați în toate colțurile țării, care s-au interesat, au cerut adrese și medicamente din plante ori pur și simplu și-au adus aminte de vremurile în care scriau la Piatra Neamț și se trezeau în scurt timp cu un colet acasă, conținînd exact leacurile de care aveau nevoie. Zice, spre exemplu, Ioan Ande din Făget, jud. Timiș: „...este vorba de renumitul și de mare faimă Laborator Vorel — Piatra Neamț, ale cărui medicamente și preparate au ajuns în toată țara, și cred că și peste hotare în anii dinaintea celui de-al doilea război mondial și pe timpul războiului au alinat multe suferințe și dureri ale oamenilor de la sate care nu aveau posibilități să ajungă la un medic sau spital. Fiind născut în satul Roșia Nouă, jud. Arad, de aici nu era posibil să ajungem la doctori la spital, iar în martie 1944, fiind lăsat la vatră din armată și lucrînd la polizor, mi-a intrat un span de oțel în lumina ochiului drept, iar a doua zi n-am mai putut suferi nici lumina soarelui, așa mă dureau de rău. Acolo în sat era un om care a lucrat vreo 6-7 ani la spitalul din Arad ca sanitar și cînd s-a întors acasă a început să trateze cu preparatele Vorel. M-am dus și eu cu ochiul infectat, mi-a pus un fel de picături în ochi și m-am făcut bine.”

Dar nu numai noi, ci și doctorul Costache Andone, președintele filialei U.S.S.M. Neamț, ori Ovidiu Bojor, renumitul specialist al plantelor medicinale, ca și grupul farmacistilor care formează nucleul noului „Vorel”, la Piatra Neamț, au primit între timp sute de scrisori care demonstrează încă o dată interesul cu care e privită la noi, în special în ultima vreme, terapia naturală, cea a plantelor medicinale în primul rînd. Din păcate, așa cum vom vedea mai departe, aceste scrisori au rămas deocamdată fără răspuns. Dr. Victor Caisân, director adjunct al Direcției sanitare a județului Neamț: „Avansăm încă greu. Subliniez că avem tot sprijinul organelor județene de decizie, al Comitetului județean de partid în primul rînd, însă există o mulțime de lucruri care nu țin nici de noi, nici de

factorii de decizie amintiți. În primul rînd, este vorba de procurarea utilajelor necesare. Ni s-au promis o serie de utilaje specifice, pe care urma să le primim prin transfer de la Centrala medicamentelor — București. O parte au sosit, le-am reparat, însă mașina de comprimat excentrică, foarte necesară, nu ne-a fost încă trimisă. Încercăm în momentul de față să echipăm laboratorul mai cu seamă prin autoutilitare, fiindcă Ministerul de Finanțe nu a dat încă avizul de finanțare a unității, iar fără el nici consiliul popular județean nu a putut elibera decizia de înființare. Așadar, existăm deocamdată numai în hirtii, ca să spunem așa, iar aceste hirtii se cam plimbă de colo-colo. Noi ne-am propus începerea microproducției pentru trimestrul IV al anului curent.”

Un pas în plus: s-a obținut acordul de la O.S.I.M. pentru înregistrarea mărcii „PLANTA-VOREL”. S-a luat desigur în considerație necesitatea păstrării unui nume intrat de multă vreme în tradiție, cunoscut chiar în străinătate, iar „pre-fixul” Planta sugerează desigur materia primă din care vor fi alcătuite viitoarele preparate. Din discuția avută cu doctorul farmacist Isidor Grosu, șeful laboratorului, am aflat că s-au făcut demersuri pentru înregistrarea la același O.S.I.M. a unor rețete proprii, cum ar fi „Plavolax” (comprimate pentru constipație accentuată, profilaxia intestinului lenes, tulburări ale vezicii biliare, alte tulburări digestive), „Plavotens” (pentru combaterea tensiunii arteriale) și „Plavobil” (pentru afecțiuni hepatice, cele ale colecistului în special). De asemenea, cu sprijinul lui Ovidiu Bojor, ale cărui preocupări sînt

reflectate chiar în această pagină, nu mai puțin de 11 dintre formulele puse la punct de renumitul specialist ar putea intra în fabricație la Piatra Neamț. Între ele, aviz amatorilor, și mult așteptatul „Normoponderol” pentru slăbire, preparat exclusiv din plante.

Într-o clădire abia eliberată de vechii chiriași (unități economice care ocupau exact sediul vechiului „Vorel”), primul centru românesc de microproducție pe bază de plante medicinale începe greu să prindă viață. Sînt încă multe de făcut acolo, de la curățenie și igienizare pînă la instalarea utilajelor și instruirea personalului, mai sînt deci încă mulți pași de făcut pentru punerea pe picioare a acestei unități sanitare de un profil cu totul aparte. „Din păcate, ne mai spunea doctorul Caisân, nu reușim să punem pe picioare linia de extracție, în lipsa unor vase speciale, tip marmotă de bucătărie să spunem, cu pereții dubli. Nu găsim nicăieri să luăm prin transfer asemenea vase, iar bani nu avem deocamdată să cumpărăm de la întreprinderea din București care le confecționează. Poate ne ajutați dumneavoastră, publicînd dorința noastră, astfel încît vreo unitate care nu le folosește să le transfere la noi.”

Așadar, „Planta-Vorel” din Piatra Neamț nu a luat încă practic ființă, în ciuda multor bune intenții care înconjoară sus-numita unitate. Se cere deci mai multă inițiativă și o mai grabnică ascultare a tuturor dolanțelor oamenilor de bine din județul Neamț, a căror inițiativă nu vom înceta niciodată să o lăudăm. Promitem, desigur, să revenim.

DUMITRU GRAUR

O speranță pentru rețetele Bojor

Cu trusa sa conținînd flacoane cu probe — tablete, drajeuri, comprimate, tincturi, unguente — adică medicamente, dr. farmacist Ovidiu Bojor bate din poartă în poartă de mai multă vreme (pentru a găsi un fabricant!), ajungînd un veritabil personaj legendar și paradoxal. Legendar, pentru că, așa cum a mai scris de numeroase ori revista noastră, cu toate strădanțiile, nu-și poate vedea materializată, în folosul nostru, al oamenilor, munca sa de-o viață, medicamentele pe bază de extracte și pulberi de plante din flora spontană a țării, pe care o cunoaște ca nimeni altul. (Să reamintim că este autorul monumentalei lucrări de cartografiere și descriere a florei spontane medicinale a României, pe baza unei metodologii proprii, originale, ce l-a impus pe plan internațional.) Paradoxal, deoarece i se refuză, de doi ani, de către conducerea Ministerului Sănătății, avizul pentru a continua și finaliza o lucrare începută de cîțiva ani — solicitat fiind ca expert UNESCO în domeniu și în urma unui concurs cu specialiști renumiți din numeroase țări ale lumii — privind cartarea plantelor tămăduitoare și inițierea, în colaborare cu România, a unei micro-industrii de medicamente pe baza acestora într-o țară asiatică în curs de dezvoltare, pe motivul că, să mai facă ceva și pentru țară, pe motivul că este nevoie de capacitatea și competența și priceperea sa aici, acasă.

Ar fi bucuros să i se solicite capacitatea, competența, experiența! Pînă acum însă, nici unul dintre cele vreo 30 de rețete, formule și medicamente create în

ultimii 10-15 ani, și brevetate de către OSIM, iar cele mai multe testate și confirmate în clinici, deci pe om, deci pe bolnavi, cu rezultate dintre cele mai bune, nu sînt preluate în producția vreo uneia dintre multiplele noastre întreprinderi farmaceutice. (Singurul pas înainte sînt doar... promisiunile pentru cîteva dintre ele).

Dar, cu tenacitatea proprie omului de știință, cu lăra de caracter și inteligența dobîndită prin educație, din copilărie, de la un tată, cărturar ardelen de viață veche, cu speranța dreptății în sine, dr. Ovidiu Bojor chiar dacă se apropie de pensie, se luptă cu itele birocrăției, nu poate renunța la munca sa, pentru noi, oamenii, compatrioții săi. Nu-i trebuie nimic în schimb, n-a primit nici un ban pentru gîndirea celor peste 30 de medicamente și nici nu solicită, nu alear-gă după recompense.

De curînd, a găsit, iată, deschisă o poartă. Deschisă larg și generos de către Combinatul apicol din București, grație unor oameni nu numai receptivi la nou, nu numai încrezători (prin însăși profesia lor) în medicamentele pe bază de produse naturale, ci posedînd o firească responsabilitate civică și spirit superior, străine meschinăriei, invidiei și micimii rutinei. Unul dintre acești profesioniști se numește farmacist Vasile Cioacă, șefa atelierului de produse cosmetice și concentrate alimentare, ea însăși cercetătoare de două decenii în domeniul apicul-turii, a unor produse pe bază de miere, polen, propolis... Acest combinat, această secție a preluat — deocamdată — două

dintre rețetele Bojor pentru a le introduce în producția industrială: Hepato-apimelul și Nicotinostopolul. Primul, așa cum am mai scris, destinat bolnavilor de ficat, tratamentul hepatitelor cronice, insuficiențelor hepatice, cirozelor și, fiind perfect competitiv, ba chiar superior unor produse de sinteză, pe care azi le importăm, de tip Essentiale sau Endonol s.a. Pe lîngă extractele de principii activi din plante specifice (rostopasca și sunătoare), conține pastură de polen (obținută prin metodele originale ale Combinatului apicol), propolis, apilarnil, lăptișor de matcă... — constituenți apiterapici de cea mai înaltă valoare biologică, regenerativă. Numai polenul, ne spune farmacista Cioacă, are aproape tot complexul de vitamină B (1, 2, 6), plus acid pantotenic, ca și toți aminoacizii esențiali cu efect deosebit hepatoprotector. Deci, numai polenul singur are valoarea unuia dintre medicamentele de sinteză recunoscute, ce se prescriu în asemenea grave maladii ale ficatului, Nicotinostopolul pentru cei care doresc să se lase de fumat și să se dezintoxice de acest drog atît de nociv conține, de asemenea, pe lîngă numeroase plante aromatice și propolis cu efectul său recunoscut ca puternic dezinfectant și nu numai atît.

Combinatul apicol a preluat cele două brevete ale dr. Ovidiu Bojor, și-a asumat responsabilitatea unor investiții pentru instalațiile necesare comprimării și fabricării produselor, farmacista Cioacă efectuează probe peste probe, deocamdată pe unde poate, pentru a aduce tehnologia la regimul optim, capabilă să dea un produs de cea mai înaltă puritate, calitate și conservabilitate, adică să răspundă exigențelor firești ale unui medicament de valoare, și, cu toate aceste eforturi, perspectivele de a ajunge cit mai repede în beneficiul bolnavului nu sînt apropiate. A și apărut un cerc vicios, generat tot de absurda birocrăție care, în loc să coreleze lucrurile, le dezbină și le îndepărtează. Combinatul apicol are produsele apiterapice și bunăvoința, nu și plante medicinale. Industria farmaceutică, singura ce posedă instalații pentru obținerea extractelor de principii activi din plante, nu are nici ea bucuriile respective. (Si, fie vorba între noi, nici bunăvoința, altfel ar fi preluat ea fabricarea medicamentelor Bojor). Pentru o producție industrială este nevoie de cantități mari. Proprietarul plantelor este Plafarul care nu se angajează să le asigure. Iarși un impas. Și cită valută ar scuti țara, producerea Hepatoapimelului, nemaiimportînd medicamente de sinteză în scopurile terapeutice, amintite și cită valută ar putea aduce, pînă la propus, la concurență absolută cu orice alt produs, la export. Cum farmacista Cioacă este optimistă, sperînd în urma demersurilor pe care le întreprinde conducerea combinatului, că situația privind materia primă se va rezolva, știe în schimb că în fața medicamentului finit va apărea iarși o barieră. Un alt paradox. Cum va ajunge în farmacii? Dacă e medicament, combinatul n-are voie să-l comercializeze prin magazinele sale (trebuie să se recurgă la disimulata formulă „un aliment, veritabil medicament”, deși sînt în mod clar tablete medicamentose!). Dacă e socotit aliment — altfel, Combinatul n-are voie să le producă?! — Centrofarmul nu le comandă, ce să caute în farmacii, alimente?! Deci nu au acces, nu pătrund în rețeaua farmaceutică! Concluzia e una singură: medicina naturistă, despre care se vorbește atît de mult azi, și care este redescoperită și reconsiderată modern, are nevoie nu de vorbe, ci de toate condițiile pentru a fi valorificată.

CICI IORDACHE-ADAM

— S-a mai discutat în revista noastră despre asta, precizându-se că la condu-

cerea Ministerului Sănătății s-a luat hotărârea de a se intrupea activitatea medicului veterinar Iulică Voinea, până în momentul în care experimentările preliminare își vor spune cuvântul. Cei care au luat această măsură au socotit-o necesară, în conformitate cu legislația noastră medicală.

— Tot ce se poate, însă timpul trece și n-am aflat nimic nou. Dealtfel, în iunie anul trecut m-am adresat și eu ministrului cu o scrisoare, cerind sprijinul pentru continuarea tratamentului. De acolo sub semnătura dr. Radu Ozun mi s-a comunicat că „pînă la terminarea cercetărilor în vederea stabilirii efectelor anticanceroase, dar mai ales a gradului de nocivitate pe care l-ar avea eventual preparatul dr. Voinea asupra organismului uman, vă recomandăm să vă adresați în continuare medicilor specialiști din unitățile sanitare, care, în raport cu stadiul și evoluția bolii, au datoria să aplice cele mai adecvate tratamente anticanceroase recunoscute pe plan mondial“. Problema tocmai asta era, că nu aveam cum să mă adresez, boala mea neavind remediu clasic cunoscut. Totodată am fost asigurată că în termen de 30 de zile voi fi informat asupra rezultatelor cercetărilor efectuate de Academia de Științe Medicale, prin institutele sale de specialitate. Cum vedeți, a trecut un an, răspuns n-am primit, însă dacă m-aș fi conformat recomandărilor, după pronosticul chiar al medicilor specialiști acum n-aș mai fi existat....

— Nici noi n-am putut fi de acord cu atitudinea pasivă, dacă nu chiar dezinteresată a unor cadre medicale în problema tratamentului dr. Voinea, pe care l-am susținut — așa cum l-am susținut și pe alți medici creatori de drumuri noi — tocmai pentru că pentru el vorbeau în special faptele, rezultatele obținute pe bolnavi incurabili. Dar nici nu putem să cerem ca tratamentul doctorului să arădean să fie autorizat fără un control cit mai minuios, bazat pe cercetare științifică adecvată, care să-l stabilească eventualul grad de nocivitate.

— Vreau să vă întreb un lucru: cu cât credeți că poate fi mai nociv preparatul doctorelui Voinea decât tutunul, care este pretutindeni în rețeaua comercială? !

În orice caz, până la ora actuală, iar eu sint un exemplu viu, nu s-a constatat că medicamentul ar avea vreo nocivitate, ci dimpotrivă, efecte pozitive cu rezultate uneori spectaculoase !

— Mă rog, și ce propuneți ?

— Vedeti dumneavoastră, un bolnav canceros gîndeşte cu totul altfel decît un om sănătos, trebuie să fiţi de acord cu asta. Şi se gîndeşte mai ales la viaţa lui. Se ştie că un bolnav care are o cîşt de mică şansă de vindecare şi refuză să beneficieze de ea, comite un act de sinucidere. Şi atunci de ce să împiedici cineva pe un bolnav, considerat incurabil, să beneficieze de singura şansă în care el crede ! Viaţa oricărui om este inedită şi ireparabilă, îmi pare că un doctor a spus asta, şi a spus-o bine ! Atunci, nu-i păcat să nu arătăm că mai multă griji de ea, acordîndu-i orice şansă posibilă ? Aşa cum, în cazuri disperate, medicul chirurg are dreptul să solicite acordul bolnavului sau al familiei printr-o declaraţie scrisă, că îşi asumă riscurile intervenţiei, tot aşa ni se poate cere şi nouă, celor care nu mai avem altceva de pierdut decît viaţa, o declaraţie scrisă în faţa autorităţilor medicale, cum că acceptăm riscurile tratamentului dr. Voinea — în cazul în care s-ar considera că există un asemenea risc. În fond, care este, în esenţă, scopul medicinei ? Lupta împotriva morţii şi înlăturarea suferinţei, sau măcar diminuarea ei. Pînă la speranţa poate duce la uşurarea suferinţei ! De aceea consider că trebuie acţionat de urgenţă pentru ridicarea acestei interdicţii şi salvarea, dacă este cazul, şi a unei singure vieţi de om. În ceea ce mă priveşte, mă ofer voluntar pentru experimentarea clinică, drept subiect de studiu şi cercetare, o cercetare care s-ar putea efectua în paralel cu experimentele pe animale. Desigur, ar trebui create condiţii necesare, atît de laborator, cît şi de spitalizare, la Bucureşti, sau la Arad, sub conducerea şi răspunderea doctorului Voinea.

— Interesant, am notat. Rămîne doar ca factorii care pot lua asemenea importante decizii să vă audă apelul. Mai aveți ceva de spus?

— Aș vrea să închei cu un citat pe care l-am găsit în volumul „Medic-Societate-Răspundere”, de Radu Ozun (vedeți, din nou Radu Ozun !) și Emil Poenaru : „Moartea evitabilă dar neevitată, fie chiar și a unui individ, constituie, pentru orice medic demn de acest nume, o dramă pe care nu și-ar lerta-o niciodată (Gilbert Dreifus)”.

— Vă mulțumesc și vă urez, multă, multă sănătate !

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR
și SORIN POSTOLACHE

Declarația de mai jos i-a fost făcută redactorului nostru în urmă cu un an de zile. Miercuri, înainte ca revista să intre în tipografie, am căutat-o din nou pe Lucia Bogatu. Se afla la muncă și, prinsă de treburi, n-a avut timp să ne spună decît : „Mă simt foarte bine, îmi mențin declarația !”

**Un cadru medical
a verificat pe propria piele**

Mă numesc Lucia Bogatu. Am 35 de ani, sînt asistentă de laborator la Centrul sanitar anti-epidemie din Arad. Sînt căsătorită, soțul meu fiind medic stomatolog. Am doi copii. Povestea mea pare la început foarte simplă. M-am născut cu un nerv pigmentar localizat în regiunea temporală stîngă. Era de mărimea unei monede de 25 de bani. M-am hotărît să-l cicatrizez. Deci, repet, din inițiativa mea am dorit să nu mai am acea pată. Din punct de vedere estetic. În anul 1971 l-am consultat pe profesorul Anghelescu de la clinica de dermatologie din Timișoara. I-am spus că sînt soție de medic și mamă a doi copii. De ce i-am spus toate acestea? Fiindcă am dorit de la bun început să știu dacă există vreun risc. Profesorul mi-a spus că așa ceva este floare la ureche și m-a asigurat că nu există nici un pericol. De asemenea l-am informat pe profesor că respectiva pată nu m-a supărat niciodată și că o cicatrizez doar din motive estetice. Chiar în ziua respectivă, pata a fost cauterizată. Din respectivul moment a început marea mea tragedie. Repet, sînt cadru medical. De ce repet acest lucru? Fiindcă de atunci am citit o întreagă literatură de specialitate din care în mare și cu ajutorul soțului meu, am înțeles că ceva din ea. Un lucru se desprinde clar ca lumina zilei. În toate cărțile de specialitate și chiar în cărțile profesorului Anghelescu, nicăieri nu se indică și nu se recomandă cauterizarea petelor cum am avut eu.

Deci, să revin. După părerea mea și asta o susțin cît trăiesc din momentul respectiv am devenit un cobai de experiență. După două săptămîni negul a reapărut. De aceeași mărime și cu aceeași intensitate în culoare. M-am reîntors la Timișoara. Fără nici un fel de explicații, după ce m-a văzut pro-

fesorul mi-a canterizat din nou pata. După a doua intervenție, după o bună perioadă de timp, a apărut așa ca un bob de piper. Începusem să și slăbesc văzind cu ochii. Doctorul Ilea de la Arad îmi propune să mă operez. Îl ascult și trec la cuțit. După opt zile de la operație, la analiză, mi se confirmă că am melanom malign. Un mează o a doua operație electroexcizie (pentru lărgirea zonei de siguranță). După a doua operație, arătăm îngrozitor. Mi s-a făcut și operație plastică. Slăbisem. Ajunsesem ca o scobitoare. Atunci, în acele momente, am auzit de doctorul Voinea. M-am dus la el. Mi-a dat o soluție și o alifie. Am început s-o administrez exact cum mi-a spus și cum, dealtfel, s-a scris și în revistă. Deci nu mai are rost să repet. După opt zile mi-a apărut pe git, în jurul operației, o erupție. După câteva zile s-a uscat, să spun așa, și a căzut. În urma lor au rămas niște urme ca și cind așa fi avut vărsat de vint. Mi-a revenit pofta de mâncare. După operație eram palidă. La scurt timp, mi-a revenit și culoarea normală a pielii. Am început să mă îngrăș și să fiu ca înainte. Colegii mei și mulți specialiști care m-au văzut și după operație și după tratamentul doctorului Voinea mi-au spus că el n-a făcut altceva decât să-mi producă o dermatită, adică o arsură a pielii. Atunci, ca o experiență, am continuat tratamentul numai că alifia o dădeam pe o altă parte a corpului. Ce s-a întâmplat? Nu mi-au apărut acele coji care au apărut în jurul operației. Deci, se deduce clar că medicamentul și-a făcut efectul exact acolo unde era localizat cancerul. Ce spune soțul meu care, repet, e medic totuși? Că numai doctorul Voinea m-a scăpat din ghearele morții. Sint fericită, acum muncesc și îmi cresc în liniste cei doi copii. (Lucia Bogatu)

Pe iarba verde de acasă e bine să crească și vite, nu numai amintiri

Fazanii nu trag la căruță

La 73 de ani și cunoscut în comuna Brebeni pentru faptul că în viața lui cuvântul i-a fost cuvânt. Gheorghe Crăciun spune că nu este adevărat ce se mai zice uneori și ce cred unii, cum că țărani atit ar aștepta, să le vină copiii de la oraș pentru ca ei să le încarce portbagajele mașinilor și asta cit se poate de des. El are trei copii, doi băieți și o fată, cîștitreii au case la Slatina, la cîțiva kilometri, și toți au mașini; cînd vin să-l vadă pe el și pe nevastă-sa, Lica, nu s-ar putea spune că pleacă de fiecare dată cu mîna goală dar nici că în urma unor astfel de întîlniri își umplu cămășile. Căci Gheorghe Crăciun, în afară de o vacă, 2 porci și niște păsări, nu are altceva în bătaură. Zice: „Sîntem obișnuiți cu animalele și ne căzim să le ținem cit s-o putea”. Că fără vite grijile țăranelor sînt mai puține, tot el o spune dar nu trebuie să înțelegem de aici că el, chiar dacă în ultima vreme îl cam apasă o boală de inimă, ar vrea să rămînă cu bătaura casei pustie și să nu mai aibă nici o grijă. Altfel n-ar spune despre islazul comunal că „au venit mulți să se uite la el” să-l are, dar norocul a fost că este folosit și ca aerodrom pentru avioanele astea care stropesc de sus”.

Alt țaran din Brebeni, Constantin Petre, are 61 de ani și crește o vacă, un vitel, un cal, 2 porci, 2 oi, 3 miei. Și niște păsări, bineînțeles. Din acest avut își îngăduie să contracteze o parte la fondul de stat, după principiul care se vede că este foarte limpede în minte: „Dacă se poate, zice el, sigur că dăm”. În acest an a putut să dea un vitel, un porc, 4 kilograme de lînă și 350 litri de lapte. În legătură cu faptul că i-ar fi făcut plăcere, ca să zicem așa, să poată da mai mult adică să și cîștige mai mult, el aduce vorba, ca și Gheorghe Crăciun, tot despre islaz. Nu în primul rînd despre cele 320 de hectare, cit măsura odată islazul co-

munei, ci despre cele 116 hectare cit măsoară astăzi. Cum islazul acesta e împărțit în mai multe „trupuri”, Constantin Petre nu vorbește decît despre lecul unde-si duce chiar el vitele la păscut. Locul i se pare bunice. Iar folosirea unei laturi a lui de către aviația utilitară poate că a adus un dram de noroc, fiindcă islazul n-a mai fost arat, dar a adus și cîteva necazuri. După ce plouă și acolo unde ele aterizează sau decolează se face noroi, avioanele se mută alături și coboară și urcă de pe islazul bine înierbat. Iar în locurile unde sînt încărcate avioanele pămîntul rămîne ars pînă la urmă de îngrășăminte chimice și insecticide. Cîteva vite care au păscut pe-acolo au murit intoxicate. Dacă e să vorbim drept, spune și Daniel Vasilescu, secretar al Consiliului popular, atunci din cele 116 hectare de islaz doar vreo 70 sînt bune, restul sînt niște foste terenuri neproductive, care sînt neproductive, de fapt, și astăzi.

În acest an țărani din Brebeni au încheiat, printre altele, contracte pentru 100 de tauri, 365 hectolitri de lapte și 2.000 kilograme de lînă. Iar nădejdea că se vor ține de cuvînt stă, cit stă, în islazul care este cum este, dar și în alte cîteva posibilități: patele și cocenii de la C.A.P. și finul pe care-l cosec de pe cele 30 hectare plantate cu nucii. Cele aproape 2.000 de oi din gospodăriile țărănilor sînt adunate zilnic în cîteva cîruri și cîteva localnici ca Tudor Vidu, Petre Strinolu, Constantin Nica sau Ilie Iacob, pe care nu i-a ajuns sîfiala de-a se numi ciobani, le duc la păscut prin pădurile Teșu, Oboga, Călugăreasca. Încă o pădure, numită Jidu, aflăm că a fost închisă pășunatului, de mai mulți ani, pe motivul, probabil îndreptățit, că oile ar sparge ouăle fazanilor. Cu toate că atunci cînd vine vremea campaniilor agricole nu fazanii trag la căruță ci tot caii, despre lucrurile de pe unde cei 60 de cai mai rup și ei cite o gură de iarba nu-si fac grijii, de bună seamă, decît cei care chiar îi înhamă la căruță. Acesta fiind, se zice, un obicei mai nou la Brebeni, unde oamenii n-au prea ținut cai ci mai mult boi de muncă. Cînd islazul era de 320 de hectare comuna avea 870 perechi de boi și era vestită, ca și comuna alăturată, Coteana, pentru animalele pe care le dădea la export prin Oradea. Cele 700 de vaci aduceau și ele bani buni în mina țărani-

lor din Brebeni, căci dacă ar fi fost altfel conducerea comunei n-ar încerca în acest an, după cum ne încredințează vicepreședintele Consiliului popular, Petre Trică, să mărească numărul celor 210 vaci cu lapte, cite există astăzi, cu încă vreo sută. Planul, pentru anii următori, prevede ca în comună să existe, în medie, cite o vacă la două familii și ținînd seama de situația de-acum, care arată că există o vacă la 5 familii sau la 20 de locuitori, se înțelege că planul despre care vorbim înțește către o faptă plină de ambiție.

DUMITRU ELIADE

Cu folos pentru toate părțile beligerante

Pînă în anul de grație 1979, comuna Cornetu din județul Giurgiu nu a avut islaz comunal. Avusesse demult, altădată, cum au avut dealtfel toate satele românești, însă vitele oamenilor, cum este lesne de înțeles, nu se puteau hrăni încălzindu-se cu o amintire. Și faptul s-a răsfîrțat dureros în efectivele animalelor din Cornetu și Buda. Împreună, cele două localități abia mai puteau să adune vreo 180-200 vite. Înci, vicepreședintele Consiliului popular comunal, Viorel Ungureanu, este în drept să considere anul 1979 și un an de grație și un an de cotitură în zootehnia comunei. De atunci, efectivele animalelor din Cornetu și Buda au sporit cu peste 50 la sută, apropiindu-se de 300 capete și islazul comunal le asigură cam 65-70 la sută din necesitățile de furaje. De atunci, au început să se consolideze renumele și Gheorghe C. Mihai, Gheorghe Georgescu sau Ion C. Ion, cîteva dintre crescătorii de animale prin contribuția cărora comuna Cornetu își asigură o participare onorabilă la fondul centralizat al statului de carne și lapte. De atunci, firește, au sporit și grijile de toată ziua ale

vicepreședintelui Viorel Ungureanu, căruia îi revine și responsabilitatea întreținerii islazului comunal, și zbaterea intru gospodărirea avuției de furaje a satelor amintite.

Cele 20 ha de islaz din Cornetu, adunîndu-se cu cele 5 ha din Buda, mai spornice, fiind așezate în lunca Argeșului, fac 25 ha. Socolteala aceasta este foarte simplă și abia dincolo de ea se complică lucrurile. Fiind cit este, terenul nu se folosește la pășunat, ci se dă în parte, la coasă, prioritar avînd, cum și este de așteptat, gospodării care au contractat animale cu statul. Măsurile îndatoririlor și drepturilor, din acest punct de vedere, poate nu se cîntăresc chiar ca la farmacia, însă cert este că toată lumea e mulțumită și islazul comunal din Cornetu conțea printre cele mai îngrijite și echitabile gospodării din județul Giurgiu. La timpul potrivit, paștile au fost reînsemîntate cu trifoi și alte ierburi perene. Ori de cite ori sînt probleme, tehnicianul Dumitru Popescu, un specialist al acestei îndeîntînării, dă oamenilor o mină prețioasă de ajutor. În august, cînd o parte din paștile vor fi din nou reînsemîntate, islazul Cornetului va împlini un anume ciclu de folosință și atunci se vor putea socoti mai pe larg și avantajele lui. Pînă una alta, se poate spune că în 1979 s-au contractat aici numai 27 animale. În 1981, numărul contractelor a sporit la 80. În 1983 sînt mari perspective să se ridice la 160, dublîndu-se. Cum am mai spus, au sporit substanțial și numărul vitelor din gospodăriile individuale ale oamenilor. Dar revirimentul zootehniei unui meleg — crede Viorel Ungureanu — nu este o realitate pe care s-o lăsăm să se împotmolească în fel și fel de hirtii care se rătăcesc și se pierd prin fel și fel de sertare. Înci, toată documentația pentru sporirea islazului din Cornetu cu încă 15 ha stă în minile sale. El s-a zbatut și el a umblat după toate aprobările necesare, nescîbind nici o clipă presiunea intru rezolvarea acestor probleme vitale pentru întreaga obște. E adevărat, avînd argumente tari, nici piedicile din calea sa nu au fost deosebit de mari și nici nu a trebuit să bată la uși închise. Primăria stăpînește pămînt care s-a închiriat cooperativei agricole de producție. Cele 15 ha dorite, de folos în viitor numai pentru pășunat, din întinderea acestui pămînt se vor trage. Cu folos pentru toată lumea, sau, cum ar zice Gheorghe C. Mihai, cu folos pentru toate părțile beligerante. Dincolo de glumă, crescătorii de animale din Cornetu chiar au purtat o luptă ca toate luptele pentru a-si scoate islazul de sub influența ravagiilor secetei.

MIHAI PELIN

Nu știam mai nimic, pînă alaltăieri, despre puterea de rezistență a miturilor în cîmpul economic. Și totuși miturile supraviețuiesc. Iată: marea proprietate acționat în România nu numai ca realitate crîncenă, strivitoare pentru țărani, dar și ca mit. Ne vom ocupa și de mitul acestui tip de proprietate, un mit tiranic.

Constituirea marii proprietăți funciare — boieresti, minăstirești, domnesti — este rezultatul unui îndelung proces istoric, coborînd cu mult înafară secolului al XVII-lea (epoca Brâncoveanului), proces solicitat de latifundiar în dauna țărănimii aservite și a țărănimii libere. Pămîntul e dat o dată pentru todeauna, nu se lungeste și nu se lăstește, ca aluatul, marelui proprietar — boierul, clerul, statul — a trebuit să exproprieze, ca să-si extindă proprietatea, să spolieze și să acapareze, singurele mijloace prin care se întretine și se extinde o proprietate mare.

Antrenarea țărilor Române în plata europeană a grînelor, după pacea de la Adrianopol, a dat un nou impuls și o nouă rațiune de a fi marilor proprietăți. Atunci s-a născut de fapt și mitul ei, în expresie modernă. Cultura cerealelor, foarte solicitată, trebuie extinsă nu numai din ambiția îmbogățirii ci și a dezvoltării țărilor de la Dunărea-de-Jos pe un drum nou — drumul modernizării. Bălcescu, în *Question économique des Principautés Danubiennes*, examinează pe larg problema, cu toate argumentele din epocă, pentru a mai insista. Era clar că nu mica proprietate, țărănească sau moșnească, putea face față cererii de grîne, ci numai marea proprietate, capabilă să producă mult și în chio centralizată. Începuturile capitalismului românesc cunosc la noi o dezvoltare paradoxală. Economia banului nu surpă structurile economice vechi, ci, dimpotrivă, le consolidează și chiar le suprasolicitează, cum avea să dovedească Dobrogeanu-Gherea, în „Neo-băgăta” sa. Marea proprietate leze în cîștig, ea își impune și legislația, cea mai atroce din istoria țărilor Române, Regulamentul Organic.

E curios cum paștoniștii, care au ars în fața publică odiosul document, n-au reușit să distrugă și edițiile lui, cea mîntenească și cea moldovenească, astfel încît, pînă în urmă cu vreo douăzeci de ani, această chartă, scrisă în buchi chirilice, se găsea de vânzare în anticariate, la un preț de nimic. Pretul i-l cunoaștem abia azi, cînd pe acest temel — și nu numai acesta! — putem judeca rolul nefast al marii proprietăți în Țările Române.

A fost o instituție a risipei, a risipei de suprafețe agricole și a risipei de viață, adică de muncă țărănească. Marele agricultor nu dispunea de alt inventar tehnic decît inventarul rudimentar țărănesc — plugul, sapa, grapa și seceră, plus forța de muncă, bărbății, bătrînii, boii,

Valoarea lucrului mărunt (3)

Un mit perimat: MOȘIA

copiii, femeile, toate fiind ale țăranilor. Ca să seceri mai mult, trebuia să semeni mai mult, adică să ari mai mult în suprafată — nu în adîncime, deci să supra-solicite țăranul să-i lei din zile, să-l obligi la cit mai multe zile-muncă pe an. Metoda extensivă asupra suprafețelor și asupra timpului uman s-a parafat atunci, pentru veacuri.

Desigur, privite de azi, zilele-muncă prestate de țăran la boier sub forma de clacă, pe toată durata secolului trecut, par un fleac — 15, 20, 30 sau ceva mai mult de o lună! — ceea ce însemna că țăranul dispune de restul zilelor, mai mult de 300 într-un an, un timp, am zice, al epocii de aur. Cum, numai pentru 30 de zile, prestate pe pămîntul marelui proprietar, s-au făcut răscoale? Da, dar a-cîtea erau tocmai zilele de vîrf, care hotărâu recolta — și a țăranului, și a boierului. Și le însușea pe toate boierul. Cum adică, pentru zeciuiala din produse, veneau țăranii la domnie, cu rogojini aprinse în cap? Desigur, zeciuială, dar dintr-o producție precară, care abia putea nutri o singură familie, și după ce se prestaseră și zilele de clacă prevăzute în învoielile. Învoielile agricole prevedeau zile de prestație și munci — munci care sporreau numărul inițial prevăzut de zile. Învoielile au reprezentat o calamitate, par azi un act de barbarie ieșit dintr-o imaginație farnoică. Posed, în copit, un vraf de asemenea acte, din epoca Unirii și a anului 1877. Unul provine din comuna Cucurani, pe care avea proprietate și familia lui Eminescu. M-am îngrozit citîndu-l, cu gîndul că ar fi fost subscris, pe postul de arendaș, de bătrînul Eminovici, tatăl marelui Mihai. Dar nu, il subsemna alt arendaș, unul Mochi Fiser, care avea vaste arende în toată Moldova, de la Botosani, pînă la Milcov. Conform unui asemenea act de învoială, o familie de țărani nu-si putea plăti datoritiile într-o viață, urma a le lăsa urmașilor, peste generații, sau a le plăti în „lumea de dincolo”. Zilele de prestație depășeau orice calendar: zece mii de zile de-ar fi avut anul și tot n-ar fi ajuns pentru muncile prestate la arendaș sau la boier. Citînd și recitînd acest act mi-am spus că n-are alt echivalent în sălbăticiile sau în barbarie, decît în raporturile financiare internaționale din lumea de azi, cînd țările mici și micile sînt strivite de marea capital prin imprumuturi și dobînzii înimaginabile.

Această agricultură a marilor proprietăți,

care a aservit țărănimia și a lichidat mica proprietate țărănească, nu diferă în fond de agricultura colonială, instaurată de albi în toate lumile noi, inclusiv prin practicarea monoculturii. Am avut și noi, se poate spune, o agricultură de tip colonial, care avea la un cap latifundia și la celălalt sărăcia absolută. Această agricultură, dotată cu aceeași tehnică și cu aceleași mijloace de execuție juridică se practică pe moșile statului. Statul n-a fost mai omenos, la noi, Statul, el însuși, era un mare latifundiar, care mentinea, ba uneori și intensifica, extorcerea atroce a țăranilor, de unde, în replică, lipsa de încredere în stat, teama sau spaima țăranilor față de orice inițiativă a puterii constituite. De la stat, odinioară, omologat cu marelui proprietar, nu putea veni nimic bun. Ce-a rezultat din aceasta? Sîcirea unei clase, dezinteresul pentru cultivarea pămîntului, sărăcia. Satul vechi al cîmpiei arăta ca într-o pinză cutremurătoare a lui Andreescu: o casă singuratică și ruinată, nu gard, nu grădină, un gol imens în jur, care striveste fiinta. Grigorescu, care n-a lăsat asemenea imagini, s-a mutat cu sevălețul la deal. El acuzăm, din această pricină, în chip nedrept, de idilism. Gresim profund: lumea dealului la Grigorescu, relevă o altă sociologie rurală și o altă lume, lumea moșnenilor sau a războierilor lui Sadoveanu.

Că raporturile țăranilor cu marii stăpîni de pămînt — boierime și stat — au fost întotdeauna explozive, se știe. Că războaiele de clasă ale țăranimii și procesele pentru pămînt ale țăranimii libere au transgresat secolele, se știe de asemenea. Cel puțin de la revoluția lui Tudor încoace. „Chestiunea țărănească” a devenit motivată, iar „exproprierea expropriatorilor” a stat perpetuu la ordinea zilei, ca piatră unghiulară în redresarea națională, contraparte la chestiunea independentă. Nu poti avea o țară liberă, s-a spus, cu un popor neliber.

Opoziția, căpătînd întotdeauna forma unei violente contrareacții, este iarăși cunoscută și aceasta n-a putut fi înfrîntă decît tot violent, întîi prin improprietărea lui Cuza, apoi prin celeritate două improprietări, care s-au rezemat pe violentă, inclusiv cea din 1921, care s-a decis de fapt cu trei ani înainte, în condiții de război, sub presiunea țăranilor-soldăți.

Dar la rezistența împotriva reformelor agrare s-a adăugat — azi se vede limpe-

de — și mitul marii proprietăți. Marelui proprietar a reacionat și „teoretic”, justificîndu-si proprietatea nu numai pe temeiul moștenirii sau al dreptului divin, ci printr-o „inaltă” rațiune economică și patriotică: numai marea proprietate, s-a spus, poate garanta forța statului, care altfel s-ar pulveriza în fărîme. Marelui dușman al statului l-ar reprezenta deci mica proprietate, cu agricultura ei parcellară. Orice defalcare a marii proprietăți în mici proprietăți, s-a mai spus, va conduce imediat la prăbușirea producției agricole și la slăbirea statului. Profetie confirmată pretutindeni, în țările slab dezvoltate, unde, după aplicarea unor reforme agrare, mai mult sau mai puțin radicale, producțiile agricole s-au prăbușit într-adevăr. Nu s-a luat în seamă faptul că această mică proprietate funciară, nou apărută, moștenind același inventar rudimentar, nu era în nici un fel asigurată, ba mai mult, era împinsă deliberat în „libertatea ruinei”. S-a consolidat în schimb mitul: stat = mare proprietate.

O experiență cu totul diferită a făcut continentul nord-american, angajat pe calea unei dezvoltări libere, de tip capitalist, la care s-a opus, violent, Sudul sclavagist cu marea lui proprietate funciară. S-au opus de fapt — geografic, istoric și social — două lumi: latifundia și ferma. A biruit ferma: Războiul de Secesiune a consacrat victoria și a impus eficiența unui alt model. Agricultura americană din Iowa de azi nu folosește suprafețe mai mari de cincizeci de hectare, utilizează cel mai mic procent în brațe de muncă și bate toate recordurile în materie de producție agricolă. În condiții ingrate, mica Olandă a cîștigat războiul polderelor, luptînd numai cu natura. Aici nu s-au opus alte prejudecăți. Pămîntul sărat și sărac al polderelor, smuls mării, cu miinile țăranilor, s-a dovedit mai fertil decît cernoziomul de la sudul continentului, să spunem, unde o economie agrară înapoiată, întemeiată pe raporturi barbare, se opunea fertilității fiindcă se opunea omului. Vizitînd Olanda, Sadoveanu era ulmit. Și Sadoveanu întorcea un ochi intristat către realitățile de acasă, către Gheorghe Roșu din Boroaia, țăran rupt în coate, sărac și analfabet, într-o țară feeric de frumoasă și de bogată. El și alții erau în drept să se întrebe: cînd vor intra și țăranii în rai? Nu pe lumea cealaltă ci în lumea în care trăim.

Două modele ne stăteau pe atunci în față: modelul dezvoltării capitaliste și modelul socialist. Cel de-al treilea model, deja experimentat — moșia — reprezenta un drum închis: stagnarea.

PAUL ANGHEL

■ În legătură cu scrisoarea colectivului de oameni ai muncii de la oficiul PITR Hudești, Botoșani, Direcția județeană de poștă și telecomunicații ne trimite o documentată scrisoare, din care cităm: „După terminarea cercetărilor, dirigintele Constantin Ciobotaru a fost sancționat cu retrogradare în categorie pe timp de trei luni pentru neregulile reținute în sarcina sa și a fost atenționat că la prima abatere i se va desface contractul de muncă.”

■ Toma Chișoiu din Rimnicu Vilcea și-a exprimat nemulțumirea că nu primește bilet de tratament într-o stațiune balneară. Direcția sanitară Vilcea ne informează că sursă de apă caldă este la Comisia de recuperare a spitalului județean și internat la clinica din Călimănești. Era chiar așa greu!

■ Ca urmare a sesizării unui grup de muncitori de la Cooperatoria Arta croitorilor din Bacău, s-a întreprins de către UCECOM o cercetare amănunțită. Între altele (sintem informați de UCECOM) „se confirmă că în activitatea sefului de brigadă Elena Chislinger au existat deficiențe, cum ar fi întocmirea incorectă a evidențelor primare, raportarea eronată a producției executate de cooperatori. Inginerul Maria Dragomir nu a dovedit întotdeauna înțelegere pentru personalul muncitor din acest colectiv. Drept urmare, tovarășa Chislinger și inginerul Maria Dragomir au fost înlocuite.”

■ Mă numesc Maria Alexandrescu, Calea Griviței nr. 142, scara A, ap. 33, București. Sunt văduvă pensionară și fiecare leu contează pentru mine. Antena colectivă de la scara A este stricată din noiembrie 1981 și nu a fost reparată nici până în prezent. Cu toate acestea am fost pusă să plătesc — și am plătit — costul reparației colective în martie și aprilie 1983. Suma nu a fost mare, dar pentru mine era, iar antena — de un an — tot nu funcționează.

■ „Mă numesc Cristina Ciobană, Intrarea Înotătorilor nr. 5, bloc 10, sc. 1, ap. 64, sector 3, București. Sunt o femeie în vârstă. În 1976 am primit apartamentul în care locuiesc și azi. El prezintă fenomene de condens și igrasie, din cauza cărora am făcut nenumărate viroze respiratorii, care s-au adăugat bolii mele de inimă. Am făcut nenumărate sesizări către ICRAI Vitan, dar din cauza lucrărilor de mîntuială condensul a apărut iar și iar, tot mai rău. Toți vin, se uită la pereți și dau din umeri. Ei pleacă, igrasia rămîne. Datul din umeri este o chestiune de competență.

■ „În numele a sute de călători din Valea Bistriei rugăm Regionala C.F.R. Timișoara să ia de urgență măsuri pentru construirea unui peron la halta C.F.R. Caransebeș Cazarmă. Vechiul peron nu mai corespunde, distanța până la prima treaptă a vagonului fiind de 80-90 cm, iar urcarea și coborîrea făcîndu-se foarte greu, mai ales de către bătrîni, femei și copii”. Ioan Simeria, pensionar, com. Ghimbav nr. 373, Caras-Severin.

■ „Sint Simion Cristea, str. Dristor nr. 231, bl. 8, sc. B, sector 3, București. Avem mari neacazuri cu liniștea în timpul nopții. La parterul blocului se găsește complexul alimentar A 17 (ICL Alimentara sector 3). Aprovizionarea cu lapte și iaurt, normal, se face noaptea, între miezul nopții și 3 dimineața. Vin cu mașinile și descarcă sau ridică ambalajele, cu motorul în funcțiune, chiar sub geamurile apartamentelor.

■ „Probabil că organele de resort ale Regionalei C.F.R. Constanța nu cunosc modul în care trenul 8331 Slobozia Veche — Călărași este literalmente luat cu asalt de sute de călători — muncitori pe platforma industrială Călărași, elevi navești, călători ocazionali. Cele 4-5 vagoane sînt cu totul insuficiente, iar călătoria decurge în condiții ce pot oricînd genera accidente (oamenii merg pe scări, pe anexe locomotivelor etc.). Sugerez să se analizeze posibilitatea reintroducerii în circulație a trenului 8593, care circula în prezent doar cu aviz special”. (Marin Adrian, Combinatul siderurgic Călărași)

■ „Apariția în revistă a articolului „Variatoare elastohidrodinamice de turaj” ne-a bucurat. Articolul a avut un efect concretizat în interesul manifestat de Direcția tehnică din Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică în vederea echipării unor mașini-unelte cu asemenea variatoare. Și fiiala ICECHIM Timișoara se declară

interesată în producerea unor uleiuri speciale de tracțiune elastohidrodinamice”. Prof. dr. ing. E.N. Diaconescu, Institutul de învățămînt superior Suceava.

■ „Mă numesc Claudiu Șocandor, bd. Eroilor nr. 47, Timișoara. Nu avem... apă rece. Un exemplu: în luna mai aproximativ jumătate din zile a lipsit apa rece. Vom plăti doar 50 la sută? Nu cred”. (N.R. Nici noi nu credem că apa rece este mai greu de procurat decît cea caldă.)

■ Sabina Ciocanu din Pitești ne-a cerut sprijin pentru menținerea sa în activitate la spitalul județean ca spălătoare. Direcția sanitară județeană Pitești ne informează: „Considerînd activitatea desfășurată de tovarășa Ciocanu și greutățile sale s-a hotărît reincadrarea pe un post de infirmieră la secția neurologie a spitalului județean.”

■ Constantin Colceag str. Cezar Bolliac nr. 91, Corabia, roagă ca „miilor de cetățeni ce trebuie să circule până la Bechet să li se pună la dispoziție un autobuz de către autogara Corabia, pentru a putea ajunge la Bechet. La Corabia și Bechet funcționează multe întreprinderi ai căror muncitori — deci și sarcinile lor de muncă — nu ar avea decît de cîștigat dacă s-ar da curs acestei cereri.”

■ Cooperativa de producție, achiziții și desfacere mărfurilor Mogoșoaia, sector agricol Ilfov, răspunde la articolul „Controlarea care nu se dezminte nici în timpul liber” („Flacăra” nr. 20). „Este adevărat că în ziua de duminică 15 mai au existat unele defecțiuni la agregatele frigorifice și s-au luat măsuri ca, pînă la remedierea acestora, carnea pentru mititei să fie pusă în casolete introduse în butoaie cu gheață. Totodată, s-au verificat și reparat agregatele frigorifice. Vinzătorul de la punctul de desfacere menționat în articol a fost înlocuit.”

■ „Asociația locatarilor bloc 43, str. Paharnicului nr. 11, sector 1, București, mulțumește revistei „Flacăra” pentru sprijin și aduce la cunoștință că după apariția sesizării noastre Grupul de întreprinderi de gospodărie comunală ne-a comunicat că pentru 1983 calculul energiei termice se eșalonează în procente aplicate la suprafața de radiație totală a blocului, astfel: ianuarie, februarie, martie și decembrie 8 la sută, aprilie-noiembrie 6 la sută, iar pentru prepararea apei calde menajere se va aplica baremul de 0,08 Gcal persoană-lună, cote total diferite de cele în vigoare înainte. Cu începere din luna aprilie s-a reglementat și furnizarea apei calde menajere”. (N.R. Am citat răspunsul cu gîndul că poate interesa și alți cititori.)

■ „Începînd cu 1 aprilie 1982 s-a constituit taxa postală de distribuție la domiciliu a abonamentelor la publicațiile cotidiene și periodice. Începînd cu aceea dată s-a încetănit în municipiul Cluj-Napoca și obiceiul de a se difuza presa centrală cu o zi întîrziere. Ne-am obișnuit, dar se pare că sintem pregătiți sistematic pentru o nouă metodă: ziarele sînt aduse la domiciliu cite două la două zile. Dacă presa sosește după-amiază, de ce nu este distribuită în aceeași zi?” Dan Viorel, str. Dimboviței nr. 71, Cluj-Napoca.

■ „Am fost anunțat că blocul A3 din Tirgoviște, zona centrală, va fi lipsit de apă caldă de la sfîrșitul lunii martie pînă la 1 noiembrie. În aceeași situație se află și alte blocuri racordate la aceeași centrală. Dar apa caldă se livrează normal! Nu înțelegem de ce este nevoie chiar de atîtea luni de întrerupere. Și vara apa caldă este necesară. În blocurile acestea locuiesc și copii mici, bătrîni, femei gravide, bolnavi”. Semnează cinci familii din blocul A3. (N.R. Desigur, nu cunoaștem nici noi cauza, dar chiar presupunînd că din punct de vedere tehnic nu există o altă soluție — deși termenul ni se pare exagerat de lung — de ce oamenilor nu li s-a explicat clar situația?)

■ Cu privire la scrisoarea tovarășului Constantin Achimescu str. Constantin Mănescu nr. 1, București, Procuratura Generală ne informează că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru rejudecare. În același fel a fost rezolvată, de către același for, cererea tovarășului Ștefan Dumitrescu, str. Alexandru Moruzi nr. 39, București.

■ Domnica Bulugea din Valea Mare Pravăț, Argeș, fostă

infirmieră la Spitalul teritorial Cîmpulung Muscel, cerea să se reanalizeze desfacerea contractului de muncă. Consiliul orașenesc al sindicatelor, Cîmpulung, Argeș, ne răspunde că începînd cu data de 20 aprilie 1983 tovarășa Bulugea a fost încadrată temporar tot la spitalul Cîmpulung, iar începînd cu data de 1 iulie s-a stabilit, împreună cu factorii de răspundere, ca să fie încadrată definitiv în locul unei alte tovarășe care se va pensiona.”

■ Asociația de locatari nr. 13, Birlad, sub semnătura tovarășei administrator Teodora Mihailă, ne scrie: „Avem un locatar cu familie pe nume Constantin Leffer, care ocupă un apartament cu trei camere în proprietate personală, pe str. Ștefan Dumbavă nr. 53. În momentul de față are un debit la asociația noastră de 11016,90 lei, bani ce nu-i putem recupera. Nici nu putem sta de vorbă cu debitorul deoarece nu te primește. Am trimis adrese, am ridicat problema la sedințe, dar în zadar. Toți notează și alt rezultat nimic. Rugăm să interveniți la organele în drept deoarece de la Leffer s-au mîlîpsit și alții”. (N.R. Dacă ar fi să facem un joc de cuvinte, am spune că Leffer a rămas nu debitorul, ci creditorul. Chiar să nu existe soluție?)

■ În legătură cu nota apărută pe această pagină privind „masacrarea unor copii” din Fălțiceni, semnată de elevii ai Liceului „Nicu Gane”, asociațiile locatarilor nr. 2 și nr. 4 din zona afectată ne trimit o lungă scrisoare din care extragem: „Nici teii de altădată și nici plopii nu au existat pe toată lungimea străzii, ci numai pe o porțiune, fiind plantați în 1967-1968 (excepțind plopii din fața liceului agricol, care, datînd din 1920, erau mult mai bătrîni). Unele acțiuni de modernizare impuneau înlăturarea plopiilor. De ce elevii nu s-au adresat dirigintilor de clasă, care, dacă nu erau în măsură să dea un răspuns pe loc, s-ar fi putut adresa consiliului popular orașenesc, și ar fi fost lămurit și elevii liceului? Acum urmează ca tinerii să ude și să protejeze teii, trandafirii și florile recent plantate”. (N.R. În adevăr, important nu este cine și de ce a scris ci să crească florile și teii, spre fala Fălțiceniului.)

■ Maria Dima, pensionară, Calea Griviței nr. 13, București, s-a plîns de factorul poștal care îi remite (mai bine-zis nu îi remite) pensia. Direcția de poștă a municipiului București ne înștiințează: „Pentru a se evita nemulțumirea petiționarei s-a dispus ca pensia să-i fie achitată la domiciliu de către un factor curier.”

■ Virginia Bizadea din Pitești a reclamat furtul unui libret CEC de la domiciliu de către Elena Dobrin, care a scos de la CEC 5000 lei, însușindu-i. Inspectoratul județean Argeș al Ministerului de Interne ne comunică: „Au fost efectuate cercetări și s-a stabilit că faptele relatate se confirmă. S-a început urmărirea penală împotriva Elenei Dobrin pentru infracțiunea de furt, fals, uz de fals, și înșelăciune în dauna avutului obștesc, cauză care se află pe rol la Judecătoria Pitești. Sucursala CEC comunică, la rîndul ei, că suma de 5000 lei va fi achitată petiționarei după soluționarea definitivă a cauzei de către judecătoria.”

■ Ca urmare a cererii tovarășei Ana Fîlöp din Coruna, Mures, Procuratura județeană Mures ne informează că „în urma intervenției organelor de procuratură, soțul petentei, cu numele de Fîlöp Ferencz, a fost trimis în judecată pentru săvîrșirea infracțiunii de abandon de familie, reținîndu-se că se susține cu rea-credință de la plata pensiei”. Petenta a fost îndrumată de organele de procuratură să facă o cerere pentru efectuarea unei opriri pe veniturile soțului.

■ Mariana Năstase din Dărmănești, Dimbovița, a solicitat sprijin pentru a fi încadrată la o unitate din Vrancea în vederea apropierei de sot. Consiliul popular al județului Vrancea ne informează că s-au făcut formele necesare pentru ca M.N. să fie încadrată prin transfer ca subinginer la Oficiul pentru gospodărirea apelor, Vrancea.”

■ Intrucît Mircea Bobirică din Constanța nu a informat, conform legii, ICRAI Constanța despre modificările intervenite în componența familiei și în veniturile realizate, i s-a marșat automat chiria cu 100 la sută începînd cu 1 octombrie 1982, conform normativelor în vigoare. Depunînd ulterior actele, s-a actualizat contractul

de închiriere — ne înștiințează ICRAI Constanța. „Față de chiria actualizată s-a încasat în plus de la locatar o anumită sumă pentru lichidarea căreia invităm pe tov. Bobirică Mircea la sediul ICRAI din Mangalia. Regretăm că d-sa nu s-a adresat direct centrului de administrare sau la ICRAI Constanța pentru clarificarea mai operativă a cazului.” (N.R. Regretul este și al nostru.)

■ Referitor la scrisoarea lui Ilie Geică din str. Grigore Morara nr. 15, sector 1, București, prin care solicita atribuirea unei locuințe Consiliul popular al sectorului 1 comunică: „I s-a aprobat tovarășului Geică atribuirea apartamentului 14 din vila 7, str. Someșul Rece nr. 4, sector 1.”

■ De la Consiliul popular al județului Brașov: „Ca urmare a cererii lui Gheorghe Gavrilă și Mariana Popa, s-a aprobat de către forurile în drept tovarășului Gavrilă stabilirea domiciliului în municipiul Brașov. Cit privește propunerea întreprinderii „Tractorul” ca tovarășei Mariana Popa să-i fie aprobată stabilirea domiciliului în municipiul, cererea va fi supusă discuției la prima sedință a Comisiei județene pentru aplicarea Decretului nr. 68/1976.”

■ Consiliul popular al municipiului Constanța ne informează: „Analizîndu-se situația locativă a familiei Popescu din str. Daciei 29 i s-a repartizat prin IMPPF apartamentul nr. 35, compus din două camere și dependințe, din blocul L2, pe str. Oborului.”

■ De la Spitalul Militar Central: „Pacientul Mihai Stana, Calea Aurel Vlaicu, Arad, a fost programat pentru consult la tov. dr. Gabriela Foit, care îl va prezenta tovarășului profesor Mircea Olteanu. De asemenea, Marin Crîngăș, Calea Bucureștilor, Craiova, poate veni pentru consult la tovarășul dr. Ion Băncu Ion, care îl va prezenta tovarășului profesor Olteanu”. (N.R. Mulțumim și noi distinșilor medici oftalmologi de la Spitalul Militar Central pentru înțelegerea aratăată.)

■ Mai mulți locuitori din comuna Crevedia, satul Dirza, județul Dimbovița ne scriu că în halta Dirza, halta care servește circa 1000 de navetiști dintre care foarte mulți elevi, nu există amenajate persoane ceea ce face extrem de dificilă urcarea și coborîrea din trenuri. Nu o dată din această pricină s-au produs și accidente. Cererea sâtenilor de a se aproba construirea acestor persoane ni se pare justificată.

■ Procuratura Generală ne informează că verificîndu-se cele semnalate în articolul „Cercetarea din fotoliu — sau cum ajunge un om precum o miniguită de ping pong” publicat în numărul din 18 aprilie a.c. al revistei noastre, s-a constatat că sesizarea este întemeiată, motiv pentru care a fost declarat recurs extraordinar. Recursul a fost înaintat spre soluționare Tribunalului Suprem.

■ Asociația locatarilor blocului 117 din București, str. Răsăritului nr. 6, setor 6, încearcă de mai multe luni să determine o serie de familii să-și plătească întreținerea. Restanțele acestora au ajuns la sume variînd între 1000 și 4000 de lei. Situația creată îi afectează și pe locatarii corecți deoarece asociația trebuie să plătească în permanență penalizări pentru sumele neachitate. Intervenția fermă a organelor în drept pentru revenirea lucrurilor pe făgașul lor normal se impune de urgență.

■ „Vă rugăm să interveniți să se redeschidă clubul cîminului cultural din localitate, club care de cîțiva ani stă închis”. (Un grup de tineri din comuna Cristian, județul Brașov) Oare la cine se află „cheia” acestui club?

■ Consiliul popular al județului Prahova ne informează că doleanța formulată de Cazacu Constanța a fost soluționată favorabil, fiind acordată, Cazacu Mihaela primînd transferul pe un post de lucrătoare în comerț, așa cum a solicitat.

■ Dorind să cumpere un pachet de țigări „B.T.” de la tîntungeria aflată în magazinul „Autoservire” din cartierul Plevna, Buicuc Radu din Droboi, județul Botoșani, a aflat cu surprindere de la vânzătoare că aceste țigări se vînd numai împreună cu două pachete de „Litoral”. Corespondentul nos-

tru întreabă dacă este permisă condiționarea vânzării unor produse de cumpărarea altora. Nu, nu este permisă.

■ Marian Gheorghe din București, str. Nohoiași nr. 40, sectorul 5, ne scrie că de peste 5 ani în fața curții sale curge continuu o gură de apă. Desi în urma sesizărilor repetate s-au perindat pe la locul cu pricina mai multe echipe de reparații, situația nu a fost remediată. Cine oprește risipa de apă?

■ „În ziua de 1 aprilie a.c. am primit cele 900 kg. de lemne pe care le plătisem la depozitul nr. 601. Dar din păcate — ne scrie în continuare Ionescu Constantin din București, str. Gala Galaction nr. 21, sector 1 — erau mai mult buturugi enorme care nu pot fi folosite în sobe obișnuite”. S-a chinuit, a cioplit bietul om din ele cum s-a priceput dar tot au rămas 18 bucăți totalizînd aproape 250 kg. Sesizînd situația, cei de la depozitul Giulești au venit și au luat buturugile urmînd să-i aducă lemnele tăiate. Au trecut nu zile, ci luni și nici o veste despre lemnele sale. Îi invităm pe responsabili depozitului Giulești să termine cu gluma. Au trecut 2 luni de la 1 aprilie.

■ Procuratura Generală analizînd memoriul pe care ni l-a adresat Matei Petre din București, str. Emil Racoviță nr. 22, bl. R23, a constatat că cele susținute sînt întemeiate și în consecință a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ Întreprinderea de Construcții Montaj a județului Sibiu ne răspunde că sesizarea adresată revistei noastre de Iancu Ana din Sibiu este justă și în consecință s-a dat dispoziție Sanitariului 4, care a executat lucrarea, să remedieze deficiențele, creîndu-se astfel condiții normale de locuit în apartamentul reclamantei. Era și timpul.

■ Emanuel Ianga din Cluj-Napoca, str. Putna nr. 7, ne scrie în numele unui grup de copii din cartier, propunînd să se construiască un platou-patinuar pentru patine cu roțile. În felul acesta ar putea și ei să folosească patinele pe care le-au cumpărat din comerț.

■ Comitetul orașenesc U.T.C. Tirgu Frumos ne-a trimis o interesantă scrisoare despre cercul de istorie, arheologie și etnografie, al liceului industrial din localitate, care aniversează 15 ani de frumoasă și bogată activitate. Roadele muncii elevilor acestui cerc, de sub conducerea prof. Mihai Constantin, s-au concretizat într-un muzeu cuprînzînd astăzi peste 2000 de exponate precum și în numeroase comunicări științifice.

■ În urmă cu cîteva luni, Consiliul popular al sectorului 6 a hotărît descongestionarea traficului cu mașini de mare tonaj de pe Calea Giulești prin includerea în circulație a străzilor Anton Pann și Răsadniței, hotărîre care permitea de asemenea o scurtare substanțială a drumului acestora către marginea cartierului Giulești. La puțin timp după aceea la capătul străzilor amintite a apărut însă semnul de interzis. Cetățenii din Calea Giulești nr. 450-500 ne întreabă cum o măsură utilă a putut fi anulată cu atîta ușurință.

■ Singurul autobuz care făcea legătura între comunele Panticu și Recea Cristur și orașul Dej din județul Cluj a fost suspendat. Locuitorii acestor comune care au probleme de rezolvat în Dej sînt obligați acum să parcurgă pe jos 3 pînă la 10 km. Poate ar fi mai normal să fie suspendate alte curse acolo unde există posibilitatea deplasării și cu trenul. (Blăjan Virgil din Dej, str. Fr. Engels nr. 18, bl. A, se. A, Ap. 10). Propunerea ni se pare demnă de reținut.

■ De la Uniunea Județeană a Cooperativelor Meșteșugărești Suceava primim următorul răspuns: „Din verificările efectuate s-a constatat că lotul din Fălțiceni al cooperativei Constructorul-Suceava a încasat în plus de la Paval Ion suma de 2076 lei reprezentînd contravaloarea pentru 34 mc zidărie. Prezentul a fost invitat să se prezinte la casieria lotului din Fălțiceni pentru a primi suma de 2076 lei.

Pagină realizată de N. LIONEL

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Pornind de la o palmă...

„Cei care au primit o mie de palme nu-și aduc aminte. O singură palmă rămâne un eveniment care nu se uită”, scrie Georges Duhamel într-una din nămelele sale dedicate problemelor de educație a copiilor, fixând în numai două rânduri o concizie puternică și stabilă pe care nici un alt argument nu o poate clinti ori nega. Și, mai înainte de a conchide, povestește cum unul dintre prietenii săi, „care a avut parte în viață de cel mai devotat, mai iubitor și mai bun dintre părinți, nu uită niciodată să spună, de câte ori vorbește despre el: „Mi-a tras o palmă, într-o dimineață, a doua zi de Paști; aveam 10 ani”. Douăzeci de ani de îngrijiri și de iubire se șterg ca o privesc turture, în mijlocul căreia stăruie, limpede și neîndurătoare, amintirea unei singure palme.”

Această succintă relatare spune totul despre implicațiile morale ale unei „corecții” mai mult sau mai puțin brutale, implicații care se pot, lesne, strămuta din planul familial în cel social. În școală, de pildă. Fiind într-unul de acord cu punctul de vedere al scriitorului francez, vestim atât acea unică palmă care nu se uită, cât și potopul celor 1000. Prin urmare, începând să scriem despre cele întâmplate la Liceul „Timpuiri Noi”, din Capitală, ne postăm în reduta intransigentei față de violență, fie ea fizică sau verbală.

Așadar, într-una din zilele acestei luni, un grup de elevi de la Liceul amintit invadează culoarele redacției, dorind să-și exprime nemulțumirea față de comportamentul dur al unui profesor. Și unul singur, dacă ar fi venit, ar fi produs o emoție lesne de înțeles, atât pentru inițiativa de a lua pe cont propriu o astfel de acțiune, cât și pentru jignirea suferită. Un grup însă pune pe oricine pe gânduri. Sigur, mentalitatea de grup este cu mult diferită, în colectiv totul pare mai ușor, timiditatea unora se transformă în curaj absolut, opiniile tind să se generalizeze până la identificare. așa încât ascultându-l numai pe unul singur poți fi sigur

că și ceilalți vor afirma, poate chiar cu aceleași cuvinte, adevărul celuilalt. De aceea, dar și din alte rațiuni, copiii au fost invitați într-o sală unde și-au scris declarațiile (este expresia cea mai fidelă, deoarece fiecare își dădea numele, spunea în ce clasă învață și relatea cele știute sau suportate). Citindu-le apoi am constatat că prezintă tocmai caracteristica de care ne temeam mai înainte: par aproape identice. Oricum, toate întesesc persoana aceluiași profesor, care este și director de studii. El este, după cele scrise de elevi ai claselor a IX, cel care-l bate nemilos și pentru orice. Relatările nu se opresc însă aici: ele se referă și la evenimente pe care copiii nu au cum să le cunoască și — credem noi — nici dreptul de a le comenta. De pildă, modul în care s-a desfășurat o adunare generală a organizației de partid din școală, câte voturi a avut un profesor, câte un altul. (Cei care ne-au vizitat au virate variind între 15 și 16 ani și nu fac parte din organizația de partid.) Mai aflăm și că anume modificări s-au efectuat în cataloage! Cînd și de către cine. Nu ne permitem să invocăm propriile noastre rețineri, uneori de forță unor tabuuri, privind catalogul clasei, la care nici unul din generația noastră nu a avut vreodată acces. Timpurile s-au mai schimbat. La fel mentalitățile. Se merge înainte și nu înapoi! Cînd și de la modul de a privi (fetișizma sau nu) un catalog începe acest mers și nici aici nu se sfârșește. Oricum, chiar astăzi, într-un învățămînt care și propune tot mai mult dimensiunile democrației, un catalog nu poate fi o condiție personală a fiecărui elev. Și o chestiune de cronologie: cei care ne-au scris au venit la acest liceu în luna septembrie a anului trecut. Alergările organelor de conducere din școală se produsese în luna februarie! Deci cu multe luni de zile mai devreme.

E suficient atît pentru a se trage o concluzie: cineva l-a instruit pe acesti copii. Cine? Și cu ce drept? Cu unul pedagogic? Moral? Personal? Vindictiv? Exolictia nu trebuie căutată cine stie ne unde. E simplă: elevii au venit însoțiți de trei persoane mature: două profesore de la clasele respective și un bărbat. Necunoscut. Și profesorele au scris câte o declarație, surprinzînd, mai mult, probleme de ordin personal: persecuții, sancțiuni nemeritate etc.

Aceasta ni se pare a fi cheia problemei de care ne-am propus să ne ocupăm: au dreptul profesorii să organizeze o asemenea acțiune? Adică, pot ei mobiliza un grup de elevi, pentru a-i duce la o redacție sau oriunde altundeva, știind că o fac pentru a reclama un coleg de cancelarie? De ce alte mijloace „educative” s-au folosit cele două profesore pînă a

ajunge la această măsură ce ni se pare „extremă”? Aflăm că astfel de declarații au mai fost date și la publicațiile ministerului de resort. Procedu identice, deci concertat. Păstrîndu-ne ideea inițială despre gravitatea unei singure palme, meritată sau nu, credem că discuția de fond, în cazul nostru, este cu totul alta: a celor două profesore.

Am mers la liceul din Calea Dudești. Mai fusesem cu 2-3 ani în urmă. Ca și atunci, sintem legitimați la poartă. Normal! Intrăm în lumea citorva sute de copii, care trebuie ocrotită. (În școală au fost găsite cutite și alte arme albe, obiecte care nu-și au locul aici și pe care, tot mai din această cauză nu le mai consemnăm.) Am purtat discuții cu profesorii invocați, în calitate de martori, în câteva declarații. Nimeni n-a confirmat cele pretinse de copii. Profesorul respectiv nu vine în stare de ebrietate la școală, nu a fost văzut bătînd pe cineva, nu a avut comportări indecente față de elevi. Aceste adevăruri ne apar foarte clare. Este evocată o recentă emisiune T.V. care nu și-a atins deloc scopul propus și care, după cit se pare, a „inspirat” pe unii elevi ori pe cei care l-au organizat, făcîndu-l să scrie că „au fost amenințați cu mîlișia”. Nimic nu a fost omis, pentru atingerea scopului propus! Dar care este acel scop? Evidentă apare numai dorința ca directorul de studii să fie schimbat. „Schimbat” este o foarte palidă imagine, pentru că un profesor care bate, mai ales „la singe” nu-și are locul printre dascăli.

La liceu, am întrebat conducerea ca și pe alți profesori, dacă au vreo idee în legătură cu cine a putut organiza reclamația colectivă. Întrebare jenantă, recunoaștem, dar inevitabilă (în ceea ce ne privește am păstrat, și o vom face și în continuare, discreția totală asupra numelor copiilor cit și al profesorilor). Părerile au fost unanime: ni s-a indicat numele unei profesore suplinoare, avînd aceeași specialitate cu a directorului de studii. Nu are rost să notăm și motivele acestor opinii. Am solicitat un teanc de cataloage (ce savaore pentru un fost elev, chiar și după foarte mulți ani, să poată cerceta chiar și „oficial” acest document atît de misterios!). Printre ele și cel al clasei unde respectiva profesoară este dirigintă. Ce-am constatat? Că totalul absențelor nemotivate reprezintă recordul absolut pe liceu: aproape 6 mii în două trimestre! În raportul dirigintei, apar cam de zece ori mai puține. Întrebare: care este platforma morală a unui astfel de dascăl, lînsat de autoritate ca și de caracteritatea de a discuti la prooră lui casa de a încerca denigrarea unui coleg cu state de serviciu încomorabil mai bune decît ale sale? Elevi care au acumulat 127 de absente nemotivate într-un

trimestru au la purtare nota 9! Alții, cu un număr egal sau mai mic, au primit doar 7 ori chiar 6! Am notat chiar și un 10 la purtare alături de 72 de absente nemotivate! Sigur, frecvența nu poate fi singurul criteriu, însă rămîne poate cel mai important. Profesorii ne-au spus că s-a căzut de acord ca notele la purtare să fie condiționate mai ales de regularitatea prezenței la cursuri. Ceea ce, la clasa respectivă, nu se vede.

Am lăsat pentru final încă un eveniment nedezvăluit: persoana care îl însoțise pe elevi la redacție este una și aceeași cu cea care pătrunsese în liceu ceva mai înainte, introdus acolo de exact profesora bătută de organizarea demersului colectiv al unor elevi. Abordîndu-l telefonic, respectivul cetățean, topograf de profesie, mărturisește că are în liceu o nepoată, că este nemulțumit de director și că a comis o singură greșală: aceea de a-l îndemna pe elevi să facă declarații! Este revoltat de faptul că s-a apelat la organele de miliție pentru a fi identificat (deoarece refuzase să se legitimeze), dar zice că n-o cunoaște pe profesora care l-a introdus în școală (fapt dezmințit de participarea sa la o excursie organizată de exact aceeași profesoară!).

Liceul „Timpuiri Noi” este o unitate de învățămînt dificilă. Și din cauza numărului mare de elevi (aproape 1000), cit și pentru faptul că și recrutaază școlarii prin redistribuirea celor cu note foarte slabe (majoritatea cu 2 și 3, mai puțin cu 4) obținute la examenele de treaptă de la alte școli. Liceul este însă bine dotat și sprijinit cum se cuvine de reputata întreprindere bucuresteană. Are săli de clasă, laboratoare și ateliere din care nu lipsește nimic din ceea ce poate concura la o bună pregătire profesională și generală a elevilor. Dar rămîne o unitate grea. Gesturi ca cele întreprinse de cele două profesore, acțiuni ca cele ale „unchiului” grijului nu fac nimic altceva decît să sporească dificultățile pe care profesorii numai împreună și numai foarte solidari le pot depăși. Și intrucit, în afara redacției noastre, au mai fost sesizate și alte foruri, supunem, la rîndul nostru, atenției Inspectoratului școlar al C.P.M.B., cit și Ministerului Educației și Învățămîntului atitudinea celor două profesore atît în legătură cu cele întimplite cit și cu cele... neîntimplite. O dată pentru totdeauna, cei care n-au făcut-o pînă acum, trebuie să înțeleagă că școala este făcută pentru a educa și pregăti noile generații și că un scop atît de înalt și important pentru țară trebuie să excludă orice manifestare de vanitate desartă, orice element care ar putea zdruncina autoritatea elevilor în dascăli lor, însăși unitatea deplină a acestora.

EMANUEL VALERIU

La ce vîrstă „se uzează inima”?

Femeia din fața mea îmi amintește de bătrîna din „Neînțelegerea” lui Camus. Mai exact de o replică prin care bătrîna își motivează la un moment dat frigul interior: „Și inima se uzează, domnul meu”. Îmi aduce aminte de această replică pentru că Victoria Sincu n-ar putea, cu siguranță, s-o rostosească. În ciuda celor 94 de ani, afecțiunile ei nu s-au uzat. Dovadă că n-a venit la redacție să se plîngă. Nu învinuiește. Își cere parca scuze pentru că bătrînețea ei a devenit o problemă. Dar se teme. Dacă nepoata ei o azvîrle afară, ce se va face? După ce murmură întrebarea, tace. Nu, n-a venit să se lamenteze. Pur și simplu ar dori, dacă se poate, pentru a evita azi-lul, să se curme neînțelegerea. Neînțelegerea? Tresar. Din nou îmi amintesc de replica bătrînei din piesa lui Camus. Și mă uit la femeia din fața mea. E îmbrăcată în negru și are, întipărită pe față, o durere uscată. Stă pe un scaun tîndu-și la îndemînă cirja de care se ajută cînd merge.

Ce a făcut-o, așadar, pe această bătrîna de 94 de ani să vină la noi tocmai din colțul celălalt al Bucureștiului? A avut pînă nu de mult o casă. O casuța bătrînească aflată pe strada Pictor Ștefan Dumitrescu. A renunțat la această casuță, vinzînd-o, la insistențele nepotei ei, Constanța Sult, și a soțului acesteia, Romulus Sult. Cînd Victoria Sincu s-a hotărît, în sfîrșit, soții Sult au venit și i-au luat puținele lucruri pe care le mai avea. Așa a ajuns Victoria Sincu într-un apartament de două camere pe bulevardul Ion Sulea. După cîteva luni, în octombrie 1980, familia Sult a primit un apartament nou. De patru camere. Erau acum o familie compusă din cinci persoane: soții Sult, cei doi băieți ai lor și bătrîna Sincu. Dar la numai doi ani de la această mutare, atitudinea nepotei față de matusa sa s-a schimbat radical. În cele din urmă, familia Sult a hotărît că Victoria Sincu trebuie să părăsească locuința. De ce?

Ca să-mi răspund la această întrebare, mă duc a doua zi în strada Sergent Fene Dumitru la numărul 1. Aici, la etajul 5 al blocului J 52, locuiește familia Sult.

Sun la ușa apartamentului 88. La apelul meu răspund prompt doi cîini. Apoi cîinii se liniștesc și se deschide ușa. Mă prezintă și o cunosc pe nepoata Victoriei Sincu, Constanța Sult. Îi explic scopul vizitei mele, care stîrnete, constat, un val de proteste și lamentări.

— Nu știu ce să mă fac cu bătrîna asta. Ne reclamă peste tot, spunînd în dreapta și în stînga numai minciuni. N-aveți decît să le credeți.

Deocamdată, nu cred nimic. Vreau numai să mă lămuresc. Dar, recunosc, mă intrigă vehemența cu care e acuzată bătrîna.

— Lasă numai mizerie în urma ei. E insuportabilă și e un pericol permanent pentru casă. Nestîind să umble la aragaz, era să dea foc la casă. Nu stie nici măcar să încule și să descule ușa de la intrare. Ce mai, trebuie să plece de aici. Am vorbit noi cu cineva și vom rezolva foarte curînd această problemă.

Cine este acel „cineva” și care va fi rezolvarea n-am reușit să aflăm.

— Unde se găsește acum matusa dumneavoastră? întreb.

— La o vecină.

Cobor la etajul 4, unde locuiește Niculina Dragos, vecina care o găzduiește în timpul zilei pe Victoria Sincu. Iar aici, aflăm o cu totul altă față a lucrurilor. Bătrîna de 94 de ani e sculată în fiecare dimineață la ora 5 sau 6 și scoasă din casă, cînd pleacă familia Sult. Stă în picioare pe scări, sorțînită în cirja de care nu se desparte, și așteaptă să se trezească cineva în apartamentul familiei Dragos. Se jenează să bată la ușa, să deranjeze. Cîte un vecin cîmsecade care se trezește mai devreme îl oferă un scaun ca să nu mai stea în picioare. Aici, în apartamentul înțelegătorilor soți Dragos își gătește Victoria Sincu. Și face acest lucru singură. Deci, stie să folosească aragazul! Atunci de ce, oare, nepoata n-o lasă pe matusa ei să-și încălzească nici un ceai? Tot aici se și spală bătrîna. E un exemplu de curățenie, precizează Niculina Dragos, adăugînd că ei, soții Dragos, au deolînă încredere în „tanti Victoria”, au lăsat-o nu o dată în casă numai cu fetița lor cea mică și nu s-a întîmplat nimic.

De la vicepreședinta asociației de locatari, Elena Tăchiciu, aflăm amănunte pe care la început ezit să le notez. Și totuși, trebuie.

— Bătrîna a fost și bătută de soții Sult. Stau mărturie trei certificate medicale eliberate de Institutul medicolegal.

Mă cutremur. Să bati o femeie de 94 de ani? Și de ce? Numai pentru a o sili să plece?

În strada Pictor Ștefan Dumitrescu la numărul 54, am stat de vorbă și cu Constantin Spirea, cel care a cumpărat casa Victoriei Sincu după ce a stat mulți ani cu chirie la ea.

— Soții Sult — îmi spune el — veneau s-o viziteze de cîte ori aveau nevoie de bani, punînd-o să-și vîndă unele lucruri pentru asta. Pe vremea aceea îi spuneau „Mami”.

Iată, deci, că „uzura inimii”, uzura sentimentelor, nu se produce neapărat în funcție de vîrstă. La 94 de ani, Victoria Sincu și-a păstrat un sentiment pe care nepoata ei l-a pierdut, se pare, cel puțin față de matusa pe care a ținut cu tot dinadinsul s-o aducă în spațiul său locativ, la început, pentru ca apoi... N-a fost decît o stratagemă pentru a obține repartitia unui apartament de patru camere? Constanța Sult ne-a declarat că oricum, cu sau fără bătrîna, ei ar fi avut dreptul la un asemenea apartament. Nu, tovarășă Sult, n-ați fi avut dreptul! Ne-am interesat la ICRAL-ul de care aparțineți și ni s-a spus că numai avînd-o

în întreținere și pe Victoria Sincu ați putut obține acest apartament de patru camere. Atunci, cu ce drept o scoateți pe această bătrîna în fiecare dimineață pe scări? Cu ce drept o scoateți din casa care e și a ei? Și — nu pot să nu vă întreb asta — cum s-a ajuns la cele trei certificate care confirmă că bătrîna a fost bătută? Ce nu înțelege Victoria Sincu de a fost nevoie și de asemenea „argumente”? Că rolul ei s-a încheiat? Lăsăm pe cel în drept să găsească o soluție sigură pentru a apăra liniștea acestei femei de 94 de ani a cărei imagine mi-e greu s-o uit. Stătea pe un scaun, în apartamentul soților Dragos, cu cirja alături. Și tăcea. Își cerea parca scuze că bătrînețea ei a devenit o problemă.

ALEXANDRU ȘERBAN

Amnezia

Ajuns la 59 de ani și nemaiavînd încotro, Gheorghe V. Dan din Luchienii Dimboviței trebuie să iasă la pensie. Și pentru Gheorghe V. Dan pensia nu e un liman așteptat, ci un liman pe care a fost aruncat. L-au lovit mai multe necazuri deodată și, asemenea unui soldat încolțit, bătrînul a ridicat steagul alb. Va fi o pace durabilă? Va fi numai armistițiul? La aceste întrebări viitorul va oferi un răspuns, fără doar și poate. Însă cert este că, deocamdată, împotriva lui Gheorghe V. Dan lucrează nenorociri mari și mirșav conjugate: o anemie cronică, o hernie de disc, o tensiune insuficientă și un ulcer duodenal. Parcă este prea mult pentru un singur om, nu-i așa?

În cazul lui Gheorghe V. Dan medicii și-au spus cuvîntul, certificatele lor nu sînt grevate de nici o îndoielă. Însă dincolo de cuvîntul medicilor, o sumă de oameni ce-și antrenează mușchii bătînd fel de fel de hirtii cu ștampilele, au crezut de cuviință că patru ani din trecutul de muncă istovitoare a lui Gheorghe V. Dan nu ar fi tocmai limpezi. Și este vorba tocmai despre patru ani muncii la o întreprindere depășită de vremuri, numită **Sovrompetrol**. Încît, iesînd de-a bușilea dintr-o balastieră ținînd de **Energoconstrucția**, Gheorghe V. Dan a fost pornit spre o arhivă rătăcită pe cine mai stie unde. În sfîrșit, a aflat de la un inginer că arhiva aceea ar fi la Săpata, în Argeș, și a pornit spre Săpata.

L-am întîlnit într-un personal care adună în zorii zilei o liotă de nave-

tiști din Titu. Gălești și Golești. Pînă la Pitești a avut timp să-mi povestească toate necazurile. Dar cînd am coborît la Pitești, pe neașteptate, s-a întîmplat ceva cu totul și cu totul neobișnuit pentru un om sămătos. Bătrînul Gheorghe V. Dan, împleticindu-și memoria, nu își mai amintea ce căuta la Pitești, de ce a plecat în zorii zilei la drum și încotro trebuia s-o apuce. Îl luase în primire, perfidă, anemia cronică amintită mai sus.

Cu răbdare, i-am repovestit tot ceea ce el însuși îmi povestise, cu numai o jumătate de oră în urmă. I-am vorbit despre pensie, despre arhiva **Sovrompetrolului** și despre Săpata. În sfîrșit, și-a reamintit totul. Dar m-a rugat, totodată, să-l însoțesc pînă la auto-gară. Știa că oricînd îl poate încolți amnezia iar. I-am cumpărat bilet și am stăruit împreună în autogară, pînă la sosirea autobuzului de Săpata. Pe peron, Gheorghe V. Dan a avut timp să le povestească viitorilor săi tovarăși de drum istoria pensiei sale și a hirtiiilor în căutarea cărora pornise din zori. Și am fost liniștit. Pînă la Săpata putea să uite. Avea cine să-l coboare din autobuz și să-l reamintească misiunea. Însă dincolo de Săpata, în calea lui Gheorghe V. Dan, nu mai izbuteam să întrevăd decît ceață, valuri compacte de ceață.

În timp ce alții, vîoiși, își antrenează mușchii bătînd fel de fel de hirtii cu ștampilele.

MIHAI PELIN

Recent am însoțit un grup de specialiști și de ziariști străini specializați în turism într-o vizită de documentare în țară organizată de Ministerul Turismului cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la apariția revistei „Vacances en Roumanie”. Majoritatea oaspeților au în spatele lor o activitate profesională în turism de peste 20 de ani, ceea ce le-a permis ca în acest răstimp să facă de mai multe ori înconjurul globului. Printre ei, consilierul președintelui Italiei în probleme de turism, producători de programe de radio și televiziune cu subiecte turistice, oameni de literă. Tocmai datorită personalității și profesionalității lor, am socotit mai potrivit ca să nu ne axăm discuțiile pe aspecte generale, „politicoase” și în fond neangajante („Aveți o țară minunată... Mulțumim gazdelor... Impresii de neuitat...”), ci pe idei și opinii.

În lumea de azi, bîntuită de crize de tot soiul, și lumea turismului internațional devine tot mai aspră și competitivă. Nici nu mai e nevoie să insistăm, în acest context, asupra însemnătății economice — și nu numai economice — a dezvoltării largi a turismului pentru țara noastră, dezvoltare pe care imensul efort financiar al statului în ultimii ani o face posibilă.

„Succesul în turism aparține celui care dă mereu ceva nou”

Doctorul **SERGIO PISCITELLO** este de mulți ani consilier prezidențial la Palatul Quirinal în probleme de turism și, în același timp, șeful departamentului economic al Prezidenției Italiei; totodată, colaborează regulat la două prestigioase publicații de turism: „TTC Italia” și „Viaggiatore”. El ne spune:

„Turismul reprezintă principala industrie a țării atât prin numărul de oameni care lucrează în această sferă, cât și prin venitul anual produs: 11 miliarde de lire, acoperind întregul deficit petrolier al țării. Or, lesne de înțeles însemnătatea și amploarea acestui deficit într-o țară atât de industrializată ca Italia, dar atât de săracă în resurse petroliere proprii. Și o altă precizare: ca cele 1 200 000 camere în 42 000 hoteluri, Italia se situează pe locul al doilea în turismul mondial, după S.U.A.” În acest context apare limpede preocuparea statornică pentru turism a dr.-lui Piscitello, de care este strîns legată însăși activitatea sa la Quirinal. „Am lucrat sub cinci președinți de republică; aștept al șaselea și voi scrie o carte, *Viața mea la Quirinal*. În sfîrșit, nu este lipsit de interes să amintim că distinsul oaspete este decorat cu ordinul „Tudor Vladimirescu”. Să revenim.

„Ați depus un efort excepțional și rezultatele sînt evidente.

Și în turism există mode, dar turismul modern presupune nu acceptarea ei pasivă; tot timpul trebuie să inventezi, să oferi ceva nou.

România apare avantajată sub acest aspect întrucît posedă un admirabil rezervor de natură, poate unic în Europa: delta. Eu consider că marea șansă turistică a României va fi delta, mai ales cînd pe faptul că în prezent se intensifică în Vest mișcarea ecologistă, de reîntoarcere cu fața spre natură. S-ar putea chiar organiza un turism „scump” în delta, cu condiția indispensabilă de a lărgi promovarea internațională, publicitatea.

O altă mare șansă turistică a țării dv. cred că o constituie **turismul medical**. Nu am în vedere atît cura balneară, nămolul, apele termale (ele rămîn, incontestabil, puncte de atracție, dar nu uitați că ape termale, nămol, fizio și electroterapie au și alții), ci tratamentele medicale unice, în genul Gerovital, Ulcosilvanii, Pell Amar și altele, care însă reclamă o propagandă activă în străinătate, o informație medicală cuprinzătoare.”

M.E. SCHWITTER, scriitor și jurnalist olandez specializat în probleme de turism, a colaborat la organul socialist „Het Vrije Volk” și a fost timp îndelungat șeful Departamentului de presă al Televiziunii olandeze:

„Să vorbim despre România, pe care o cunosc și o iubesc, deoarece ca simplu turist am vizitat-o de mai multe ori. Nicăieri în Europa nu am văzut ceva asemănător cu mănăstirile din Bucovina sau un folclor atît de original ca în Maramureș. Peștera Urșilor de la Chișcău, Bihor, pe care deunăzi am vizitat-o pentru prima oară, cu grupul nostru de ziariști, mi-a lăsat o impresie de nesters, nu am mai văzut ceva asemănător.

Am vorbit în România cu destui olandezi, întîmplător am întîlnit acum cîteva zile un grup la Băile Felix, și s-au declarat **satisfăcuți de sejurul în România și mai ales de tratamentul balnear și medical.**”

Unul din cele mai vechi și mai influente ziare suedeze, „Stockholms Tidningen”, a fost reprezentat de **LENA BLOMQUIST**. În consens cu ceilalți interlocutori, și d-sa consideră că una din marile șanse ale turismului românesc în anii ce vin o va reprezenta delta. „Hoteluri, scare, plaje se găsesc în multe locuri, ceea ce desigur nu înseamnă că ele nu ar prezenta interes și pentru turiștii suedezi în România. Delta, cel puțin pentru mine, este însă unică. M-a vrăjit.”

Cel mai răspîndit cotidian belgian de limbă franceză, „Ce Soir”, a trimis în România pe doamna **GILBERTE ROSSOMME**, de 20 de ani specializată în turism și autoare a celui mai detaliat ghid al Belgiei (ed. Hachette).

„Nicăieri nu am întîlnit tratamente medicale oferite turiștilor belgieni la prețuri atît de accesibile ca în România. Evident, și delta constituie un unicat turistic. Sînt sigură că Ministerul Turismului, autoritățile competente vor veghea ca intensificarea previzibilă a turismului să nu ducă la degradarea

treptată a acestui neprețuit monument al naturii, așa cum s-a întîmplat aiurea cu monumente și opere de artă făurite de mîna omului. În delta, mai presus de toate, vorba poetului, «să nu uităm trandafirul...», deși aici ar trebui să spunem: **nuferii...**”

Benidorm, în apropiere de Alicante, pe coasta răsariteană a Spaniei. Doar șapte kilometri de plajă și dealuri inverzite, 30 000 locuitori și 2 500 000 turiști pe an — un adevărat miracol. L-am rugat pe **don MIGUEL ALBERTO MARTINEZ MONGE**, scriitor, producător de programe de turism la radioteleviziunea spaniolă, locuitor și propagandist înfocat al Benidormului, să ne explice cîror factori se datorează această vertiginoasă ascensiune turistică.

„Hotărîtoare au fost microclimatul natural reconfortant și facilitățile adecvate de transport (o autostradă și un aeroport internațional în apropiere), dar și o intensă campanie promoțională, care cel mai adesea se ascunde în spelele așa-ziselor minuni în turism. Trebuie însă subliniat că Benidorm nu este nici pe departe un loc unde vizitatorul străin poate „cumpăra” doar soare și un pat pentru dormit. În ziua de azi poți atrage milioane de vizitatori (care, fiind în vacanță, dispun de tot timpul liber) dacă, alături de virtuțile naturale și terapeutice ale stațiunii respective, li se oferă manifestări sportive și culturale, divertismente variate și mereu reînnoite, o infrastructură potrivită. Un singur exemplu: de-a lungul celor șapte kilometri de plajă al Benidormului funcționează 62 discotece, cea mai recent înființată costînd 7 000 000 dolari și asigurînd, grație unui calculator electronic, 36 000 combinații de lumini. Bineînțeles, nimeni nu pretinde că fără a investi dolari în discotece ultrasofisticate nu se poate practica un turism modern, totul depinde de posibilități, însă trebuie reținut: **atenție la divertismente, turistul cheltuiește nu numai bani, ci și timp liber!**”

Și în România s-au făcut progrese notabile pe această linie în ultima vreme, le-am putut constata cu prilejul a patru vizite consecutive.

O mare șansă a turismului românesc

Vacanțe la scară umană

O „piață” de mare perspectivă: liber-profesioniștii

Implicațiile crizei economice în occident asupra turismului internațional ne-au fost relevate de doamna **ALIX STEILBERGER**, expertă veterană în turism, redactoare la una din cele mai influente reviste vest-germane adresate cercurilor de afaceri, „Übersee Rundschau” („Overseas Review”) din Hamburg și la „Arzt+auto” (Medicină și Automobilism) din Frankfurt. „Nu este întîmplător faptul că aceste reviste care se adresează oamenilor mai înstăriți — arată d-na Steilberger — consacră în prezent aproape o jumătate din spațiul lor, destul de întins dealtfel, turismului internațional. Liber-profesioniștii, medicii, inginerii, oamenii de afaceri mari și mici (nu am nicidecum în vedere doar o mină de bogății), unele categorii de funcționari de stat și particulari, dispunînd de venituri mai constante și evident mai importante decît cele ale muncitorilor, oferă la ora actuală poate cea mai interesantă piață turistică, și ea este în plină dezvoltare. Deși și aceste pături au fost lovite de criză, ele preferă să renunțe pentru moment să cumpere automobile, mobilă scumpă, bijuterii etc., dar continuă să facă excursii în străinătate — între altele pentru a participa la congresele internaționale. Este și aceasta o șansă pe care turismul românesc nu trebuie s-o piardă. În acest context capătă mare importanță serviciile de cea mai înaltă calitate, avînd în vedere că sînt vizate categorii de oameni prin definiție pretențioși.

Impulsionarea turismului se bazează, la dv. nu numai pe atracțiile naturii, ci și pe inteligența naturală a românului. Cîteva exemple dispartate în acest sens: am apreciat tratamentele cu Pell Amar, show-ul de la clubul de noapte „Athénée Palace”, hotelul „Flora” de la București, de nivel mondial.”

Un alt gazetar străin veteran, **HERBERT IAROS**, de peste 35 de ani șeful departamentului economic al agenției de presă austriacă „Austria Presse Agentur”, ne relevă „cele trei mari avantaje pe care le oferă România turistică: frumusețile naturale comparabile sau pe alocuri superioare celor pe care le-am admirat în zecile de țări spre care m-au dus călătoriile; posibilitatea unor vacanțe combinate munte-mare; cure balneare și tratamente medicale unicate. Întîmplător, acum cîteva zile m-am întîlnit cu compatrioții din Linz la Băile Felix și ei s-au declarat perfect mulțumiți de sejurul lor aci, de prețurile moderate și, lucrul cel mai important, de rezultatul tratamentelor, pe care, dealtfel, nu pentru prima oară le urmează.”

După cum remarcam la începutul articolului, în discuțiile cu gazetarii de turism străini ne-am străduit nu numai să înregistrăm declarații, ci să descifrăm — prin prisma bogatei experiențe a colegilor

de breaslă — și unele căi de impulsioneare mai puternică a turismului românesc peste hotare. Evident, nu am cerut și nu am primit „lecții” de la oaspeții, nimeni nu ne-a bătut pînăteșle pe umăr („să vă învățăm noi...”), dar cîteva idei le-am desprins implicit, din convorbiri.

România turistică nu este suficient cunoscută peste hotare. Este aceasta o deficiență și a ziarelor străine înseși, dar și a organelor noastre de turism. Faptul, de pildă, că la oficiul de turism din Amsterdam nimeni, nici măcar o secretară, nu vorbește curent olandeză nu poate contribui la cunoașterea României în acea țară. În Austria, popularizarea turistică e foarte slabă. În presa franceză apar din cînd în cînd anunțuri turistice despre România, dar se pare că uneori conțin concomitent prea multe idei: și Gerovital, și Mamaia, și mănăstirile, și munții, și Bucureștiul, deși unii experți cred că în publicitatea modernă primul și cel mai important pas îl reprezintă sloganul scurt, percutant, întîlnit pretutindeni, chiar și în metro.

Turistul cheltuiește nu numai bani, ci și timp liber — această idee a revenit deseori și în convorbirile noastre. Desigur, idealul ar fi ca anumite manifestări, de pildă unele întreceri sportive pe litoral, să fie de la bun început gândite și prin adresa turistică, în măsura posibilului să se organizeze curse cicliste și motocros, gale de box etc. Dar chiar cînd manifestări sportive sau culturale de înalt nivel există și prezintă interes potențial și pentru turiștii străini, ele nu sînt totdeauna popularizate cum se cuvine în rîndurile acestora. Astfel, în marile hoteluri, chiar și în cele bucureștene, mai lipsește afișe sau înștiințări în limbi străine cu informații relevante despre spectacolele curente de operă și balet (care pot fi urmărite cu ușurință și de turiștii necunoscători al limbii române), informații cu caracter gastronomic, și ele mult preluate de turiști, ei nefiind îndrumați spre anumite restaurante în funcție de specific și de gusturile lor. Cîteva ne spunea că formidabila bucătărie de la „Hanul lui Manuc” a trebuit s-o descopere singur, nu i-a recomandat-o nimeni.

De foarte mare perspectivă, mai ales în actuala conjunctură economică mondială, este așa-numitul turism tematic, care vizează grupări cu interese oarecum mai restrînse, mai specializate, dar dispunînd de resurse financiare mai stabile. La Toulouse, bunăoară, ființează de mai mulți ani o Asociație a prietenilor lui Verdi și anual membrii ei, destul de numeroși, întreprind o călătorie la Verona. Ei fac, dacă vreți, turism muzical. Multe țări vest și est-europene organizează la răstimpuri regulate prestigioase festivaluri muzicale care, dincolo de latura artistică, vizează și pe cea turistică. În martie anul acesta, doar din Franța au participat la un asemenea festival organizat într-o capitală europeană trei mii de turiști. O țară ca România, atît de diversă și de bogată în tradiții istorice și culturale, în folclor etc., oferă o largă gamă de posibilități pentru ceea ce am putea numi turism socializat. Firește, pentru cei ce-l practică (și includem aci și pe oamenii de afaceri, ingineri, medici etc., pentru care turismul tinde să devină colateral activități lor profesionale, participării la congrese etc.) se impune ca serviciile turistice

să se păstreze la un nivel foarte înalt. Nu ar mai trebui să existe, măcar în hotelurile de lux și categoria I, nici măcar o singură cameră cu instalații sanitare defecte, oglinzi uzate, plăci de ceramică desprinse, suporturi neorizontale pentru obiecte de toaletă, prosoape de calitate mai slabă. Toate acestea, dacă vreți, sînt fleacuri; trebuie însă reverificată camera cu cameră, aceasta este regula jocului.

Toate aceste probleme sînt cunoscute, se găsesc în atenția Ministerului Turismului și unele se află în curs de rezolvare. Le-am menționat doar pentru a reaminti caracterul tot mai competitiv al turismului internațional azi. Or, în această competiție cu importantă miză economică, țara noastră, în opinia unanimă a interlocutorilor noștri, deține avantaje de prim ordin. Să argumentăm cu o ultimă opinie în acest sens.

„O lecție de conservare a naturii”

Domnul **PIERRE PONS**, președintele Asociației franceze a jurnaliștilor și scriitorilor de turism A.F.J.E.T., apreciat gazetar în probleme de turism și economie industrială, ne declară:

„România ne-a dat și dă celor din vest o mare lecție de conservare a naturii. La ce mă refer? În Alpii francezi, bunăoară, s-au tăiat acum cîteva ani, în mod neștiințific, pe întînderi mari arbori pentru a se deschide pîrții de schi moderne pentru turiști. Pîrțiile s-au amenajat după toate regulile artei, dar pe alocuri n-a mai căzut sau nu s-a fixat suficientă zăpadă, fiindcă defrișarea nerezonabilă a avut implicații ecologice. Și locul coștăriei mele, Delta Ronului (o l. minunații flamingo roz !), a avut de suferit de pe urma amplasării unui anumit tip de industrie. Glumind, aș putea spune că din fericire această industrie fiind acum în criză poluează mai puțin. Și apoi, ce frumoasă era coasta Languedocului pînă cînd o industrializare rapidă, fără a fi consultată biologia (nimeni nu poate obiecta împotriva industrializării în sine), a afectat echilibrul natural. Iar unele păsări călătoare au început să evite zona. Nu luați drept brutădă afirmația că atunci cînd păsările încep să ocolească un loc, nu trece mult și turiștii le vor imita.

În România am rămas incintat de păduricele de pe litoral și mai cu seamă de magnifica delta, împăratie nealterată a Naturii. Dealtfel, mai în toate locurile pe care le-am vizitat în aceste zile — grație bunăvoinței gazdelor, aceste locuri au fost numeroase și judicios alese pentru a ne da o imagine de ansamblu a României turistice — am constatat că procesul de industrializare nu a schimbat, ca în alte țări, ciclul naturii, nu a urjit-o. În România vacanțele au o scară umană.”

LIONEL NIȚESCU

Lumea în care trăim

Pirați clasici și... bugetari

Iunie 1983. În arhipelagul malayezian un cargou purtând pavilion liberian a fost atacat și jefuit de persoane neidentificate.

Desi bizară, știrea — mărturisește Organizația Maritimă Internațională — nu mai surprinde. În ultimii ani, pirateria în largul mărilor ia proporții tot mai îngrijorătoare. Evident, au dispărut navele cu pinze, tehnica abordajului, duelurile spectaculoase ale piraților secolelor trecute. Modernii pirați ai zilelor noastre dispun de vedete rapide, mitraliere grele și rachete, de instalații ultramoderne de radar.

A rămas același, ca și acum două sute de ani, doar obiectul pirateriei — iaful!

Potrivit unui raport publicat recent, la Londra, de Organizația Maritimă Mondială, de la 1 ianuarie 1981 și până în mai 1983 au fost atacate și jefuite aproape 200 de nave comerciale. Pentru a stăvilii acțiunile piratești care provoacă numeroase victime și mari pagube, recent, la Geneva, Comitetul internațional împotriva pirateriei a cerut trimiterea de unități navale de luptă internaționale.

Am mai citit, recent, despre pirați și într-o revistă vest-germană. De data aceasta relatarea se referea la un „pirat” al aerului. Magazinul vest-german „Elan” prezenta avionul „Tornado” asemănându-l nici mai mult, nici mai puțin decât cu un... pirat al aerului.

Dacă stai și te gîndesti, comparația nici nu este prea departe de adevăr. Calitățile tehnice și de luptă ale aparatului pot determina pe oricine să-l considere într-adevăr ca un aparat „pirat” printre celelalte tipuri de avioane. Pentru că „Tornado” este un avion polivalent, bun pentru toate capriciile meteorologice, cu geometrie variabilă, aparataj electronic sofisticat care-i permite să se strecoare chiar și în cea mai densă ceață, aproape la nivelul solului, printre cele mai înuste văi și chiar printre case, este greu detectabil de radare și dispune de armament divers și, mai ales, nuclear.

Militarii, scria revista amintită, se pot felicita și pentru raza de acțiune a aparatului: în timpul unei încercări de zbor, un aparat „Tornado” a decolat din Anglia, a survolat toată Europa occidentală, a înconjurat insula Cipru, a fotografiat navele militare existente într-o anumită zonă a Mediteranei (tot atât de bine putea să le și atace!) și s-a întors pe aerodromul de plecare. Cu două aprovizionări de carburant făcute în zbor, avionul a parcurs o distanță de peste 6 000 km!

Sigur, cu asemenea calități și recorduri, nici prețul de fabricație nu putea fi mai prejos. Și ca să confirme, „Tornado” a bătut toate recordurile în ceea ce privește costul unui aparat de zbor de această clasă. Pe durata proiectării și fabricării, prețul avionului a crescut de zece ori, atingând în final aproape 108 milioane de mărci vest-germane.

Inițial se prevăzuse construirea unui mic avion de vână-

toare, la un preț rezonabil. Militarii au apreciat această intenție ca insuficientă și mult prea modestă. Observațiile și pretențiile lor asupra proiectului au determinat ca în final concernul „Messerschmitt-Bölkow-Blohm”, în colaborare cu „British Aircraft” și „Aitalia”, să construiască un avion polivalent cu rază mare de zbor și cu calitate superioară.

108 milioane de mărci vest-germane pentru un singur avion!

Suma, bineînțeles, nu e de ici, de colo. Și ca să ne convingă, revista vest-germană „Elan” remarcă — printre altele — că din această sumă s-ar putea construi 5 spitale, 8 școli pentru o mie de elevi fiecare, 50 de grădinițe de copii și 150 de terenuri de joacă.

Și ca proporția cheltuielilor să fie cât mai convingătoare, revista amintește că, în conformitate cu planurile guvernamentale, până în anul 1987 Bundeswehr-ul va fi înzestrat cu 324 de astfel de avioane.

Sînt interesante și pline de semnificație și celelalte calcule ale revistei: „Să reducem această cifră (este vorba de cele 324 avioane prevăzute a înzestra forțele aeriene ale R.F.G.) cu două avioane și să investim banii astfel economisiți în transporturile publice (ale R.F.G.): vom avea 4 000 locuri de muncă. Să reducem cifra respectivă cu încă șase avioane și școlile (vest-germane) vor dispune de alți profesori cît să se poată asigura două lecții de cultură fizică pe săptămînă. Cît privește prețul a 146 „Tornado” acesta ar ajunge pentru a da de lucru tuturor celor 300 000 cadre didactice aflate în stare de șomaj (în R.F.G.).”

O singură întrebare ar mai fi de pus: de unde s-au procurat miliardele de mărci necesare pentru producerea respectivelor avioane de luptă?

Apelăm tot la textul publicat de „Elan”. „S-a recurs la un procedeu verificat. Sub pretextul „echilibrării” bugetului au fost reduse alocațiile a numeroase familii și bursele studenților și s-au luat diverse măsuri de „economisire” în domeniul social.”

Deci, dacă luăm în considerare cele două știri, pirații n-au dispărut. Unii acționează într-o manieră oarecum clasică, în largul mării, pentru a jefui. La fel ca și strămoșii lor de acum câteva secole. Și-au perfecționat doar „arsenalul” — sînt mai rapizi, mai periculoși.

Celalți „piraiți” sînt de altă natură. Ei nu atacă indivizi nici pe mare, nici în aer. Ei atentează la bugetele statelor, le devorează fondurile, le consumă finanțele. Poate fi denumit act de piraterie (cum face revista citată), poate fi denumit și într-altfel. N-are importanță denumirea. Important este faptul că oamenii suferă de pe urma acestui act. De aceea pirații clasici, ca și „piraiți bugetari” (mult mai numeroși decît cei evocați în aceste rânduri) sînt anacronisme într-un timp marcat prin voința popoarelor de a dobîndi liniștea și pacea.

AL. PINTEA

Spectacolul informației

Dar mîine?

Louis Guery, cercetător în ale formării și perfecționării ziariștilor, pleacă de la faptul că ne separă atît de puțin de anul 2000, linia aceea trasă pe cer la care ne uităm cu stufoare cum se apropie, cum tot vine. Și se întreabă în consecință cu privire la ce ne așteaptă, ce ni se poate întîmpla, cum vom evolua în spațiile profesiei în această atît de scurtă acum posată aflată sub ochii noștri. Trei elemente, susține domnia-sa, pot fi și trebuie luate în seamă, dacă stăm și ne gîndim bine, porniri la d-um fiind și doritori „a ști încotro să privim.”

Evoluția tehnicii pare a fi factorul meștecel mai viibil și n-avem motive să nu cădem de acord. Sînt țări unde în decurs de numai două decenii, ultimele, s-au produs mutații insușimintătoare în tehnica imprimării, mai angoasante decît tot ce se reușise în cele cinci veacuri ce ne despart de venerabilul și atît de des citatul Gutenberg. Așa de exemplu, ca să luăm unrl, în patru secole și jumătate, viteza de compoziție a sărit de la 800 de semne pe oră la 18 000 de semne; este distanța de la compunerea manuală

la cea comandată de banda perforată. În douăzeci de ani, fotocmpoziția a împins pragul respectiv de la 10 000 de semne la opt milioane.

Ce ne-ar aștepta, deci? Informatizarea redacțiilor. Adică va trebui să ne așteptăm ca ceea ce instituțiile cu dare de mină au început a face: să-și pună ziaristii să-și lase deoparte creionul, mașina de scris chiar, și să-și compună articolele pe terminalul unui sistem informațional; iar secretarii de redacție, uitînd de paginile liniate și divizate în cvadrati și de creionul gros cît degetul, să treacă să croiască dispunerea de coloane, titluri, fotografii — pe ecrane speciale.

Se deschide aici o paranteză și nu este rău s-o luăm în seamă. Această logodnă brutală între ziaristică și tehnică, adunată în perimetrul restrîns al muncii de gazetă, impune redefinirea funcțiilor, delimitarea șantului ce desparte tehnicianul de omul de condei. Oricum, să ne așteptăm, avertismentul este mai vechi, ca ziaristul să trebuiască să demonstreze aptitudinile ce n-au fost cerute predecesorilor săi. Să nu se uite de sus spre Casa Științei colegii din Calea Dorobanți: nu doar pe terenul de joc al presei scrise sînt așteptate pomenite deplasări de accent; miniaturizarea are șansa să măture din scenă rapid profesii azi dispărute, obținînd în schimb meseria combinată, fabricînd operatorul-sunetist-luminist strîns într-un tot.

care afectează chiar și pe acei tineri ce încă nu și-au terminat studiile. „Studiem pentru a ocupa posturi care nu există”, a afirmat Nicolette Steggerda în vîrstă de 23 de ani.

Interviurile luate recent în Marea Britanie, Islanda, Franța, R.F.G. și Olanda sugerează că creșterea șomajului în Europa occidentală a dat naștere unei noi generații sub 25 de ani care se simte tot mai neputincioasă să controleze sau chiar să exercite vreo influență asupra viitorului ei.

„New York Times” continuă: „Resentimentul îndelung exorimat de tinerii britanici începe să se infiltreze și pe continent. Titlul unui cîntec punk, „Fără viitor”, poate fi văzut acum mîzgălit pe pereții de cărămidă ai fabricilor închise din Belgia și Franța.”

Recentele cercetări făcute demonstrează că dezbaterile tot mai ample din ultimii ani privind desfășurarea în Europa a rachetelor cu rază medie de acțiune a NATO și posibilitatea izbucnirii unui război nuclear au înngurât încrederea în viitor a tinerilor din Europa.

Un viitor care se află sever apăsător de obsesia războiului, a unui cataclism nuclear premeditat sau izbucnit din greșală. Dealtfel pe această temă „International Herald Tribune” notează:

„Ar putea începe un război nuclear numai printr-un accident? Supoziția generală este că un război nuclear ar pu-

tea să izbucnească nu în urma deciziei unor conducători de guverne raționali, ci datorită unor accidente de ordin mecanic sau uman, Johnathan Schell, de exemplu, a scris că „mecanismul de distrugere este complex, extrem de lăbil și așteaptă ca un buton să fie „apăsător” de niște persoane induse în eroare ori alienate mintal sau ca unele mărunte defectiuni ale unui computer să transmită instrucțiunile pentru ca un război să fie declanșat.

Nu pare eronat să se creadă că un simplu accident sau un comandant dezechilibrat ar putea duce cu ușurință la un schimb nuclear. În realitate, probabilitățile unei astfel de întîmplări nu sînt foarte reduse.

Accidentele mecanice și slăbiciunile umane ar putea deveni din ce în ce mai periculoase în momente de criză profundă sau de război convențional, în timpul cărora centrele de comandă ar putea fi amenințate sau distruse.”

Războiul izbucnit din greșală nu este un viitor care se află sever apăsător de mai puțin devastator decît cel declanșat premeditat. În fața acestei perspective actuale arsenalul nuclear apar în plenitudine pericolului și absurdului lor. Un pericol teribil, devastator, punînd în contact momentul-cheie cînd tremurul unui deget poate alerta nedorît circuitele complexe ale operațiunii „sfîrșitul de lume” cu sfîrșitul însuși...

NEAGU UDROIU

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

RĂZBOIUL NUCLEAR

Lecția arhivelor

În Marea Britanie există o lege a secretelor de stat care dă voie să se publice documente ale guvernului respectiv la trecerea a trei decenii de la adoptarea lor. Firește, în anumite cazuri, secretul ce înconjoară unele decizii, anumite evenimente sau declarații nu poate fi dezvăluit nici chiar după 30 de ani. Cînd, în ultima zi a anului trecut, s-au dat publicității cîteva interesante lucruri privind 1952, lumea, în general, n-a fost surprinsă, evenimentul fiind previzibil. Ce afla însă, abia acum, opinia publică ar fi interesant de știut pentru că, uneori, istoria nu e cea cunoscută.

Astfel, acum trei decenii, în plin februarie, mai mulți cercetători științifici englezi erau „vinați” de militari argentinieni pe una dintre insulele arhipelagului Malvinelor numită Bebe Bay, pe cînd încercau să debarcheze. Aflînd vestea și gîndindu-se la eventualele urmări ale situației, Sir Winston Churchill (premier la ora respectivă) „sugerează că ar fi oportun să se trimită, în condiții de total secret, o companie britanică de infanterie”. Ideea nu s-a putut realiza intrucît, determinată să testeze reacția adversă la o atare acțiune, ambasada britanică de la Buenos Aires a conchis cu relativă rapiditate că argentinienii „nu au în vedere nici o acțiune ofensivă” în insulele amintite. Am reprodus aceste amănunte cu gîndul la războiul Malvinelor din primăvara și începutul verii lui 1982 dar mai ales la proaspăta inițiativă de a repopula cu animale și cu ajutorul unei corăbii ce aminteste de legenda Arca a lui Noe, o parte din ceea ce războiul respectiv a distrus pe îndepărtatul arhipelag — și mai ales la secretele ce, probabil peste decenii, vor fi dezvăluite și pe marginea acestei infruntări.

Revenim însă la arhivele respective și constatăm că tot Sir Winston Churchill s-a opus și folosirii napalmului de către forțele americane și ale Commonwealth-ului în războiul Coreei, în timp ce guvernul și sefi de Stat Major ai armatei britanice decideau să se închidă ochii „Nu iubesc deloc aceste bombe cu napalm! Comitem o mare eroare apropiind această armă deosebit de crudă, care atinge populația civilă. Nu-mi voi asuma nici o parte din răspundere. A utiliza napalmul într-o înecăstă bătălie la sol sau în larg pentru a sprijini trupele — e un lucru, dar a tortura mase de oameni neînarmați este un alt lucru, total diferit. Personal, cred că napalmul nu trebuie utilizat, așa cum fac trupele americane”. Dacă distanțarea post-mortem a lui Churchill nu mai poate schimba lucrurile, ea modifică, poate, unele supoziții sau imagini. În schimb, după ce Winston Churchill nu mai era premier, în Downing Street la nr. 10 din Londra mutîndu-se Anthony Eden, aflăm că guvernul respectiv ceruse, încă din 1952, comandantilor armatei să pregătească o eventuală intervenție în Suez „pentru a proteja bunurile și persoanele britanice”. Se avea în vedere „menținerea unui nivel înalt de pregătire” în vederea unei agresiuni armate iar guvernele Canadei, Noii Zeelande Australiei și Africii de Sud fuseseră deja avertizate de precauțiile militare ale Marii Britanii. Mai mult decît atît, mass-media află acum că Eden mai „sugerase un schimb confidențial de opinii între puterile maritime asupra posibilității de a se cere garanții Egiptului” privind libertatea de navigație în Canalul de Suez. Să mai notăm că din unele documente reies marile divergențe de vederi între Londra și Paris în ce privește Orientul Mijlociu, atitudinea celor de la Elysée față de Siria, de pildă, fiind considerată „exasperantă”.

De ce lecția arhivelor? Pentru că, deși nu mai pot modifica evoluția istorică, asemenea dezvăluiri o luminează din cu totul al unghi, imaginea modificîndu-se uneori substanțial, din mers.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(După FUR DICH — R.D.G.)

RADU BUDEANU

Anecdote

Pentru marele public, Dumitru Vasi Șoimăneanu este un nume aproape necunoscut. În ceea ce ne privește, îl știm ca pe un om cu... idei. Una dintre idei, de exemplu, a fost aceea de a copia și a comenta cele mai importante inscripții de pe monumentele răspândite în lungul și latul țării. A rezultat o lucrare de proporții, aproximativ 5000 de pagini, dar, în împrejurări nefortunate, lucrarea i-a fost sustrasă. Dumitru Vasi Șoimăneanu, după 15 ani de muncă, a... e la capăt. Între timp, i... enit e altă idee, aceea de a... i o antologie a anecdotelor aflate în circulație. A adunat, timp de 10 ani, peste 10000 de anecdote pe care le-a grupat, potrivit tematicii, în 35 de capitole. Propunându-vă, de acum încolo, lectura citorva din aceste anecdote, nu facem nimic altceva decât să aducem încă un argument privitor la extraordinara înzestrare a poporului nostru în ceea ce privește înțelepciunea, vorba de duh și, nu în ultimul rând, umorul.

Mirel se ceartă cu soția :

— Cheltuiesti bani prea repede, dragă!
— Nu, scumpule, tu îi aduci prea încet !
— Fii atentă că-ți dau două palme!
— Tu, zgircitule ?!

— Cassius Clay l-a bătut pe Armstrong în fața a 10000 de oameni !
— Și n-a sărit nimeni să-l despartă ?

— Dragostea mea, murmură soțul devenit tată pentru prima oară. Când mă gîndesc că toate suferințele prin care ai trecut sînt din cauza mea...

— Nu, nu, draguțule, nu...

— Nu înțeleg cum o fată se poate mărita cu un bărbat pe care îl cunoaște numai de 14 zile.
— Iar eu nu înțeleg cum se poate cineva mărita cu un bărbat pe care îl cunoaște de mult.

— Cred, dragul meu, că ar fi timpul s-o mărim pe Lizica noastră.
— Las-o în pace. Să mai aștepte, pînă o găsi un băiat ca lumea.
— Da' ce, eu am așteptat ?

Aforisme

Publicăm începînd cu acest număr aforismele profesorului V. Ghița, un împătimit al spiritului, un mare iubitor al formulei lapidare și memorabile.

„MELCUL MERGE MAI REPEDE DECIT TANCUL, DACĂ PUI LA SOCOTEALA ȘI FINALUL”

A. PAUNESCU

De la Neanderthal încoace perfecționăm totul. Mai ales războaiele.

Ne va mai trebui în curînd o planetă. Pentru depozitele de armament.

Cînd la proporții mondiale, birfa devine război rece.

Un glonte costă cam cît o carte. Și are același destinatar : capul.

În problema dezarmării nu este nici o clipă de pierdut. Spun oamenii politici de cîteva decenii.

Moțăm pe o planetă gravidă de troili.

Dacă omul descoperea mai întîi structura atomului, n-î mai avea timp să izvoadească roata.

A. MERET

S-a demonstrat că o cerere pusă în țeava tunului ajunge mult mai repede la destinație.

Ce vom face deci cu atîtea arme ? Se va aduce probabil argumentul : dacă tot le-am făcut...

Planeta noastră : un imens balon propulsat în balduri.

Cele mai teribile seisme sînt încă de butoanele minții noastre.

S-au alertat stetoscoapele : planeta are amețeli.

Violența nu poate fi decît bastardul pasivității.

Începînd cu prima bită și pînă la ultima rachetă am scris pe ele clar, apăsător : apărare.

Sîntem prima generație care poate usca toată sudoarea celorlalte.

Din știință, fizică atomică a devenit politică.

Fioroasele animale sălbatice nu au stîrnit pînă acum nici o conflagrație mondială. Iar șansele le sînt din ce în ce mai mărunte.

Luna se străduiește să lămurească Pămîntul că scenografia ei este la modă.

Nici o muzică nu ar fi mai divină decît reeviemul înarmării și al poluării.

Și, înarmîndu-ne strașnic, putem ajunge pe o altă planetă. Fiecare cu meteo-ritul lui.

Au început să despoască stocurile de încărcătură ale planetelor.

Se pare că forța a renunțat complet la cota ei de viclenie.

Statuile conducătorilor de oști : niște corăbii pe fluviul de sînge.

După unii urmează uitarea ; după alții — potopul.

Donă căi ar putea conduce la pacea generală și permanentă :

— satisfacerea tuturor dorințelor
— să nu mai avem ce împărți.

MIHAI STĂNESCU

VICTOR BEDA

Cronica șoselei

Transferul de răspundere

Cînd în circulația anilor 1890-1900 a apărut mașina, reacțiile au fost extrem de diferite : indignare, admirație, curiozitate, indiferență, teamă, uimire, mirare, pesimism. După ce oamenii s-au obișnuit cu autovehiculul și el a început să se prolifereze, și-au dat seama că, în ciuda numărului încă mic de vehicule care merg singure, trebuie făcut ceva mai mult pentru a pune ordine în relația care anunța o deteriorare dintre acestea și pietoni. Primele încercări de reglementare a circulației, cî în zilele noastre a devenit una din problemele cheie ale civilizației rutiere, relația vehicul-pieton, au fost stingace, chiar puerile. Lectora unora din ele stîrnește zîmbete. În același timp, îndeamnă, însă, la reflecție. De ce ? Pentru că din miezul lor răzbat rațiune, prevedere, bun simț, care stau la temelia normelor moderne de circulație și de conduită preventivă. Regulamentul „Rulațiului și circulației pe căile publice din România”, din decembrie 1906, adresîndu-se piloților „monștrilor” cu patru roți abia apăruiți, îi previne asupra vitezei de circulație în felul următor : „Înțeleg mersului automobilelor și motocicletelor va fi moderată după gradul de circulație al șoselei și nu va trece înăuntrul satei nici într-un caz de 15 km pe oră ; în cazuri de imbulzeală, viteza va fi foarte redusă”. Într-un alt articol, normele susamintite, avînd în vedere probabil și efectul apariției „hidoaselor” automobilelor asupra celorlalți participanți la circulație puțin obișnuiți cu asemenea „arătări”, atrage atenția încă o dată asupra domoliții vitezei. „Conducătorii automobilelor, motocicletelor, velocipedelor, locomotivelor rutiere și a oricărui vehicul tras mecanic, sînt datorii a modera mersul sau a opri chiar imediat în loc, cînd apropiindu-se de un vehicul înarmat sau călăreț, alii acestora

s-ar opri sau arată că sînt gata a se speria”. Nu sînt uitați nici pietonii, nu sînt omise nici măsurile ce trebuie luate de conducătorii vehiculelor pentru a nu se ajunge la coliziuni. Astfel, același regulament apreciază : „Persoanele care merg pe jos nu trebuie să meargă în calea vehiculelor și a animalelor conduse, ele trebuie să meargă pe acostament, așa ca circulația în mijloc să fie liberă ; la rîndul lor, conducătorii vehiculelor și ai animalelor sînt datorii a da semnale căătorilor pedestri cî se apropie de ei, spre a nu sta în calea lor ; semnalele vor fi date sau cu aparate sonore sau cu strigăte puternice”. După nici 50 de ani, lucrurile în circulație s-au schimbat radical. Locul romanticilor mașini — trăsuri, a căror performanțe de viteză oscilau în jur de 30 km pe oră, l-au luat milioanele de mașini ultramoderne, care ascund sub capote herghelii întregi de cai putere. Locul dramurilor cu hîrtoape l-au luat autostrăzile moderne, iar pe cel al velocipedelor, care băgau spaima în gîstele de pe drum, motocicletele ultrasofisticate, care uneori costă cît două autoturisme mai modeste. Viața a impus treptat reglementări din ce în ce mai precise, pentru a face rînduială în traficul tot mai aglomerat. Dacă regulamentul de circulație citat mai sus avea vreo 20-30 de articole, legile moderne în materie au nevoie de tomuri întregi. Dar nu numărul articolelor este esențial, cu toate că și asta spune mult. Ce a fost, și este și acum pe deplin valabil în circulație ? Spiritul preventiv, bunul simț, conduita prudentă în trafic, politețea, respectul pentru partenerul de trafic, seriozitatea, răspunderea cetățenească. Deși, în trecut, frînele nu atingeau nici pe departe performanțele celor de azi, reușeau totuși să oprească în cîțiva metri o „mașină” care circula cu 30 km pe oră. Azi, dacă „mergi” cu 100 pe oră, îți trebuie zeci de metri pentru a strîni moderna mașină, la al că-ai volan te afli. Raportată la potențialele pericole ale străzii, care în circulația modernă s-au înzecit, s-au înșutit, doza de răspundere trebuie să crească și ea. Nu numai a celor de la volan — e drept, în primul rînd a lor — ci și a tuturor celor ce participă la trafic. Greșala unui om, a unui pieton care se strecură beat printre birje și una, și alta este aceea a unui trecător aflat

în stare bahică, care face slalom printre sutele de autovehicule ce umplu astăzi străzile. După cum, una era fapta birjarului de-acum un secol care, bine „făcut”, ținea hăturile cailor, și alta e aceea a pilotului unui modern autoturism care conduce după ce a consumat cîteva sute de grame de țărîre. Să nu uităm faptul, deloc lipsit de însemnătate, că și la primele reglementări ale circulației trăsurilor, vehiculelor cu tracțiune animală, datînd de prin anul 1800, se pedepsea drastic conducerea acestor vehicule în stare de ebrietate. În contextul „alcoolismului rutier”, imi stăruie în minte răspunsul unui șofer amator, dat judecătoarei care îl întrebese dacă realizează pericolul potențial pe care l-a creat pe șosea, conducînd în stare de ebrietate autoturismul, cu viteză de aproape 120 km la oră. (Celui în cauză i se stabilise o imbibație alcoolică de 1,9‰). „Pai, tovarășe judecătore, eu atunceea conduc mai sigur, cînd sînt puțin cu chef. Miinile și picioarele mi-s ca un automat ! Cît despre viteză, așa cum opresc mașina de bine la 60 pe oră, așa la o adică, o strînesc și la 120”. Că atenția scade cu atît la sută, că reflexele nu mai răspund prompt la comenzi, că acuitatea vizuală se reduce și ea, astăzi, pentru adepții lui Bachus, sînt teorii goale. „Cum ? Să-mi scadă atenția ? Ba dimpotrivă, susținea unul, cînd sînt băut nici n-aveți idee ce bine observ mișcările de la distanță, și-i ocolesc. Asta înseamnă că mi se diminuează vederea și atenția ?” Cînd cineva e călcat din vina lui de mașină, auzi : „Ceasurău, așa a fost să fie”. Atunci cînd un șofer a comis din crasă imorundentă un accident, se mai zice : „Ghinionu-i ghinion, ce să-i faci !” Bețivul la volan, prins asupra faptului, e și el compătimit : „Auzi d'm-le, să nu știu el să se ferească. Să-l prînză tocmai acu, înainte de concediu”. Siguranța rutieră se bazează pe suma răspunderilor fiecărui participant la trafic. Cele mai periculoase situații se creează — așa cum spunea un mare specialist în circulație — cînd în trafic are loc transferul de răspundere : cu alte cuvinte, cînd în loc să fie prudent și pentru altul, șoferul și pietonul se bazează pe prudența celuilalt.

Fosta șalangără învinge

Deși prezentă în echipa U.S.S.-ului la Olimpiada de șah de la București, Nana Alexandria nu a asistat la tragerea la sorti a perechilor pentru meciurile candidaților, fiind de cîteva zile bolnavă. Tatiana Lemaciko se afla în dreapta mea și era foarte nemulțumită că nu putea recepționa comentariile făcute de președintele F.I.D.E. prin aparatele de traducere, deoarece de această dată lipsea lungimea de undă care i-ar fi convenit cel mai mult : cea conținînd limba rusă. Odată cunoscut numele adversarei, Tania a început să dea semne de nervozitate, să fumeze mult și să nu mai aibă răbdare să aștepte să se sfîrșească reuniunea Congresului F.I.D.E. Trei zile mai tîrziu, printr-un gest plin de neașteptare, Lemaciko a rămas echina națională a Bulgariei, stabilindu-se la Zürich.

Demersurile pentru desemnarea locului de desfășurare a meciului au fost anevoioase. Lemaciko nu a mai acceptat (cum făcuse în celelalte două ediții ale campionatului mondial de șah la care a participat) propunerea federației sovietice de a juca pe terenul adversarei, ci a solicitat (conform regulamentului internațional) o țară neutră.

Spania s-a oferit să fie țara gazdă a tuturor meciurilor candidaților asigurînd condiții excepționale. Este pentru prima oară în istoria șahului cînd o singură țară își depune candidătura nermitîndu-și să suporte chiar cheltuielile duble pentru a reuși toate vedetele șahului mondial. Dorința Spaniei nu a fost realizată deoarece Federația sovietică nu a acceptat să cedeze unui alt public meciul de atracție mondială dintre Kasparov și Beliavski. Astfel Spania a organizat doar în ultimă instanță, la Alicante, meciurile : Alexandria — Lemaciko și Pibli — Torre în perioada 3-27 aprilie 1983.

Înainte de începerea meciului cu Alexandria, Lemaciko a cerut Clubului de șah din Zürich o primă de start considerabilă pentru a participa și a câștiga meciul. Nu a primit suma cerută.

Meciul debutează nescontat. Tatiana Lemaciko învinge cu piesele albe pe favorită. Nana Alexandria (n.13 oct. 1949) începea meciul prin înfrîngere poate pentru prima dată în cei 16 ani de cînd joacă meciurile candidaților. În 1975 a susținut primul meci pentru titlul mondial de șah și a pierdut în fața campionului mondial de atunci, Nona Gaprindasvili. În cel de al doilea meci pentru supremația mondială a înfruntat-o pe tinăra campioană mondială Maia Ciburdanidze, în ultima ediție, și, deși nu a pierdut acest meci (scor final : 8-8), Nana a trebuit să reia lupta din semifinale, în timp ce Maia și-a păstrat titlul, conform regulamentului. Poate că ar trebui să se modifice acest aspect al regulamentului după cum ceruse și Fischer cu ani în urmă. Campionul mondial trebuie să fie învingătorul din meci și nu egalul șalangărului !

Partida a doua : Alexandria egalează scorul. Partida a treia : Alexandria prelucdează. Partida a patra : întreruptă, victorie Alexandria. Time out Lemaciko.

Tatiana Lemaciko (n.16 martie 1948) a plecat de la bun început cu ideea luptei pentru victoria finală, care se și întrezărea după felul cum s-a mobilizat în prima partidă, dar a fost readusă la realitate prin evoluția scorului. Lemaciko, jucătoare tenace, și-a apărut cu multă bărbăție șansele în fața unei adversare bine pregătite și cu multă experiență competițională. În anul 1970, cînd Nana câștiga Cupa campioanelor europene, Tania se legitima pentru prima oară la un club de șah în Moscova. Era studentă la Institutul de educație fizică și, deși avea un fizic de aruncătoare de greutate, iar în adolescență cocheta cu șacheta, Tania a urmat secția de șah. Institutul din Moscova a fost primul institut de educație fizică din lume care a pregătit studenți cu specialitatea șah ! Lemaciko a fost de mai multe ori campioana Bulgariei (fiind căsătorită în Bulgaria cu un fost coleg de facultate), iar publicului șahist din România s-a făcut cunoscută prin câștigarea turneele de la Oradea (1974). Băile Herculare (1980) și Timișoara (1982).

După partida a opta scorul era de 5-3 pentru Alexandria, ultima partidă fiind remiză. Partida a noua : Lemaciko forțază și câștigă. Partida a zecea : la scorul de 5-4 Alexandria nu mai putea pierde meciul (decît în prelungiri eventuale) și mai avea nevoie cu piesele albe de o luptă complicată cu șanse de ambele părți s-a consemnat egalitatea. Scor de meci : 5,5-4,5.

Nana Alexandria se califică în semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial de șah înfrînd-o pe Ira Levitina.

MARGARETA MUREȘAN